

Yeni HİTİT

Yabancılar İçin Türkçe
Ders Kitabı

3
B2-C1

ankara üniversitesi
tömer
1984

YÜKSEK

**Yeni Hitit 3
Yabancılar İçin Türkçe
Ders Kitabı**

ISBN: 978-975-482-802-3

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASİMEVİ
İncitaşı Sok. No: 10
06510 Beşevler / ANKARA
Tel: 0(312) 213 66 55

Basım Tarihi: Temmuz 2012

© Ankara Üniversitesi TÖMER

Editör

Prof. Dr. N. Engin UZUN

Konu Desenlemesi

Dr. Dursun KÖSE

Hazırlayanlar

Cemil KURT
E. Nurşen AYGÜN
Elif LEBLEBİCİ
Özden ALTINKAYNAK COŞKUN
Şebnem DİLÇİN

"Dilbilgisi Desteği"

Prof. Dr. N. Engin UZUN
Cemil KURT

Dizgi ve Grafik

Gamze KANTAS

Fotoğraflar*

Enver ÖZÜSTÜN
Özgür BOĞAZLIYANLIOĞLU

**Bu kitaptaki bazı görseller, www.fotolia.com'dan satın alınarak kullanılmış bazı görseller ise yayın hakkının saklı olduğuna dair uyarıların olmadığı, paylaşımına açık internet sitelerinden alınmıştır. Hakları saklı olsun olmasın, tarafımızca bilinmeyen eser sahiplerine, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine bu kitapta yer aldıkları oranda yaptıkları katkılardan dolayı teşekkürü bir borç biliriz.*

ÖNSÖZ

Bu kitap, Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi TÖMER tarafından hazırlanan "Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe" adlı dil öğretim setinin, birer çalışma kitabı ve öğretmen kitabının da yer aldığı III. Takımına (YÜKSEK düzeyine) ait ders kitabıdır. Sınıf içinde uygulanmaya elverişli biçimde hazırlanan bu ders kitabının yanında, kitapta bulunan dinleme metinlerinin ses kayıtlarının yer aldığı bir yoğunçalar bulunmaktadır.

"Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı", kullanıcılarını, Avrupa Konseyi'nin Ortak Avrupa Çerçevesi (Common European Framework) adlı kılavuzu doğrultusunda TÖMER tarafından geliştirilen ve 2004 yılında Avrupa Konseyi'nce onaylanan 56.2004 model nolu "Yetişkinler İçin Avrupa Dil Portfolyosu"nda (TÖMER ADP'sinde) belirlenen B2 ve C1 düzeyi becerilerine ulaştırmayı hedeflemektedir.

TÖMER ADP betimleyicilerinin (bkz. s.190-191) gerektirdiği konulara göre desenlenen 12 üniteden oluşan Ders Kitabı'nda her bir ünite 3 alt konuya ayrılmıştır. Üniteler düzeye ve düzlemlere uygun metin türleri ile bezenmiş; metinler DİNLEME, OKUMA, SÖZLÜ ANLATIM, KARŞILIKLI KONUŞMA ve YAZILI ANLATIM beceri düzlemlerine yönelik etkinliklerle dengeli biçimde desteklenmiş ve her bir etkinlik için anlaşılması kolay, uygulaması kısa sürede kolaylık yaratacak yönerge ve başlıklar verilmiştir. Her üniteye yer alan dilbilgisi tabloları, kullanıcıların dilin yapısını ve işleyişini basit bir sunumla görmelerine olanak sağlayan ve sınıf içi etkinliklerle kolayca hareketlenebilecek bir yapılanıştır.

Her ünitenin sonundaki göndermelerle kullanıcılar, özel olarak tasarlanmış KARŞILIKLI KONUŞMA etkinliklerine yönlendirilmekte; dil kullanımının bu en etkin düzlemine özgü hazırlanmış etkinliklerle onların, ünite boyunca öğrendikleri bilgileri ve edindikleri becerileri pekiştirmeleri beklenmektedir.

Kitabın son bölümünde yer alan "Dilbilgisi Desteği", her üniteye yer alan dilbilgisi tablolarının içerdiği yapılar hakkında kısa ama özlü bilgiler sunmaktadır. Bu bölümde kullanıcıların, Türkçenin yapısı ve işleyişi hakkındaki bazı olası sorularına da yanıt bulacakları umulmaktadır.

Elinizdeki ders kitabının bir parçası olduğu "Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 3" seti, Ankara Üniversitesi TÖMER'in 20 yılı aşkın birikim ve deneyimini Avrupa Konseyi'nin çağdaş dil öğretim ölçütleri ile birleştirmesinin bir ürünüdür. Bu üründe TÖMER'in gelmiş geçmiş ve halihazırdaki tüm Türkçe okutmanlarının emeği ve katkısı bulunmaktadır. TÖMER onlara teşekkür ederken, bu kitabın kullanıcılarına da "Türkçe'de buluşmak üzere" kolaylıklar diler.

İçindekiler

1.

ÜNİTE

EDEBİYAT DÜNYASINDAN

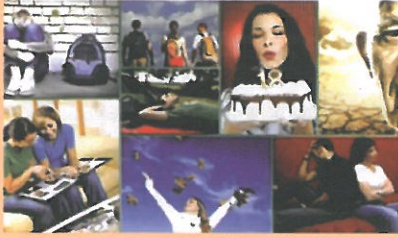

- 1.1 Okur Yazar mısınız? 6
BİLEŞİK ZAMANLAR (hikaye) zaman/kip + *-lyldl* (< i-dil) 7
1.2 Türkçe Yazın 10
BİLEŞİK ZAMANLAR (rivayet) zaman/kip + *-lylmış* (< i-miş) 12
1.3 Sizin Klasikiniz Ne? 14
BİLEŞİK ZAMANLAR (şart) zaman/kip + *-lylse* (< i-se) 15

2.

ÜNİTE

YAŞADIKÇA

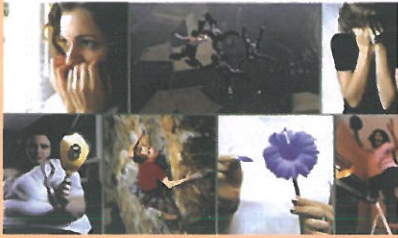

- 2.1 Gençlik Başında Duman 18
ULAÇLAR *-DlkÇE*, *-Dlk* + iyelik *sürece*
süresince, *boyunca* 19
2.2 Hayatınızda Kim Var? 22
ULAÇLAR *-Dlk/-lylEcEk* + iyelik *kadar*
-lylEcEk kadar 24
2.3 Eyvah! Yaşlanıyorum! 26
ULAÇLAR *Dlk/-lylEcEk* + iyelik *gibi* 29

3.

ÜNİTE

KURTULAMADIKLARIMIZ

- 3.1 Neden Korkuyorsunuz? 30
BİRLEŞİK ZAMANLAR zaman + *ol* 31
3.2 Onsuz Olmaz 34
BİRLEŞİK ZAMANLAR (genişlemiş) zaman + *gibi ol* 35
3.3 Takmayın Kafanıza 38
ULAÇLAR *-cEsInE*
-lylmış gibi 39

4.

ÜNİTE

DÜNYACA ÜNLÜ

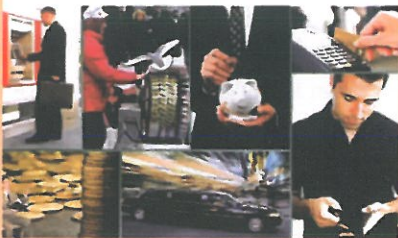

- 4.1 Dünya Mutfakları 42
TEZLİK *-lyliver-* 43
4.2 Dünyanın Dansı 46
SÜRME *-lylEdur-*, *-lylEkal*, *-lylEgel-* 47
4.3 Giysiler 50
YETERLİK *-lylEbil-* / *-lylEmE-* 51

5.

ÜNİTE

PARA...PARA...PARA...

- 5.1 Paranın Ne Önemi Var? 54
ULAÇLAR *-mEkİEnsE*, *-mEk varken*, *-mEk yerine*
-lylEcEk + iyelik + *-InlE*, *-lylEcEk* + iyelik *yerde* 55
5.2 Lüküs Hayat 58
SIFATLAR *-sEl* 59
5.3 Az Para İle Çok Mutluluk 62
BAĞLAÇLAR *kı'liler* 63

6.

ÜNİTE

DİLE GELMEK

- 6.1 Dil ve İletişim 66
ULAÇLAR *-Dlk /-lylEcEk* + iyelik + *-InlE göre*
-Dlk + iyelik *kadanyla* 67
6.2 Bedenimizin Dili 70
ULAÇLAR *-Dlk* + iyelik *takdirde*
-mE + iyelik *durumunda* 71
6.3 Dilin Kemiği 74
OLUMSUZLUK *değil* 75

İçindekiler

7.1	Gülümse	78
	ULAÇLAR ...-lyE...-lyE	79
7.2	Mizahın Türkçesi	82
	YİNELEMELER ... mİ ...	83
7.3	Komedi Dünyası	86
	BELİRTEÇLER <i>hiç yoktan, hiç değilse</i>	87

HADİ BENİ GÜLDÜR

7.

ÜNİTE

8.1	Müzik Başucumda	90
	EDİLGEN -li + -mEkEldir	92
8.2	Çare Müzikte	94
	ULAÇLAR -mEksizIn	95
8.3	Şarkı Söylemek Lazım	98
	BELİRTEÇLER <i>henüz, daha</i> <i>artık, zaten, şimdilik</i>	100

RUHUN GIDASIS

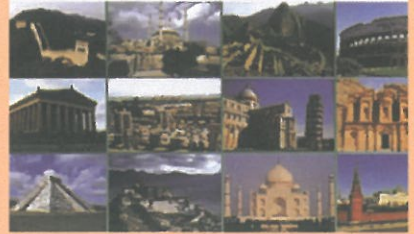

8.

ÜNİTE

9.1	Dünyanın Bin Bir Harikası	102
	ULAÇLAR -mEkIE, -mEkIE beraber/birlikte -mEkIE kalma-, -Dik + iyelik +-lyIE kal-	103
9.2	Taşın Estetiği	106
	ULAÇLAR -mEk /-mE + iyelik <i>koşuluyla /şartıyla</i>	107
9.3	Saygılı Kentleşme	110
	BAĞLAÇ <i>ki</i>	111

YAPI VE YAPIM

9.

ÜNİTE

10.1	Her An Her Yerde	114
	ADLAŞTIRMA -mİş + İlk + iyelik <i>var/yok/ol-</i> -Dik /-lyIEcEk + iyelik <i>var/yok/ol-</i>	115
10.2	Bir Dizi Dizi	118
	YİNELEMELER ... -mEsInE /-mEsInE dE ...	120
10.3	Yarışalım mı?	122
	BELİRTEÇLER <i>yalnız, yalnızca, sadece, ancak</i>	123

TELE-VİZYON

10.

ÜNİTE

11.1	Bizi Biz Yapan Beyin	126
	DURUM EKLERİ (yan işlevler) -lyIE, -DE, -DEn	127
11.2	Zeka Küpü müsünüz?	130
	ULAÇLAR -mE/-lyİİş + iyelik + -(n)dEn <i>önce/sonra/ittibaren</i>	131
11.3	Güç Bende Artık	134
	SORU (imali)	135

İNSANIN BÜYÜK SIRRI

11.

ÜNİTE

12.1	Evrende Yolculuk	138
	SIFATLAR (sıralanış)	139
12.2	Uzaya Yolculuk	142
	ADLAŞMA <i>sıfat + iyelik > ad</i>	143
12.3	Yıldızların Söyledikleri	146
	İLGEÇLER <i>dışında, -(n)dEn başka</i> <i>-(n)In yanında/yanı sıra</i>	147

UZAYDAYIZ

12.

ÜNİTE

1

Edebiyat Dünyasından

1. Okur Yazar mısınız?

1 Tartışalım

Ne Kadar Okuyoruz?

- 1 Sadece geceleri uykuya dalmak için kitap okuyorum. Eskiden bir de otobüste okuyordum ama artık işe arabayla gittiğim için yolda da okumuyorum. Açıkçası başka türlü vaktim de olmuyor, aklıma da gelmiyor.

Gülşah 20

- 2 Ayda 2 kitap okuyorum. Gençken daha da çok okuyordum. Her gün en az 1 saatimi okumaya ayırıyorum. Bu benim için hem dinlendirici hem de çok keyifli.

Emel 45

- 3 Kitap okumak bence çok sıkıcı. Öğrenciyken bile okumuyordum. Film izlemeyi tercih ediyorum. Çünkü sonunda ne olacağını görmek için bir sürü zaman harcamaya gerek kalmıyor.

Onur 30

- 4 Benim hayatımda kitap okumak _____

Bir araştırmada, "Niçin okumuyorsunuz?" sorusuna katılımcıların verdikleri yanıtlar aşağıda. Siz bunlardan hangilerine katılıyorsunuz?

- ☐ Kitaplar pahalı.
☐ Okul eğitiminde okuma alışkanlığı verilmiyor.
☐ Televizyon, insanları kitap okumaktan uzaklaştırıyor.
☐ Öğrencilerin çok fazla ödevi var.
☐ Herkesin çalışma temposu çok yoğun.
☐ Diğer nedenler

BİLEŞİK ZAMANLAR (hikaye)

zaman/kip + -(y)di (< i-di)

Adıl	Eylem	-	Zaman Eki	?	Hikaye Eki	Kişi Eki
ben	ara, öğren	-ma/-me	-yor/-ıyor/-iyor/-uyor/-üyor	-mı	-dı/-di/-du/-dü/-ydi/-ydi/-ydu/-ydu	-m
sen	otur, yap	-mı/-mi	-dı/-di/-du/-dü/-tı/-ti/-tu/-tü	-mi	-tı/-ti/-tu/-tü	-n
o	gel, katıl	-mu/-mü	-acak/-yacak/-yecek	-mu		-
biz	et, geç	-maz/-mez	-miş/-miş/-muş/-müş	-mü		-k
siz	tanı		-ır/-ir/-ir/-ür/-ar/-er			-nız/-niz/-nuz/-nüz
onlar			-malı/-meli			-lar/-ler
			-sa/-se			

Örnekler

(Siz) geç kaldınız. Daha erken gelmeliydiniz.

(Biz) yıllar önce bu sokakta oturuyorduk.

(Siz) meşgul müsünüz? (Ben) bilseydim rahatsız etmezdim.

Dün sen beni aramayacak mıydın?

(Ben) keşke seni daha önce tanısaydım.

(Ben) Türkiye'ye gelmeden önce biraz Türkçe öğrenmişim.

Son geziye onlar da bizimle birlikte katıldıldı/katıldıldı.

(O) benim yerimde olsa böyle yapmazdı.

(O) neredeyse sınıfı geçemeyecekti.

(Siz) gençken de Türkçe bildiniz mi?

2 Tamamlayalım

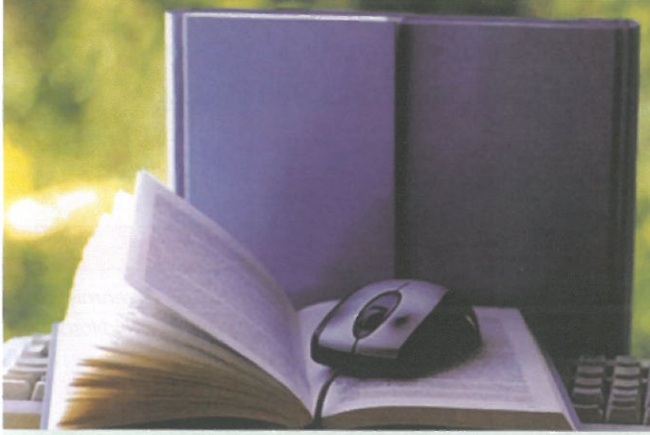
1. Seni gördüğüme çok şaşırdım. Burada olduğunu bil miyordum.
2. Sinema salonuna girdiğimizde film çoktan başla _____.
3. Televizyonun olmadığı yıllarda, insanlar daha çok kitap oku _____.
4. Yeni evimi görmedin. Sen Ankara'ya son geldiğinde ben Çankaya'da otur _____.
5. Gençken hiçbir şeyden kork _____.
6. Neden eve hırsız gibi sessizce giriyorsun, az kalsın kafana tavayla vur _____.
7. Niçin beni beklemediniz? Ben de sizinle gel _____.
8. Gençliğimde çok güzel dans et _____.
9. Oğlum dört yaşındayken harfleri tanı _____.
10. Türkiye'ye geldiğim ilk aylarda Türklerin konuşmalarını anla _____ ama şimdi her şeyi rahatlıkla anlayabiliyorum.
11. Bu kadar çok içki iç _____, bu halde araba kullanamazsın.
12. Türkiye'ye yerleşeli 2 ay oldu ama daha önce tatil için pek çok kez gel _____.
13. Kemal ile konuşurken az daha ona sürpriz bir doğum günü partisi hazırladığını ağzımdan kaçır _____.
14. Biraz yavaş git. Az kalsın öndeki arabaya çarp _____.

3 Tamamlayalım

1. Çocukken en çok hangi çizgi filmi sev _____?
2. Sen eskiden hiç et ye _____ . Ne oldu, sonradan sonraya et sevdiğini mi fark ettin?
3. Üniversitedeyken yurttan mı kal _____?
4. Seninle gelmek istediğimi bil _____? Niçin beni beklemedin?
5. Eyvah! Çikolata sevmediğinizi bil _____ . Ben de sizin için çikolatalı kek yapmışım.
6. Seni aradığımda uyu _____? Telefonu açmadın.
7. Anne, ben küçükken yaramazlık yap _____?
8. Hani senin çok işin vardı, bu akşam çalış _____? Neden televizyon seyrediyorsun?
9. Bu filmi daha önce izle _____? Sanki hayal meyal hatırlıyorum.
10. Biz üniversitedeyken her hafta sonu sinemaya girdik. Siz de git _____?
11. Dosyaları masanın üzerine bırak _____, aldın mı?
12. Türkiye'ye geldiğiniz zaman Türkçe bil _____?
13. Siz geçen yıl Çankaya Spor kulübüne git _____? Sanki sizi oradan hatırlıyorum.
14. Bu kadar üzüleceğini bilseydim sana hiç bunları anlat _____?
15. Neden sigara içiyorsun, sen sigarayı bırak _____?

4 Yerleştirelim, işaretleyelim

Okumanın e-hali

Eğlence sektöründen siyasete, yemek tarifinden tarih bilgisine kadar çeşitli konularda tasarlanan web siteleri, kısa zamanda günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline geldi. (1) _____

Artık kitapların sanal versiyonları çeşitli sitelere yükleniyor. Bir de e-kitap adı verilen, yalnızca sanal ortamda okurla buluşan kitaplar var. Sözelimi Stephen King'in 2000'de yayımlanan "Mermi Gibi" adlı kısa romanı, okurlara yalnızca e-kitap olarak sunuldu ve 500 bin adet sattı.

(2) _____

Acaba e-kitap nasıl okunur, e-kitapların avantajları, dezavantajları nedir?

E-Kitap Nasıl Okunur?

E-kitapı ya da diğeri adıyla sanal kitabı, sitenin işleyişine göre ücretli ya da ücretsiz okuyabiliyorsunuz.

E-kitaplar bilgisayar ekranında veya tasarlanan cihazlarda okunabiliyor.

Basılı Kitaba Tehdit mi?

Ancak şöyle bir endişe de var: E-kitap bir gün basılı kitabın hatta okumanın sonunu mu getirecek?

Okumanın değıl ama basılı kitabın sonunu getirebilir. (3) _____

Sonuç olarak insanoğılu önceleri tabletleri, sonra papirüsü kullanıyordu. Yıllar sonra da kağıt kullanıldı. (4) _____

Gelecekte kitabın yerini belki e-kitap alacak ama okuma yok olmayacak. Dolayısıyla **bu** yersiz bir endişe

E-Kitap Okumanın Nesi İyi, Nesi Kötü?

Önce iyiler:

- Bugüne kadar herkes pahalı kitaplardan yakınıyordu. Basım, dağıtım gibi masrafları olmadığı için maliyeti yok denecek kadar az olan e-kitaplar, bu sorunu çözecek.
- Binlerce sayfa ince bir kitap boyutuna indirilebiliyor. Ağır çantalar, seyahate çıkarken yanınıza almak isteyip de valize nasıl sığdıracağınızı bilemediğiniz ciltler, raflardan taşan, yeni kitaplık yapıldıkça artan kitaplar e-kitapla beraber tarihe karşıyor.
- Uzun vadede e-kitap çevre korumasına katkı sağılıyor. Basılan kitap sayısı azaldıkça kağıt tüketimi, dolayısıyla ağaç kesilmesi azalacak. Çevre dostu okumalar, sanal kitaplar sayesinde kapıda görünüyor.
- Elektronik ortamın sağıladığı olanaklar sayesinde, konular, yazı yanında, ses, müzik ve görüntü ile desteklenebiliyor.
- Kitap içinde bir bölümü ararken dakikalarca sayfaları karştınyorduk ama artık tek bir sözcüğü bile birkaç saniye içinde bulabileceğiz.

Ve kötüler:

- Eğer bilgisayar ya da benzeri cihazları kullanmıyorsanız e-kitaptan mahrum kalıyorsunuz.
- Bu kitapların satışı ve satın alma işlemleri sanal mağazalar üzerinden yapılıyor. Bu da ödeme sırasında ortaya çıkabilecek bazı güvenlik sorunları anlamına geliyor.
- Bir başka güvenlik sorunu da indirdiğiniz dosyanın bilgisayarınıza virüs bulaştırması. Bir kitap okumaya niyetlenip bütün dosyalarınızı kaybedebilirsiniz.

Miraç Zeynep Ökarta'ın "Okumanın E-Hali" adlı yazısından uyarlanmıştır

- ☐ Hatta son yıllarda kitap okuma zevkimiz bile bilgisayara taşındı.
- ☐ Bunun hiç de küçümsenmeyecek bir rakam olduğunu düşündük ve bu konuda hem kendimizi hem sizleri aydınlatalım dedik.
- ☐ Çünkü keşiflere, yeni cihazlara, yaşamımızı kolaylaştıran her şeye kısa sürede uyum sağlıyoruz.

Bu:

- ☐ Basılı kitabın e-kitabın sonunu getirmesi.
- ☐ Basılı kitabın e-kitabın yerini alması.
- ☐ Yeni okuma biçimlerinin ortaya çıkması.
- ☐ E-kitabın okumanın sonunu getirmesi.

E-kitabın avantajları:

- ☐ Satın alma süreci basılı kitapta daha az riskli.
- ☐ Daha kolay taşınabilir ve saklanabilir.
- ☐ İnternette ücretsiz ya da çok ucuza okunabilir.

5 İşaretleyelim, yazalım

	basılı kitap	e-kitap
Ekonomik		
Kullanışlı		
Keyifli		
Ekolojik		
Diğer		

6 Anlatalım

Hayatımızda Neler Değişti?

Birkaç yıl öncesine kadar kitap okumak için mutlaka kitapçılara giderek kitap satın almak gerekiyordu. Ancak günümüzde internet üzerinden kitap okumak da mümkün.

- Eskiden
- Bundan 20 yıl önce
- 1 yıl öncesine kadar
- Geçtiğimiz yüzyılda

7 İşaretleyelim

Nobel Edebiyat Ödülü

Doğru Yanlış

1. Nobel edebiyat ödülünü kazananı, hayattayken Alfred Nobel belirliyordu. ☐ ☐
2. Nobel ödülüne yalnızca yazar örgütlerinin, üniversitelerin dil bilimi akademisyenleri ve Akademi üyeleri aday olabilirler. ☐ ☐
3. Akademi üyelerinden 5 kişilik bir grup ön eleme yapıyor. ☐ ☐
4. Ödülün sahibini belirleyen 18 kişilik grup 3 yılda bir değişiyor. ☐ ☐

Eserin Nobel ödülü alabilmesi için gerekli şartlar:

- ☐ Dili zenginleştirilmesi
- ☐ Edebiyatta yenilik yaratması
- ☐ Yazıldığı dile ve kültüre özgü olması
- ☐ Kelime oyunları içermesi
- ☐ Başka dillere çevrilebilmesi
- ☐ Yazıldıktan sonraki tarihlerde de anlaşılabilir olması.

Var Yok

1. Nobel ödülünü kazananı kaç kişilik komite belirliyor? ☐ ☐
2. Ödülü kazananı belirleyecek komitedeki kişiler hangi mesleklerden seçiliyor? ☐ ☐
3. Ön elemelerin ardından kaç yazanın eserleri tüm Akademi üyelerince inceleniyor? ☐ ☐
4. Orhan Pamuk'un Nobel ödülü ile ilgili düşünceleri neler? ☐ ☐
5. Yazarlar Nobel ödülüne niçin değer veriyor? ☐ ☐
6. Nobel Vakfının kuralları neler? ☐ ☐

1.2 Türkçe Yazın

BİLEŞİK ZAMANLAR (rivayet)

zaman/kip + **-(y)miş** (< i-miş)

Adıl	Eylem	-	Zaman Eki	?	Rivayet Eki	Kişi Eki
ben	yap	-ma/-me	-yor/-iyor/-iyor/-uyor/-üyor	-mi	-mış/-miş/ -muş /-müş	-im/-im/-um/-üm
sen	yaşa	-mi/-mi	-acak/-yacak/-yecek	-mi	-ymış/-ymış/-ymuş/-ymüş	-sin/-sin/ -sun /-sün
o	gör	-mu/-mü	-miş/-miş/-muş/-müş	-mu		-
biz	haberleş	-maz/-mez	-ır/-ır/-ır/-ur/-ür/-ar/-er	-mü		-iz/-iz/-uz/-üz
siz	çalış		-malı/-meli			-sınız/-sınız/-sunuz/-sünüz
onlar	gerek		-sa/-se			-lat/-ler
	katıl					
	geçir					
	gel					

Örnekler

Öğretmenin söyledi, hiç ders çalışmıyormuşsun.

Çok eskiden insanlar kuşları kullanarak haberleşiyormuş.

Doktoruma göre daha çok spor yapmalıymışım.

Uzmanların tahminlerine göre gelecekte yüzlerce katlı gökdelenlerde yaşayacağımız.

On dakika erken gelseymişiz müdürü görebilirmişiz.

Arkadaşlarım bu tatili yurt dışında geçireceklermiş.

O bu kursa daha öncede katılmış mıymış?

Yarın saat dokuzda burada olmamız gerekiyormuş.

Murat buraya geçen yılda geldiymiş.

8 Tamamlayalım

- Duyduğuma göre yakında evlen ecemişsiniz ,
umarım mutlu olursunuz.
- Yapılan bir ankete göre insanlar alışverişte promosyonlu ürünleri tercih et_____.
- Güya beni ara_____ da cep telefonunun şarjı bittiği için arayamamış.
- Ah, keşke biletlere dün al_____ , gördün mü bak, hiç yer kalmamış!
- İyi ki benzin almışız, az kalsın yolda kal_____.
- Resepsiyona sordun mu? Otele evcil hayvan kabul et_____?
- Meğer bu konu benim dışımda herkes tarafından bilin_____!
- Duyduğum kadarıyla, TÖMER'e verilen dilekçeler bir hafta içinde cevaplan_____.
- Bilgisayar önünde uzun süre çalışanlar koyu renk kıyafetler giy_____.
- Tüh! Bir dakika erken gel_____ otobüsü kaçır_____.
- Keşke saçlarını bu kadar kısa kestir_____ ; bu model bana pek yakışmamış.
- Şimdi suyu iyice kurumuş olan bu ırmakta dayım küçükken çeşit çeşit balıklar tut_____.
- Jeologların dediklerine bakılırsa önümüzdeki yıllarda deprem felaketlerinde büyük bir artış ol_____.

9 Tamamlayalım

Metin herkese, düşmüşlere, hasta çocuklara, saflara elinden gelen her yardımı yaparmış. Bir hasta, bir ağlayan, başka çocuklar tarafından küçümsenen, aşağılanan, kötü durumda garip görsün, ona elinden geleni yapar, canını bile ver_____. Metin'in bir hali var_____ ki, herkesin anası babası gibi_____. Başı sıkışan Metin'e gel_____. Gelip de eli boş dönen yok_____. Metin ol_____ çok kişi tahtalı köyü boyla_____. Metin hasta çocukları alıp hastanelere bile yatır_____. Doktorlar bile ondan kork_____. Metin çoğu kez aç gez_____. Neyi varsa başkalarına ver_____ de kendisi öyle aç gez_____. Bu Metin böyle_____ işte, çok karışık bir adam ki, öylesine.

Yaşar Kemal

10 Tanıtalım

- Ülkenizde edebiyat
- Ünlü yazar ve şairler
- Hayat öyküleri*
- Eserleri*
- Sizin beğendikleriniz

11 -mîş kullanarak yorumlayalım

Üçüncü Şahsın Şiiri

gözlerin gözlerime değince
felaketim olurdu ağlardım
beni sevmiyordun bilirdim
bir sevdiğin vardı duyardım
çöp gibi bir oğlan ipince
hayırsızın biriydi fikrimce
ne vakit karşımda görsem
öldüreceğimden korkardım
felaketim olurdu ağlardım

ne vakit mac'a'dan geçsem
limanda hep gemiler olurdu
ağaçlar kuş gibi gülerdi
bir rüzgar aklımı alırdı
sessizce bir cigara yakardın
parmaklarımin ucunu yakardın
kirpiklerini eğerdin bakardın
üşürdüm içim ürperirdi
felaketim olurdu ağlardım

akşamlar bir roman gibi bitirdi
jezabel kan içinde yatardı
limandan bir gemi giderdi
sen kalkıp ona giderdin
benzin mum gibi giderdin
sabaha kadar kalırdın
hayırsızın biriydi fikrimce
güldü mü cenazeye benzerdi
hele seni kollarına aldı mı
felaketim olurdu ağlardım

Atilla İlhan

☐ Özlem	☐ Kıskançlık	☐ Aşk
☐ Dostluk	☐ Acı	☐ Öfke
☐ Yalnızlık	☐ Umut	☐ Çaresizlik
☐ Nefret	☐ Sitem	☐ Mutluluk

12 Okuyalım, benzerini yazalım

Kısa Öykü Yazıyoruz

1. İlk durum: Kahraman ve (varsa) çevresindekiler ne yapıyor ve ne durumda?

O akşam evde benden başka hiç kimse olmadığı için müziğin sesini iyice açmışım. Bir yandan bulaşık yıkıyor, diğer yandan şarkılar söylüyordum. Keyfim yerindeydi.

2. Başlatan olay: Kahramanın hareketine neden olan olay nedir?

Fakat bir anda korkunç sesler duydum. Radyonun sesini kısıp daha dikkatli dinledim. Dışarıdan patlama sesleri geliyordu. Birileri ateş ediyordu!

3. Duygu durumu: Kahraman, başlatan olayla ilgili ne hissediyor ve düşünüyor?

"Bizimki gibi sakın bir mahallede kim böyle ateş edebilir?" diye düşündüm. Kalbim deli gibi çarpıyordu. Ne yapacağımı bilemiyordum. Adeta donakalmışım. Pencereden bakmaya bile cesaretim yoktu.

4. Plan: Kahraman olayla ilgili ne yapmayı düşünüyor?

Sonunda kendimi toparlayıp salona geçtim. Sesler hala devam ediyordu. Bir anda aklıma üst kattaki komşumuz Necla Teyze geldi. Onun da korkmuş olduğunu düşünüp yanına gitmeye karar verdim.

5. Hareket: Kahraman amacına ulaşmak için neler yapıyor?

Cüzdanımı, telefonumu alelacele çantama koyup kendimi dışarıya attım. Koşa koşa üst kata çıkıp Necla Teyzelerin kapısını çaldım. Açan olmadı. Necla teyzenin kulaklarının iyi duymadığını bildiğim için bir süre kapıyı çalmaya devam ettim. Tam vazgeçip eve döneceğim sırada kapı açıldı.

6. Sonuç: Hareketin sonucunda neler oluyor?

Necla Teyze, "Canım, sen miydin? Kusura bakma, zili duymadım. Balkondaydım." dedi. Ben tam "Necla Teyze niçin çıktın balkona?" diyecekken beni kolumdan çekip "Gelsene. Çok güzel bir havai fişek gösterisi var. Balkondan beraber izleyelim" dedi.

7. Tepki: Kahramanın son olayla ilgili duygu ve düşünceleri nelerdir?

Havai fişek mi? Bu kadar süre içinde kafamda onlarca kötü senaryo yazmışım. Kötü adamlar, silahlar, polisler... Ama o seslerin bir havai fişek gösterisinden gelebileceği hiç aklıma gelmemişti. Necla Teyzeyle karanlıkta patlayan rengarenk ışık demetlerini izlerken kendi kendime gülüyordum...

Şimdiki Çocuklar Harika

Sevgili Arkadaşım Zeynep,

Annenin Metin'e sık sık "Ağızına biber doldururum." dediğini yazmışsın. Bütün annelerin sözü bu... Annem de kardeşim Fatoş'a ikide bir böyle söyler. Fatoş daha okula gitmiyor, iki yıl sonra gidecek. Geçenlerde annem çok kızmıştı Fatoş'a. "Şimdi ağızına biber doldururum!" diye bağırdı. Bak, olayı sana baştan anlatayım.

Babam, her sözün başında "Ulan, ulan be, vay anasını!" diye konuşur. Yani dili biraz argoya kaçır. Fatoş da, kimden ne duyarsa papağan gibi tekrarlıyor, ne görürse öyle yapıyor. Fatoş'un babamı taklit ederek peltek peltek "Ulan be..." "Vay anasını!" gibi sözler söylemesine bizim evde herkes bayılıyor. Onu çok sevimli bulanlar, "Sanki büyümüş de küçülmüş." diyorlar.

Geçenlerde bir gece bir komşumuz bize konuk olmuştu. Çok komik bir adam... Ne anlatsa kahkahalarla güldürüyor. En çok gülen de Fatoş. O, söylenilenlerden bir şey anlamıyor ama, herkes gülüyor diye o hepimizden çok gülüyor. İşte o konuk **başından geçen** bir olayı anlattı. Çalıştıkları yere bir Alman uzman gelmiş. Bir gün uzman, Almanca, demiş ki, "Burada herkes birbirine sık sık, 'Ulan' diyor, dikkatimi çekti. 'Ulan' ne demektir? Almanın sözlerinden dolayı komşumuzun **yüzü kızarmış**. Doğrusunu söylese yabancıya karşı ayıp olacak. Onun için başka türlü söylemiş: 'Bizde 'ulan'sız konuşulmaz. Dilimizde 'ulan', 'sayın' demektir. Biz birbirimizi, yalnız adlarımızla çağırırız, bir de adımın önüne 'ulan' getiririz..."

Birkaç gün sonra, o işyerinde yönetim kurulu toplantısı olacaktı. Kenan adındaki genel müdür de toplantıya başkanlık ediyordu. Alman uzman o toplantıda, yönetim kurulu üyelerine açıklamalarda bulunacaktı. Alman, toplantıdaki Türklere sevimli görünsün diye, Almanca konuşurken, yeni öğrendiği birkaç Türkçe kelimeyi de araya karıştırıyordu. Öğrendiği Türkçe kelimeler de 'merhaba', 'bay', 'çok güzel', bir de son öğrendiği 'ulan'... Konuşmasının en ciddi yerinde uzman birden, "Ulan Kenan Bey..." deyince, oradakiler şaşırılmışlar. Alman sık sık "Ulan Kenan Bey..." diyordu. Genel müdür kendisine "ulan" denilmesine kızıyor ama belli etmemeye çalışıyordu. Alman ikide bir "Ulan Kenan Bey" dedikçe, öbür üyeler de kıs kıs gülüyorlarmış. O günden sonra Genel Müdürün adı "Ulan Kenan Bey" kalmış. Konuşumuz bu olayı öyle tatlı anlatıyordu ki, hepimiz **gülmekten kınılıyorduk**.

Başka bir gün evimize başka konuklar geldi. Babamın söylediğine göre önemli kişilermiş. Akşam sofraya oturuldu. Kardeşim Fatoş konukların çok **hoşuna gitti**. "Aman

ne cici, ne uslu kız..." diyorlardı. Fatoş'u bu kadar terbiyeli yetiştirdiği için annemi kutladılar. Babam, "Efendim", dedi, "Anneleri çocuklarımızı hiç sokağa bırakmaz. O yüzden terbiyeleri bozulmuyor." Annem, "Ne de olsa, sokak çocuklarından terbiyesiz laflar öğrenebilirler. Onun için sokağa salıvermem." diye ekledi. Konuk kadınlardan biri, "Çok doğru efendim", dedi. Hatta okulda bile çocuklarımızın terbiyesi bozuluyor. Göz değmesin, maşallah çok terbiyeli kızınız var."

Ovgülerden pek şişinen Fatoş **havaya girdi**. Konuklara kendini daha çok beğendirmek için bütün marifetlerini göstermeye kalktı. Birdenbire "Ulan baba be!" diye söze başladı. Fatoş, bu sözlerine, her zamanki gibi, gülüneceğini sanıyordu ama soğuk bir sessizlik oldu. Babamın adeta **nutku tutuldu**. Durumu kurtarmak için, sesini yumuşatarak zar zor "Efendim kızım!..." dedi. "Ulan baba be!..."

Ama niçin gülmüyordu bu insanlar her zamanki gibi? Fatoş, konukları ille de güldürmek istiyordu. Bu kez babamdan duyduğu başka bir lafı ama bu kez **ağıza alınmayacak** bir lafı söyleyiverdi... En sonunda başarmıştı. Konuklar, kendilerini tutamayıp kahkahayı bastılar. Gülüşmeler karşısında çok beğenildiğini sanan Fatoş, o ayıp lafı birkaç kere daha tekrarladı. Annem baktı ki **sonu gelmeyecek, kaşlarını çatıp** "Sus bakayım, şimdi ağızına biber doldururum!" diye bağırdı.

Fatoş, beğenileceği yerde, bir de üstelik herkesin içinde **laf işitince**, ağlamaya başladı. Konuk kadınlardan biri annemi avutmak için, "Üzülmeyin efendim", dedi, "Bizimkiler daha neler söylüyorlar. Sizininki yine iyi maşallah... Daha küçük, **aklı ermez**..." Babam, Fatoş'un söylediklerine pek şaşırılmış görünerek, "Kimden öğreniyor bu lafları bilmem ki..." dedi. Annem, "Hiç de sokağa bırakmayız. Nereden duyar da öğrenir bu lafları!" diye karşılık verdi. Bense, onların bu soruşlarını gerçek sanıp "Evde konuşulurken duyup öğreniyor." diyerek öyle bir pot kırdım ki... Babam birden patlar gibi, "Ulan, bizim evde öyle laflar konuşulur mu be!" diye bağırınca, konuklar gerçekten kendilerini tutamayıp güldüler. Babam da gülmek zorunda kaldı.

Zeynep, sözde mektubumu kısa kesmek istiyordum, ama yine uzadı. Yaz tatilinde İstanbul'a gelecek misiniz? Gelirsen görüşürüz. Sen hiç olmazsa Ankara'yı gördün. Ben İstanbul'dan başka yer bilmiyorum.

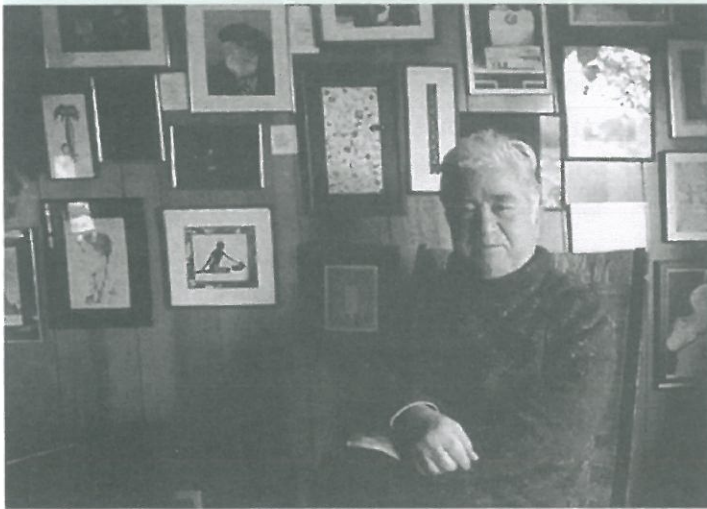
Esen kalman dileğiyle mektubuma son veriyorum.

(Aziz Nesin'in 'Şimdiki Çocuklar Harika' adlı kitabından)

1. laf işitmek	☐ söylenmesi çok ayıp söz
2. başından geçmek	☐ anlayabilmek
3. havaya girmek	☐ azarlanmak
4. hoşuna gitmek	☐ aşırı derecede gülmek
5. nutku tutulmak	☐ beğenmek
6. ağza alınmayacak	☐ bitmek
7. akli ermek	☐ kibirlenmek, övünmek
8. sonu gelmek	☐ konuşamaz olmak
9. kaşlarını çatmak	☐ utanmak
10. gülmekten kırılmak	☐ yaşanmak, olmak
11. pot kırmak	☐ karşısındakine dokunacak söz söylemek
12. yüzü kızarmak	☐ kızmak, sinirlenmek

Doğru Yanlış

1. "Ağzına biber doldururum." sözü yalanı ortaya çıkan kişilere söylenir.	☐	☐
2. Komşu, Alman misafirini kandırmak için ona "ulan"ın anlamını yanlış anlatmış.	☐	☐
3. Alman uzman toplantıda herkese "ulan" diyerek hitap ediyormuş.	☐	☐
4. Annesinin söylediğine göre Fatoş sokakta oyun oynamazmış.	☐	☐
5. Fatoş niye azarlandığını anlayamamış.	☐	☐

Olay	Kişi	Tepki
Babanın "Ulan" demesi	Fatoş	
Alman uzmanın "Ulan" demesi	Genel Müdür	
Fatoş'un "Ulan" demesi	Baba	

14 İşaretleyelim, tamamlayalım

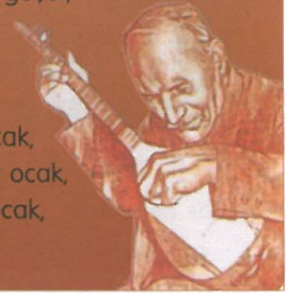

Aşık Veysel: Dostlar Beni Hatırlasın

Ben giderim adım kalır,
Dostlar beni hatırlasın.
Düğün olur, bayram gelir
Dostlar beni hatırlasın.

Can kafeste durmaz uçar,
Dünya bir han, konan göçer,
Ay dolandır yıllar geçer,
Dostlar beni hatırlasın.

Can bedenden ayrılacak,
Tütmez baca, yanmaz ocak,
Selam olsun kucak kucak,
Dostlar beni hatırlasın.

Var Yok

Aşık Veysel'in;

1. doğum ve ölüm tarihleri	☐	☐
2. nereli olduğu	☐	☐
3. görmeyişinin nedeni	☐	☐
4. saz çalmaya nasıl başladığı	☐	☐
5. kaç çocuğu olduğu	☐	☐
6. beğendiği halk şairleri	☐	☐
7. en beğenilen eserleri	☐	☐
8. bazı karakter özellikleri	☐	☐

Doğru Yanlış

1. Veysel yedi yaşındayken köyünde çiçek salgını başlamış.	☐	☐
2. Veysel'in iki gözü de çiçek hastalığı nedeniyle görmez olmuş.	☐	☐
3. Veysel'in gözleri sadece kırmızı rengi seçebilirmiş.	☐	☐
4. Veysel'e saz çalmayı babası öğretmiş.	☐	☐
5. Aşık Veysel iki kez evlenmiş.	☐	☐
6. Aşık Veysel 1933 yılına kadar kendi şiirlerini söylemezmiş.	☐	☐
7. Aşık Veysel bir dönem köy köy dolaşarak saz dersleri vermiş.	☐	☐
8. Aşık Veysel köylülerin de yardımıyla köyünün ilk meyve bahçesini yetiştirmiş.	☐	☐

1.3 Sizin Klasığınız Ne?

15 Okuyalım, işaretleyelim

Beyaz Gemi

Romanın kahramanı Isık Göl kıyısında dedesi, nine-si, teyzesi ve teyzesinin kocasıyla birlikte yaşayan bir çocuktur. Dede, babası ve annesi tarafından terk edilen torununa sahip çıkmıştır. İkinci eşi olan karısı ve torunuyla birlikte ormanın bakım işleri ile uğraşan damadı Orozkul'a yardım etmektedir. Orozkul'un karısı, çocuğun teyzesi Bekey çocuk sahibi olamayan bir kadındır. Zalim bir insan olan Orozkul, evlat sahibi olamamanın öfkesini dededen ve onun çocuğu olmayan kızından çıkarmaktadır. Bütün bu olumsuzlukların içinde zengin bir hayal dünyasına sahip olan çocuk, dürbünüyle her gün gölde yük ve yolcu taşıyan bir gemiyi izler. Gemilerde tayfalık yapan babasının da bu gemide çalıştığını düşünerek, balık olup bu gemiye ulaşmayı, babasına zavallı dedesini, zalim Orozkul'u ve yaşadıklarını anlatmayı düşler.

Çocuk görülebilen en uzak noktaya baktı dürbünle. İşte, işte! O anda tüm dünyayı unuttu. Gerçekten orarlarda, ileride, Isık Göl'ün masmavi ufkunda bembeyaz bir gemi belirdi. Yaklaştı. İşte, işte gemi! İki bacası bir hizada, uzun, güçlü güzel gemi! Dümdüz bir çizgide ilerliyordu. Çocuk gömleğinin eteği ile dürbününün camlarını sildi, büyüteçleri daha iyi ayarladı. Geminin silüeti daha da belirginleşti. Geminin dalgalarda hafif hafif sallandığını da görüyordu çocuk. Gözlerini beyaz gemiden ayıramıyordu. Elinde olsaydı, ondan biraz yaklaşmasını rica edecekti, güverteadaki insanları da

görebiliyordu. Ama gemi bunu bilmiyordu. Ağır ağır yoluna devam ediyordu. Onu nerelerden getiren ve nerelere götürecektir olan bilinmeyen yoluna.

Geminin ilerlemesini takip etti çocuk. Çocuk bir balık olup dereden göle ve ona, beyaz gemiye doğru nasıl yüzeceğini düşündü.

Muhafız Dağı'ndan ilk defa masmavi Isık Göl'de bu beyaz gemiyi gördüğü zaman bu güzelliğin karşısında yüreğinde bir uğultu duydu. Ve sonra gemici olan babasının bu gemide çalıştığına karar verdi. Bunun böyle olması-

nı çok istediği için, böyle düşündü, sonra da bu düşüncesinin doğruluğuna inandı.

...

Gemi şimdi uzaklaşıyordu. Bembeyaz ve uzundu gemi ve gölün masmavi düzlüğünde, bacalarından uzun bir duman bırakarak ilerliyordu ve bir çocuğun, yarı balık yarı insan olan bir çocuğun ona doğru yüz-
düğünden habersizdi.

Balık olmak istiyordu çocuk. Her şeyinin balık gibi olmasını istiyordu; yüzgeçleri, pulları olsun istiyordu. Yalnız kafası kendi kafası kalmalıydı incecik boynunda, yusuvarlak, yelken kulaklı bir kafa, kalkık burnu çizgiler içinde. Bir de gözleri kendi gözleri gibi olacaktı. Ama yine de tam kendi gözü gibi değil... Biraz da balığın gözü gibi bakmaları gerekirdi.

Isık Göl'ün dalgalarıyla oynaşacak, dalgadan dalgaya atlayacaktı. Derken beyaz gemi görünecekti!

"Merhaba, beyaz gemi!" diyecek gemiye. "Hani sana devamlı dürbünle bakan çocuk vardı ya! O benim işte... Gemideki insanlar toplanıp güverteye şaşırıp kalacaktı, bu yaratığa bakacaktı hayretle." O zaman gemici olan babasına "Merhaba baba" diyecek "Ben senin oğlunum. Yüze yüze sana geldim." Babası ağ atacak, onu tutacak, güverteye çekecek. O zaman da o eski haline dönecek... Sonra... Sonra...

Cengiz Aytmatov

Çocuk beyaz gemiyi anlatırken,

- ☐ Onu bir insan gibi gösteriyor.
- ☐ Beyaz gemiyi gördüğünde neler hissettiğini söylüyor.
- ☐ Beyaz geminin güzelliğini abartıyor.
- ☐ Beyaz geminin özellikleriyle babasının karakteri arasında bir ilişki kuruyor.

Metindeki çocuğun karakteri:

- ☐ Yaramaz ☐ Duygusal
- ☐ İyimser ☐ Kibar
- ☐ Kaderci ☐ Hayalci

1. Geminin göldeki görüntüsünün çocukta uyandırdığı duygular
2. Çocuğun geminin nereye gideceğiyle ilgili kafasında oluşan sorular
3. Babasının gerçek hayatta çocuğa yaklaşımı
4. Çocuğun hayallerinde beyaz gemiye nasıl ulaşacağı
5. Geminin gidişiyle birlikte çocuğun yaşadığı hayal kınklığı
6. Çocuğun hayalinde yarattığı bazı şeyleri gerçek gibi düşünmesi

Var Yok

☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐

BİLEŞİK ZAMANLAR (koşul)

zaman/kip + -{y}lsE (< i-se)

Adıl	Eylem	-	Zaman Eki	Şart Eki	Kişi Eki
ben	anla	-ma/-me	-yor/-ıyor/-iyor/-uyor/-üyor	-sa/-se/-ysa/-yse	-m
sen	iç	-mı/-mi	-dı/-di/-du/-dü/-tı/-ti/-tu/-tü		-n
o	iste	-mu/-mü	-acak/-yacak/-yecek		-
biz	dinle	-maz/-mez	-mış/-miş/-muş/-müş		-k
siz	bitir		-ır/-ir/-ur/-ür/-ar/-er		-nız/-niz
onlar	iste gel		-malı/-meli		-lar/-ler

Örnekler

Bu raporu bugün bitirmeliyse acele edelim, neredeyse akşam oldu.

Beni anlamıyorsanız daha yavaş konuşayım.

Arkadaşlar hepimiz kahvelerimizi içtiyse artık kalkabiliriz.

Onlar istemiyorlarsa gelmesinler. Biz gidiyoruz.

Dersi dinlemeyecekseniz lütfen dışarı çıkın.

İnsanların size nasıl davranmasını istiyorsanız onlara öyle davranın.

Bizimle geliyorsanız acele et.

16 Tamamlayalım

1. Bu konuyu anla madıysanız sizin için yarın genel tekrar yapabilirim.
2. Ayten'i ziyaret et _____ önceden haber ver, onu evde bulamayabilirsin.
3. Bu akşam sinemaya git _____ rezervasyon yaptırılabilir.
4. Daha önce git _____ görmüşsünüzdür, Büyükdada'da çok güzel yalılar var.
5. Arkadaşların akşam kesin olarak gelip gelmeyeceklerini haber vermediler. Eğer gel _____ hazırlık yapmam gerek.
6. Sana bir şey anlatıyorum! Beni dinle _____ boş yere konuşmayayım.
7. Sınav notunu öğreneceğim için çok heyecanlıyım. Eğer sınavdan geç _____ çok üzülürüm.
8. Seni meşgul etmeyeyim. Çalış _____ daha sonra gelebilirim.
9. İşlerini bitir _____ beraber yemeğe çıkabilir miyiz?
10. Bu evde yaşa _____ benim kurallarına uymak zorundasın.
11. Televizyonu seyret _____ kapatabilir misiniz? Sesinden rahatsız oluyorum.
12. Bu kitabı oku _____ okumanı tavsiye ederim.
13. Çocuklar, yemeklerinizi bitir _____ sofradan kalkabilirsiniz.
14. Sigara kullan _____ daha fazla C vitamini almalısınız.
15. İşe yürüyerek git _____ şemsiyeni al. Bugün yağmur yağabilir.

17 İşaretleyelim

Yel Değirmenlerine Karşı

Var Yok

1. Don Kişot'un hayatının geri kalan kısmını şövalye olarak geçirmek istemesinin nedeni ☐ Var ☐ Yok
2. Sevgili olarak seçtiği fakir köylü kızının Don Kişot'un hayal dünyasında farklı bir yere sahip olması ☐ Var ☐ Yok
3. Konakladığı handaki insanların Don Kişot hakkındaki izlenimleri ☐ Var ☐ Yok
4. Don Kişot ve uşağının karakterleri arasındaki farklılık ☐ Var ☐ Yok
5. Yazarın kitapta kullandığı anlatım özellikleri ☐ Var ☐ Yok

Doğru Yanlış

1. Don Kişot'un önceleri sakın bir hayatı vardır. ☐ Doğru ☐ Yanlış
2. Don Kişot, ovada gördükleri yel değirmenlerini canavara benzetir. ☐ Doğru ☐ Yanlış
3. Yardıma muhtaç insanlar Don Kişot'un kendilerine yardım etmesini isterler. ☐ Doğru ☐ Yanlış
4. Don Kişot bir şatoda kendisini şövalye ilan ettirir. ☐ Doğru ☐ Yanlış
5. Don Kişot, yaptıklarının çılgınlık olduğunu asla kabul etmez. ☐ Doğru ☐ Yanlış

18 Yerleştirelim, işaretleyelim

Japonya'nın Şiir Geleneği: HAIKU

Serkan: Gazetedeki haberi gördün mü? "Japonya'nın en önemli Haiku Ödülü'nü Yelda Karataş adında bir Türk aldı." yazıyor.

Pelin: Haiku'yu daha önce duymuştum. Japon şiiri galiba değil mi?

Serkan: Evet. Haiku'nun açıklamasını da yapmışlar gazetede. Haiku, yaklaşık 500 yıllık bir Japon edebiyat sanatıymış. En basit tanımı ile üç mısralık kısa şiir demekmiş. 3 mısra ve 17 Japon alfabesi karakterinden (veya heceden) oluşmalı, bu 17 hecenin mısralara dağılımı 5-7-5 olmalıymış örneğin. Klasik Haiku'da mutlaka mevsimsel bir öge, tabiatın bir parça veya anlık bir duygunun betimlenmesine yer verilmesi gerekiyormuş, günümüzde ise her konuda Haiku yazılabiliyormuş.

Pelin: Çok enteresan. Peki hangi şiirle kazanmış bu ödülü, onu da yazıyor mu?

Serkan: Evet, dinle bak:

*Ne kadar yakın ölüme
Unutulmaz çocukluğumun
Ağır çiçekli ıhlamur ağacı*

Pelin: Normal şiirden farklı biraz.

Serkan: Evet, Haiku yazmak şiir yazmaktan daha zormuş. Şair Haiku'yu anlatırken diyor ki: Haiku'da imge kullanamıyorsunuz. Nesneyi anlatacaksanız o nesnenin kendisini söylemek zorundasınız. Normal şiir gibi metafor ve simgeler kullanamıyorsunuz.

Pelin: Başka örnekleri var mı?

Serkan: Var. Haiku'nun ustası olarak kabul edilen Matsuo Baso'dan da bir örnek vermişler:

*Şu büyük meşe ağacı
Açan çiçeklere kayıtsız
Daha soylu.*

Bir tane daha var:

*Sallanıp durur
Sarmaşıkların sardığı köprü
Hayatımız gibi.*

Pelin: Çok güzel. Haiku, görülenleri ve hissedilenleri kısa ve etkileyici biçimde yansıtıyor. Bir görme biçimi sanki. Sıradan olaylar içinde bir "an"ı yakalayıp onu anlatıyor.

Serkan: Evet, incelikle işlenip okuyucuya sunulan ve Japon yazınında önemli yere sahip Haiku'nun bu özelliği de onu diğer şiirlerden ayırıyor.

mısra • betimleme • imge • yazın

1. Yazarın kitapta karakterleriyle ilgili yaptığı _____ o kadar başarılı ki, o karakterlerin dış görünüşlerini gözünüzde çok rahat canlandırabiliyorsunuz.
2. Şiirde, hikayelerde anlatılmak isteneni daha etkili şekilde anlatmak için düş gücüyle yaratılan _____ kullanılır
3. Eleştirmenler yazarın son kitabını _____ sanatına sunulmuş en güzel eser olarak nitelendiriyorlar.
4. Şiirin ilk _____ itibaren büyük bir duygu yoğunluğu yaşıyorsunuz

Doğru Yanlış

1. Haiku eskiden beri her konuda yazılabiliyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
2. Haiku'da duyguları çeşitli sembollerle anlatmak mümkün. ☐ Doğru ☐ Yanlış
3. Gerçek bir Haiku'da 17 hece bulunmalıdır. ☐ Doğru ☐ Yanlış
4. Eski Haiku'da bulunması gereken bir öğe de doğadır. ☐ Doğru ☐ Yanlış
5. Mısra sayısı az olduğu için Haiku normal şiirden daha kolay yazılıyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış

Haiku, görülenleri ve hissedilenleri kısa ve etkileyici biçimde anlatıyor.

- ☐ Bu film toplumdaki sınıf farkını çok iyi yansıtıyor.
- ☐ Kitap, yazarın iç dünyasında yaşadığı karmaşayı okuyucuya yansıtıyor.
- ☐ Televizyon pencereden gelen ışığı yansıtıyor, bir şey göremiyorum.
- ☐ Sanatçının yazdığı şarkı sözleri genç yaşlı herkesin duygularını yansıtıyor.

19 Konuşalım

"Rus klasikleriyle gençlik döneminde tanıştım. Tanıştığım günden beri de onları elimden bırakamadım. Tolstoy'un Anna Karenina adlı romanında dönemin üst sınıf insan ilişkileri arasında yaşanan yasak aşkı gördüm, Dostoyevski'nin Suç ve Ceza romanında bir gencin işlediği suçtan ötürü ahlaki ve psikolojik açıdan yaşadığı sıkıntılan paylaştım, Gorki'nin ünlü eseri Ana romanında işçilerin verdiği toplumsal mücadeleye şahit oldum."

Yukarıda bir klasik roman okurunun düşünceleri aktarılmaktadır. Siz klasik eserler okumaktan hoşlanırsanız? Beğendiğiniz yazarlar ve eserler nelerdir? Bu yazarlar ve eserleri hangi yönleriyle sizin ilginizi çekti? Klasik eserleri okumak size neler kazandırdı? Arkadaşlarınızla paylaşınız.

20 Yazalım

"İngiliz yazar Virginia Woolf, 1931'de yayımladığı Dalgalar'ı yazarken bu kitapla o güne kadar hiçbir başka romanının göze alamayacağı değişik şeyler yapmıştı. Dalgalar, hem düz yazıyla kaleme alınmıştı, hem de şiir olmuştu; hem roman olmuştu, hem de tiyatro oyunu.

Virginia Woolf, Dalgalar'da dış dünyayı yok eder. Üç erkek ve üç kadının çocukluklarından yaşlılık dönemlerine kadar tüm hayatlarının anlatıldığı kitapta, dış dünya olduğu gibi değil, ancak kişilerin iç dünyalarına yansıdığı kadlarıyla verilir. "Bir olay örgüsüne uyararak değil, bir ritme uyararak" yazılan kitap gerçekçi roman geleneğinden tam bir kopuşu temsil eder. Dalgalar, bilinç akışı tekniğiyle yazılan romanların en önemlilerinden biridir."

Yukarıda Virginia Woolf'un "Dalgalar" adlı kitabıyla ilgili kısa bir bilgi verilmektedir. Siz de okuduğunuz bir kitabı karakterlerin özellikleri, olay örgüsü, yazarın anlatımını değerlendirerek anlatınız

2

Yaşadıkça

1. Gençlik Başımda Duman

1 İşaretleyelim, konuşalım

İçimi titreten bir sestir her gün.
Saat her çalışında tekrar eder:
Ne yaptın tarlanı, nerede hasadın?
Elin boş mu gireceksin geceye?
Bir düşünsen yanı buldu ömrün.
Gençlik böyledir işte, gelir gider;
Ve kınır sonra kolun kanadın;
Koşarsın pencereden pencereye.

Ah o kadını bilmediğim günler,
Koklamadan attığım gül demeti,
Suyunu sebil ettiğim o çeşme,
Eserken yelken açmadığım rüzgar
Gel gör ki, sular batıya meyleder,
Ağaçta bülbülün sesi değişti,
Gölgeler yerleşiyor pencereme;
Çağınız başlıyor ey hatıralar.

Cahit Sıtkı Tarancı

Şairin anlatmak istediği;

- ☐ Gençliğin hayatın en güzel çağı olduğudur.
- ☐ Gençken insanın sahip olduklarının değerini bilmediğidir.
- ☐ Gençlik döneminin sadece gülüp eğlenmekten ibaret olduğudur.
- ☐ Gençken hayatın sadece iyi yönlerinin fark edildiğidir.

Şairin şiiri yazarken içinde bulunduğu duygular;

☐ özlem	☐ pişmanlık	☐ mutluluk
☐ heyecan	☐ sitem	☐ hüzn

Bence gençlik:

- ☐ İnsanın ellerinden su gibi akıp giden hayatın en güzel çağı.
- ☐ Bütün yetişkinlerin size karşı olduğu, kendinizi ifade etmek için çok fazla çaba harcadığınız dönem.
- ☐ Mutlu çocukluğunuzu geride bırakıp yetişkinlerin sıkıntılı dünyasına geçiş yaptığınız bunalımlarla dolu bir süreç.
- ☐ Hayal dünyasında yaşamak demektir. Ne demişler: Gençler hayalleriyle yaşar, ihtiyarlar anılarıyla.

ULAÇLAR					-Dikçe, -Dik + iyelik sürece süresince, boyunca
Eylem/Ad	-	Ek/süresince/boyunca	İyelik Eki	Sürece	Örnekler
yaşa hayal et konuş gör kal geliş	-ma -me	-dikçe/-dikçe/-dukça/-dükçe -tıkça/-tıkçe/-tukça/-tükçe -dik/-dik/-duk/-dük	... -ım/-ım/-um/-üm -ın/-ın/-un/-ün -ı/-ı/-u/-ü -ımız/-ımız/-umuz/-ümüz -ınız/-ınız/-unuz/-ünüz -ları/-leri	... sürece	İnsan hayal ettiği sürece yaşar. Teknoloji geliştikçe insanlar daha çok yalnızlaşıyor. Selim bugün derste konuştukça konuştu, susmak bilmedi. Ben hayatım boyunca hiç kimseye yalan söylemedim. Onlar kurs süresince hiçbir dersi kaçırmadılar. Kendi gözlerimle görmedikçe anlatıklarına inanmam. Türkiye’de kaldığım sürece bu kursa devam edeceğim. Seni yaşadığım sürece seveceğim. Teknoloji geliştigi sürece daha çok yalnızlaşıyor.
... kurs hayat	...	süresince boyunca	...	...	

2 Tamamlayalım

- Gün geç tıkçe daha çok annene benziyorsun.
- Beni dinle _____ seninle bu konuyu tartışmayacağım.
- Seray bütün hayatı _____ hep ünlü bir müzisyen olmanın hayalini kurmuş.
- Sınav _____ cep telefonlarınızı kapalı tutmanız rica olunur.
- Beni ara _____ ben de onu aramayacağım.
- İşçiler maaşlarına zam yapıldı _____ çalışmayacaklarını söylediler.
- Kavga etmek istemiyorum ama ben sus _____ o benim üstüme geliyor.
- Bana yaptığın iyilikleri yaşa _____ unutmayacağım.
- Ebru soğuk görünür ama onu tanı _____ en az benim kadar seveceksin.
- Öğrencilik hayatım _____ bir gün bile okulu kırmadım.
- Şarap yıllan _____ değerlendir.
- Bu ilacı kullan _____ kendini daha iyi hissedeceksin.
- Eskiden klasik müzik sevmezdim ama eşim sayesinde dinle _____ sevmeye başladım.
- Sen bana yalan söylemeye devam et _____ sana güvenmemi nasıl beklersin.

3 Yerleştirelim

Güzel Günler

çoğaldıkça • boyunca • oldukları sürece •
yaşadığı sürece • süresince • boyunca

Eğer geçmişi geri döndürmek mümkün olsaydı ben 18 yaşma dönmek isterdim. Çünkü hayatım _____ en güzel günlerimi o yaşlarda yaşadım.

Şimdi sadece iyi yönleriyle anımsadığım gençlik dönemi tabii ki herkes için her zaman eğlenceli değildir. Çünkü insan bu dönemde fiziksel ve duygusal açıdan büyük bir değişim yaşar. Gençlik döneminde, kendisiyle ilgili bir takım değişikliklere tanık _____ yaşadığı çevrede de kendini kabul etme mücadelesi verir. Bu mücadele içinde öncelikle çocukluk _____ kabul ettiği bazı şeyleri sorgulamaya başlar. Kendinden büyük insanlar ve ebeveynleri arasında çatışmalar yaşar bazen. Fırtınalı bir dönemdir gençlik. Bütün bunların yanında gençlik döneminde gelecekle ilgili kararlar verme aşaması başlar. Genç, hayata dair kendisinin ve ailesinin beklentilerini karşılama yükümlülüğü altına girer. Bazı durumlarda bu yükümlülükler _____ gençler bunalıma bile girebilir.

Gençlik çağı zor olmasına zordur, ama yine de çok güzeldir. Çünkü en yoğun duygular bu dönemde yaşanır. İnsan daha umutla bakar hayata... Sevgi, bağlılık gibi duygular en çok bu dönemde yaşar. _____ devam edecek, sağlam temellere sahip dostluklar kurar. Ve tabii ki insan gençken ayrı sever. Sanki en büyük aşkı, hayal kırıklıkları, kıskançlıkları kendisi yaşıyor gibi hisseder. Gençken insan daha cesurdur. Bu yüzden insanlar hayatları _____ en güzel günlerini gençlik döneminde yaşarlar.

4 İşaretleyelim

Ah Şu Gençler!

1. Oyun

Babanın kızına yaklaşımı

☐ ilgisiz	☐ baskıcı	☐ anlayışsız
☐ meraklı	☐ acımasız	☐ tutarsız

Annenin kızına yaklaşımı

☐ teşvik edici	☐ sevecen	☐ suçlayıcı
☐ talepkar	☐ ön yargılı	☐ eğitici

2. Oyun

- ☐ Baba kızının üşengeç olduğunu ima edip duruyor.
- ☐ Anne kızının kendisine yardım etmemesini anlayışla karşılıyor.
- ☐ Anneanne torununun davranışları karşısında şaşkınlığını gizleyemiyor.
- ☐ Baba kızının adıyla karakterinin uymadığını alaycı bir dille ifade ediyor.
- ☐ Tezcan ailenin isteklerine olumlu tepkiler veriyor.

İki oyundaki gençlerin benzer özellikleri:

- ☐ İkisinin de sorumsuz davranışlarda bulunması
- ☐ Gençlerin aileleriyle ilişkileri
- ☐ İki gencin de ebeveynleriyle iletişim sorunu yaşaması
- ☐ İkisinin ailelerine karşı saygısız davranışlarda bulunması

5 Yazalım

"Yetişkinler gençler tarafından kuralcı, koruyucu ve eski kafalı oldukları için eleştirilirler. Gençler ise yetişkinler tarafından benmerkezci, asi oldukları ve geleneklerine bağlı olmadıkları için eleştirirler. Her iki neslin de çoğu zaman ilgi alanları ve dünyayı algılama biçimi farklıdır. Bu yüzden aralarında anlaşmazlık yaşanması kaçınılmazdır.

Sizce gençler ve yetişkinler arasında yaşanan sorunlar nelerdir? Aralarındaki sorunları çözüp uzlaşabilmek için neler yapmalıdırlar?

6 Testi uygulayalım

- Çok yoğun bir iş günü geçirdiniz ama en yakın arkadaşınız aradı ve elinde en sevdiğiniz şarkıcının konserine fazladan bir bilet olduğunu söyledi. Ne yaparsınız?
 - ☐ Tabii ki koşu koşu giderim, bu yorgunluğumu atmak için bulunmaz bir fırsat!
 - ☐ Çok yorgunum ama bu konseri kaçıramam, dinlenmeyi yarıya bırakırım.
 - ☐ Arkadaşım çok ısrar ederse, istemeye istemeye gider, konserde de uyuklarım herhalde!
 - ☐ Evde sıcakık duş alıp, ayaklarımı uzatıp film izlemek varken, hayatta gidemem.
- Gardırobunuza şöyle bir göz atalım, nasıl görünüyor?
 - ☐ Aman kimse görmesin, rengârenk kıyafetlerim, her çekmecedan sarkıyor.
 - ☐ Modaya uygun ama daha çok, rahat kıyafetlerle dolu, gösterişli bir dolabım var.
 - ☐ Uzun zamandır kendime bir şeyler almamışım, genelde aynı kıyafetler var.
 - ☐ Çok tekdüze olduğunu itiraf edeyim, ne kadar çok koyu renk kıyafetim varmış.
- Evliliğe nasıl bakıyorsunuz?
 - ☐ Evlenmek mi? Anneciğim! Hiç bana göre değil, hayatta olmaz!
 - ☐ Zamanı gelince elbette isteyeceğim bir şey ama daha çok erken!
 - ☐ Kafama göre birini bulursam neden olmasın?
 - ☐ Çok güzel bir müessese... Ömür boyu birbirimizin olmaya yemin etmek... Tam benlik!
- Sizin için ideal tatil nasıl olur?
 - ☐ Adrenalin yüklü ekstrem sporlarla dolu maceralı bir tatil.
 - ☐ Dünyayı gezip, her yeri görebileceğim bir tatil.
 - ☐ Karavanla gezeceğim, upuzun bir tatil.
 - ☐ Bütün gün havuz başında, tembellik yapıp dinlenebileceğim bir tatil.
- Akşam yemeğine çıkıyorsunuz, aksilik bu ya, en sevdiğiniz elbiseniz yırtıldı. Ne yaparsınız?
 - ☐ Oh ne güzel, hemen çıkıp yepyeni bir elbise alırım.
 - ☐ Dolabımda bu akşamı geçirebileceğim bir elbise daha vardı.
 - ☐ Hemen iğneyi ipliği alıp, dikerim.
 - ☐ Zaten çok yorgundum, gitmesem daha iyi olacak.

7 Okuyalım, tartışalım

Gencim, Çabuk Silerim

Kendimi yapayalnız hissediyorum. Artık hiç kimseye güvenim kalmadı. Zaten insanlara çabuk güvenen ve içini döken biri değildim ama sanırım bundan sonra hiç kimseye güvenmeyeceğim.

Liseden beri her şeyimi paylaştığım neredeyse bir tek dostum var, Aylin. "Vardı" demek daha doğru belki de... Yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmezdi onunla. Aylin'i de beni de iyi tanıyan Nehir adında ortak bir arkadaşımız var. Geçen hafta Nehir'le buluştum. Havadan sudan sohbet ederken konu Aylin'e geldi. Nehir bana Aylin'e bu kadar güvenmemi, Aylin'den kimseye söylememesini istediğim bir sorunumu kendisine anlattığımı söyledi. O kadar sinirlenmişim ki oradan kalktığım gibi gidip Aylin'e avazım çıktığı kadar bağırarak istedim. Kendimi öyle kızgın ve hayal kırıklığına uğramış hissediyordum ki... Aylin güvenimi tamamen kaybetti, artık onu görmek bile istemiyorum.

Yeliz

En yakın dostumla bu duruma geleceğim aklımın ucundan bile geçmezdi... Yeliz benim kardeşim gibidir. Beni böyle bir kalemde sildiğine inanmıyorum. Güya ben Yeliz'in yalnızca bana anlattığı bir problemi Nehir'e anlatmışım. Nehir'le bu konuyu konuştum evet ama tek amacım Yeliz'e yardımcı olmaktı. Nehir belki bana bir akıl verir diye düşünmüştüm. Nehir'in bunu dedikodu olarak algılayıp Aylin'le aramı bozacağını hesaba katamadım elbette! Aylin olanları sadece Nehir'den dinlediği için sinirlenmekte haklı gibi görünebilir. Ama ben de çok sinirliyim. Önce gelip bana duyduklarının doğru olup olmadığını sorması gerekirdi. Öyle bir şey sormadığı gibi ben onunla konuşmak istediğimde de yüzüme bile bakmadı! Artık ben de ona çok kırgıyım. Dostumu kaybettiğim için çok üzgünüm ama beni önemsemediği için gidip onunla konuşan asla ben olmayacağım!

Aylin

Bence Yeliz haklı çünkü _____

Bence Aylin haklı çünkü _____

8 Yerleştirelim

İçini dökmek • yediği içtiği ayrı gitmemek • bir kalemde silmek • akıl vermek • havadan sudan konuşmak
içli dışlı olmak • ikili oynamak • arası açılmak • sırtından vurmak • işi düşmek

1. Sana güvenip özel sırlarımı seninle paylaşmakla ne büyük hata etmişim! Aramızda konuştuklarımızı herkese anlatarak beni _____.
2. Aylin beni hiç arayıp sormaz ancak bir _____ zaman aklıma ben gelirim.
3. Kaan benim çok yakın arkadaşım sayılmaz. Ona her şeyimi anlatmam ama arada sırada buluşur _____.
4. Bana gelip beni haklı bulduğunu söylüyorsun ama aynı şeyi Ahmet'e de yapıyorsun. Buna _____ denir.
5. Eskiden Sinan'la çok yakındık ama geçen sene küçük bir sorun yaşadık. O olaydan sonra _____ . Artık eskisi gibi yakın değiliz.
6. Bence yeni tanıştığın insanlara bu kadar güvenip onlarla böyle _____ olmamalısın. Henüz yeterince tanıımıyorsun onları.
7. Bana söylediği yalanla beni o kadar büyük bir hayal kırıklığına uğrattı ki onu hiç düşünmeden _____.
8. Yıllar öncesinde yaptığımız gibi seninle saatlerce oturup sana _____ , bütün sıkıntılarımı seninle paylaşmayı çok özledim.
9. Öyle zor durumdayım ki ne yapacağıma karar veremiyorum. Sen benim en yakın dostumsun. Lütfen bana bir _____.
10. Bir zamanlar Özgür benim en yakın arkadaşımdı. Her zaman beraberdik, _____.

2.2 Hayatınızda Kim Var?

9 Okuyalım, işaretleyelim

AŞK mı? İHANET mi?

Ahmet Altan

Nice aşk yitirdim ben.

Bir bakışla çılgına döndüğüm, ayaklarına kapandığım, bana her defasında aşkı, acıyı, sevinci, hayatı ve ölümü yeniden öğreten, benden bir başka ben yaratan aşklar yitirdim ben.

Niye öldürdüm onları? Onlar beni niye öldürdüler? Neden hayatlarımıza birer yabancı olarak devam etmek zorunda kaldık? Onlarla yaşanmış her şeyi unutarak, iki yabancı gibi yeniden karşılaştaydık ne olurdu? Birbirimize aldırmadan geçer miydik? Yaşadıklarımızı bir daha yaşamak için, eskiden yaptığımız gibi birbirimize doğru bir daha yürür müydük?

Tuhaf maceralar var hayatta. Asla cevabını bulamayacağımızı sandığımız sorulara cevaplar bulmamıza yardım eden tuhaf maceralar.

Geçenlerde bir televizyon programında, yüzüne karton bir maske takmış bir kadın gördüm. Karşısında, aynı maskeden takmış bir adam oturuyordu. Birbirlerinin yüzlerini görmüyorlardı ama birbirlerinin yüzlerini biliyorlardı. Onların kim olduklarını bilmeyen bizdik.

Birbirlerini sevmişler, birbirlerine âşık olmuşlar, evlenmişlerdi. Mutlu zamanlar geçirmişlerdi. Bir zaman sonra erkek uzun yolculuklara çıkmaya başlamıştı, kadın yoğun bir yalnızlık hissediyordu. Erkek de eşinin hissettiği gibi bomboş ve yalnız hissediyordu artık kendini.

Gerçek hayatın yalnızlığından kurtulabilmek için "sanal" bir dünyanın bilinmez kalabalığına bırakmışlardı kendilerini. Ekranda kendilerine arkadaşlar aramaya başlamışlardı. Kadın bir erkek bulmuştu. Erkek de bir kadın. Erkek karısından, kadın kocasından uzaklaşırken ikisi de yeni buldukları "arkadaşlarına" yaklaşmaya başlamışlardı.

Yeni bulduklarına, çoktandır hayatlarından çıkmış hoşluklarını, zekâlarını, çekiciliklerini gösteriyorlardı ve ikisinin hayatında da yeni bir aşk **tomurcuklanıyordu**. Sonunda, erkek tanımadığı yeni aşkının yüzünü merak etmiş, kadından bir fotoğrafını göndermesini istemişti. Ekranda, bir kadın yüzü belirmişti. Beliren yüz, eşinin yüzüydü. Adam hemen eşinden ayrılmaya karar vermişti.

Birbirlerini sevmişler, birbirlerinden uzaklaşmışlar, milyonlarca insanın içinde dolaştığı bir dünyaya dalmışlar ve o milyonlarca insanın içinde yeniden birbirlerini bulup yeniden birbirlerine âşık olmuşlardı. Tıpkı daha önce de tanıdıkları belki binlerce insanın arasından birbirlerini seçtikleri gibi...

Erkek kendini ihanete uğramış hissediyordu. Karısının onu "aldatmak" için seçtiği erkek yine kendisiydi.

Nasıl bir isim vermeliyiz sizce bu maceraya?

Bu bir ihanet öyküsü mü yoksa, **korkunç** bir aşk öyküsü mü?

İki insanın ortak hafızası olan "ilişkiyi" unutup o ilişkiden bağımsız bir macera aradıklarında gene birbirlerini buluyor, gene birbirlerine âşık oluyorlardı.

Niye yan yanayken birbirlerine âşık olmuyorlardı da ancak hafızaları silindiğinde, birbirlerini bir yabancı sandıklarında yeniden ortak sevgilerini yaratıyorlardı?

Bir kadınla bir erkek yaklaştıklarında, birbirlerini sevdiklerinde aralarında yeni bir canlı, "ilişki" dediğimiz yeni bir varlık doğuyordu. Önce, onları birbirine yaklaştıran "ilişki" büyüdükçe sanki onları iki yana doğru itiyor, mutlu anlardan çok mutsuz anlardan beslenerek irileşiyor, ikisinin arasında bir bağ olmaktan çıkıp onların arasında bir duvara dönüşüyordu.

İlişki dediğimiz, iki insanın ortak hafızası. Biz ilişkimizle birbirimizden kopuyoruz. Bizi birbirimize bağlayan şey en sonunda maalesef bizi ayırıyor...

Yazarın "Bir Kadın Bir Erkek" adlı yazısından uyarlanmıştır

ULAÇLAR					-Dık/-ly)EcEk + iyelik kadar -ly)EcEk kadar
Eylem	-	Ek	İyelik Eki	kadar	Örnekler
iste	-ma	-dık/-dik	-ım/-im/-um/-üm	kadar	Çalışmak istiyorsanız burada istemediğiniz kadar çok iş var.
bekle	-me	-duk/-dük	-ın/-in/-un/-ün		Buyurun başlayın.
oku		-tık/-tik	-ı/-i/-u/-ü		Dünkü sınav beklediğimiz kadar kolay değildi.
tanı		-tuk/-tük	-ımız/-imiz/-umuz/-ümüz		Bir öğretmen bilgili olduğu kadar sabırlı da olmalı.
bit		-acak/-ecek	-ınız/-iniz/-unuz/-ünüz		Bu sizin okuyabileceğiniz kadar kolay kitap değil.
ol		-yacak/-yecek	-ları/-leri		Bekleyeceğimiz kadar bekledik, bence artık gidelim.
					İstediği kadar özür dilesin. Onu asla affetmeyeceğim.
					Size tanıyabileceğim kadar süre tanıdım. Artık sınavı bitirmem gerekiyor
					Bu bir günde bitecek kadar basit bir proje değil.
					Bu bir günde biteceği kadar basit bir proje değil.

12 Tamamlayalım

1. Neyse ki iş görüşmesinde sordukları sorular bizim kork tuğumuz kadar zor değildi.
2. Maalesef düzenlediğimiz kermesten bizim düşün _____ bir kazanç elde edemedik.
3. İnternette web sitesi oluşturmak görün _____ kolay bir iş değil.
4. Bu yemeği hiç kimse anneannemin yap _____ iyi yapamıyor.
5. Çocuklar, masanın üzerindeki kutudan arzu et _____ kadar şeker alabilirsiniz.
6. Ahmet Kaygın resimde ol _____ heykelde de başarı göstermiş bir sanatçıdır.
7. Son zamanlarda kendimi daha önce hiç ol _____ mutlu hissediyorum.
8. Sigara, içenlere ver _____ dumanına maruz kalanlara da zarar veriyor.
9. Ayşe güzel ol _____ akıllı da bir kızdır.

14 Tamamlayalım

1. Takıma yeni alınan futbolcunun herkesin anlat tığı kadar _____ yetenekli olup olmadığını bu maçta göreceğiz.
2. Tatilde yanına sadece oku _____ kitap al lütfen, bavulumuz fazla ağır olmasın.
3. Bir kafe işletmek sizin zannet _____ kolay bir iş değil.
4. Hayatımda hiçbir şeyi iyi bir tiyatro sanatçısı olmayı iste _____ istemedim!
5. Sen konuş _____ konuştun, şimdi biraz da beni dinle!
6. Aslında o dersi ben de çok iyi anlayamadım ama istersen anla _____ anlatayım sana.
7. Seni bu dünyada hiç kimse benim sev _____ sevmemez.
8. Şirketimiz, yurt dışına ihraç ettiği ürünlerden daha önce kazan _____ çok para kazandı.
9. Firmamızın ürettiği yeni bilgisayar hem cebinize sığ _____ küçük, hem de rahat kullan _____ hafif.

13 Tamamlayalım

1. Bugünlük çalış acağımız kadar _____ çalıştık, yarın devam ederiz.
2. Sınıfta ders vermeye başladıktan sonra öğrencilerin anla _____ yalın ve basit bir dil kullanmaya alışsınız.
3. Bugün yapmam gereken, saymakla bitir _____ çok işim var.
4. Lütfen kullan _____ kadar poşet alın.
5. Oğlum, ye _____ yemeği tabağına al.
6. Bana verdiğiniz bu ödülü hayatımdaki burada adla _____ çok sayıdaki dostuma adlıyorum.
7. Artık uzun süre dinlenmeden çalış _____ genç değilim.
8. Mustafa'nın yurt dışında tedavi ol _____ parası yok.

2.3 Eyvah! Yaşlanıyorum!

17 İşaretleyelim, tamamlayalım

Büyümek mi? Yaşlanmak mı?

Duygu Asena
www.milliyet.com.tr

Eskiden annelerimiz kırk yaşına gelince eskiden olduğu kadar renkli giyinmemeye başlardı. Renkli kıyafetlerini "Genç işi bu!" deyip bir kenara kaldırırlardı. Neyse ki bugünlerde birisinin kırk yaşında olduğunu duyunca, "gençmiş" diyebiliyoruz.

Çevremizde de var, televizyonlarda da duyuyoruz, kimileri diyorlar ki, "Ben elli yaşına gelmiş bir insanım, çalışacağım kadar çalıştım, öğreneceğim kadar öğrendim. Ne yapabilirim ki bundan sonra?" Bu sözlerle hiç katılmıyorum... Elli ya da altmış, kaç olursa olsun birinin kendini işe yaramaz hissetmesi bana çok anlamsız geliyor. Çünkü kendi "büyüme" durumundan da açıkça görebiliyorum ki, yaşlanmak tamamen insanın beyininde gerçekleşen bir durum. Kendini yaşlanmış hissetmenin ve artık pek çok şeyden yoksun olmak gerektiğini düşünmenin göz kenarındaki çizgilerle, sırttaki ağrılarla hiçbir ilgisi yok. Yaşlı olduğunuzu düşündüğünüz kadar yaşlısınız, genç olduğunuzu hissettiğiniz kadar da genç...

Bunları geçen hafta Rolling Stones konserinde Mick Jagger'ı seyrederken de düşündüm. Jagger saatler boyunca koskoca sahnede dans etti, şarkı söyledi, gitar çaldı, koştu, zıpladı... Hiç ama hiç durmadı. Yaşının kendisi için hiç önemi olmadığı belliydi. Onun gibiler, sanırım bir kez bile "Ben artık yaşlandım." demiyorlar. Onlar istedikleri gibi giyinmiyorlar, istedikleri gibi dans ediyorlar, istedikleri gibi aşık oluyor ve "Bu yaşta bunu yapamam." diye düşünmedikleri için de "hep yapabiliyorlar".

İnsanlar nedense her sıfırlı yaşa girişinde, yani 30, 40, 50 olduğunda tuhaf bir hüzne kapılır. İşte bu yaşlanmak endişesidir. Sıfırlı yaşlarda bu yüzden daha bir neşeli, daha bir görkemli doğum günü partileri yapılır. Sanki bundan sonraki on yıl, daha önce yaşadıkları kadar güzel olamayacaktır. Oysa insan endişeye kapılmazsa, her gelecek on yıl, eskisinden çok daha iyi olur. Çünkü insan yaşı ilerledikçe daha akıllı, daha deneyimli, daha olgun, hatta daha güzel bir hale gelir. Akıllı ve kendine güvenen bir insan, bitişleri bir son olarak değil, bir başlangıç olarak görür. Örneğin, 50 yaş 40'lı genç yılların bitiş değil, 50'li yeni yılların başlangıcıdır. Ben ne insanlar biliyorum, en güzel aşklarını 50 yaşlarında yaşadılar...

Bazı insanlar kendi yapamadıkları şeyleri başkası da yapsın istemezler. Yaşına aldırmadan gezen, dans eden, aşık olan insanları, "yaşına başına bakmadan..." diye başlayan sözlerle küçümserler. Bu kişiler beni hiç ilgilendirmiyor. Ama bu tür sözlerle önem verdikleri için istedikleri kadar rahat davranamayan, özgür yaşayamayanlar adına üzülüyorum. Diyorum ki, "Yaş, yaşta değil baştadır". İnsan asla yaşını ve yaşına göre davranmayı düşünmemelidir. **Bunu** düşünmeden rahatça davrandığında da her şey ona yakışır zaten.

Kaç yaşında olursak olalım, dans edelim, şarkı söyleyelim, sevgilimizle el ele gezelim, saçımızı atkuyruğu yapalım, kulağımıza küpe takalım... Büyüyelim ama yaşlanmayalım.

Yazanın aynı adlı yazısından
uyarlanmıştır

Yazanın hangilerini söylemesi beklenmez?

1. Yaşı geçkin kişilerin renkli giysiler giymesi yakışık almaz. ☐
2. Yaşlılık tedavisi olmayan bir hastalıktır. ☐
3. Yaşlanmak büyüme sürecinin bir parçası olarak görülmelidir. ☐
4. Yaşlılar zamanı geldiğinde kenara çekilip gençlere yol açmayı bilmelidir. ☐
5. İnsan her yaşta kendini geliştirmeye çalışmalıdır. ☐
6. Aşkın yaşı yoktur. ☐
7. Hayatın en güzel dönemi yaşlılık dönemidir. ☐
8. Bedenin yaşlanması önemli değildir, yeter ki ruhlarımız yaşlanmasın. ☐
9. İnsan daima hissettiği yaştadır. ☐
10. Yaşama sevinci yaşlılık döneminde kaybolur. ☐

1. Eskiden bayanlar 40 yaşına gelince fazla renkli giyinmemeye özen gösterirdi, çünkü _____
2. Bazı insanlar elli yaşlara gelince kendilerini işe yaramaz hissediyorlar, çünkü _____
3. Sıfırlı yaşlarda daha bir neşeli, daha bir görkemli doğum günü partileri yapılmış, çünkü _____

Onun: _____

Onlar: _____

Bunu: _____

18 Tartışalım

Nasıldı? Nasıl Olabilir?

Bence hayatın en güzel dönemi:

☐ 1-5 yaş arası	☐ 25-30 yaş arası
☐ 5-12 yaş arası	☐ 30-40 yaş arası
☐ 12-18 yaş arası	☐ 40-50 yaş arası
☐ 18-25 yaş arası	☐ 50 yaş ve sonrası

Çünkü: _____

Bence yaşlanmak:

- ☐ Ürkütücü.
- ☐ Doğal bir süreç.
- ☐ Mümkün olduğunca geciktirilmeli.
- ☐ Asla önlenemez.

Çünkü: _____

A. Çok yakında 40 yaşınıza gireceksiniz ve yaşlanıyor olmak sizi oldukça endişelendiriyor. Bu sıkıntınızı arkadaşınızla paylaşacaksınız. Konuşmanızda şu düşünceleri de öne sürün.

- ☐ Yaşlılık hayatın sonuna yaklaşmak demek.
- ☐ Yaşlanmak insanı güçsüzleştiren bir süreç.
- ☐ Yaşlanınca sosyal hayat bitiyor, sağlık sorunları artıyor ve hayattan eskisi kadar zevk alınamıyor.
- ☐ Yeni teknolojilerle yaşlılık mümkün olduğu kadar ertelenerek insan ömrü uzatılmalı.

B. Arkadaşınız yaşlılık bunalımına girmiş ve sizinle bu konudaki görüşlerini paylaşıyor. Ona yaşlanmanın o kadar da kötü olmadığını anlatın.

- ☐ Yaşlılığı hayatın doğal bir parçası olarak kabul etmek gerek.
- ☐ Yaşlılık insanı pek çok açıdan güçlendiren bir süreç.
- ☐ Yaşlanmak; inzivaya çekilmek ve hayattan kopmak anlamına gelmez.
- ☐ İnsan ömrünün uzaması doğal dengeyi bozar.

19 İşaretleyelim, düzeltelim

Yaşlanmak mı? O da Ne?

- Yaşlanma sürecindeki sorunlardan bazıları _____.
☐ bunama, nefes darlığı ve kemik erimesidir
☐ depresyon, bunama ve kamburluktur
☐ katarakt, kas erimesi ve sağırliktır
☐ kalp sorunları, katarakt ve kamburluktur
- Yaşam sürenizi uzatabilmeniz için _____ gerek.
☐ bağışıklık sistemini kuvvetlendirmeniz
☐ manevi dünyanızı zenginleştirmeniz
☐ çevrenizdekilerle iyi geçinmeniz
☐ damar sağlığına dikkat etmeniz
- Uzmanlara göre yaşlılık _____.
☐ engellenebilir
☐ durdurulabilir
☐ yavaşlatılabilir
☐ uzatılabilir
- Hint Okyanusu'ndaki bir adada _____ yaşlılık testi uygulanmış.
☐ orta yaşın üstündeki kişilere
☐ adanın en yaşlı kişilerine
☐ yaşlandığını kabul etmeyenlere
☐ yaşlandığını düşünen kişilere

Statik denge testi: "Statik denge testi"ni yaşlanma hızınızı ölçmek üzere kullanabilirsiniz. Bu test sırasında tek gözünüzü kapatarak solaksanız sol ayağınız, sağlaksanız sağ ayağınız üzerinde mümkün olduğu kadar dengede kalmanız gerekiyor. Test sürecinde bir halı üzerinde durup ayağınızı öne doğru açarak 6 cm yukarı kaldırmamız ve diğer ayağınızı hareket ettirmeniz şart. Bu durumda iken ne kadar uzun süre dengede kalabiliyorsanız yaşlanma hızınızın o kadar yavaş olduğu sonucuna ulaşıyor. Bir kaç denemeden sonra yaptığınız son test en doğru sonucu veriyor.

20 İşaretleyelim

İhtiyar Delikanlı

Benim dedem bir başkadır. Hayat enerjisiyle ben de dâhil olmak üzere bütün gençlere **taş çıkarır**. Diğer dedelerden çok farklıdır. Kendisine dede dememizden hiç hoşlanmaz, adıyla hitap etmemizi ister. Düşünsenize kaç kişi dedesine adıyla seslenir ki. Eve gelen arkadaşlarımızla bizden çok sohbet eder, ama öyle geleneksel dedelerin söylediği gibi "Bizim zamanımızda bu böyle değildi, şu daha iyiydi" laflarını duyamazsınız ağzından. Biz ne konuşuyorsak o da aynı şeyleri konuşur. Bilgisayarlar, yeni filmler, yeni çıkan albümler... Bize o kadar uyum sağlar ki bazen onun yanlış zamanda dünyaya geldiğini düşünürüm.

Ona bizim bile ondan daha çabuk yorulduğumuzu, kendisinin nasıl bu kadar enerjik olduğunu sorduğumda; "İnsan hissettiği yaştadır. Ben kendimi sizden daha genç hissediyorum demek ki." diye cevap verir. Hatırlıyorum, biz çocukken yazın canımız dondurma çektiğinde, hiç üşenmez, bisikletine atlar ve bize dondurma getirirdi. Şimdi de çocukluğumuzdan çok farklı değil. Sabahları hepimizden önce uyanır, bisikletiyle

markete gidip taze ekmek alır. Biz gözlerimizde sabah mahmurluğuyla güne başlamaya çalışırken o çoktan kahvaltı masasını hazırlamış, elinde gazetesi bizi bekliyor olur. Ayrıca da o bisikletle sadece kısa mesafelere gitmekle kalmayıp şehirlerarası yolculuk yapar. Hiç unutmam bir yaz oturduğumuz şehre iki saat uzaklıktaki yazlığımızda akşam yemeğini yerken kapı çalmıştı. Bir baktık yine aynı güleç yüzüyle dedem kapıda duruyor. O gün, biz sevinçle dedemi karşılarırken annem dedemin o kadar yolu bisikletle geldiğini öğrenince neredeyse kalp krizi geçiriyordu. Bunun gibi önceden kestiremediğimiz birçok sürprizi vardır dedemin. Bu yüzden nadiren de olsa sadece annem değil hepimizin kaygılanmasına sebep olur.

Dedemin bu enerjisi benim şunu daha iyi anlamamı sağladı: Ne kadar yaşadığınız değil, ömrünüz yettiğince size sunulan hayatı ne kadar iyi değerlendirdiğiniz önemli. Gençlik sizin elinizden kayıp giden bir şey değil. Dedem bunun çok iyi farkında. İşte bu yüzden biz her geçen sene yaşlılığa bir adım daha yaklaşırken o hayatının sonbaharında bile gençliğin keyfini çıkıyor.

taş çıkarmak

- ☐ Zekice bir hareketle gerekli bir sözü tam zamanında ve yerinde söylemek.
- ☐ Bedence çok kuvvetli, dinç olmak
- ☐ Karşısındaki insanı davranışlarıyla şaşırtmak.
- ☐ Bazı özellikler açısından diğerlerinden üstün olmak

kestirmek

- ☐ Yemek yemeden önce biraz kestirmek istiyordum.
- ☐ Söze nereden başlayacağımı kestiremedim bir türlü.
- ☐ Bu işin nasıl yapıldığını kestiremeyecek kadar anlayışsız mı görünüyorum?
- ☐ Çok değişken bir karakteri olduğundan bu teklifine ne cevap vereceğini kestiremiyorum.

Metinde söz edilen dede,

- ☐ Kendi gençliğiyle günümüz gençliği arasında karşılaştırma yapıyor.
- ☐ Torununun akranlarıyla kafa dengi bir karaktere sahip.
- ☐ Torunlarının istekleri söz konusu olunca onların bir dediğini iki etmiyor.
- ☐ Yaptığı sürprizlerle bazı durumlarda bütün ailenin endişelenmesine neden oluyor.
- ☐ Yaşı sebebiyle kısıtlı imkânlarını değerlendirmeyi iyi biliyor.

21 Düzeltelim

Metinde torunun gözüyle bir dedenin yaşam biçimi anlatılıyor. Torun, dedesinin adıyla seslenilmesini istemesini ilginç buluyor. Dedenin gençlerle sohbetinin içeriği torununa hitap etmiyor. Torun dedesini örnek aldığı için kendisinin de her zaman genç kalacağını düşünüyor. Dedenin hayat görüşüne göre insan isterse yaşlanmayabilir.

ULAÇLAR					-Dik/-lylEcEk + iyelik gibi
Eylem	-	Ek	Iyelik Eki	gibi	Ornekler
iste yap fotoğraf çek tahmin et anla söyle	-ma -me	-dik/-dik -duk/-dük -tık/-tik -tük/-tük -acak/-ecek -yacak/-yecek	-ım/-im/-um/-üm -ın/-in/-un/-ün -ı/-i/-u/-ü -ımız/-imiz/-umuz/-ümüz -ınız/-iniz/-unuz/-ünüz -ları/-leri	gibi	<i>Bu cep telefonuyla fotoğraf çekebileceğiniz gibi görüntülü arama da yapabilirsiniz.</i> <i>Hiç ödev yapmadığı gibi çoğu zaman derse de gelmiyor.</i> <i>Bir süre sonra sizin de anlayacağınız gibi Türkçe zor bir dil değildir.</i> <i>Topluluk içinde her zaman istediğin gibi davranamazsın.</i> <i>Hiç kimse bu şarkıyı onun söylediği gibi söyleyemez.</i> <i>Film tam tahmin ettiğim gibi bitti.</i> <i>Bir süre sonra sizin de anladığınız gibi Türkçe zor bir dil değildir.</i>

22 Tamamlayalım

- Sanırım kötü bir haber aldı. Telefonu kapat tığı gibi hiçbir şey söylemeden fırlayıp çıktı.
- Önümüzdeki ay işten ayrılacağını bize söyle _____ ailesine de söylememiş.
- Az sonra size dağıtılacak dosyalarda da gör _____ konuyla ilgili ayrıntılı bir rapor hazırladım.
- Öncelikle hepiniz hoş geldiniz. Bil _____ bugün şirketimizin 10. kuruluş yıldönümünü kutlamak için bir aradayız.
- Benden özür dile _____ bana yaptıklarından dolayı pişman olmadığını da söylüyor.
- Bence saçını az önce topla _____ toplamalısın. O model sana daha çok yakışmıştı.
- Burak'ın ne acelesi var? Odaya gir _____ çıktı. Bize selam bile vermedi.
- Türkiye'de yaşayacağın süre içinde Türkçeyi hızlıca öğren _____ Türk kültürünü de yakından tanıyacaksın.
- Bu cihazla fotoğraf çekebil _____ müzik de dinleyebilirsiniz.
- Gör _____ şu anda çok meşgulüm. Mümkünse öğleden sonra gelebilir misiniz?
- Her şey planla _____ oldu. Hiçbir sorun yaşamadık.
- Bu yaz da geçen yaz yap _____ birkaç farklı şehirde tatil yapalım mı?
- Hava yarın da bugün ol _____ sıcak olacaktı.
- Garsona o kadar sinirlendim ki çantamı kap _____ oradan ayrıldım.
- Bil _____ Kapadokya bölgesindeki Peri Bacaları yüzyıllar içinde meydana gelmiş.
- Her yıl ol _____ bu yıl da bayramda kimsesizler yurdundaki çocuklara hediyeler dağıttım.
- Çok çabalamama rağmen neden yaptığım yemekler, anemin yap _____ olmuyor?

23 Farklı olanı işaretleyelim

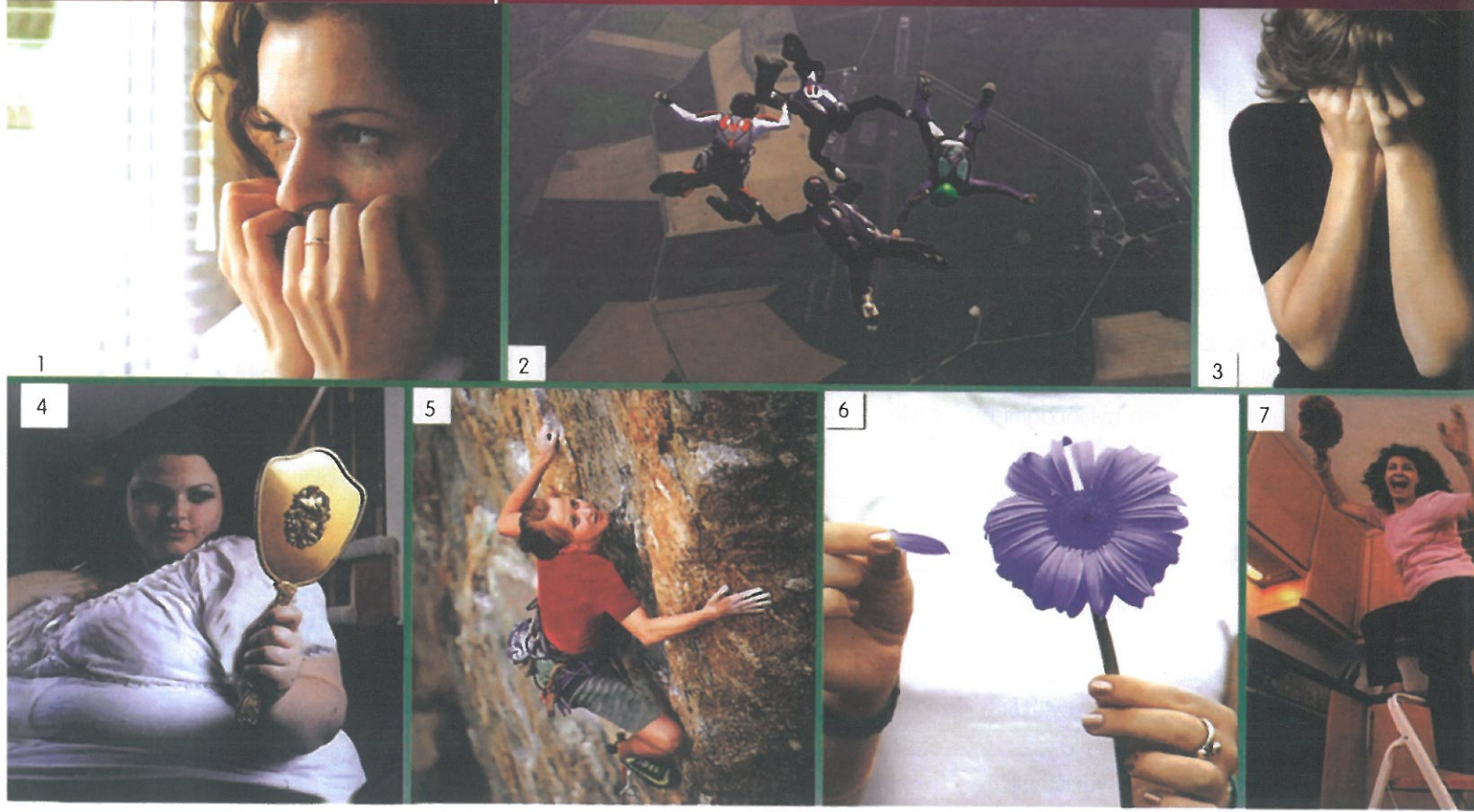
- ☐ Hayatımda hiçbir şey düşündüğüm gibi olmadı.
☐ Tam tahmin ettiğim gibi geç kaldın! Konsere nasıl yetiyeceğiz acaba?
☒ Çantasını aldığı gibi sınıftan çıktı. Bir daha da onu görmedim.
- ☐ Evi temizlemeye yardım etmediğin gibi yemekleri de hazırlamıyorsun. Ben senin hizmetçin miyim?
☐ Sesimden de anlayabileceğiniz gibi biraz hastayım. Bunun için konuşmamı kısa tutmaya çalışacağım.
☐ Sana daha önce de söylediğim gibi bu konu hakkında hiçbir fikrim yok. Lütfen bana soru sorma.
- ☐ Güvenç ve Bora'yı buluşturup barıştırmak istedim ama Güvenç Bora'yı gördüğü gibi kafeden çıktı.
☐ Bu akşam da geçen akşam söylediğin gibi şarkı söyler misin bize?
☐ Gece yarısı ateşi yükselen oğlumu kucakladığım gibi acil servise götürdüm.
- ☐ Kazandığı parayla kendisi geçindiği gibi kardeşinin masraflarını da karşılıyor.
☐ Tatilde hobilerime vakit ayırabildiğim gibi epeydir görüşemediğim arkadaşlarımla da görüştüm.
☐ Az önce ekranda gördüğünüz gibi yeni ürünümüzün reklam filmi hazır.

3

Kurtulamadıklarımız

1. Neden Korkuyorsunuz?

1 Seçelim, anlatalım

Hangisi?

Ablütofobi : Yılanma korkusu	Bibliyofobi : Kitaplardan korkma
Agorafobi : Açık alan ya da kalabalık korkusu	Brontofobi : Gök gürültüsünden korkma
Aklüofobi : Karanlık korkusu	Eisoptrofobi : Aynalardan korkma
Akrofobi : Yükseklik korkusu	Filofobi : Sevmekten, aşık olmaktan korkma
Algofobi : Acı çekme korkusu	Fotofobi : Işıktan korkma
Amnezifobi : Hafıza kaybı korkusu	Helyofobi : Güneşten korkma
Antropofobi : İnsanlardan korkma	Hidrofobi : Sudan, yüzmekten ya da boğulmaktan korkma
Araknofobi : Örümcek korkusu	Hipnofobi : Uyumaktan korkma
Aritmofobi : Sayılardan korkma	Klostrofobi : Kapalı yer korkusu
Aviofobi : Uçma korkusu	Koulrofobi : Palyaçolardan korkma
Batofobi : Derinlik korkusu	Pirofobi : Ateşten korkma

- Bence bu fobilerden en ilginç _____
- Bence bu fobilerden hayatı en çok zorlaştıranı _____
- Bence bu fobilerden en kolay aşılabileni _____
- Bence bu fobilerden en önemsizi _____
- Bence bu fobilerden bana en yakın olanı _____

BİRLEŞİK ZAMANLAR

zaman + ol

Eylem	-	Ek		Eylem	-	Ek
yap	-mı/-mi	-yor/-ıyor/-iyor/-uyor/-üyor	ol		-ma	-yor/-uyor
ye	-mu/-mü	-acak/-yacak			-mu	-dı/-du
git	-ma/-me	-ecek/-yecek			-maz	-acak/-yacak
konus	-maz/-mez	-mış/-miş				-mış/muş
göl		-muş/-müş				-ur
mezun ol		-r/-ar/-er/-ir/-ur/-ür				-malı
						-sa
						-yordu/-uyordu/-yormuş/-uyormuş/-yorsa/-uyorsa
						-dıydı/-duydı/-dıysa/-duysa
						-acaktı/-yacaktı/-acakmış/-yacakmış/-acaksa/-yacaksa
						-mişti/-muştı/-mışmış/-muşmuş/-mışsa/-muşsa
						-urdu/-urmuş/-ursa
						-malıydı/-malıymış/-malıysa
						-saydı/-saymış

Örnekler

*Haftaya bu saatlerde arkadaşlarımla yemek yiyor olacağım.
Son günlerde yüzün hiç gülmez oldu. Bir sorun mu var?
Yaptığın hiçbir şeyi boşuna yapmış olmayacaksın, çalışmaya
devam et.*

*Ne zaman pikniğe gidecek olsak mutlaka yağmur yağar.
Okula bir yıl geç başlamasaydım geçen yıl mezun olmuş
olacaktım.
Kursu bitirdikten sonra daha iyi Türkçe konuşacak olacağım.*

2 Tamamlayalım

- Ona arkasından seslen ecek oldum ama beni duymayacağımı düşünüp vazgeçtim.
- Önümüzdeki yıl bu ay üniversiteden mezun ol olacağım.
- Yarın bu saatlerde havaalanında seni bekle olacağım.
- Elektriğin kesilmesi iyi oldu. Böylelikle biz de biraz dinlen olduk.
- Eskiden her gün uğrayıp hal hatır sorardın. Taşındığından beri bizi hiç ara oldun.
- İyi ki işin çıkmış da buraya gelmişsin. Bu bahaneyle seni de gör olduk.
- Bugünle beraber bu ilacı 15 gün kullan oluyorum.
- Ev arkadaşım sağlığına öyle düşkün ki ben de onun yanında kala kala yediğime içtiğime dikkat et oldum.
- Son günlerde hep böyle sinirlisin. Artık seninle sohbet bile et olduk.
- Zamanında çalışmaya başlasaydın şimdiye kadar bütün işini bitir olurdun.
- Birkaç ay sonra Türkçe diplomanızı al olacaksınız.
- Uzun zaman sonra ilk kez dışarı çık olduk onda da misafir geldi.
- Teknoloji hayatımıza gireli her şeye üşen olduk.
- O filmi seyrettiğimden beri evde yalnız kalmaya kork oldum.
- Sen tatil yaparken ben burada çalış olacağım.
- Eşim geç saatlere kadar çalışıyor, o eve geldiğinde oğlum genellikle uyu oldu.
- Yarın sekiz gibi bana gelebilirsin. Ben o saatte dön oldum.
- Hazine dairesini de gördükten sonra Topkapı Sarayı'ndaki tüm bölümleri gez olduk.

3 Yazalım

- Yarın bu saatlerde
- 5 yıl sonra bu zamanlar
- İyi ki Türkiye'ye gelmişim böylece
- Son günlerde daha çok
- Birkaç aydır doğru düzgün

4 Okuyalım, yanıtlayalım

Korkudan Fobiye

En gencinden en yaşlısına kadar herkes endişe ve korkuyu hayatının belirli dönemlerinde yaşar. Korku, hepimizin hayatta kalma mekanizmasında var olan, her normal insanın sahip olduğu duygusal bir tepkidir. Beklenmeden yaşlılık dönemine kadar hepimiz, tehlike hissettiğimiz her an korku ile tepki veririz. **Bu** beklenmedik bir balonun aniden patlaması ya da bizi şaşırtan yine beklenmedik bir şey olabilir. Bu yoğun duygu durumu, genellikle saniyelerle kısıtlı olup beynin, tehlikenin olmadığını ya da geçtiğini algılayacak yeterli bilgiyi almasına dek sürer. Beynin belirli bir işaret almadığı durumlarda ise, korku daha uzun sürerek daha yoğun bir tepkiye yol açabilir.

Endişe ise genellikle, bir insanın güvenlik ve huzurunu tehdit edecek anlık bir tehlikenin olmadığı, fakat bu duygunun kendini hissettirdiği durumlarda ortaya çıkar. Endişe hisseden kişinin kalbi, normalden daha hızlı çarpar olur ve vücudu terlemeye başlar. **Bunu**, midede oluşabilecek kasıntılar ve midenin içinde uçan kelebekler hissi izleyebilir. Çok az miktarda oluşabilecek endişe, aslında insanların tetikte ve odakta kalmalarına yardımcı olabilir.

Endişe, yine fiziksel ve zihinsel bir gerginlik formu olarak kendini gösterirken, önemli bir noktada korkudan ayrılır. Endişe, gelecekte gerçekleşmesi muhtemel bir tehlikeye karşı hissedilen bir duygudur. Yani, endişenin hissedildiği anda aslında olan, gerçekleşen bir tehlike yoktur.

Her insanın zaman zaman hissedebileceği duygular olan korku ve endişenin bazı kişilerde aşırı yoğun, hatta çoğunlukla bir arada yaşanması ise fobi olarak adlandırılır. Eğer korku, gerçekten mantıksız ve çoğu insan tarafından da tehlikesiz bulunuyorsa, bu korku, muhtemelen bir fobidir. Fobisi olan kişi, hayatını bu fobiye göre organize ederek korkusunun kaynağı olan nesne veya durumla bir araya gelemez olur. Hatta **bu durumdaki** kişi, fobisi olan nesneyle veya durumla karşılaşma ihtimalini düşünüp vaktini sıkıntı üreterek geçirir olur.

Dr. Özlem Mestçioğlu'nun "Korkular" adlı yazısından uyarlanmıştır

İşte size hayatlarını fobilerine göre düzenler olmuş kişilerden örnekler:

Uçak fobisi işinden etti!

Bolivya'da futbol oynayan Raul Gutierrez uçak fobisi yüzünden futbolu tamamen bıraktığını açıkladı. Ülkesinin milli takımında da forma giyen 32 yaşındaki Bolivyalı futbolcu psikolojik destek almasına rağmen uçak korkusunu bir türlü yenemeyince uçakla gidilmesi gereken maç yolculuklarını yapamaz hale gelip futbolu bırakmak zorunda kaldı.

Fobisi yüzünden evlenemiyor!

İngiliz veterinerlik öğrencisi Emma Pelling'in kusma fobisi yüzünden hayatı altüst oldu. O 5 yaşından beri bu hastalıkla yaşıyor ve "Sevgilim Gareth Heale ile evlenemiyorum. Çünkü, kilisede misafirlerin önünde kusmak istemiyorum." dedi.

Aktör sevgilisi Gareth'in çok anlayışlı olduğunu dile getiren Emma, evlilik töreninde hipnozla kusma fobisinden kurtulmayı amaçlıyor.

Fobisi onu eve hapsetti!

İskoçya'da yaşayan Duncan Gibb (49), fobisi yüzünden 30 yıl sonra ilk kez evinden çıktığı gün öldü. Anne Christina (76), agora-fobi (dışarıya yalnız çıkma korkusu) bulunan oğlu için 18 yaşından beri evden hiç çıkmadığını ve evde bir hayat kurduğunu anlattı. Gibb'in ölümünün fobisine bağlı bir kriz olduğu düşünülüyor.

Bu: _____

Bunu: _____

Bu durumdaki: _____

Doğru Yanlış

1. Hayatında korku hissetmeden yaşamış insan yoktur. ☐ ☐
2. Bir şeylerden korkuyorsanız fobiniz var demektir. ☐ ☐
3. Endişe kişinin fizyolojik rahatsızlıklar hissetmesine neden olabilir. ☐ ☐
4. Gerçekleşmesi olası tehlikeler için hissedilen rahatsızlık duygusunun adı endişedir. ☐ ☐
5. Fobisi olmayan insanlar hiçbir şeyden korkmazlar. ☐ ☐

Metne "_____ "tümcesi eklenemez.

1. Kişilerin fobilerini yenmek için bunlara dikkat etmesi gerekir. ☐
2. Bu tür bedensel rahatsızlıklar sadece aşırı endişelenme durumunda ortaya çıkar. ☐
3. Ama korku hissediliyorsa kişi o anda korkulacak bir durum ya da nesneyle karşı karşıyadır. ☐
4. Bu da korkunun kişinin günlük hayatını aksatmasına neden olur. ☐

5 Yazalım

Benim de böyle bir fobim olsaydı muhtemelen şöyle bir hayatım olurdu:

6 İşaretleyelim, eşleştirelim

Yardıma İhtiyacım Var mı?

Korku, tehlike karşısında verilen tepkidir. Dolayısıyla da; korku, kişiyi koruyan bir tepki olabilir. Hemen hemen herkes tarafından paylaşılan ve bir noktaya kadar da gerçekçi olan korkular da "normal" olarak tanımlanır. Hastalıklı olarak nitelendirilen korkular ise; normal olarak algılanan bir nesne ya da durumun kişi tarafından abartılı şekilde tehlikeli olarak düşünülmesi sonucu gelişen korkulardır. Korkularınızdan dolayı aşağıdakileri hissediyorsanız vakit kaybetmeden bir uzamandan yardım almalısınız.

Ne zaman bir uzmana başvurmalısınız?

- dayanamayacak kadar şiddetli panik, baygınlık hissi oluyorsa;
- yaşama sevinciniz kalmamışsa, sık sık aklınıza ölüm düşünceleri geliyorsa,
- bu şikayetleriniz nedeniyle alkol veya sakinleştirici ilaç kullanıyorsanız;
- sıkıntı, gerginlik gibi şikayetlerinizde artma oluyorsa;
- moraliniz oldukça bozuksa, canınız hiçbir şey yapmak istemiyorsa;
- bütün denemelerinize rağmen korkunuz, yaşamınızda hala sorun yaratabiliyorsa veya bu denemeleri herhangi bir nedenle yapamıyorsanız, bir uzmana başvurmanız yararlı olacaktır.

1. Kendini durdurmak ☐ içi içini yemek
2. Kontrolden çıkmak ☐ kendini tutmak
3. Çok korkmak ☐ kendini kaybetmek
4. Endişelenmek ☐ ödü kopmak

AŞK mı? TUTKU mu?

İnsanlar birbirlerine aşık olmayı ne zaman öğrendiler? Kim bilir.. Belki de insanoğlu yarattığı günden beri, ruhunda bu duyguyu taşıyordu ama ona bir ad koyamıyordu. Zamanla, kadınla erkek arasında **filizlenen** duyguya bir ad bulundu: Aşk.

İnsanoğlunun hayatını baştan sona değiştirebilen güçlü duyguya sadece 'aşk' deyip geçemeyiz. Aşkın da türleri var.

Örneğin tutkulu aşk, fedakârlıkla gelişen aşk ve gelip geçici aşk. Bilim adamlarına aşkı sormayın. Binlerce yıl, insanoğlunun dünyasını renklendiren, hayatının akışını değiştiren o duyguyu, size basit bir formül ile anlatmaya çalışırlar.

Nedir tutkulu aşk? Küçük bir örnek verelim: Genç kız, iş yerinde tam karşısındaki masaya yerleşen yakışıklı mesai arkadaşından hoşlanmaya başlamıştır. Sabahları onunla asansörde karşılaşınca, genç adam, 'günaydın' deyince, genç kızın **dizlerinin bağı çözülür**, hatta belki de bayılacak gibi olur. Yeni iş arkadaşının ona biraz ilgi göstermesi için çeşitli yollar dener. Günler geçtikçe, genç kızın duyguları iyice yoğunlaşır. Öyle ki, artık onu daha çok görebilmek uğruna geç saatlere kadar büroda kalır. Kimlerle dost olduğunu öğrenip, o kişileri genç adamın yanından uzaklaştırmak ister. Artık gecele-ri gözüne uyku girmez.

Günün 24 saatini bu genç adamı kendine bağlamanın yollarını arayarak geçirir. Bu arada genç

adamin telefon numarasını da öğrenmiştir. Gece yarısı onu telefonla arayıp 'alo' diyen sesini duyar duymaz, telefonu kapar. Genç adam, iş arkadaşının ona tutkulu bir aşkla bağlandığını fark ettiği zaman ise iş isten geçmiştir.

Aslına bakarsanız çoğumuz aşk ile tutkulu aşk arasındaki ince çizgide gidip gelmişizdir. Fakat pek azımız o çizgiyi gerçekten aşabilmiştir. Tutkulu aşk, beğendiğiniz bir kişinin bulunduğunuz ortama girmesiyle kalbinizin küt küt atmasından ibaret değildir. Tutkulu aşkta, kendinizi sevdiğiniz kişiye ait hissetme ve ona sahip olma isteği ağır basar. Tutkulu bir aşkla bağlandığınız kişinin sadece ve sadece size ait olmasını istersiniz.

Yapılan araştırmalar, tutkulu aşk ile ilgili bir başka gerçeği daha gözler önüne seriyor. İnsanlar, genellikle hayatlarından memnun olmadıkları, kendilerini çok mutsuz hissettikleri zamanlar tutkulu bir aşka kapılıyorlar. Psikolog Dr. Helen Friedkman, bu teori üzerinde uzun süren çalışmalar yapmış, yüzlerce kişinin aşk hayatını incelemiş ve tutkulu askı yalnızlık duygusunun beslediği kanısına varmış. Gerçekten de tutkulu aşkların kökünde yalnızlık ve sahiplenme özlemi yatıyor olabilir.

filizlenmek

- ☐ Bahçeye ektiğimiz tohumlar kısa sürede filizlendi
- ☐ Onu tanıdıkça içimde ona karşı bir sevgi filizlenmeye başladı.
- ☐ Kendimi yeni filizlenmeye başlayan bir çiçek gibi yenilenmiş hissediyorum.
- ☐ Gerçek hayattan sıkıldığımda hayal dünyamda filizlenip gelişen, gölgesinde oturup rahatladığım bir ağacım var.

dizlerinin bağı çözülmek

- ☐ Telaştan düzgün yürüyememek
- ☐ Dizlerinde güç, derman kalmamak
- ☐ Heyecandan ayakta duramayacak hale gelmek
- ☐ Çaresiz duruma gelmek

Yazara göre tutkulu aşk,

- ☐ sevdiği kişiyi görebilmek için türlü bahaneler yaratmaktır.
- ☐ aşık olunan kişiye platonik de olsa bağlanmaktır.
- ☐ karşılıklı aidiyet duygusuna sahip olmayı istemektir.
- ☐ yoğun yaşanan ama gelip geçici bir duygudur.

	Var	Yok
1. Tutkulu aşkın doğurduğu sonuçlar	☐	☐
2. Aşkın tutkulu bir aşka dönüşmesi sürecinde yaşananlar	☐	☐
3. Kişilerin aşkına karşılık bulamadığında verdiği tepkiler	☐	☐
4. Yapılan araştırmaların sonucunda tutkulu aşkın temelinde yatan etkenlerin açıklanması	☐	☐

BİRLEŞİK ZAMANLAR (genişlemiş)				zaman + gibi ol-		
Eylem	-	Ek	gibi	Eylem	-	Ek
kork atla anla bayıl izle	-mı/-mi -mu/-mü -ma/-me -maz/-mez	-yor/-ıyor/-iyor/-uyor/-üyor -acak/-yacak -ecek/-yecek -mış/-miş -muş/-müştü -ır/-ar/-er/-ir/-ir/-ur/-ür	gibi	ol yap	-ma -mu -maz	-yor/-uyor -dı/-du/-tı -acak/-yacak -mış/muş -ur -malı -sa -yordu/-uyordu/-yormuş/-uyormuş/-yorsa/-uyorsa -dıydı/-duydı/-dıysa/-duysa -acaktı/-yacaktı/-acaktı/-yacaktı/-acaktı/-yacaktı -mıştı/-muştı/-mıştı/-muştı/-mıştı/-muştı -urdu/-urmuş/-ursa -malıydı/-malıydı/-malıydı -saydı/-saymış
Örnekler						
Birden tansiyonum düştü bayılacak gibi oldum. Adam binanın çatısından atlayacak gibi yapıp herkesi korkuttu. Filmi o kadar güzel anlattın ki sanki bizde izlemiş gibi olduk.				Korkmuyormuş gibi yapıyor ama köpeklerden çok korkuyor. Öğretmenin söylediklerini anlamış gibi yaptım ama hiçbir şey anlamadım. Korkmamış gibi yapıyor ama köpeklerden çok korkuyor.		

8 Tamamlayalım

- Çocukluk arkadaşına o kadar benziyorsun ki sana her bakışında onu gör ür gibi oluyorum.
- Ayağı merdivene takılan kız düş _____, ama hemen kendini toparlayıp yürümeye devam etti.
- Hastamız önce iyileş _____ ama sonra tekrar kötüleşti.
- Bebek elindeki oyuncakçı yere düşünce ağla _____ ama ablası oyuncakçı yerden alıp ona verince gülmeye başladı.
- Sınava girmeden önce başım ağrı _____ hemen bir ilaç içtim.
- Film seyrederken bir ara uyu _____ ama telefon çalınca kendime geldim.
- Bugün o kadar eğlendik ki, adeta gençlik yıllarımıza geri dön _____.
- Bu konuyu önce anla _____ ama sonra bütün kuralları birbirine karıştırdın.
- Yazar romandaki karakterleri o kadar güzel tarif eder ki, onları gerçek hayatta gör _____.
- Bu tablodaki yerler bana köyümü hatırlatıyor. Tabloya bakınca sanki köyüme git _____.
- Evi bir gün içinde yerleştireceğiz diye o kadar çok koş-turduk ki, günün sonunda hepimiz dayak ye _____.
- Dün hava hep kapalıydı .Bir ara güneş çık _____, ama sonra tekrar buluta girdi.
- Akşam otururken bir ara voltaj düştü, elektrikler kesil _____ ama neyse ki kesilmedi.
- Sokak ortasında bayılan adam önce kendine gel _____, sonra tekrar gözlerini kapadı.
- Onu görünce o kadar heyecanlanıyorum ki kalbim yerinden fırla _____.
- Bazen bir şey söyle _____ ben de seni dinlemeye hazırlanıyorum ama hiç bir şey söylemiyorsun.
- Toplantıda o kadar gereksiz konular konuşuldu ki bir ara sıkıntıdan patla _____.
- Bu işneyi vurduktan sonra kolunuz uyuş _____ ama bir iki dakika sonra geçer, merak etmeyin.
- Zaman zaman başım dönüyor ve bayıl _____.
- Annene o kadar çok benziyorsun ki, sana her baktığımda onu gör _____.
- Temiz hava çok iyi geldi, başımın ağrısı geç _____.

9 Tamamlayalım

1. Ben lisedeyken ders kitabımın arasına çizgi roman koyup ders çalış acakmış gibi yapıp babamı kandırırdım.
2. Sana aldığım kazağı beğen _____, beğenmediysen açık açık söyle.
3. Levent, beni dinlemediğini biliyorum, dinle _____ beni kandırabileceğini sanma.
4. İp cambazı, ipin üstünde yürürken arada sırada düş _____ seyircileri heyecanlandırıyordu.
5. Kavgaya eden adamlardan biri, diğerine elindeki sopayla vur _____ kavgaya bir anda şiddetlendi.
6. Ayla dün yolda beni gördüğü halde gör _____.
7. Babaannem televizyonun karşısında sürekli uyu _____, ama kulağı bizdedir.
8. Kadın, istediği mücevheri kocasına aldırma için ağla _____, kocası da buna inandı.
9. Selda, biraz zorda kaldığında bayıl _____ insanları kandırıyor. Gerçekten bayılmadığını eminim.
10. Sempatik oyuncu ödül gecesinde kendisine sevgi gösterilerinde bulunanlara şapka çıkart _____ selamladı.
11. Öğretmen derse geç gelen küçük öğrencisine kaşlarını çatıp kız _____ "Ötur yerine bakayım yaramaz." dedi.

10 Yerleştirelim

Tutku... Acı... Tango

düşüyor gibi oluyorum • ağlayacak gibi olmuyor • dönmüş gibi oluyorum • yaşıyor gibi oluyorum • kayıyor gibi

Müzik, şampanya, güzel kadınlar, göz kamaştıran erkekler, bir şarkı gibi havaya yayılan parfüm, parfüm gibi zihne takılıp kalan şarkılar. Bu dansı seyrederken bile çiftin arasındaki aşkı ve tutkuyu _____. Bu duygularla tango dersleri almanın tam zamanı olduğuna karar veriyorum.

Bir, iki, üç, dört, BEŞ, kadınlar açısından tangonun temel sekiz adımını başarıyla çözmenin sırrı, "beşinci adımda" sol ayağı çapraz olarak, dizleri bükmeden sağ ayağın yanına getirme becerisinde yatıyor. "Zıplamamaya dikkat edin" diyor öğretmenim Luis Lencioni kibarca. Dik duruşa geçiyor ve onun önce sağ sonra da sol ayağına takılıp

"Olur böyle şeyler" diyor göz kırparak. "Yere bakmamaya gayret edin" diye de ekliyor, beni pistte sürüklerken. "Adım atarken ayağınızı yerden öyle kaldırmayın. _____ hareket etmeye çalışın."

Çok geçmeden bir kez daha tökezliyorum. Lencioni beni rahatlatıyor ve ben müzikle aramda bir bağ, adımlara karşı belirgin bir teslimiyet, partnerimle birlikte pistte süzülmenin verdiği rahatlatıcı bir duygu hissetmeye başlayınca caya dek dans etmeyi sürdürüyor. Lencioni beni bir anda durdurup, "Olaya biraz ruh katın!" diye azarlıyor. Ondan azarı iştirince okul günlerime geri _____ ve bu dersten anlıyorum ki, teknik beceriksizlik affedilebilir ancak duygusal vurdumduymazlık asla. Çünkü duygu -güçlü, yoğun, odaklanmış duygu- tangonun özüdür. Bir sonraki tangoda daha iyisini yapmaya söz veriyorum, ancak laf aramızda önceki dansın tüm o dönüşleri yüzünden sırtımda oluşan ağrıdan da _____ değilim.

11 Konuşalım

"Seni o kadar çok seviyorum ki, sen olmadan hayatın hiçbir tadı olmayacağını düşünüyorum. Benimki aşktan da öte bir duygu. En zor, en sıkıntılı anlarımda beni en çok sen rahatlatıyorsun. Sadece sıkıntılı zamanlarımda değil güzel anlarımda da hep benim yanımdasın. Mesela romantik bir film seyrederken, yolda yürürken hep benimlesin. Sana o kadar bağlıyım ki sensiz bir hayatı düşünmek bile istemiyorum. Evde seni arayıp da bulamadığım zamanlarda büyük bir boşluğa düşmüş gibi oluyorum. Sen benim için her şeyden değerlisin."

Yukarıdaki sözler çikolata tutkunu bir kişiye ait. Siz de bir tutkunuz olduğunu düşünün ve onu farklı yollardan anlatarak arkadaşlarınızın bu tutkunuzun ne olduğunu bulmalarını isteyin.

12 İşaretleyelim dolduralım

Tutkular Üzerine

1. Adrenalin kana kanıştığında;

- ☐ ağız içinde daha çok sıvı salgılanıyor.
- ☐ vücuttaki kan daha hızlı akıyor.
- ☐ kaslar geriliyor.
- ☐ kalp atışlarının ritmi bozuluyor.
- ☐ bazı insanlar kendisini daha enerjik hissediyor.

2. Lüks tutkusunun hastalığa dönüştüğü durumlarda insanlar;

- ☐ lüks içinde yaşamak için suç işlemeye bile meyilli olurlar .
- ☐ teknolojik ürünlere sahip olmak için çok fazla para harcarlar.
- ☐ evlerini çok fazla lüks eşyayla doldururlar.
- ☐ çorap gibi basit giyecekler için bile gereğinden fazla para verirler.
- ☐ aldıkları lüks eşyaların kendilerine itibar kazandırdığını düşünürler.

3. Kadınlardaki çikolata tutkusu;

- ☐ yaşamlarında bazı dönemleri daha rahat geçirmek için vücudun önceden programlanmasının sonucudur.
- ☐ çikolatalı tatlılardan çok çikolatanın kendisine yöneliktir.
- ☐ bebek sahibi olma içgüdüleriyle beynin vücuda emir vermesi ile ilişkilidir.
- ☐ özellikle hayatın gençlik dönemlerinde en yüksek seviyeye ulaşır.
- ☐ vücudun hayatta kalmak için yüksek kalorili besinlere ihtiyaç duymasından kaynaklanıyor.

Vücudun endorfin salgılamasını sağlıyor.	
Kadınlar erkeklerden %30 daha meyilli.	<i>Çikolata tutkusu</i>
Bazı insanları daha başarılı olmaya itiyor.	
İnsanların birbirleriyle değil başka şeylerle iletişim kurmasına neden oluyor.	
Amerikalı ve İngiliz uzmanlar tarafından nedenleri araştırıldı.	
Modern çağın ortaya çıkardığı bir tutku.	

tutkuya kapılmak

- ☐ tutkuları için kendisini harcamak
- ☐ birisine sevdalanmak
- ☐ aşırı istek ve eğilim içinde olmak
- ☐ bireye çok alışmak ve ondan kopamama

13 Yazalım

Kimine göre aşırı sevgi, kimine göre yoğun yaşanan duygular, kimine göre tehlikeli sonuçlar doğurabilecek güçlü isteklerdir tutkular. Siz tutkuyu nasıl tanımlarsınız? Tutku her insanda bulunan bir duygu mudur? Yoksa insanın kendisini zayıf hissettiği anlarda ortaya çıkan istekler midir? Sizce tutkular ne zaman tehlikeli bir boyuta ulaşır?

3.3 Takmayın Kafanıza

14 Dinleyelim, işaretleyelim

Tak Tak Takıntı

1. "Takıntı"nın tanımı
2. Oyundaki sahne ve dekorlarla ilgili betimleme
3. Oyuncularla ilgili eleştiri
4. Oyunun yazarı hakkında bilgi
5. Oyunda verilen mesajlar
6. Oyunla ilgili izleyici görüşü

Var Yok

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Doğru Yanlış

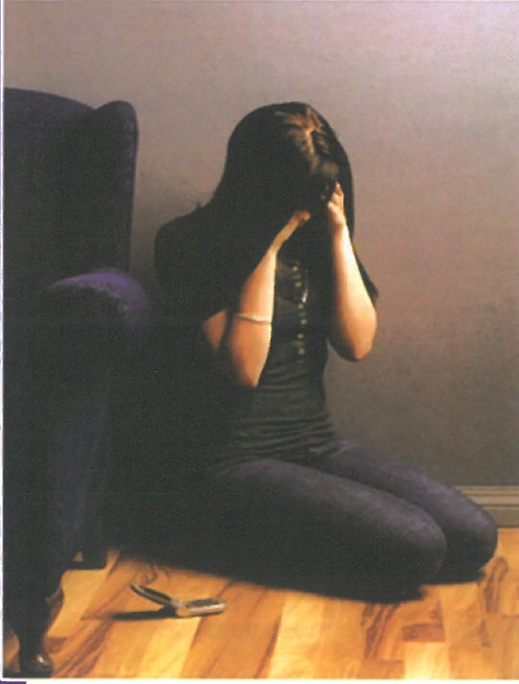
1. Takıntılar bizim acılarımızı gizlemek için kullandığımız maskelerimizdir. ☐ ☐
2. Takıntıların kaynağı kişinin kafasından atamadığı acılardır. ☐ ☐
3. Kimi zaman geçmiş acılarımızı unutabilmek için hiç yaşanmamışlar gibi davranınız. ☐ ☐
4. Tak Tak Takıntı, Ali Poyrazoğlu'nun yazıp yönettiği bir oyundur. ☐ ☐
5. Tak Tak Takıntı oyunu bir hastane ortamında geçmektedir. ☐ ☐
6. Tak Tak Takıntı, altı takıntı hastasının doktorlarıyla olan ilişkilerini anlatan bir güldürüdür. ☐ ☐
7. Oyun izleyiciyi güldürürken düşündürmektedir. ☐ ☐
8. İzleyiciler oyunda kendilerinden bir parça bulabilmektedir. ☐ ☐
9. Ali Poyrazoğlu'na göre aslında herkes takıntılıdır. ☐ ☐
10. Oyunda izleyicilere takıntılarıyla baş etmeyi öğrenemezlerse sosyal ilişkilerinin bozulabileceği mesajı verilmektedir. ☐ ☐

	Şuayip	Melek	Söğüt	Eylül	Kamil	Madam
Takıntısı 11 yaşında başlamıştır.						
"Kibar" bir beydir.						
Sayma hastalığı vardır.						
Küfretmeden konuşamayan bir insandır						
Henüz genç olduğunu iddia etmektedir.						
Şoförlük yapmaktadır.						
Tabloların yamuk durmasına tahammül edemeyen biridir.						
Sürekli olarak, ellerinin kirleneceğinden endişe etmektedir.						
Sürekli, bir şey unuttuğu şüphesi taşımaktadır.						
Dokuz haneli rakamların çarpımını bile aklından hesaplayabilmektedir.						

ULAÇLAR					-cEsInE -lylmış gibi
Eylem/Sıfat	-	Zaman Eki	Ek	Ek	Örnekler
incele	-mı/-mi	-yor/ıyor/ıyor/uyor/üyor	-miş	-casına	Balerinler bale gösterisinde uçarcasına dans ettiler.
bak	-mu/-mü	-acak/-yacak	-miş	-cesine	Söylenenler onun için hiçbir şey ifade etmiyormuşcasına şaşkın
devam et	-ma/-me	-ecek/-yecek	-muş	-casına	şaşkın bakıyordu
çığlık at	-maz/-mez	-mış, -miş, -muş, -müş	-müs	-cesine	Beni anlamıyormuş gibi davranma lütfen
fırla	değil	-r/-ar/-er/-ir/-ur/-ür		gibi	Heyecandan kalbim yerinen fırlayacakmışcasına çarpıyordu.
dans et					Sanki kendi dersleri çok iyiymiş gibi bana yardım etmeyi öneriyor
anla					İşe kabul edildiğini öğrenince delirmişcesine çığlıklar attı.
iyi					Kazanın ardından sürücü hiçbir şey olmamışcasına yoluna de-
değil					vam etti.
ifade et					Kendisi hiç hata yapmazmış gibi en küçük yanlışımızda bile ba-
delir					ğırıp çağırıyor.
hata yap					Sanki parası varmış da bu arabayı alacakmış gibi uzun uzun arabanın özelliklerini inceledi.
					Sanki parası varmış da bu arabayı alacakcasına gibi uzun uzun arabanın özelliklerini inceledi.

15 Tamamlayalım

- Söylediklerimi hiç duy mamışcasına/duymamış gibi sakın sakın gazetesini okumaya devam etti.
- Niçin koş _____ yürüyorsun? Bir yere mi yetişeceksin?
- Sadece valizini toplamış, yazdığı mektubu vazonun köşesine ilştirip kaç _____ terk edivermişti her şeyi.
- Sinemada nasıl davranılacağını bil _____ film boyunca konuşup çevrelerindeki rahatsız ettiler.
- Doktor arkadaşım acil bir telefon alınca uçar _____ yanımdan ayrılıp hastaneye gitti.
- Babam çok iyi anla _____ her şeyi kendi tamir etmeye çalışır.
- Beni dinle _____ başını sallıyordu ama aklı başka bir yerdeydi.
- Sanki benimle daha önce hiç tanış _____ selam vermeden yanımdan geçip gitti.
- Kendimi sanki yeniden doğ _____ mutlu hissediyorum.
- Bana sürpriz hazırladıklarını bilmeme rağmen hiçbir şeyden haberim yok _____ davrandım.
- Birkaç saat uyumama rağmen saatlerce uyu _____ dinlenmiş olarak uyandım.
- Anne babalar çoğu zaman, çocukları bir yanlış yaptığında, sanki kendileri hiç hata yap _____ sert tepkiler verebiliyor.
- Benimle alay et _____ konuşma!
- Film başlamadan önce gösterilen reklamlar hiç bit _____ sürerken seyircilerden bazıları salonu terk etti.
- Saat akşamın altısı olmasına rağmen hava hâlâ sıcaktı; ve güneş bat _____ parlıyordu.
- Tüm işleri zamanında bitir _____ söz veriyor, ancak ben yapamayacağını adım gibi biliyorum.
- Söylediğim her şeyi çok iyi anla _____ yüzüme bakıyordu.
- Tüm yemekleri ye _____ gözlerini dikti; ve dakikalarca yemeklere baktı.
- Öfkesinden elindeki kadehi kır _____ sıkıyor, durmadan söyleniyordu.
- Selimciğim, sanki çok önemli bir şey yap _____ övünüyorsun. Sadece patlamış ampulü değiştirdin.

Telefonunun açık olup olmadığını bir kez daha kontrol etti. Sonra, daha iyi duyabileceği bir yere koydu. Gözlerini telefondan ayırmazken, bilgisayarına geçip sevgilisinden bir mesaj gelip gelmediğini kontrol etti. Mesaj yoktu, telefonu eline alıp numarayı çevirdi ama fikir değiştirip yerine koydu. Biraz beklemeye karar verdi, ne var ki dakikalar geçmek bilmiyordu. Tekrar telefonu eline alıp mesaj geldi mi diye kontrol ettiğinde, daha iki dakika bile geçmemişti. Kaygı ve mutsuzluğu gittikçe artıyor, bir haber gelmezse nefes alamayacağını hissediyordu...

Yukarıdaki senaryo, aşık olan çoğu kişiye tanıdık gelir. İnsan aşık olunca kendini göklerde uçuyormuş gibi hisseder, artan özgüveninin de yardımıyla normalde yapmayacağı 'çılgınlıklar' yapabilir. En ufak bir 'aksaklıkta' ise ne olduğunu anlamadan kendini depresif hissetmeye başlar, yemeden içmeden kesilir ve hatta nefes alamaz hale gelir. Romanlar, şiirler, şarkılar, filmler aşkın bazen bir hastalık gibi yaşandığını, aşkı uğruna insanların eriyip bittiğini, yataklara

düşüğünü sık sık konu etmiştir. Ama aşkın dozu kaçtığında, yaşanan yoğun duygular özgüven eksikliğine, kaygıya ve "takıntı"ya kadar gidebilir. "Onsuz yaşayamam." sözü aslında kişinin aşkının bir ifadesi olmaktan çok, o kişi için yaşadığı "takıntı"nın bir ifadesidir.

Şiddeti, sıklığı ve hayata etkisi arttığında, psikolojik bir bozukluk olarak kabul edilen "takıntı", bilimsel literatürde, "kişi tarafından saçma ve mantık dışı olarak görüldüğü halde, kontrol edilemeyen ve kişinin isteği dışında, ısrarlı, zorlayıcı ve yineleyici bir şekilde akla gelen düşünceler" olarak tanımlanır. Takıntıya yol açan psikolojik veya biyolojik birçok etken vardır. Bu etkenlerden biri de halk arasında mutluluk hormonu olarak bilinen ve olayları olumlu değerlendirmeye yarayan serotonin maddesinin salgımadaki dengelessizliktir.

Aşık olan çoğu kişinin takıntılı davranışlar sergilediğinden yola çıkılarak takıntı hastası kişilerle, aşık kişilerin beyin fonksiyonlarında benzerlikler olup olmadığı araştırılmış, aşık olan kişilerin beyinlerinde, depresyona karşı bir kalkan görevi gören serotonininde azalma olduğu belirlenmiştir, tıpkı takıntı hastalarında gözlemlendiği gibi. Bu, her aşkın az ya da çok takıntı barındırdığı ve aşkın zaten hastalıklı bir duygu olduğu biçiminde yorumlanabilir. Yine de uzmanlar normallik sınırına yakın "takıntılı aşklar" ile böyle olmayanlar arasında önemli farklar olduğunu belirtmektedir.

Aşklarını normallik sınırının uzağında yaşayan kişilerin sevdikleri kişiyi kendilerinin de üstünde tutarak bir yaşam amacı haline getirdikleri, çevreleriyle kurdukları diğer sosyal ilişkilerinin sekteye uğradığı görülmektedir. Geçmiş yaşantıları araştırıldığında ise küçükken anneleri ile güvenli bir iletişim kuramadıkları için yaşama bağlanamadıkları ortaya çıkmaktadır.

Aslında aşkın bir takıntıya dönüştüğü aşık kişi tarafından hissedilebilir. Bu durumda kişi, ailesi ve yakın çevresiyle daha fazla vakit geçirerek, daha önce yapmaktan zevk aldığı aktiviteleri tek başına yapmaya başlayarak ve en önemlisi kendini sevmeyi öğrenerek, sağlıksızlaşmaya başlayan duygulardan ve takıntılarından uzaklaşabilir. Diğer taraftan kişinin hissettiği yoğun aşk, enerjisini, motivasyonunu, kendine bakış açısını her gün biraz daha negatif etkiliyorsa bunun üstesinden gelmek için profesyonel bir yardım alması gereklidir.

*Psikolog Dr. Başak Demiriz'in
"Obsesif Aşklar" yazısından
uyarlanmıştır*

Paragraf	Konu
1	<i>Aşk takıntısına dönüşmüş bir kişinin sevgilisine ulaşamadığında yaşadığı bunalım</i>
2	
3	
4	
5	
6	

1. Takıntılar _____?

- ☐ insanda özgüven eksikliğine neden olur.
- ☐ insanın hayatında fazla etkili olduğunda hastalık anlamı taşıyabilir.
- ☐ zaman kaybetmeden tedavi edilmelidir.
- ☐ pek çok roman, şiir ve filmde konu edilmiştir.

2. Yapılan araştırmalar _____ ortaya koymuştur.

- ☐ aşık olan kişilerle takıntı hastası olan kişilerin beyin fonksiyonlarında benzerlik olduğunu
- ☐ serotonin maddesindeki azalmanın takıntı hastalığının başlıca nedeni olduğunu
- ☐ mutluluk hormonunun takıntıyı önlediğini
- ☐ aşkın takıntı hastalığına neden olabileceğini

3. Takıntı hastası olan kişiler _____.

- ☐ sevdikleri insanı yaşamlarının amacı olarak görürler.
- ☐ normalde yapılmayacak çılgınlıklar yaparlar.
- ☐ daha tutkulu aşıklar olurlar.
- ☐ mantık dışı düşüncelerden kurtulmakta zorluk çekerler.

Bence metne en uygun başlık:

- ☐ Aşk Hastalığı
- ☐ Aşık Olmak Normal mi?
- ☐ Aşk Bir Takıntı mı?
- ☐ Takıntılı Aşklar

17 Karakter yaratalım

- Temizlik
- Şüphe
- Simetri
- Küfredme
- Sayma
- Biriktirme
- Aşk
- Diğer

Adı: _____

Yaşı ve mesleği: _____

Fiziksel özellikleri: _____

Karakter özellikleri: _____

Takıntısı: _____

Takıntısının altında yatan sebep: Cocukluğunda.

Davranışları: Sürekli olarak

Takıntısı yüzünden başına gelen ilginç bir olay:

Bir gün

18 Mış Gibi Yapalım

Takıntınız yüzünden günlük işleriniz aksamaya, sosyal ilişkileriniz bozulmaya başladı ve sonunda bir psikiyatriste gitmeye karar verdiniz.

Şu anda doktorunuzun muayenehanesinde bulunmaktasınız ve yalnız değilsiniz.

Sizin gibi doktoru bekleyen der takıntı hastası insanlarla tanışın ve sorunlarını öğrenin.

4

Dünyaca Ünlü

1. Dünya Mutfakları

1 Konuşalım, örnek verelim

Yemeklerin Toplumsal İşlevleri

Bilindiği gibi kültür, maddi ve manevi öğelerden oluşmaktadır. Yemek bir kültürün maddi ögesidir. İngiliz Antropolog Bronislaw beslenmeyi, bütün kültürlerde evrensel nitelikte olan aslı biyolojik gereksinimler arasında belirtmiştir. Bir insanın yaşamını sürdürmesi için yiyip içmesi gereklidir. Yemeğin daha çok bireysel nitelikte olan bu temel fonksiyonu yanında, ayrıca, toplumsal nitelikte olan fonksiyonları da vardır. Bu fonksiyonlar şu şekilde sıralanmaktadır:

- Statü simgesi: _____
- Dostluk, arkadaşlık ve iletişim: _____
- Hediyeleşerek paylaşma: _____
- Festivaller, ziyafetlerde eğlence aracı: _____
- Törenlerde yiyecekler: _____
- Toplumsallaştırma aracı olarak yiyecekler: _____
- Ailenin yüceltilmesi, üstün tutulması: _____
- Turizm yoluyla ülkelerin yakınlaşması: _____

Benim ülkemde

_____ adındaki yemek statü simgesi sayılabilir.
 _____ festivaller, bayramlar gibi kutlamalarda en çok tercih edilen yemektir / tatlıdır.
 _____ ikram etmek dostluğu ve sevgiyi gösterir.
 _____ aile toplantılarından en çok tercih edilen yemektir / tatlıdır.

TEZLİK			-(y)iver-
Eylem	-	Yardımcı Eylem	Örnekler
hazırla git bitir gel yap uyu	-ma -me	-iver / -yiver -iver / -yiver uver üver	Kitap çok sürükleyiciydi, iki gecede okuyup bitiriverdim. Çok yorgunum bugün temizliği sen yapiver. Bugün de işe arabayla gitmeyiver, metroyu kullan. Çocuk annesinin kucağında uyuyuverdi. Şu raporu benim yerime sen hazırlayıversen ne olur? Biliyorum bir gün hiç beklemediği bir anda geliverecek Bugün-de işe-arabayla-gidiverme.

2 Tamamlayalım

1. Ayağa kalkmışken şu camı da kapat **iver** _____, içerisi buz gibi oldu.
2. Her şeyi ben hazırladım, siz de bir zahmet yerinizden kalkıp masaya gel _____.
3. Ben ne olduğunu anlamadan adam sessizce yaklaşım omzumdaki çantayı kapıp kaç _____.
4. Seda hiç sır tutamıyor. Alper için sürpriz parti hazırlayacağımızı bir anda ağzından kaçır _____.
5. Garson servis yaparken ne olduğunu anlamadan bütün çaylar masaya dökül _____.
6. Lafı çok uzatmadan sana bugün yolda başıma gelenleri anlat _____.
7. Diş doktorumun eli çok hafiftir. Dişimi kontrol eder gibi yaparken bir bakarım dişimi çek _____.
8. Kilo almaktan bu kadar şikayetçiysen sen de her akşam yemeğinden sonra tatlı ye _____.
9. Sen masayı hazırlarken ben de salatayı yap _____.
10. Genç kız konser salonunda korumaların arasından sıyrılıp sahneye atla _____.
11. Ne kadar beceriklisin, masayı yarım saat içinde donat _____.
12. Zavallı aç çocuk yerde bulduğu ekmeği bir lokmada midesine indir _____.
13. Daha "Buyrun." demeden içeri gir _____, ne diyeceğimi şaşırdım.
14. Kadın telgrafı okuyunca birden olduğu yere yığıl _____.
15. Köpek çocuğun elindeki ekmeği aniden kap _____.

3 Yerleştirelim

Hızlı Hayat Hızlı Yemek

et- • geçiştir- • hazırlan- • iç- • atıştır- • haşla-

Eskidenmiş saatlerini yemek yapmak için geçirmek. Eski zamanlarda bin bir emekle hazırlanan ve beslenme ihtiyacını karşılamının ötesinde toplumların kültürlerini yansıtırma özelliğine sahip olan yemekler yerini, günümüzde kısa süre içinde _____ yemeklere bıraktı. Artık farklı toplumlar birbirine yakın hayat tarzlarına sahip. Genel olarak hızlı bir hayat yaşıyoruz. Bilgiye ulaşmak hızlı, üretmek hızlı ve yemek yemek hızlı. Zaman probleminden dolayı sabahları kahvaltı yerine bir fincan çay ya da kahve _____

evden çıkıyoruz. Öğlen kısıtlı bir sürede ayaküstü bir şeyler _____ . Akşam eve gelince o kadar yorgun oluyoruz ki, belki bir sandviç ya da kahvaltıyla akşam öğünümüzü _____ . O da olmazsa hemen bir makarna _____ üzerine domates sosu yapıp afiyetle yiyoruz. Bazen arkadaşlarımızla eve geldiğimizde yemek yeme zahmetine bile girmeden en yakın restorandan pizza sipariş _____ . Yemeğe bu kadar az zaman ayırmamızı da hayatın çok hızlı olduğuna ve vakitimizi mutfakta harcamak istemeyişimize bağlıyoruz.

4 Eşleştirelim, işaretleyelim

Yemek İsimleri Üzerine

Farklı kültürlerde ilginç isimlere sahip yemekler vardır. İşte, bazıları kulaktan dolma, bazıları da yazılı kaynaklardan öğrendiğimiz yemek hikayelerinden birkaç örnek:

Hünkar Beğendi: Kremalı patlıcan püresi üzerine et sote konularak hazırlanan bir Türk yemeğidir. Bu yemeğe ait iki hikaye vardır. Osmanlı mutfağının aşçıları sultanı memnun etmek için geliştirdikleri mutfak teknikleri ile ün yapmışlardır. Bu yemeğin de Sultan IV. Murat için 1612 ve 1640 yılları arasında yaratıldığı düşünülür. Bir başka öyküye göre bu yemeğin adı 19. yüzyılın yarısında Topkapı Sarayı'na ziyaret eden III. Napolyon'un eşi kraliçe Eugenie tarafından verilmiştir.

Stroganoff: Rus mutfağının ünlü yemeğidir. İnce kesilmiş bonfile şeritleri, ekşitilmiş taze krema, mantar ve tereyağı ile yapılan bir yemektir. Bu yemeğin adı 1890'lı yıllarda St. Petersburg'da düzenlenen bir aşçılık yarışmasında birincilik ödülünü kazanan şef tarafından verilmiştir. Şef, o sırada Rusya'nın soylu ve ünlü bir ailesi olan Kont Pavel Aleksandroviç Stroganov'un malikanesinde çalışıyormuş ve patronunun ismini bu yemeğe vermiş: Bœf Stroganoff.

Cordon Bleu: Fransızca'da 'mavi kurdele' anlamına gelen bir kelimedir. 1578 yılında Fransız kralı III. Henri tarafından kurulan Saint-Espirit Şövalyelerinin amblemi geniş mavi kurdeledir. Aynı tanım, zamanla yüksek mevkilerdeki kişiler, ardından da eşi benzeri bulunmayan aşçılar için kullanılmaya başlamıştır. Peynir, salam ve dana etinden yapılan Cordon Bleu'nun adını bu amblemden aldığı söylenir.

Tapas: İspanya mutfağında önemli yere sahiptir. Küçük tabaklar içinde sunulan bir çeşit meze anlamına gelir. Geçmiş yıllarda İspanya'da şarap üreticileri esnafa ve mahalleliye şarap mahzenlerinden kadehle şarap satarlarmış. Şarabı servis yaparken tozdan, çöpten, sinekten korumak için kadehin üzerini bir tabakla kapatırlar, tabağın içi boş olmasın diye de şarapla birlikte iyi giden bir yiyecek koyarlarmış. "Tapa" bu tabağın adıymış. Giderek barlarda küçük tabaklarda ikram edilen yiyeceklerle de tapa denmeye başlanmış. İspanya'da iş çıkışı bir tapas bara gidip, tapa yemek ve aperatif içmek alışkanlık haline gelmiş. Başka bir söylentiye göre de eskiden İspanyollar "sherry" adlı içkinin içine bir şey düşmemesi için bardakların üzerlerini "tapas" adını verdikleri ekmek dilimleriyle kapatırlar, içkiyi bu ekmek dilimleri ile içerlermiş. Bu adet zaman içinde bir kültüre dönüşmüş ve bu yiyeceklerin yüzlerce çeşidi oluşmuş.

Sandviç: Son olarak her kültürde yemek için zaman bulamadığımızda kısa sürede hazırlanabilen sandviğin hikayesine değinelim. İki ekmek dilimi arasına yerleştirilen et, peynir ya da başka gıda maddeleriyle hazırlanan, herkesin damak zevkine uygun sandviçlerin tarihi büyük bir olasılıkla et ve ekmek kadar eskidir. Sandviç adı ise ancak 18. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Sandwich 4. Kontu John Montagu kumar oynarken yemek için ara vermek istemediğinden masasına dilimlenmiş et ve ekmek getirip eti ekmeğin arasına koyarak yiyormuş. Bu biçimde yenen yemek kısa sürede moda olmuş ve kontun adıyla tanımlanarak başka Avrupa dillerine de girmiş.

6 Düzeltelim, işaretleyelim

Farklı Mutfaklar

Meksika mutfağının en önemli özelliği yemeklerde çeşitli baharatların ve aromatik otların kullanılmasıdır. Rus mutfağında akşam yemeğini sebzeyle servis yapılan et ve balık yemekleri oluşturur. İspanya'nın iç kısımlarında buğday, sulak arazilerde pirinç, kıyılarda çeşitli deniz ürünleri ve balık vardır. Türk mutfağında Mezopotamya kültürünün getirdiği et ve mayalanmış süt ürünleri ile biçimlenen beslenme sistemi hakimdir.

1. Stragonoff	☐ Önceleri farklı amaca yönelik olarak kullanılmıştır.
2. Cordon Bleu	☐ Yıllar boyu yenilen bu yiyecek adını uzun zaman sonra almıştır.
3. Tapas	☐ Yanışmada diğer rakiplerini ele-yerek üst sıraya yerleşmiştir.
4. Hünkar Beğendi	☐ Ülke yöneticisinin takdirini ka-zanmak amacıyla yapılmıştır.
5. Sandviç	☐ İlk başlarda mutfaktan çok ilgisiz bir alanda kullanılan bir sembo-lün adı bu yemeğe verilmiştir.

1. damak tadına hitap etmek	☐ yemek
2. iştahını kabartmak	☐ lezzetli gelmek
3. ağızına layık olmak	☐ yeme isteğini artırmak
4. mideye indirmek	☐ damak zevkine uygun olmak

Yemeklerin ortak özellikleri:

- ☐ Ana yemek olarak servis edilmeleri
- ☐ Özel aşçılar tarafından denerek bulunmaları
- ☐ Çok uzun zamandan beri biliniyor olmaları
- ☐ Çok doyurucu ve kalorili olmaları
- ☐ Adlarının ünlü kişiler tarafından verilmesi
- ☐ Hepsinin dünya çapında üne sahip olması

5 Konuşalım

Siz de kendi ülkenizin mutfağından ünlü yemeklere örnekler veriniz. Bu yemeklerin adının nereden geldiğini biliyorsanız anlatınız. Ülkenizden ilginç yemek adları varsa arkadaşlarınızla paylaşınız.

	Var	Yok
1. Farklı ülke mutfaklarını etkileyen unsurlar	☐	☐
2. Rusya'daki soğuk havanın beslenme alışkanlıklarına olan etkisi	☐	☐
3. Fransız mutfağındaki tatlıların içindeki malzemeler	☐	☐
4. Çin mutfağında bulunan yemeklerin doğayla olan ilişkisi	☐	☐
5. İtalyan mutfağındaki çorbaların servis edilme biçimleri	☐	☐
6. İspanyol ve Türk mutfaklarının yemek kültürünü oluşturan öğeler	☐	☐

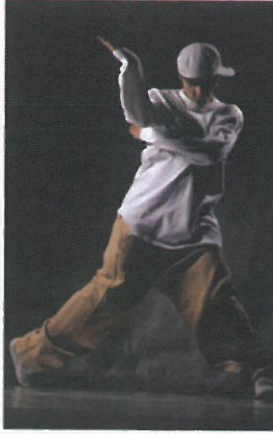

7 Bir örnekle sürdürüelim

Pişirilen yemekten tutun da yemek pişirmede kullanılan araç gereçler, yemekle ilgili inançlar, yargılar, gelenekler o toplumun yaşama biçimleriyle ilgili ipuçları verir bize. Her kültürde mutlaka yemekle ilgili atasözleri bulunur. Benim ülkemde de yemekler kültürümüzle ilgili ipuçları verir. Örneğin _____

4.2 Dünyanın Dansı

8 Yanlış bulalım, tamamlayalım, işaretleyelim

1. Salsa _____
☐ adını bir yiyecekten almıştır.
☐ Latin ülkelerindeki okullarda ders olarak okutulmaktadır.
☐ vurmali çalgılar eşliğinde yapılan bir danstır.
☐ dar bir alanda, fazla yer değıstirmeden yapılır.
2. Samba _____
☐ bir tiyatro oyunu aracılığıyla Amerika'da da tanınmıştır.
☐ Brezilya'da ortaya çıkmış ancak Afrika müziğinden beslenmiştir.
☐ geniş bir alanda simetrik ayak hareketleriyle sergilenir.
☐ davul ritmlerine dayalı bir müzik eşliğinde yapılır.
3. Sirtaki _____
☐ bir Türk halk dansından doğmuştur.
☐ günümüzde de Yunan kültüründe yer alan unsurlardan biridir.
☐ acıyı da umudu da çağrıştıran bir danstır.
☐ Figürleri çeviklik gerektiren ama kolay öğrenilen bir danstır.
4. Break dans _____
☐ seksenli yıllarda, New York'ta ortaya çıkmıştır.
☐ hip hop kültürünün bir parçasıdır.
☐ bir spor olarak da insanların rağbet ettiği dans türlerinden biridir.
☐ gençler arasındaki çatışmaları engellemek amacıyla yaratılmıştır.

1. _____ ortaya çıkmış bir sanat olan dans _____ ile göze, _____ ile kulağa hitap eder.
2. Dans; insanoğlunun _____ olarak yüzyıllar boyunca _____ bugüne dek süregelmiştir.
3. Diğer Latin dansları gibi _____ olan Salsa _____ oynanılarak öğrenilir.
4. Brezilya _____ olan Samba dansında kadın _____ ayak hareketleri sergilerken erkek _____.
5. _____ olan Rumba Afrika müziğinin taşıdığı _____ duyguları barındıran, _____ simgeleyen bir danstır.

	Romantik	Enerjik	Eşli	Çok Kültürlü
Salsa				
Vals				
Samba				
Rumba				
Rock'n Roll				
Sirtaki				
Break Dans				

SÜRME				-(y)Edur-, -(y)Ekal-, -(y)Egel-
Eylem	Ulac	Yardımcı Eylem	Zaman Eki	Örnekler
git	-ıp/-yip	-dur/dur	-ıyor/-iyor/-uyor	Büyüklerin elini öpmek bir gelenek olarak Türk kültüründe yüzyıllardır süregelir.
gel	-ip/yip	-kal/kal	-dı/-di/-du	Yan masada oturan çift yemek boyunca bize bakıp durdu.
bak	-up/-yup	-gel/gel	-acak/-ecek	Siz gidedurun ben size yetişirim.
sür	-üp/-yüp	-git/git	-mış/-miş/-muş	Bakakalınm giden geminin ardından, atamam kendimi denize dünya güzel.
don	-a/ya		-ir	Aldığı haber karşısında adeta donup kaldı.
uyu	-e/ye		-meli/-se	Dün televizyon izlerken kanepede uyuyakalmışım.
			-iyordu/-iyormuş/-iyorsa	Bana öyle bakıp durma.
			-diydi/-diyse	Hiçbir yasak sonsuza kadar sürüp gitmez.
			-ecekti/-ecekmiş/-ecekse	Hiçbir yasak sonsuza kadar süregitmez.
			-mişti/-mişmiş/-mişse	
			-irdi/-irmiş/-irse	
			-meliydi/-meliymiş/-meliyse	
			-seydi/-seymiş	

9 Yerleştirelim

süregelmek • düşünedurmak • bakakalmak • uyuyakalmak • bakıp durmak • tartışılalmak • söylene gelmek
 uyuyup durmak • bakadurmak • anlatıp durmak • konuşadurmak • anlatılalmak • konuşup durmak • oturadurmak
 gülüşüp durmak • alışılalmak • çıkalmak • söyleyip durmak

- Tarih boyunca süregelen adetler bir toplumu bir arada tutan en önemli kültürel unsurlardır.
- Kuşaktan kuşağa _____ olan masallar, derleyiciler tarafından yazılı duruma getirilmiştir.
- Sabahtan beri takılmış plak gibi hep aynı şarkıyı _____, başımı ağrıttın artık.
- Dün gece film izlerken koltukta _____.
- Oğlum gittiği çocuk oyunundan o kadar etkilenmiş ki bütün gece babasına _____.
- Hanımefendi, siz hangi gömleği alacağınızı _____, ben diğer müşterilerimizle ilgileneyim.
- Son albümümde rock müziğin _____ kalıplarını yıkarak müziğe yeni bir soluk getirmeye çalıştım.
- Demokrasi, medeniyetin başlangıcından bu yana _____, çerçevesi belirlenmeye çalışılan bir kavramdır.
- Tarih boyunca _____ pek çok mitolojik hikayenin farklı yörelerde farklı versiyonlarını dinlemek mümkündür.
- Siz, yavaş yavaş git _____ ben arabayı park edip size yetişirim.
- Bir saattir dolaş _____, hala istediğim gibi bir ayakkabı bulamadım.
- Son haftalarda herkesin dilinde bir kriz söylentisi dolan _____.
- Kıpırdan _____ kızım, saçını taramaya çalışıyorum.
- Yüzüme hiçbir şey anlamıyormuş gibi bak _____, neden bahsettiğimi pekala biliyorsun.
- Geçen gün otobüste, insanların birbirlerine olan saygısız tavırlarını görünce şaş _____.
- Sokaktan geçiyordum, yaşlı bir kadına gözümün önünde araba çarptı, korkudan öylece kal _____.
- Dün çok iyi uyumadığım için, bugün sınıfta, ders boyunca esne _____.
- Dün o kadar yorgundum ki, eve giderken otobüste uyu _____.
- Kamyonun aniden üstüne geldiğini gören kadın korkudan don _____.

Oryantal Dansı

☐ Anadolu oryantal dans ile Selçuklular döneminde tanıştı. Zaten kendi kültüründe benzer danslar bulunan Anadolu, böylece Arap kültürünün de katılımıyla bir sentez yarattı. Mısır aracılığıyla Afrika kıtası, Emevilerin Cebelitarık'ı geç_____ Endülü's'e kadar yayılışıyla Latin dünyası, Osmanlılar döneminde Rumeli ve Balkanlar, Doğu'da ise öncelikle Hindistan ol_____ Pakistan, Afganistan, Endonezya ve tüm Asya bu dansı kendi kültürüne katmış oldu. Bugünse tüm dünyada büyük ilgi çeken bir dans türü oryantal...

☐ En başta dans vardı. Çünkü insanoğlu konuş_____ anlaşmayı keşfet_____ hareketlerle anlaşıyordu. Hareketler çoğal_____ birleşik hareketler ortaya çıktı ve bu hareketler giderek dansa dönüştü. İlkel insan, doğayla savaşı sırasında yaşadıklarını dansla anlatma yolunu tercih etti ve doğa olaylarını beden hareketleriyle sembolize etmeye çalış_____ göbeğini, kalçasını, belini kullandı. Böylece oryantalın ilk tohumları atılmış oldu.

☐ Çeşitli araştırmalar sonucunda şekillenen 'Oryantalın Sihirli Çağırısı' belgeseli öncelikle Avrupa, Amerika, Avustralya ve Uzakdoğu'da çeşitli film festivallerine katılacak ve oryantalın dünyasına izleyiciyi de konuk edecek.

☐ Oryantal, bir dans ol_____ milattan iki bin yıl kadar önce Arabistan Yarımadası'nda ortaya çıktı. Amacı insanın dünyaya geliş öyküsünü anlatabilmektir. Bir insanın doğum sürecinde yaşanan sancılar ve kasılmalar dans dilinde vücut buldu ve oryantal, mucizenin dansı olarak tarih boyunca tüm dünyayı dolaşıp durdu.

☐ Eğitimci, hakkında bir film yapmaya karar ver_____ sadece yabancı arkadaşları geldiğinde izlediği turistik bir gösteri ol_____ görüyormuş oryantalı. Ancak işin içine gir_____ önemli ayrıntılara rastlamış. Bunun sadece bir dans olmadığını, sağlık alanında da oryantalden yararlanıldığını ve yurtdışındaki bazı terapi merkezlerinde kadın hastalıklarında terapik özellikleriyle kullanıldığını öğren_____ filmi psikiyatrist görüşleriyle de desteklemek istemiş.

☐ Türkiye'de oryantalın meraklıları çok ve bu dansla ilgilenenler günden güne çoğalıyor. Bu nedenle pek çok saygın merkezde farklı dans türleri ile birlikte oryantal eğitimi de veriliyor. Üstelik sırf bu dansın inceliklerini öğren_____ Türkiye'ye gelen yüzlerce turist de bulunuyor ve şimdilerde oryantal Türkiye'de çekilecek bir belgesel projesiyle dünyaya daha iyi tanıtılmaya hazırlanıyor.

☐ Filmdeki en ilginç bölümler belki de oryantal dansla ilgili uzman gözüyle yapılan yorumlar. Prof. Dr. Mansur Beyazyürek bu dansın kadının kendini sevmesi ve kendisiyle başışık olmasını artırıcı etkisi olduğunu dile getirmiş. Doç. Dr. Nusret Kaya ise göbek dansının yaratıcı bir güç taşıdığından bahsetmiş.

☐ UTE Prodüksiyon'un sahibi yapımcı Umur Eğitimci okuduğu 'Oryantal Göbek Dansı' kitabından ilham al_____ göbek dansının bilinmeyenlerini araştır_____ bir belgesel film ile ortaya koymaya karar vermiş. 'Oryantalın Sihirli Çağırısı' adını taşıyan film bu dansın tarihini, anlamını, karakteristik özelliklerini, geçmişte ve günümüzde icra edenlerin düşünceleriyle anlatıyor.

Ekin Türkantos'un "Oryantal Belgeseli Dünyaya Açılıyor" adlı yazısından uyarlanmıştır

1. Oryantal dansı _____ .

- ☐ doğa olaylarını beden diliyle anlatır.
- ☐ doğum sürecini sembolize eder.
- ☐ mucizeleri dans yoluyla ortaya koyar.
- ☐ savaşlar sırasında yaşanan acıları yansıtır.

2. Oryantalın Türkiye'deki durumu:

- ☐ "Geleneksel" bir dans.
- ☐ Turizme katkısı nedeniyle ilgi gösterilen bir dans.
- ☐ Meraklıları artan bir dans.
- ☐ Herkesin saygı gösterdiği bir dans.

3. 'Oryantalın Sihirli Çağrısı' adlı belgeselin amacı:

- ☐ Geleneksel Türk danslarının tanıtımını yapmak
- ☐ Göbek dansının bilinmeyenlerini araştırıp bu dansı dünyaya tanıtmak
- ☐ Oryantal dansının sağlık açısından yararlarını vurgulayarak bu dansa ilgiyi artırmak
- ☐ Hepsi

Belgeselde;

Var Yok

1. Tarihçilerin oryantal dansının gelişimine yönelik açıklamaları	☐	☐
2. Oryantal dansçılarının görüşleri	☐	☐
3. Oryantalın insan sağlığı açısından yararları	☐	☐
4. Türkiye'de oryantal eğitimi veren kuruluşlar	☐	☐

11 Ulusal dansımızı anlatalım

- Ülkenizde dansa verilen değer
- Ülkenizde ilgi duyulan dans türleri
- Ülkenizin ulusal dansları
- Ulusal danslarınızdan bir örnek
 - dansın yapıldığı bölge
 - dans müziğinin özellikleri
 - kullanılan enstrümanlar
 - dansçıların özellikleri
 - dans kıyafetleri
 - dansla aktarılan duygular
 - dans figürleri

12 Kompozisyon yazalım

1. Dansın Tanımı

- Dans nasıl ortaya çıkmış olabilir?
- Dans insanoğlu için ne anlam ifade eder?
- Diğer: _____

2. Dans ve Toplum

- Her toplumun kendine özgü bir dansı var mıdır? Neden?
- Dans bir toplumun kültürünü yansıtır mı? Nasıl?
- Farklı kültürlere özgü danslara verilebilecek örnekler nelerdir?
- Diğer: _____

3. Dans ve İnsan

- Dansın insan bedenine ne gibi yararları vardır?
- Dans insanın sosyal hayatı açısından da yararlı mıdır?
- Dans ile karakter arasında bir ilişki kurulabilir mi?
- Diğer: _____

4. Dans ve Siz

- Daha önce profesyonel ya da amatör olarak dansla ilgilendiniz mi?
- Dans etmek sizin için ne anlam ifade eder?
- Kendinizi hangi dans türüyle ifade edebileceğinizi düşünüyorsunuz? Neden?
- Diğer: _____

4.3 Giysiler

13 Not alalım, özetleyelim, işaretleyelim

Kimono

Nedir?

Kimono	
Obi	
Geta	
Nagajuban	
Tabi	

Önceleri

Şimdi

Kimonun biçimi		
Kimonoların temizlenmesi		
Kimonoların bedenleri		

Kimonoların giyildiği durumlar

Kadınlar	
Erkekler	

Doğru Yanlış

1. Giydiği kimonodan yola çıkarak bir kişinin toplumdaki yeri hakkında fikir edinebiliriz. ☐ ☐
2. Modern temizleme yöntemleri sayesinde kimonoların temizlenmesinde eski yöntemler artık kullanılmaz olmuştur. ☐ ☐
3. Erkek kimonoları da kadın kimonoları kadar çeşitlilik göstermektedir. ☐ ☐
4. Günümüzde kimono daha çok özel günlerde giyilir olmuştur. ☐ ☐
5. Günlük hayatta kimono giymek isteyen kadınlara profesyonel bir kişinin yardım etmesi gerekmektedir. ☐ ☐

Kimononun resmiyet derecesini _____ göstermez.

☐ kumaşın rengi	☐ arma sayısı
☐ kumaşın türü	☐ kumaşın deseni
☐ aksesuarların rengi	☐ kumaşın kalınlığı

14 Anlatalım

Kimono hakkında

_____ öğrendim.

YETERLİK				-lylEbil- / -lylEmE-	
Eylem	—	Yardımcı Eylem	Zaman Eki	Kişi Eki	Örnekler
katıl al anla yemek ayır yardım et kalk ol yap	-a/-ya -e/-ye	mı mi mu mü ma me maz mez	-abil / -yabil -ebil / -yebil -yor/-iyor -di/-dı -yacak/-ilecek -mış/-miş -ir -malı/-meli -salydı/-selydi -yordu/-iyordu -yormuş/-iyormuş -yorsa/-iyorsa -dıydı/-diydi/-diysa/-diyse -yacaktı/-ilecekti -ycakmış/-lycekmiş -ycaksa/-lycekse -mişti/-mişti -mışsa/-mişse -mişmiş/-mişmiş -irdi/-irmiş/-irse -malıydı/-meliydi -malıymış/-meliymiş -malıysa/-meliyse	-lylım / -m -sın / -n - -lylız / -k -sınız / -nız -lAr	Henüz karar vermedim bu akşam size katıl- mayabilirim. Çok işim var bu akşam size katılamayabilirim. Çok işim var bu akşam size katılamam. İhtiyaç duyarsam bana yardım edebilir misin? Yarın ki konferansta sunumunuzu Fransızca yapabilecek misiniz? Çevirmene ihtiyacınız olabilir mi? Ben kesinlikle baharatlı yemekler yiyemem. Sen yiyebilir misin? Gelecek haftaki sınava birlikte çalışırsak iyi bir puan alabileceğimizden eminim. Eskiden kitap okumaya daha çok zaman ayı- rabiliyordum. Bazen seni hiç anlayamıyorum. Beni anlamayabiliyor-musun?

15 Tamamlayalım

- Direksiyon çalışmalarımı hiç aksatmıyorum. Birkaç haf-
ta içinde tek başıma trafiğe çık abileceğim.
- Müdür bütün çalışanlarla tek tek görüşmek istiyormuş.
Bugünlerde bizi de ara _____.
- İstedığınız masaya geç _____, bütün ma-
salar boş.
- Beyefendi pardon, burada sigara iç _____.
İsterseniz bahçemize çık _____.
- Aslının bugünkü sınavı iyi geçmezse akşam bizimle
sinemaya gel _____, çünkü morali bozuk
olur.
- Pardon, biraz daha sessiz ol _____? Gürül-
tünden okuduklarımı anla _____.
- Alo! İyi günler, Serkan Bey'le görüş _____?
- Doğadaki tüm canlılar içinde yalnızca insan
düşün _____.
- Doktorlar insanın gen haritasını kullanarak artık birçok
hastalığı önle _____.
- Bu deterjanla kahve lekesini çıkar _____?
- Robotlar bir gün belki her şeyi yapabilir, ama insan gi-
bi düşün _____.
- Alo! Beni duy _____?
- Piyasaya yeni çıkan cep telefonlarıyla internete kolay-
ca bağlan _____.

16 İşaretleyelim

- Bence çünkü tartışmada fazla sert konuştun. Sesini o
kadar _____.
☐ yükseltmeyebilirdin ☐ yükseltmeyebilirdin
- Film yedide başlıyorsa ben kesinlikle _____, çünkü
dişçiyle randevum altı buçukta.
☐ yetişemeyebilirim ☐ yetişemem
- Bu yemeği yeni öğrendim. Bu akşam sizin için yap-
mayı deneyeceğim ama ilk denemem olacağı için
belki güzel _____.
☐ yapmayabilirim ☐ yapamayabilirim
- Hafta sonunu sizinle geçirmeyi çok istiyorum ama
çalışma planımız henüz belli değil, _____.
☐ gelemeyebilirim ☐ gelemem
- Türkiye'ye gelmeseydin hiçbir şekilde Türkçeyi bu ka-
dar çabuk _____.
☐ öğrenmeyebilirdin ☐ öğrenemezdin
- Hiç zamanım yok. İstedğin raporu zamanında
_____.
☐ bitirmeyebilirim ☐ bitiremeyebilirim
- Hava kapalı. Yarı da _____.
☐ açmayabilir ☐ açamayabilir
- Pelin'in sağı solu belli olmaz, söz vermiş olmasına
rağmen sana yardıma _____.
☐ gelemeyebilir ☐ gelmeyebilir

İskoçya Denince Akla...

Aslı Çakır
www.milliyet.com.tr

(1) Geçenlerde katıldığım bir yurtdışı golf turnuvasında ekibimizdeki arkadaşlardan birinin kocası İskoçtu ve gezinin sonundaki ödül törenine, benim o zamanlar etek dediğim ama artık adının "kilt" olduğunu öğrendiğim kıyafetini giyerek gelmişti. Ekose yeşil eteği, aynı kumaştan ceket, beyaz gömleği, papyonu, eteğinin tam önünde sallanan püsküllü çantası, kalın çorapları ve kocaman ayakkabıları ile dikkatimizi çekti.

Aslında kilti ünlüler dünyasında kullanan pek çok kişi var. Bu nedenle gözümüzün aşına olduğu bir giysi. Örneğin Sean Connery ve "Cesur Yürek" filminde Mel Gibson ile Axl Rose... Bir de MTV Avrupa Müzik Ödülleri gecesinde, sahneye siyah deri kilti, siyah çorapları ve botlarıyla çıkan aksiyon sinemasının yeni yüzü Vin Diesel... Ama biz böyle yanı başımızda kilt giymiş birisini bulmuşken, kilt hakkında merak ettiklerimizi öğrenebiliriz diye düşündük ve arkadaşımızı soru yağmuruna tuttuk. Konu hakkında biraz da oradan buradan bilgi edindim, işte kilt hakkında öğrendiklerim...

Kilt İskoçya'nın en bildik, en ilginç simgesi. Aslında sadece bir etek değil, kıyafetin tamamına verilen bir ad. İskoç erkekleri için de çok ama çok önemli.

(2) Şimdiki kiltleri görenler neden İskoçya'nın yüksek ve soğuk topraklarında erkeklerin bu kıyafeti giydiğini anlayamayabilirler, hatta "İskoçya'nın havası kilt için gerçekten uygun mu?" diye sorabilirler. Oysa kilt aslında erkekler tarafından zamanında rahatlığı kadar sıcak tuttuğu için de giyilen bir kıyafet. Eskiden 9-10 metrelik kumaştan yapılıyordu ve tüm vücut o kalın kumaşla sarılabiliyordu. İskoçyalı erkek isterse bu kıyafeti geceleri dağlarda, battaniye olarak kullanabiliyordu.

(3) Bir İngilizce sorarsanız, size kilti Thomas Rowlinson isminde bir İngiliz yerlisinin 18'inci yüzyılda icat ettiğini söyleyebilir. Bir İrlandalıya sorarsanız, ona göre de ataları zaten kilti İskoçlardan çok önce giymekteydi. Ama sonuç olarak kilt denince akla İskoçya geliyor. İskoçya'daki hikayelerden birine göre de 1258 yılında Ronald Macgregor isimli bir İskoç bir piyangoda ekose bir etek kazandı ve kilt giyen ilk erkek oldu.

(4) Çoğunlukla kırmızı, siyah, yeşil ve mavi ağırlıklı ekoselerde desenler farklı farklı. Bu farklı desenler İskoçya'daki klanları temsil ediyor. Ekoselerin renkleri ve şekilleri o klanların yaşadıkları yerlerin coğrafi özelliklerini gösteriyor.

(5) Eskiden kiltler omuzdan atılarak, beldeki deri kemerle vücuda oturtularak kullanılıyordu. Şimdi ise etek şeklindeki kiltler var. Bu kiltler de bel altına sarılarak kullanılıyor. Saçaklı kısım sağınızda kalıyor. Pililer ise kiltin arkasında... Para kesesi diyebileceğimiz kürk-lü ufak çanta ise kiltin önüne, kemerden üç parmak aşağıya doğru asılır ve çok aşağılara sarkmamasına dikkat edilir. Bu kesenin ipleri ise belin arkasından bağlanır. Kilt çorapları dizden 2-3 parmak kadar aşağıda olur. Bitimindeki bölümün bir kez çevrilmesine sık rastlanır.

Kiltlerin üzerine günümüzde gömlek ve ceket giyiliyor. Kravat ve papyon takılıyor. Papyonun ve kravatın, ceketin kiltin desenlerinde olması **makbul**.

Ama en doğrusu gömleğin üzerine dantel göğüslük takılması. Manşetlerin de dantelli olması.

Kilt İskoçya'ya özgü olmasına rağmen, hemen herkesin tanıdığı bir giysi. Ortaya çıktığı dönemdeki işleviyle kullanılsa da özel günlerde İskoç kültürünü yansıtmaya devam ediyor.

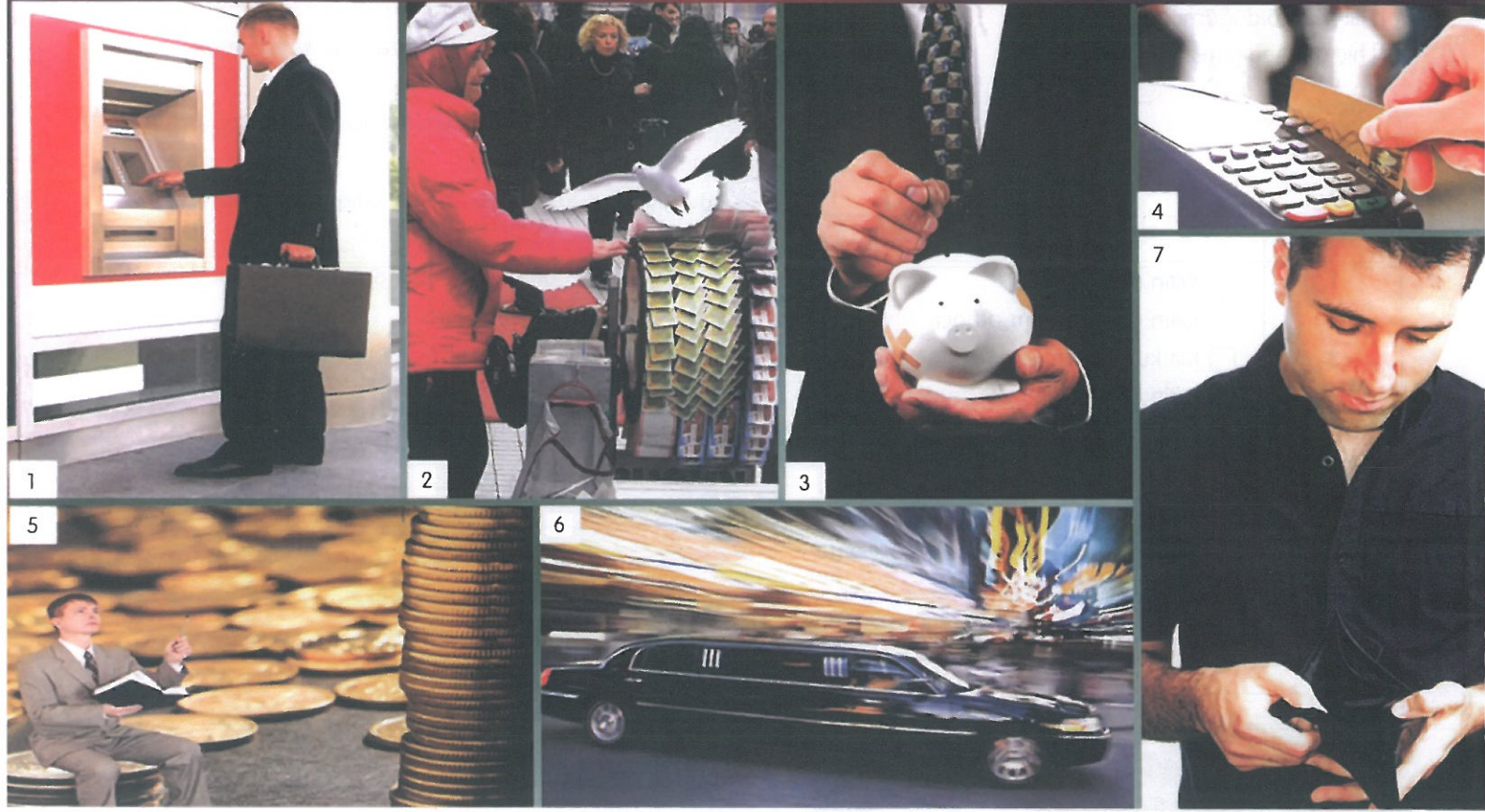
Yazanın "Erkekliği Anıran Etek" adlı yazısından uyarlanmıştır

5

Para...Para...Para...

1. Paranın Ne Önemi Var?

1 Eşleştirelim, tartışalım

☐ Aza kanaat etmeyen çoğu hiç bulamaz.

☐ Azıcık aşım kaygısız başım.

☐ Ak akçe kara gün içindir.

1

Gece gündüz çalışan insanları anlayamıyorum... Tamam, elbette yaşamak için para gerekli, para için de çalışmak. Ama bu kadar çalışırken yaşama-ya zaman kalmıyor ki!

Çok yoğun çalışarak dünya kadar para kazanmaktansa daha az parayla kendime daha çok vakit ayırabilmeyi, stressiz yaşamayı tercih ederim.

2

Eğer şu anda yaşıyorsunuz gençse, enerjiniz yüksekse, çalışmaktan şikayet etmenizi anlayamıyorum! Karşılaşabileceğiniz zor günleri düşünün. Sağlıklıyken kazanmazsanız yarın başınıza bir şey geldiğinde ne harcayacaksınız? Eliniz ayağınız tutuyorken yoğun çalışıp çok para kazanın. Kendinizi yormaktan kaçınmayın.

3

Hayatımız hep daha çoğunu istemekle geçiyor... Mutlu olmak için her zaman daha fazla para kazanmamız gerektiğini düşünüyoruz. Elimizdekiler bize hiçbir zaman yetmiyor. Durum böyle olunca hem bugün mutsuz oluyoruz hem de geleceğimizle ilgili endişelenip strese giriyoruz. Mutlu olmanın maddi açıdan daha iyi durumda olmakla mümkün olabileceğini düşünmek yerine elimizde olanların değerini düşünerek mutluluğu yakalayabiliriz.

Ben bu görüşlerden _____
katlıyorum. Çünkü _____

ULAÇLAR					
-mEktEnsE, -mEk varken, -mEk yerine -lylEcEğİnE, -lylEcEğİ yerde					
Eylem	-	Ek		Varken/yerine/Ek	-sa/-se
izle şikayet et kutla özür dile bas	-ma -me ...	-mak -mek ... -acak/-yacak -ecek/-yecek	... -ım/-im/-um/-üm -ın/-in/-un/-ün -ı/-i/-u/-ü -ımız/-imiz/- umuz/-ümüz -ınız/-iniz/-unuz/- ünüz -ları/-leri	varken yerine -tan/-ten ... yerde -a/-na -e/-ne	-sa/-se ...
Örnekler					
Yolcuların ifadesine göre şoför frene basacağına gaza basmış. Bence sürekli şikayet etmek yerine sorunları çözmeye çalışmalısın. Yemeğe tuz koyacağına/koyacağı yerde yanlışlıkla şeker koymuş. İstanbul otobüsüne bineceğine Eskişehir otobüsüne bindiğini yolun yanında farketmiş. Kapının önünde ayakta beklemektense içeri girip oturalım, hava çok soğuk. Sakin sakın konuşup anlaşmak varken neden birbirinize bağırıyo- sunuz?			Pişman olup özür dileyeceğine, yalan söylemeye devam edip ken- dini haklı göstermeye çalışıyorsun! Stadyuma gidip soğukta titremektense maçı evde izlemeyi tercih ederim. Maçı evde izlemek varken neden bu soğukta stadyuma gidiyorsun? İyi bilmediğim konular hakkında konuşmaktansa susmayı tercih ederim. Bu konuda haksız olduğunu kabul edip özür dileyeceğin yerine hala kendini savunuyorsun.		

2 Tamamlayalım

- Bilet almak için saatlerce sıra bekle mektense konseri televizyondan izlemeyi tercih ederim.
- Bence bu soğukta evden çıkıp sinemaya git televizyon izlemek daha mantıklı.
- Spor salonuna dünyanın parasını öde her gün bir saat yürüyüş yapsak olmaz mı?
- Yeni aldığım krem cildimi güzelleştir daha da bozdu.
- Yarın sabah erkenden dersiniz var ama siz yatıp uyu geç vakte kadar televizyon seyretmeyi ter-
cih ediyorsunuz.
- Sınava bir gün kaldı. Sen oturup çalış sabahtan beri televizyon seyre diyorsun.
- İnsanlar teknolojinin getirdiği rahatlığa hemen alışıyorlar, artık mektup yazmaktansa elektronik posta ile haberleş-
iyorlar veya hemen telefon ediyorlar.
- Hiç karar verememektense, kötü de olsa bir karar vermek lazım.
- Kendini sorgulamak yerine sürekli başkalarını eleştiriyorsun.
- Sorunlarını tek başına çözmeye çalışmak yerine çevrendeki insanlardan yardım istemelisin.
- Prometeus insanlara ateşi hazır olarak vermek yerine, onlara ateşi nasıl elde edeceklerini öğretmiştir.
- Hayatta bu kadar mutlu olmayı gerektiren şey varken üzölmek niye, kendimize eziyet çektiirmek niye!
- Güzel bir evinizin ve iyi bir arabanızın olmasını istiyorsan hayal kuracağına bunlara sahip olmak için bir şeyler yap.
- Karşılaştığın en küçük sorunda dünya başına yıkılmışcasına yaşama küseceğine o sorunların üstesinden gelmeye
çalışmalısın.
- Genellikle, evde yemek yapmakla uğraşacağıma ya bir lokantaya giderim ya da hazır yiyecekler alırım.
- Çocuk psikologları çocuğumuzu dövmektense onu cezalandırmamızın daha etkili olacağını söylüyor.
- Şuradaki genç adama bak! Bir işe girip çalışacağına elini açmış utanmadan insanlardan para dileniyor.
- Hayallerini gerçekleştirmek istiyorsan parayı düşüncesizce harcamak yerine biriktirmeye çalışmalısın.

3 Dinleyelim, yanıtlayalım

Türk Lirası Banknotları

1. Yeni banknotlarda portresi yer alan kişiler,
- ☐ yalnızca Türk toplumu için önem taşımaktadır.
 - ☐ siyasette önemli konumlarda bulunmuşlardır.
 - ☐ yalnızca bir grup için değil, halkın tümü için önem taşımaktadır.
 - ☐ birer bilim insanı olarak tüm dünyada tanınmaktadırlar.

2. Yeni banknotlarda, _____ alanlarından bir kişinin portresi kullanılmamıştır.

- ☐ tıp ☐ felsefe ☐ matematik ☐ mimarlık
- ☐ edebiyat ☐ psikoloji ☐ müzik ☐ siyaset

3. Yeni banknotlarda _____ resmi kullanılamaz çünkü seçilen kişilerin o alanla ilgisi yok.

- ☐ daktilo ☐ mürekkep ☐ stetoskop
- ☐ güneş ☐ beyin ☐ güvercin
- ☐ hesap makinesi ☐ bina ☐ inşaat

Doğru Yanlış

1. Yeni banknotların hepsinde Atatürk'ün portresi var. ☐ ☐
2. Yeni banknotların sahte olup olmadığı sadece makineler tarafından anlaşılabilir. ☐ ☐
3. Görme engelli kişiler banknotların değerini, köşesindeki noktaların büyüklüğüne göre anlayabilirler. ☐ ☐
4. Banknotların üzerinde resmi bulunan kişiler diğer ülkelere ait banknotlarda da yer almış evrensel önemi olan kişilerden seçilmiştir. ☐ ☐

4 Okuyalım, yazalım

Ülkemin Banknotunu Tasarlasaydım

Genç Siviller

Bence banknot ülkemize ait olacağı için ülkeyi bizim yapan bir şeyi sembolize etmeli. Bu nedenle, Türkiye Cumhuriyeti için ellerinden gelen her türlü fedakarlığı yapan komutanlarımızın resimlerine yer verirdim.

Nazlı Eda Noyan

Kimi ülkelerde kullanılan hayvan ve meyve motifleri ülkenin doğal değerlerini çok estetik bir şekilde yansıttığı için hep hoşuma giderdi. Bunun bir alternatifi olarak önemli şahsiyetlerin portrelerini koymak yerine Türkiye'nin en büyük kültürel değerlerinden olan yemek kültürüne dair bir imgeyi kullanmak isterdim. Örneğin, demli bir çay ve simit ya da köpüklü bir ayran...

Tunç Topçuoğlu

Geçinebilmek için ihtiyaç duyulan para miktarına 'ekmek parası' deniyor. Çoğu kişinin ekmek parası kazanabilmek için çalıştığını düşünürsek ekmek motifli yeni Türk lirasının anlamı daha da güçleniyor. Yani banknotun üstünde önemli bir kişiye yer vermektense paranın kendi önemine yer verilebilir. Bu tasarımın bir seri olduğunu varsaydığımızda 10 Lira'ya köy ekmeği, 20 Lira'ya yulaf ekmeği, 50 Lira'ya kepekli ekmek olarak seri devam edebilir.

Bir ülkeye ait banknotun yansıtmaması gereken, _____

Benim ülkem banknotlarının üzerinde _____

Benim ülkemde yansıtılması gereken en önemli şey _____

Ben olsaydım ülkem en önemli değerini şöyle yansıttırdım: _____

Ah Bir Zengin Olsam

Hemen şimdi size "Bir dilek tutun, birkaç dakika içinde gerçekleşecek" dense ne dilersiniz bir düşünün... Kaçımız sağlık, huzur, aşk, iyi bir iş, iyi arkadaşlar ya da bir başkası için, dünyamız için bir şeyler ister? Dürüst olun, çoğumuz "para" yı seçeriz...

Öyle inanmış ya da inandırılmışız ki paranın "gücüne"! Olmazsa olmazımız o bizim. Her türlü sıkıntımızın sebebi yokluktur... Size "Dünyaya pembe gözlüklerle bakalım, paranın ne önemi var" demiyorum. İstedığımız pek çok şeye ulaşmanın aracıdır elbette para. Ama gelin **enine**

boyuna bir düşünelim, gerçekten paranın ne önemi var? Para mutluluğun anahtarı mı gerçekten?

O çok istediğiniz her biri binlerce lira eden giysilere sahip olabiliriz örneğin. Ya da dünyayı köşe bucak gezme şansına... Teknolojinin son harikalarından herkesten önce biz yararlanabiliriz. İş gücü için tasalanmak yerine zamanı içimizden geldiği gibi geçirme şansımız olur. Yalnızca kendimizi değil etrafımızdakileri de mutlu edebiliriz, onlara istedikleri her şeyi sunabiliriz. Onlar da bize minnettar olurlar... Her şeye sahip olabiliriz.

Bu şartlarda mutlu olmak **işten değil!** Bir de sağlığımız yerindeyse **değmesinler keyfimize**...

Ama çoğumuzun karıştırdığı şu: Mutlu olmak için hep o hesabını bilmediğimiz paranın hayalini kurarak ya da mutsuzluğumuzu parasızlığımıza bağlayarak mı devam etmeliyiz yola? Daha fazlasına "sahip olmak" yerine sahip olduklarımızı getiremez mi mutluluğu bize?

İleride bir gün bizim olma ihtimali olan ya da keşke bizim olsaydı dediğimiz milyonları düşünerek, "olsaydı

yapardım" larla dolu cümleler kurarak, "Bende şans olsa..." diyerek ömrümüzü tüketmektense küçük mutlulukları görmeye çalışarak yaşıya mazmıyız? Gelecekte daha mutlu olma ihtimalimizi düşünerek yaşamaktansa, bugün, bu şartlarda elimizdeki maddi olanaklarla ne kadar mutlu olduğumuzla ilgilenelim derim ben.

Çok paranın mutluluk için şart olduğunu düşünmek yerine onun mutluluğu sadece artırabileceğini fark edelim. Elbette, umarım ki biz bu şekilde mutlu yaşamayı başlarken mutluluğumuzu katlayacak çok para sahibi olma dileğimiz de gerçekleşir.

"Enine boyuna düşünmek" _____ demektir.

- ☐ Başka bir açıdan değerlendirmek.
- ☐ Bütün detaylarıyla düşünmek.
- ☐ Yüzeysel olarak değerlendirmek.
- ☐ Tam tersini düşünmek

"Bu şartlarda mutlu olmak işten değil" _____ demektir.

- ☐ Bu şartlarda mutlu olmak normal değil.
- ☐ Bu şartlarda mutlu olmak çok kolay.
- ☐ Bu şartlarda mutlu olmak çok zor.
- ☐ Bu şartlarda mutlu olmak ilginç değil.

"Değmesinler keyfimize" _____ demektir.

- ☐ Çok memnun oluruz
- ☐ Keyfimiz kaçır
- ☐ Mutluluğumuz bozulur
- ☐ Mutlu olmaya çalışınız

1. Küçük mutluluklar paradan daha değerlidir.

Var Yok

☐ ☐

2. Çok para sahibi olmak insanı mutlu etmez.

☐ ☐

3. Çoğu kişi elindekinden fazlasına sahip olmayı düşleyerek yaşamakta olduğu mutluluğun farkına varmaz.

☐ ☐

4. Çok parası olan kişiler de mutsuz olabilir.

☐ ☐

5. Parayla sahip olduklarımız dışında mutlu olmamızı sağlayan şeyler vardır.

☐ ☐

6. Para bize mutluluk getirecek şeyleri elde etme olanağı sunar.

☐ ☐

5.2 Lüks Hayat

6 Okuyalım, işaretleyelim

Ünlü kişilerin parayla ilgili sözlerine baktığımızda genellikle paranın olumsuz yönlerinin vurgulandığını görürüz. Örneğin Tolstoy "Para esaretin yeni şeklidir.", Schopenhauer "Dünyanın en yoksul insanın, paradan başka hiçbir şeyi yoktur." sözleriyle paraya değer vermediklerini göstermişlerdir.

Para söz konusu olduğunda parasızlığın zorluklarını anlatmak yerine, zenginliğin insanlardan manevi olarak götürdüğü şeylerden bahsedilir. Onlar böyle düşünse de birçok kişi zengin olmanın hayaliyle **yanıp tutuşur**. Zengin olabilmek için kimisi canını dişine takıp gece gündüz çalışır, kimisi umudunu piyango biletine bağlar. Zengin olmak, çoğu insana göre mutlu yaşamının tek yoludur. Onlara göre canları sıkıldıklarında farklı ülkelere gidebilmek, istedikleri ürünü fiyatına bakmadan alabilmek, her türlü hizmeti alabilecekleri ortamlarda bulunabilmek hayatı güzelleştiren şeylerdir.

Kimse paranın hayatta hiçbir önemi olmadığını söyleyemez. Hayatını iyi bir şekilde geçirmek, sağlık problemi olduğunda istediği hastanede tedavi olabilmek, çocuklarına iyi bir gelecek hazırlamak gibi amaçlar için para gereklidir. Ama bazı insanlar için para ihtiyaçlarını karşılamadan ötesinde bir anlam taşır. Böyle insanlar için lüksün sınırı yoktur. Kimsenin uzaktan kumandalı bir klozete, platin-altın karışımı tekila şişesine veya kendi jetinde özel yapılmış bir kabine ihtiyacı yoktur. Dahası bir jetiniz olmadan da hayatınızı idame ettirebilmeniz hiç zor değildir. Ama bu insanlar için 'lüks' söz konusu olduğunda çok da ihtiyaca göre düşünmeye gerek yoktur. Adı üzerinde, bunlar yalnızca zevke ve keyfe hizmet eden şeylerdir ve onlara göre böyle şeylere para dökmenin hiçbir sakıncası yoktur.

Onların ihtiyaçları karşılandığı sürece her zaman daha fazlasına ihtiyaçları vardır. El yapımı çantalar ve muhteşem takıları için paraya kıyarlar ultra lüks tutkunları... Üye oldukları özel bir kulüpte henüz prömiyeri bile yapılmayan bir filmi seyretmek, sadece kulüp üyelerinin girebildiği, lüks markaların bulunduğu bir alışveriş merkezinde alışveriş yapmak ya da istedikleri an istedikleri yerde olmak isterler. Özel araçlar, özel uçaklar, özel havaalanı ya da kendilerine ait bir ada da onları tanımlayan diğer özellikler...

Lüks içinde yaşamının kötü bir şey olduğunu düşünmüyorum ama bazılarının kazandıklarını daha yararlı amaçlar için kullanacakları yerde adeta paralarını sokağa attıklarını gördüğümde, onları bir öğün yemek için bile parası çıkmayan insanlarla kıyaslamadan da edemiyorum.

Yazara göre

- ☐ para hayatta önemli bir yere sahiptir.
- ☐ zengin olmak hayatı güzelleştiren tek şeydir.
- ☐ lüks tutkunlarının istekleri ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir.
- ☐ lüks içinde yaşayan insanlar mutlaka fakir insanlara yardım etmelidir.

Para dökmek • Parasını sokağa atmak
Paraya kıymak • Parası çıkmamak

1. Çok düşündüm ama sonunda _____ ve yıllardır istediğim arabayı aldım.
2. Dün markette _____. Kredi kartım da yanımda değildi, bazı ürünleri bırakmak zorunda kaldım.
3. Hiç işine yaramayacak şeyler almakla _____.
4. Şu elbiseye o kadar _____ ama sadece bir defa giymeme rağmen dikişleri patladı.

Yanıp tutuşmak

- ☐ Serkan Esma'nın aşkıyla senelerce yanıp tutuştu ama onu bir türlü evlenmeye ikna edemedi.
- ☐ Yurt dışında yaşayanlar memleket özlemiyle yanıp tutuşur.
- ☐ İşe girdiğinden beri şirketin müdürü olmak için yanıp tutuştuğunu herkes biliyor.
- ☐ Kemal senelerdir ailesinin hasretiyle yanıp tutuşuyor.

7 Konuşalım

Sizce para insanlar için ne kadar önemlidir? Metinde ünlü düşünürlerin söylediklerine katılıyor musunuz? Sizin çok paranız olsaydı onu ne şekilde değerlendirmeyi düşünürdünüz.

SIFATLAR			-sEI
Sıfat	Ek	Örnekler	
belge	-sal	TÖMER Dil Dergisi'nde dilbilim ve dil öğretimiyle ilgili bilimsel yazılar yayınlanır.	
asker	-sel	Televizyon kanallarında yayınlanan belgeseller özellikle çocuklar için çok eğitici.	
din	-al	Üniversite sınavında sayısal bölümden çok az soru yapabildim.	
ruh	-el	Bu program yerel bir radyo kanalında yayınlanacak.	
yer	-i	Bir çok ülke, bütçesinin büyük bölümünü askeri harcamalar için kullanmakta.	
söz		Su insanlar için hayatı bir önem taşır.	
sayı		Su insanlar için yaşamsal bir önem taşır.	
bilim		Mehmet dinsel / dini konularda çok bilgilidir.	
hayat		Kızılai, savaş ve doğal afet bölgelerine insani yardım ulaştırmayı görev edinmiş bir kurumdur.	
yaşam		TÖMER'de dil kurslarının yanında sosyal ve kültürel etkinlikler de düzenlenmektedir.	
kültür		Araştırmalar suça eğilimli insanların genellikle ruhsal sorunları olduğunu ortaya koyuyor.	
insan		Birçok ülke, bütçesinin büyük bölümünü askersel harcamalar için kullanmakta.	

8 Tamamlayalım

- Kimya **sal** atıkların toplanması ve geri dönüşümlmesi konulu toplantı tartışmalı geçti.
- Dil öğretiminde iletişim yöntemler çok önemlidir.
- Uluslararası ilişkilerde bölge faktörler göz önünde bulundurulmalıdır.
- Uzun yolculuklarda gerekli güvenlik önlemlerini almak hayat önem taşır.
- Bu program tüm ulus ve yer T.V. kanallarında yayınlanacak.
- Teoloji ilah konuları inceleyen bir disiplindir.
- Güreş Türklerin gelenek sporudur.
- Türk mill(et) futbol takımı 2002'de dünya üçüncüsü oldu.
- Öğretmenimiz her derste önce dilbilgisi açıklamalar yapıp ardından örnekler veriyor.
- Toplumda, bireyler arası çatışmalar ahlak değerlere bağlılıkla azaltılabilir.
- Sağlıklı olmak için hayvan yağlar yerine bitki yağları tercih edin.
- Yarınki toplantıda idare ve mal konuları görüşülecek.
- Katılacağımız turda tarih ve turistik yerleri de ziyaret etme şansı bulacağız.
- Türkçede zaman ve kip içerik neredeyse bütün yapılar da eklerle sunulur.
- Sanat üretim çalışmanın yanında yaratıcılık gerektirir.
- Karşımdaki kişilerin kut değerlerini tartışma konusu yapmamalıyız.
- Çevre sorunları içinde bulunduğumuz yüzyılın en büyük sorunu.
- Küre ısınma, gerekli tedbirler alınırsa önlenbilir bir süreçtir.
- Film festivalinde jürinin kararını nesne ölçütlerine göre verdiğini sanmıyorum.
- Toplum sorunları yine toplum tartışmalarla çözülür.
- Siyas(et) konuları ele alan haber programlarını sevmiyorum.
- Bizim evde para konularla eşim ilgileniyor.
- Bazı insanların sayısı zekası, bazı insanların söz zekası gelişmiştir.
- Zihin güç gerektiren işler insanı daha çok yorar.
- Beden engellileri topluma kazandıracak çalışmalar yapılmalı.
- Sanatçılar toplum olayları eleştirirli bir yaklaşımla ele alır.
- Kanser tümüyle kalıt bir hastalık değildir.
- Devlet kurumları kamu alanlarıdır.
- Doktor hastalığının kalıtımlı sebeplerden kaynaklandığını söyledi.
- Bilim çalışmalar sayesinde bir çok hastalığa çare bulundu.

9 Dinleyelim, yanıtlayalım

Bugün Zengin Ol!

Ece Vahapoğlu,

- ☐ zengin insanlarla yaptığı röportajlarının sonucunda ikinci kitabını yazdı.
- ☐ beş kitap projesi üzerinde daha çalışıyor.
- ☐ disiplini bir çocukluk geçirdiği için yurt dışına çıkmak istedi
- ☐ üniversiteyi kazanarak yurtdışına gitme imkanı yakaladı.
- ☐ en renkli günlerini Brüksel'de geçirdi.

Ece Vahapoğlu çalışmaya başladığından beri,

- ☐ kazandığı parayla birikim yapıyor
- ☐ başkalarının yardımına ihtiyaç duymuyor.
- ☐ farklı iş kollarında kendisini ispat etmeye çalışıyor.
- ☐ ailesinden bağımsız olarak yaşıyor.

Ece Vahapoğlu'na göre,

- ☐ başarıya odaklı bir insan olması onu başarılı yapıyor.
- ☐ şansın zengin olmakla hiçbir ilgisi yok.
- ☐ zengin olmanın hayalini kuranların zengin olma şansı var.
- ☐ zengin insanların bazı eylemleri diğer insanlardan farklı
- ☐ zenginlerin girişimleri örnek alındığında paranın daha iyi yönetilmesi mümkün.

Ece Vahapoğlu'nun teorisine göre bir araya gelince zengin olmanın mümkün olduğu halkalar:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

10 Okuyalım, yeniden yazalım

Zengin Olmanın 15 Püf Noktası

ABD'de iş ve ekonomi çevrelerine hitap eden Forbes dergisi, her yıl düzenli olarak yayınladığı zenginler listesini açıkladı. Listenin ilk sıralarında boy gösteren zenginlerin hayatlarını inceleyen Esquire dergisi esprili bir yaklaşımla, zenginlerin ilginç ortak yönlerini de buldu. İşte zengin olma yolunda gözden kaçırmamanız gereken bazı noktalar...

Şampuanınızı değiştirin: Saçlarınızın dökülmesinden korkmayın. Sık sık şampuan değiştirerek saçınızın dökülme riskini artırın. Saçları sonradan mı dökülmüştür yoksa kalıtsal mıdır bilinmez ama dolar milyarderlerinin çoğu keldir!

Çok çocuk sahibi olun: "Bekarlık sultanlıktır." sözüne inanmayın. Kendinize uygun bir eş seçip evlenin ve çocuk sahibi olun. Dolar milyarderlerinin en belirgin özelliklerinden biri geniş ailelere sahip olmaları.

Yabancı dil öğrenin: Dolar milyarderiyse, yabancı dil bilmeniz gerekiyor. Bu yüzden dil öğrenmenin zorluklarını düşünmeyin, hemen bir dil kursuna yazılın.

Cimri olun: Eşinize dostunuza kendinizi ispat etmek için ikramlarda bulunmayın. Paranızı kendinize saklayın. Servetleri 40-50 milyar dolarlarla telaffuz edilen zenginlerin en önemli ortak özellikleri, cimrilikleridir.

Araba alın ama kullanmayın: Zenginlerin garajları, milyon dolarlık arabalarla doludur ve bunların çoğunun marşına bile basılmaz.

Golf oynayın: "Benim için tek spor futboldur." demeyin. Golfe ilgi duyun. Golf zengin sporudur ve sosyalleşme imkanı sağlar. Oyun sırasında birçok ticari ortaklık kurma fırsatı yakalayabilirsiniz.

Cirkin giyinin: Modayı takip etmeyin. Kendinize ait zevksiz bir giyim stili yaratın. İşadamları pek öyle zevk sahibi kişiler değildir. Bu uğurda çuvala para harcasalar da hala bir şekilde haftanın, ayın ya da yılın rüküşü seçilmekten kurtulamazlar!

Kemer yerine askı takın: Demode diye düşünmeyin. En kısa sürede kemerlerinizin yerine askı kullanmayı alışkanlık haline getirin. Ünlü milyarderler Warren Buffet ve Robson Walton, kemer yerine askı kullanmayı tercih ediyor.

Nakit para kullanmayın: Ödemelerinizi peşin yapmayın. Kredi kartı kullanın. Belli bir noktadan sonra, bankalar size limitsiz kredi kartları vermek için sıraya girecektir.

1. Saçlarınızın dökülmesinden korkmak yerine şampuanınızı değiştirerek dökülme riskini artırın

2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____

11 Konuşalım

Siz de zengin insanların ilginç yönlerini düşünerek zengin olmanın püf noktalarına kendi fikirlerinizi ekleyin.

12 Dinleyelim, işaretleyelim, konuşalım

Onlar Çok Zengin!

Çocuk;

Doğru

Yanlış

1. köyde yaşayan insanlara acıyor. ☐ ☐
2. zengin olmaktan memnuniyet duyuyor. ☐ ☐
3. zenginliğin parayla bağlantılı olmadığına inanıyor. ☐ ☐
4. köyde yaşadığı süre içinde zenginliğin değerini anlıyor. ☐ ☐

Baba;

1. çocuğun köydeki akrabalarıyla kaynaşmasını amaçlıyor. ☐ ☐
2. çocuğunun akrabalarının yaşamlarıyla kendilerininkini karşılaştırmasını istiyor. ☐ ☐
3. maddiyata çok önem vermiyor. ☐ ☐
4. çocuğun akrabalarıyla ilgili yaptığı yorum karşısında şaşırıyor. ☐ ☐

13 Savunalım

- Bence para her şeydir. Çünkü _____
- Bence para hiç önemli değildir, çünkü _____

14 Yazalım

Finans danışmanı olan ve konusunda çok satılan kitaplar yazan Suze Orman, "Zengin olabilmek ve zengin olduktan sonra zengin kalabilmek cesur ve güçlü olmayı gerektirir," diyor. Ona göre, "Önce para tarafından yönetilen insan olmaktan çıkıp, parayı yöneten insan haline gelmek gerekir. Bu değişim zordur; ancak zihni ve iradesi güçlü olanlar başarabilir. "Siz bu fikre katılıyor musunuz? Sizce para insanları ne şekilde yönetebilir? Parayı yönetmek ne demektir? İnsanlar parayı ne şekilde yöneterek zenginliklerini koruyabilirler?"

5.3 Az Para İle Çok Mutluluk

15 Paragraflara ayırılım, işaretleyelim

Parayla Mutluluk Olur mu?

"Parayla Mutluluk Olur mu?" sorusuna herkesin bir cevabı olacaktır. Ancak bu konuda bir genelleme yapmak mümkün mü acaba? Bunun için toplumların refah düzeyi ile mutlulukları arasındaki ilişkiyi ele alan bilimsel araştırmaların sonuçlarına bakmak faydalı olabilir. Parayla mutluluk arasındaki ilişkinin irdelendiği araştırmalar her ne kadar "Tavuk mu yumurtadan çıkar yoksa yumurta mı tavuktan?" hesabına benzer bir tartışmayı beraberinde getirirse de sonuçlar gelirin çokluğu ile mutluluk arasında doğrudan bir ilişki bulunmadığını gösteriyor. Yeni Ekonomi Vakfı (NEF) tarafından hazırlanan, doğal kaynak tüketimi, yaşam süresi, insanların mutluluğu ve ekolojik faktörlerin değerlendirildiği "Mutlu Gezegen Endeksi"ne göre para mutluluğun anahtarı değil. Aslında zenginliğin mutluluk getirmediğine inanmak bu zamanda oldukça güç. Ne var ki NEF'in mutluluk endeksinde dünyanın en varlıklı ülkelerinden biri olan İrlanda'nın 113., ABD'nin 150. ve İngiltere'nin Libya'nın altında 108. sırada bulunması; buna karşılık, Pasifik Okyanusu'nun güneyindeki küçük ve yoksul bir devlet olan Vanuatu'nun "Dünyanın en mutlusunu" olarak birinci sırayı alması "para mutluluk getirir" düşüncesini çürütüyor. Ekonomisi tarım ve turizme dayalı olan Vanuatu yüksek tüketim düzeyi ile mutluluk arasında doğru orantı bulunmadığının bir kanıtı olarak kabul ediliyor. NEF, bu tabloyu tüketim fırsatları sınırlı olan ülkelerin çok tüketen ülkelere oranla çok daha mutlu olabildiği şeklinde yorumluyor. Benzer sonuçlar Avrupa'da yapılan araştırmalarda da ortaya çıkmış durumda.

Toplumsal mutluluk düzeylerinin incelendiği bu araştırmalara göre ülkelerin zaman içinde zenginleşmesi toplumların mutluluğunu etkilemiyor. Bunun da en açık göstergesi Portekiz. Bu ülkenin mutluluk endeksi 1990'dan bu yana düşüş gösteriyor. Oysa aynı süre içinde Portekiz'de kişi başına gelir 10 bin 800 dolardan 18 bin 500 dolara çıkmış. Portekiz'in mutluluk endeksindeki bu düşüş bir tek 2000 yılı yazında bozulmuş. O dönem ise Portekiz futbol takımının Avrupa Şampiyonası'nda yarı final oynadığı zaman. Yüksek gelir ile mutluluk arasında bir ilişki bulunamamasının nedeni parayla gelen mutluluğun geçici olması olarak açıklanıyor. Çok parası olmak aynı zamanda çok mutlu olmak ya da çok kazanmaya devam edileceği anlamına gelmiyor. Şöyle ki, yeni bir ev veya yeni bir arabanın getirdiği heyecan hemen sönüp gidiyor ve temel ihtiyaçlar karşılandıktan sonra mutluluğun kaynağı para olmaktan çıkıyor. Kaldı ki yüksek gelir düzeyine sahip olsak da yan komşumuzun daha güzel bir evde oturması veya daha gösterişli bir araba kullanıyor olması bizi mutsuz edebiliyor. Paranın mutluluk getirmediğini iddia etmekten daha ileri gidenler de var, mutluluğun para getirdiğini iddia edenler! Mutlu olduğunu söyleyen pek çok kişi de yaşamdan keyif aldıklarını, yaptıkları işlere kendilerini tümüyle verdiklerini, yaptıkları şeylerin onlar için anlamlı olduğunu ve tüm bunların başıyını, dolayısıyla da parayı getirdiğini belirtiyor. Bugün pek çok şirket yönetimi de bunu kabul ediyor, çalışanlarının mutlu olup iş verimlerinin artması için onlara yönelik moral etkinlikleri düzenliyor ve böylece mutluluğu paraya çeviriyor.

Sinan Ülgen'in "Para ve Mutluluk Üzerine" adlı yazısından uyarlanmıştır

	Var	Yok		Doğru	Yanlış
1. Yeni Ekonomi Vakfı'nın mutluluk endeksinde hangi değişkenlerin değerlendirildiği	☐	☐	1. NEF'in araştırmalarına göre tüketim düzeyi yüksek olan ülkelerde mutluluk oranı düşük kalabiliyor.	☐	☐
2. "Mutlu Gezegen Endeksi"nin kaç ülkeyi değerlendirmeye aldığı	☐	☐	2. Küçük bir ada devleti olan Vanuatu'da tüketim düzeyi yüksek değildir.	☐	☐
3. Vanuatu'nun coğrafi konumu ve gelir kaynakları	☐	☐	3. Portekiz'in toplumsal mutluluk endeksi milli futbol takımlarının Avrupa Şampiyonası'nda yarı finale çıkmasının ardından yükselişe geçmiştir.	☐	☐
4. Yoksul bir ada devleti olan Vanuatu'yu "en mutlu ülke" yapan özellikler	☐	☐	4. Para, temel ihtiyaçların karşılanmasından sonra mutluluğun kaynağı olmaktan çıkmaktadır.	☐	☐
5. Psikolog Emre Konuk'un para ve mutluluk arasındaki ilişki hakkındaki görüşleri	☐	☐			
6. Şirketlerin çalışanları için moral etkinlikleri düzenlemelerinin nedeni	☐	☐			

BAĞLAÇLAR			ki'liler
Tümce	Bağlac	Tümce	
Yaptığın hiçbir şeye kızmayacağım. Murat dün gece rahatsızlanmış. Geçen hafta bizim sokakta bir kaza oldu. Dünyanın en zengin kadını sensin. Murat yine sınıf birincisi oldu. Notların çok kötü. Sonradan bu kadar üzülecektin. Burası harika bir yer.	Halbuki, oysa ki, madem ki, Sanki, öyle ki, ta ki, şöyle ki, kaldı ki, nasıl ki, Ne zaman ki, yeter ki, demek ki, diyelim ki, neyse ki	Kimseye bir şey olmadı. Sabah çok iyi görünüyordu. Yalan söyleme. Neler yaparsın. Yeterince çalışmıyorsun. Neden onunla tartıştın. Cenneteyiz. Çok çalışıyor.	
Örnekler			
Geçen hafta bizim sokakta bir kaza oldu. Neyse ki kimseye bir şey olmadı.		Son sınavdan da kötü notlar aldın. Demek ki yeterince çalışmıyorsun.	
Yaptığın hiçbir şeye kızmayacağım. Yeter ki yalan söyleme.		Madem ki sonradan bu kadar üzülecektin neden onunla tartıştın.	
Murat dün gece rahatsızlanmış. Oysa ki sabah çok iyi görünüyordu.		Burası harika bir yer. Sanki cenneteyiz.	
Diyelim ki dünyanın en zengin kadını sensin. Neler yaparsın?		Murat yine sınıf birincisi oldu. Halbuki çok çalışıyor.	

16 Yerleştirelim

demek ki • halbuki • oysaki • madem (ki) • sanki • öyle ki • şöyle ki • neyse ki • nasıl ki
ta ki • ne zaman ki • diyelim ki • yeter ki

- Bizi bu saate kadar aramadı Demek ki toplantısı hala bitmedi.
- _____ bir tiyatrocı en kötü gününde sahneye çıkıp komedi oynayabiliyorsa bir sporcu da en kötü zamanda sahaya çıkıp elinden gelenin en iyisini yapmalı.
- _____ akli başına gelir, ancak o zaman bu evin kapısından içeri girebilir!
- _____ sizi bir yerden gözüm ısırtıyor, daha önce karşılaşmış olabilir miyiz?
- _____ onu sevmiyordun, neden evlilik teklifini kabul ettin?
- Dün İzmir'de 5.5 şiddetinde bir deprem meydana gelmiş, _____ depremde ölen ya da yaralanan olmamış.
- Sesimi çıkarmadan sabırla onu dinledim, _____ o benim hakkımda doğru olmayan şeyler söyleyene kadar.
- Gençlik hayatın en güzel dönemidir, _____ değeri bilinsin.
- Ne işi, ne bir mesleği varmış. _____ kendisini iş gücü sahibi, zengin biri olarak tanıtmıştı.
- Ali mahallede çok sevilen bir insandır, _____ biri Ali hakkında kötü konuşsun hemen susturulur.
- _____ piyangodan büyük ikramiyeyi kazanan sizsiniz, ilk yapacağınız şey ne olur?
- Bütün anlaşmazlıklar sona erdirilebilir, _____ birbirimize saygı ve anlayış göstermeyi bilelim.

17 İşaretleyelim, yorumlayalım

	Katılıyorum	Katılmıyorum
Zengin malı züğürdün çenesini yorar.		
Varsa pulun, herkes kulun; yoksa pulun, dardır yolun.		
Verip pişman olmaktansa, vermeyip düşman olmak yeğdir.		
Para parayı çeker.		
Para ile iman kimde olduğu belli olmaz (bilinmez).		
Fazla mal göz çıkarmaz.		
Tok açın halinden anlamaz.		

18 Eşleştirelim, yanıtlayalım, açıklayalım

George Orwell, "Paris ve Londra'da Beş Parasız" adlı kitabında Bozo adındaki Londra'daki sokak ressamına ne kadar para kazanabildiğini sorar. Bozo durumu anlatırken şu gözlemini aktarır: "... Temiz giyinmişlerden hiç bir zaman bir para çıkmaz. En çok verenler, üstü başı partallarla, yabancılarıdır." Fakire para verme konusunda sizin gözlemlerinizi Bozo'nunkine benziyor mu? Benziyorsa bunu nasıl açıklıyorsunuz? Sizin gözlemlerinizi farklıysa, niçin farklı olduğunu nasıl açıklıyorsunuz?

1. Bence zenginler cimri olur, zaten bu sayede para biriktirirler. Hepsinin cebinde akrep vardır, en yakınlarına bile yardım ederken iki kez düşünürler. 2. Yardım etme duygusunun kişinin giyimiyle ilişkilendirilmesi bana tuhaf geldi doğrusu. İnsanın dış görünüşü maddi durumunu göstermez bence. 3. 'Temiz giyinmişler' ile zengin kesim kastediliyor sanırım ve "Zenginler cimridir." demek isteniyor. Ben buna kesinlikle katılmıyorum. 4. Tabii ki insanın zor durumda olanlara yardım etmek güzel bir şey. Ben de eskiden sokaktaki dilencilere, yaşlılara sadaka verirdim... 5. Bizim dinimizde yardım etmek çok sevaptır. Hatta misafire ikramda bulunulduğu zaman bile malın daha çok artacağı söylenir. 6. "Yabancı" dediği "turist"tir herhalde. Tatile çıkan biri fakir olamaz. Gezmek ve gezdiği yerlerden hatıra toplayacak kadar parası vardır en azından.	☐ Söyle ki zengin bir kişi sokak ressamına para vermiyordur ama öğrenci okutuyordur belki. Bozo bunu düşünmüş müdür acaba? ☐ Oysaki fakirler parasızlığın ne demek olduğunu bildikleri için ceplerindeki son kuruşu bile zor durumdaki insanlarla paylaşmaktan çekinmezler. ☐ Az parası olanlar da bunun farkındadır ve "Mademki sonra daha çok alacağım, o zaman elimdekini birazını vereyim." diye düşünüyordur. ☐ Halbuki temiz giyinmiş biri, bazılan gezip tozarken işe ya da görüşmeye gidiyordur. Tabii ki bir resim için para ve zaman ayıramaz. ☐ Diyelim ki, ben çok zenginim ama dikkat çekmek için sıradan kıyafetler giyiyorum ya da tam tersi. Dışardan biri gerçeği nasıl bilebilir? ☐ Ta ki sabah sadaka verdiğim yaşlı adamı akşam haberlerde görüp cebinde 500 lirası, bankada da milyonları olduğunu öğreninceye kadar...

19 Dinleyelim, işaretleyelim

Neden Tutumlu Olmalı?

Metne göre,

- ☐ eskiden tasarruf etmek daha kolaydı.
- ☐ günümüzde insanlar ihtiyaçlarından fazlasını tüketmektedir.
- ☐ tutumlu olmak yaşam kalitesinden feragat etmeyi gerektirebilir.
- ☐ aşırı tüketimin bir nedeni de yeniye olan meraktır.
- ☐ kredi kartları yanlış kullanıldığında yaşam standartlarının bozulmasına neden olmaktadır.

Tutumlu Olmanın Yararları:

- ☐ Boş zamanları iyi değerlendirebilmek.
- ☐ Para biriktirebilmek.
- ☐ Yaratıcılığı geliştirmek.
- ☐ Ev işlerinde zorlanmamak.
- ☐ Asıl ihtiyaçları belirleyebilmek.
- ☐ Çok çalışmak zorunda kalmamak.
- ☐ Unutkanlıktan kurtulmak.
- ☐ El becerilerini geliştirmek.
- ☐ Çevreye daha az zarar vermek.
- ☐ Eski eşyaları değerlendirmek.

Tutumluluk için öneriler:

- ☐ Faturalarınızı zamanında ödeyin.
- ☐ Organize olmayı öğrenin.
- ☐ İkinci el ürünler satın alın.
- ☐ İnternet bankacılığından yararlanın.
- ☐ Her zaman kaliteli ürün alın.
- ☐ Geri dönüşüm tekniklerini öğrenin.
- ☐ Sebze-meyveleri akan suda yıkamayın.
- ☐ Eski eşyalarınızı tamir edin.
- ☐ Alışverişlerinizden önce liste yapın.
- ☐ Sebze yetiştirmeyi öğrenin.

20 Anlatalım

Dünyayı vuran ekonomik krizler elbette sizin ailenizi de etkiliyor ve bu nedenle harcamalarınızı kısıtlamanız gerektiğini düşünüyorsunuz. Bir tasarruf planı yapıp düşüncelerinizi eşinizle paylaşarak tasarruflarınızı nasıl değerlendireceğiniz konusunda bir karar verin.

Evinize giren aylık gelir 3000-4000 TL.

Tasarruf Planınız

Su tüketimi: _____

Elektrik tüketimi: _____

Ulaşım: _____

Yemek alışverişi: _____

Giyim alışverişi: _____

Tatil harcamalarınız: _____

Kişisel harcamalarınız: _____

Ne kadar tasarruf ettiniz?

Tasarrufunuzu nasıl değerlendireceksiniz?

6

Dile Gelmek

1. Dil ve İletişim

1

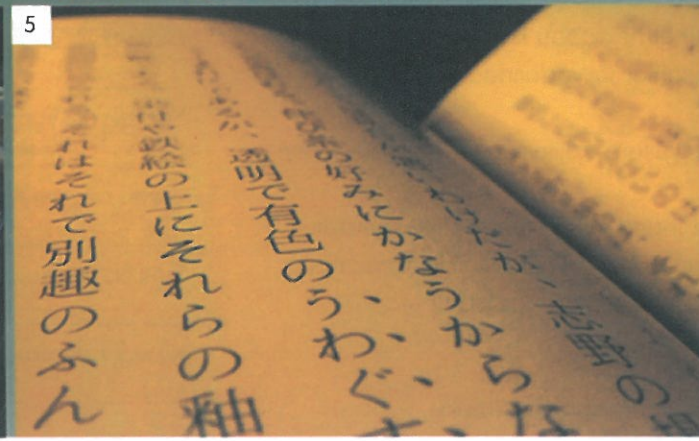
2

3

4

5

6

1 Yerleştirelim

Sanskritçe • Esperanto • Lingua Franca

1. Anadilleri farklı olan insanlar arasında anlaşmayı kolaylaştırmayı amaçlayan, 1887 yılında icat edilmiş olan bu yapay dil hiç değişmeyen ve istisnası olmayan 16 ana kurala dayalıdır. Sözcükleri ön veya son ekler ile aynı kökten türetilir ve yazıldığı gibi okunur. _____ bugün yüz binden fazla kişi tarafından konuşulmaktadır.
2. Türkçeye "hafta" sözcüğünü armağan etmiş olan _____ "düzenlenmiş, kusursuzlaştırılmış" gibi anlamlar taşır ve Hindu toplulukları tarafından 19. yy'a kadar 3000 yıl boyunca konuşulmuştur.
3. Çok sayıda etnik grubun yaşadığı bölgelerde/ülkelerde, halkın ticaretle ve devletle ilgili işlerde kolaylık olsun diye öğrendiği, kimi yerde doğal olarak ortaya çıkan, kimi yerde devletçe seçilip belirlenmiş dillerdir ve genellikle anadille birlikte ikinci dil olarak öğrenilir. Örneğin her biri ayrı dil konuşan yüzlerce kabilenin bulunduğu Doğu Afrika'da Swahili bir _____.

2 Tamamlayalım

1. Esperanto öğrenmek isterim/istemem, çünkü tahmin ettiğim kadarıyla bu dil

_____.
2. Benim düşüncelerime göre, dünyada tek bir ortak dilin konuşulması

_____.
3. Benim tahminime göre dillerin yok olmasının nedenleri

_____.

3 Yorumlayalım

- Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.
- Bıçak yararı geçer, dil yararı geçmez.
- Dilin kemiği yoktur.
- Bir dil bir insan, iki dil iki insan.

ULAÇLAR					-Dik /-lyEcEk + iyelik + -(n)E göre -Dik + iyelik kadanyla	
Eylem	-	Ek	iyelik Eki	Ek	göre/kadanyla	Örnekler
görebil bil dinle söyle anla ara	-ma -me	-acak -lyacak -ecek -lyecek -dik/-dik -duk/-dük -tık/-tık -tük/-tük	-ım/-im/-um/-üm -ın/-in/-un/-ün -ı/-i/-u/-ü -ımız/-imiz/-umuz/-ümüz -ınız/-iniz/-unuz/-ünüz -ları/-leri	a/na e/ne	göre kadanyla	Görebildiğiniz kadanyla hırsızın tarif eder misiniz? Bildiğim kadanyla sınav bugün değil. Daha önce kalan arkadaşların söylediğine göre gideceğimiz otel güzel değilmiş. Beni dinlemediğinize göre, bu konuyu anladınız. Anladığım kadanyla siz kursa devam etmek istemiyorsunuz. Günlerdir aramadığına göre başına bir şey geldi. Bildiğim kadar sınav bugün değil.

4 Tamamlayalım

- Bugünkü gazeteden öğren diğime göre gelecek hafta yapılması planlanan konser iptal edilmiş.
- O yemeği anneannem çok iyi yapardı, istersen hatırla _____ tarifini vereyim.
- Sokakta çantası çalınan kadın hırsızın eşkalini aklında kal _____ polise anlattı.
- Meral Hanım, tanı _____ oldukça kültürlü ve zarif bir insan.
- Bil _____ günde bir fincan yeşil çay içmek insanı pek çok hastalıktan koruyor ve strese de iyi geliyor.
- ASA Haber Ajansı'nın bildir _____ kar yağışı artırarak devam ediyormuş.
- Duy _____ iş başvurusu için yarın son günmüş.
- Son zamanlarda basından takip et _____ sigara içme yasağı eğlence yerlerinde de uygulanacakmış.
- Öğren _____ Türkçe çok da karmaşık bir dil değil.
- Lokantamızın yeni açılan şubesini elimizden gel _____ gençlerin beğenilerine göre dekore etmeye çalıştık.
- Ben eski adetleri pek bilemem ama annemin anlat _____ eskiden evlenecek çiftler için bir hafta boyunca eğlence düzenlenirmiş.

5 Dinleyelim, işaretleyelim

Tam 35 Dil!

Johan Vandewalle'nin;

Var Yok

- yabancı bir dil öğrenmeye kaç yaşında başladığı ☐ ☐
- ilk öğrendiği dilin hangisi olduğu ☐ ☐
- çok sayıda yabancı dil öğrenmesinin nedenleri ☐ ☐
- yabancı dilleri hangi yollarla öğrendiği ☐ ☐
- ödüldüğü sırada kaç dil biliyor olduğu ☐ ☐
- Finceyi hangi dil öğrenim tekniklerini kullanarak öğrendiği ☐ ☐

Vandewalle,

- ☐ "Bir yabancıyla onun dilini konuşarak anlaşmak bana göre bir saygı ifadesidir."
 - ☐ "1987 yılında dünyadaki en fazla yabancı dil bilen insan seçildim."
 - ☐ "Benim deneyimlerimden öğrendiğim kadanyla öğrenilen bir yabancı dil unutulmuyor."
 - ☐ "Finceyi bir gün içinde meramımı anlatabilecek düzeyde öğrenmeyi başardım."
 - ☐ "Yabancı bir ülkeye gittiğim zaman o ülkede konuşulmakta olan dili öğrenirim."
 - ☐ "Yabancı dil öğrenim sürecinde düzenli çalışmanın ve pratik yapmanın önemi büyüktür."
 - ☐ "Rusça, Hintçe, Özbekçe, Arnavutça ve Çince öğrendiğim dillerden birkaçıdır."
- demistir.

6 Okuyalım, işaretleyelim, tamamlayalım

İkinci Dilim Türkçe

Türkçeyi öğrendim ve bu dili her yönüyle tanıdım. Türkçeyi öğrenirken yaşadığım mutlulukları, umutsuzlukları dilimin dönüştüğü kadıyla size de anlatacağım.

Türkiye'de bulunduğum yıllarda gençtim. Türkçe öğrenmek için çalıştım. Bu çalışma sırasında dillerini öğrenmekte olduğum insanların bana gösterdikleri yakınlığı ben de onlara karşı duydum. Dili öğrenme sürecinde giderek güçleşen dilbilgisi yapılarını, yeni yeni sözcükleri ve bu sözcüklerin diğer durumlarda hiç umulmadık biçimde başka anlamlarda kullanılışlarını öğrenmek için giriştiğim mücadele sırasında da kendi mutluluğumu yaşadım.

Dili öğrendikçe ve onu kullanma girişimlerini genişlettikçe içinde yaşadığım yeni dünya da derinleşiyordu; her yeni sözcük o dünyayı daha derin daha karmaşık hale getiriyordu. Ama bunları yaparken eski dilim hiçbir hasara uğramıyordu. İki dilim birbirini tamamlıyordu ve karşılıklı olarak birbirini güçlendiriyordu.

Türkiye'de konuştuğum insanların benim küçük başarılarımdan dolayı gösterdikleri takdir beni çok mutlu ediyordu ve beni daha çok çalışmam konusunda isteklendiriyordu. Buna rağmen sık sık kavranması hemen hemen olanaksız gibi görünen dilbilgisi yapılarını anlayabileceğim konusunda umutsuzluğa düşüyordum. Ancak böyle durumlarda herkes elinden geldiği kadıyla bana yardımcı olmaya çalışıyordu ve o zaman o insanları büyük bir şükran duygusuyla kucaklamak istiyordum.

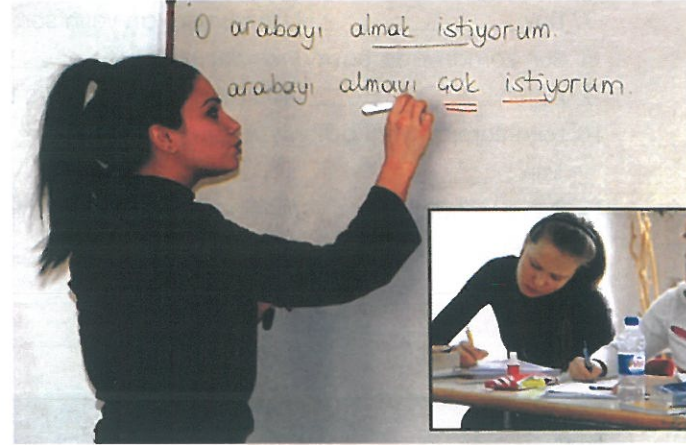
Konuşmalar sırasında beni saran salt "doğulu" sevinç değildi. İçimde o ana kadar ihmal ettiğim ya da keşfedemediğim

yanlarımlı yaşıyordum. Yeni yeni dünyalar açılıyordu önümde. Bu kadarla da kalmıyordu; alışageldiğim kavramlar farklı anlamlar kazanıyor, yeni şekiller alıyordu.

Günden güne bu dilin dünyasına daha çok giriyordum. Dilin günlük yaşamdaki anlamlarını özümsemeyi ve bunun yanında konuşmaya dayanmayan, sözsüz iletişim biçimlerini kullanmayı öğreniyordum. Artık kendimi yeni bir topluluğun üyesi olarak hissediyordum, hala da öyle hissediyordum.

Artık iki dünyam var ve ikisinden de öğütler alabiliyorum; iki farklı dilde düşünceler dünyasında dolaşabiliyorum; Türkçe ve Almanca arasında gelip gidiyorum. İki dil hareket alanımı genişletiyor. İki dilliliğin üzerimdeki etkisini kuvvetle duyumsuyorum; kendi gerçeğimi genişletilmiş bir biçimde algılıyorum ve bunu başkalarına aktarmayı da görev biliyorum.

Prof. Dr. Klaus Liebe-Harkort

Doğru Yanlış

1. Yazarın çevresinde bulunan Türkler onun Türkçe öğrenmesini destekleyip ona yardımcı olmuş.	☐	☐
2. Yazarın söylediğine göre bir yabancı dil öğrenmek insanın ufkunu genişletir.	☐	☐
3. Türkçe öğrenimi sırasında yazar anadilini unutacak noktaya gelmiş.	☐	☐
4. Yazarın anlattıklarına göre Türkçe dilbilgisi yapılarının tamamen kavranması mümkün değil.	☐	☐
5. Yazar Türkçeyi öğrendiği gibi sözsüz iletişim yollarını da öğrenmiş.	☐	☐
6. Yazar Türkçe öğrenerek yeni bir dünyaya adım attığını düşünüyor.	☐	☐

Metinde değinilmiştir:

Yazarın;

- ☐ Türkçe öğrenme amacına
- ☐ Türkçeyi ne kadarlık bir zaman diliminde öğrendiğine
- ☐ Türkçeyi nerede öğrendiğine
- ☐ Türkçe öğrenirken yaşadığı güçlüklerle
- ☐ Türkçe öğrenmiş olmanın kendi dünyasına neler kattığına

Ben de yazar gibi

Ben yazardan farklı olarak

7 Yerleştirelim

dile kolay • dilden dile • sivri dilli • ana dili • dili yatkın
resmi dil • halk dili • dil cambazı • beden dili • ölü dil

1. Yeni başlayacak olan programda _____ olarak niteleyebileceğim iki usta yazar güncel konuları yorumlayacaklar.
2. Ünlü Türk rock grubu Moğollar _____ tam kırk yıldır hem dostluklarını hem müzik hayatlarını sürdürüyor.
3. Anadolu efsaneleri yüzyıllardır _____ anlatılarak bugüne dek ulaşmıştır.
4. Finlandiya'da biri Fince diğeri İsveççe olmak üzere iki _____ konuşulmaktadır.
5. _____ gazeteci yazdığı son makalesinde çevre konusunda duyarsız olan politikacıları acımasızca eleştiriyor.
6. "Kumpir" sözcüğü Türk _____ "patates" anlamında kullanılır.
7. Leo çocukken Türkiye'de bir süre yaşadığı için Türkçe öğrenmeye _____.
8. Latince günümüzde konuşulmayan, yalnızca belgeleri olan bir dil olarak _____ arasındadır.
9. İnsanların yüz yüze kurdukları ilişkide sözcükler %10, _____ ise % 60 önem taşır.
10. _____ iyi bilmek bir yabancı dil öğrenmeyi kolaylaştırır.

8 Türkçe karşılığını bulalım

garanti	☐ cankurtaran
aktivite	☐ güvence
ajanda	☐ itici
aktüel	☐ güncel
ambulans	☐ etkinlik
arşiv	☐ saldırgan
agresif	☐ andaç
antipatik	☐ belgelik

9 Türkçe Öğrenirken

- Türkçe öğrenme amacınız
- Türkçe öğreniminiz sırasında yaşadığınız ilginç durumlardan örnekler
- Türkçe ve kendi anadiliniz arasındaki benzerlik ve farklılıklar
- Türkçeyi öğrenirken yaşadığınız güçlükler
- Yaşadığınız güçlükler karşısında ürettiğiniz çözümler
- Türkçeyi öğrenmek isteyenlere önerileriniz
- Diğer

10 İşaretleyelim, eşleştirelim

Kaybolan Diller

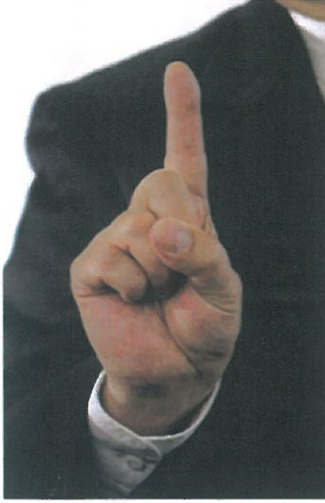

1. Bilim adamlarının verdiği bilgilere göre _____
☐ yeryüzünde konuşulmakta olan altı bin yedi yüz dil ekonomik ve politik nedenlerle yok olacak.
☐ yeryüzünde konuşulmakta olan dillerin büyük bölümü bu yüzyılın sonuna kadar kaybolacak.
☐ bugüne gelmeyi başarmış olan diller ekonomik ve politik açıdan güçlü olan toplumlara ait.
☐ gelecekte güçlü toplumların dilleri daha çok yaygınlaşacaktır.
2. Peter Austin'ın açıklamalarından anlaşıldığı kadarıyla _____
☐ kitapta yer alan dillerin hepsi farklı kıtalarda konuşulmakta.
☐ kitapta ünlü dilbilimcilerin, gramer yapılarıyla ilgili araştırmaları yer almakta.
☐ kitapta daha önce kaybolmuş olan dillerin ilginç yönleri açıklanmakta.
☐ kitapta dillerin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmalarının nedenleri ortaya konmakta.
3. Türkçedeki sözdizim yapısına _____ Jeru sahiptir.
4. Sondan eklemeli bir dildir.
5. Yok olma tehlikesinde olup sözlük çalışmaları tamamlanmış ender diller arasındadır. _____ Ainu
6. Türkçede de bulunan bir sözcüğün gerçek sahibidir. _____ Yuchi
7. Yazılı kaynakları olmayan bir dildir. _____ Ter Sami
8. Çağlar öncesine dayanan bir Güney Asya dilidir.
9. Çince ile benzerlik göstermektedir. _____ Guugu Yimidhrr
10. Sözcük türleri Türkçedekilerden fazladır.
11. Belirlenebilmiş bir dil akrabılığı yoktur. _____ Ket
12. 600 konuşucusu kalmıştır.

6.2 Bedenimizin Dili

11 Dinleyelim, tahmin edelim

Beden Dili Çözülüyor

Yalan söyleyen kişi genelde

- ☐ karşısındakinin gözlerine bakıyor
- ☐ yüzüne dokunmuyor
- ☐ kravatını hafifçe bollaştırıyor
- ☐ yakasını ilikliyor

Karşısındaki kişiye ilgi duyan

- dokunuyor
- dik duruyor
- saçıyla oynuyor
- bilek içini gösteriyor

Kadın Erkek

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

12 Anlatalım

Sizce beden dili...

- iletişimde ne kadar rol oynuyor?
- iletişimde sözlerin önüne geçebilir mi?
- değerlendirme yapmak için güvenilir bir kriter mi?
- iletişim sürecinde bilinçli olarak mı doğal olarak mı yer alıyor?
- bilinçli olarak kullanılmaya çalışıldığında da etkili olabilir mi?

ULAÇLAR					-Dik + iyelik takdirde -mE + iyelik durumunda
Eylem	-	Ek	Iyelik Eki	takdirde/durumunda	Örnekler
devam et	-ma	-ma	-m/-ım/-im/-um/-üm	takdirde	<i>Bu ilaçla ilgili bir sorun yaşamamız durumunda hemen doktorunuzu arayın.</i> <i>Düzenli çalışmadığınız takdirde başarılı olmanız mümkün değil.</i> <i>Ürünümüzden memnun kalmamanız durumunda 15 gün içinde iade edebilirsiniz.</i> <i>Böyle davranmaya devam ettiğin takdirde sana ceza vermek zorunda kalacağım.</i> <i>Bu ilaçla ilgili bir sorun yaşadığınız durumda hemen doktorunuzu arayın.</i>
memnun	-me	-me	-n/-ın/-in/-un/-ün	durumunda	
kal		-dik/-dik	-ı/-sı/-i/-si/-u/-su/-ü/-sü		
yaşa		-duk/-dük	-mız/-ımız/-imiz/-umuz/-ümüz		
çalış		-tık/-tik	-nız/-ınız/-iniz/-unuz/-ünüz		
		-tuk/-tük	-ları/-leri		

13 Tamamlayalım

1. Ürünle bir problem yaşarsanız garanti belgenizle bize başvuru duğunuz takdirde size mutlaka yardımcı olacağız.
2. Satın aldığınız makinenin bir hafta deneme süresi vardır. Memnun kal _____ iade edebilirsiniz.
3. Bu listedeki belgeleri eksiksiz olarak hazırlayıp bize ulaştır _____ kaydınızın yapılmaması için bir neden yok.
4. Kursa 3 günden fazla devam et _____ bir üst kura geçmeniz mümkün olmayacak.
5. Uyarılarıma kulak as _____ hastalığınızın iyileşmesi çok zor.
6. İş görüşmesinde İngilizce'yi çok iyi konuş _____ böyle büyük bir uluslararası şirkete kabul edilmezsin.
7. Bana cep telefonumdan ulaş _____ ofis telefonumdan beni arayabilirsin.
8. Herhangi bir aksilik ol _____ yarın 8 uçağıyla yola çıkacağım.
9. İşlerimi Cuma akşamına kadar bitir _____ hafta sonu çalışmak zorunda kalacağım.
10. Kurallara uy _____ burada hiçbir sorunla karşılaşmazsınız.

14 Yeniden yazalım

1. Tatilde kalacağımız otelde bir sorunla karşılaşırsanız acentemizi arayabilirsiniz.
Tatilde kalacağınız otelde bir sorunla karşılaştığınız takdirde acentemizi arayabilirsiniz
2. Size gönderdiğimiz kargo yarın elinize ulaşmazsa bize haber verin.

3. Kira artışı konusunda ev sahibiyle anlaşamazsak yeni bir ev bulmamız gerekecek.

4. Ödemeyi taksitle değil nakit olarak yaparsanız size bir miktar daha indirim yapabilirim.

5. Tasarımını yaptığım ayakkabı firma tarafından beğenilirse fabrikada üretilmeye başlanacak.

6. Ali Bey kredi borcunu ay sonuna kadar kapatamazsa evine haciz gelebilirmiş.

7. Üyelerimizin yarısından fazlası onaylamazsa öneriyi kabul edemeyiz.

8. Yarışmacılar kurallardan herhangi birine uymazlarsa hakemin ceza verme yetkisi var.

15 Okuyalım, tamamlayalım, işaretleyelim

Bedenin Söyledikleri

İletişim, sözlerin yanında beden ve yüzün verdiği mesajlarla da gerçekleşir. Araştırmacılar beden hareketlerini, yüz ifadelerini ve jestleri, bir sisteme oturtma için birkaç grupta toplamışlar. Bu programlamaya göre sözcük ve cümleler yerine kullanılan işaret parmağını kıvrarak yapılan "gel" ya da avuç içi öne uzatılarak yapılan "dur" hareketi vb.) beden hareketleri, ("Evet derken başın yukarı aşağı sallanması, öfkelenince yumrukların sıkılması vb.) sözlü mesajlara eşlik eden ve onların anlamlarını güçlendiren hareketler "tanımlayıcılar"dır. Yüz

veya bedende duygu ifadesine neden olan hareketler (bir habere sevinildiğinde yüzün aldığı şekil, gol atan bir futbolcunun yaptığı hareketler vb.) duygusal gösterimlerdir. İletişimin akış ve hızını denetleyen hareketler (iletişime son vermek istendiğinde gözü başka yere çevirmek vb.) "düzenleyiciler"dır. Gerilimi denetleme hareketleri (otururken ayağını sallamak, parmak tıklatmak vb.) "ayarlayıcılar"dır.

Jestler, anlamları ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye değiştiği için tümüyle evrensel değildir. Sözelimi birçok batı ülkesinde "Her şey yolunda" veya "Tamam" anlamına gelen bir işaret; İran, Afganistan, Nijerya'da, ayrıca İtalya ve Yunanistan'ın bazı bölgelerinde hakaret niteliği taşıyor. Amblemlerin kültürel olmaları onların sözcük öğrenir gibi öğrenilmesini sağlıyor. Çünkü **bunlar** bedenin doğal çıktılar olmaktan çok, toplumca oluşturulmuş simgesel gösterimlerdir. **Bu nedenle** yabancı bir ülkeye gitmeden önce o ülkenin amblemlerini araştırmanız rahat bir iletişim kurabilmeniz açısından yararlı olacaktır.

Tanımlayıcılar daha evrensel olmakla birlikte bazı evrensel yanlış anlamaların da kaynağıdır. Başını hafifçe yukarı aşağıya sallayarak onu dinler görünen kocasının, kendisiyle hemfikir olduğunu sanan birçok kadın, farkında değil ki eşleri aslında "Sen devam et, ben de

dinliyor gibi yapıyorum." diyor! Bu yanlış anlama dünyanın herhangi bir ülkesinde gerçekleşebilir.

Düzenleyiciler ve ayarlayıcılar olarak sınıflandırılan hareketler de tanımlayıcılar gibi genellikle dünyanın her yerinde aynı mesajları taşımaktadır. Bir düşünün; karşınızda hiç durmadan konuşan bir kişi var. Onu dinlemekten sıkıldınız ve yorgun düştiniz. Eğer bu duygular içindeyken karşınızdakine değil de etrafa göz gezdirmeye başlarsanız konuşan kişi dinlenmediğini, ya da konuşmasına son vermesi gerektiğini hangi ırktan

olursa olsun anlayacaktır! Ya da hangi ırktan bir kişi, sürekli kısa kısa nefes alıp veren ve aynı anda parmaklarını tıklatan bir arkadaşına "Sorun nedir?" diye sormaz ki? Bu nedendenir ki düzenleyici ve ayarlayıcı hareketler evrenselliğe oldukça yakındır.

Duygusal gösterimler de büyük ölçüde birbirlerine benzer. Dünyanın hemen

her yerinde sevinen insanlar gülümser, zıplar, alkışlar...

Bütün bu beden hareketlerinin yanı sıra postür, yani duruş da kişi hakkında önemli ipuçları veren, belirleyici bir göstergedir. Dimdik bir asker, öğretmenin karşısında büzülmüş duran bir çocuk, bacak bacak üstüne atmış mağrur bir hanımefendi... Salt oturuşu ya da yürüyüşüne bakarak, tanımadığımız birini çekingen, pısıncı ya da kendinden fazla emin olarak değerlendirdiğiniz, mutlaka olmuştur.

Elbette beden hareketlerinin ifade ettiği hiçbir durumu bütünüyle evrensel ya da kültürel olarak anlamlandırmak mümkün değildir. Sözsüz olarak verdiğimiz sayısız mesajı bireysel özelliklerimiz nedeniyle de veriyoruz. Önemli olan şu; kullandığımız söz, bedenimizin duruşu, yüzümüzün ifadesi, beden hareketlerimiz bütün olarak vermek istediğimiz mesaja uygun olmalı. Doğru ve etkili ifade için bir de bu açıdan kendinizi değerlendirmeye ne dersiniz?

Araştırmacıların sınıflandırmalarına göre;

1. sözlerin etkisini artırmak amacıyla, onlarla beraber kullanılan beden hareketleri _____ olarak adlandırılır.
2. sözcük kullanmadan beden hareketiyle bir mesaj vermemiz durumunda bu hareket _____ olarak adlandırılır.
3. hislerimizi mimiklerimizle yüzümüze yansıtıyorsak bu mimikler _____ olarak adlandırılır.
4. bir beden hareketini, iletişimasyonu istediğimiz duruma getirmek amacıyla yaptığımız takdirde bu hareket _____ olarak adlandırılır.
5. öfkemizi kontrol altına alma amacıyla bir beden hareketi yapmamız durumunda o hareket _____ olarak adlandırılır.

bunlar

☐ sözcükler	☐ amblemlerin özellikleri
☐ amblemler	☐ hakaretler

bu nedenle

☐ doğuştan olmayıp sonradan öğrenilmesi
☐ doğuştan olup sonradan öğrenilememesi
☐ kültürel olması
☐ kültürel olmaması

Doğru Yanlış

1. Söylediğimiz sözler ve bedenimizle verdiğimiz mesaj farklı olabilir.	☐	☐
2. Beden dilinin kültürel parçalarını o kültüre ait olmayan kişiler öğrenemez.	☐	☐
3. Beden dili evrensel öğeleri de olan bir dildir.	☐	☐
4. Beden dili hem sözlere eşlik eder hem de sözsüz iletişimde tek başına var olabilir.	☐	☐
5. Beden dili kişiden kişiye farklı özellikler sergileyebilir.	☐	☐

16 Tamamlayalım**Bedenim Ne Söylüyor?**

İnsanlar sözlü iletişim kurmanın dışında, hiç konuşmasalar da beden diliyle, jestlerle, mimiklerle, hatta belirli durumlarda kullandıkları renklerle, giydikleri giysilerle, kullandıkları takılarla ya da bazı objelerle çevrelerine mesaj verebilirler. Bu davranışlar ya da semboller kişinin yetiştiği kültüre özgü olabilir.

Örneğin benim ülkemde _____ olması durumunda _____ yapılır / giyilir / kullanılır.

Bildiğim kadarıyla Türkiye'de/_____ 'de _____ olduğu takdirde _____ yapılmaz/ giyilmez/ kullanılmaz.

Belirli durumlarda ise beden hareketlerimiz ya da bedenimizin kontrolsüzce verdiği bazı tepkiler tamamen bize özgüdür.

Örneğin ben çok sinirlendiğim takdirde _____

Ya da çok heyecanlanmam durumunda, _____

Fazla stresli olmam durumunda, _____

Bir ortamda çok sıkıldığım takdirde, _____

6.3 Dilin Kemiği

17 Okuyalım, işaretleyelim

Yazalım mı? Konuşalım mı?

Çoğu dil, yazıldığı gibi okunmaz. Yazı sistemleri konuşmaya göre daha yavaş değiştiği için zamanla yazma ile konuşma birbirinden farklılaşır. Bir dilin yazı sistemi ne kadar eskiyse aradaki farklar da o denli büyük olur. Konuşma duygu, tutum ve düşünceleri dolaylı olarak sezdiren ses rengi ve tınısının, vurgu, ton ve ezgi gibi anlamsal ses öğelerinin de iletişime katılabildiği bir düzlemken yazıda bu tür vurgulamaları yansıtmadaki eksiklik, noktalama işaretleri ile sağlanmaya çalışılır. Yazma bu açılarından konuşmaya göre daha yetersiz kalır, öyle olduğu içindir ki yazılanları iyi okuma alışmaları yapılır da konuşulanları iyi yazma alışması yoktur.

Bir dili yazarak kullanmanın konuşarak kullanmaya olan üstünlüğü hiç mi yoktur? Tabii ki vardır. Yazarken zamanımız çoğunlukla yeterli olduğu için ifadelerimizi gözden geçire geçire düzeltme, en iyi ve doğru ifadeyi düşünerek bulma şansımız vardır ama konuşurken tüm dikkatimize rağmen yavaşlatamayacağımız bir konuşma hızı vardır. Bu zamansal kısıtlılık da konuşmayı yazmaya göre daha "tehlikeli" bir düzlem yapar.

Yazalım mı konuşalım mı? En iyisi mi, her ikisini de layıkıyla yapmanın yollarını öğrenelim.

1. Konuşma dili ve yazı dilinin karşılaştırılması
2. Konuşma dilinin özellikleri
3. Vurgu ve tonla ilgili örnekler
4. Vurgu ve tonla ilgili örnekler

Var Yok

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

18 Dinleyelim, işaretleyelim

Hangi Cümle Gelebilir?

1. Hadi kalk sinemaya gidelim.
1. yok canım 2. yok canım
☐ Ben bu gün biraz keyifsizim.
☐ Daha yapacak bir sürü iş varken sinemaya gitmek de nereden çıktı?
2. Patronun projenin başarısını kutlamak için yemek vereceği söyleniyor.
1. Nerede 2. Nerede
☐ Bence bu söylentiler daha öncekiler gibi sadece lafta kalır.
☐ Daha öncekiler hep şirketin dinlenme tesisinde olmuştur da.
3. Tüh, buzdolabını açınca süt şişesi yere düştü, her taraf süt oldu.
1. Aman 2. Aman
☐ Daha da yeni temizlemiştim mutfağı, biraz dikkat etseydin.
☐ Üzüldüğün şeye bak, hemen sileriz şimdi yerleri.
4. İşlerimi bitirdim, çıkabiliriz.
1. Bitirdin mi? 2. Bitirdin mi?
☐ Ne çabuk!
☐ Hadi o zaman vakit kaybetmeden gidelim.
5. Ben yemeği hazırlayana kadar sen de evi süpürüp tozları al.
1. Oldu. 2. Oldu.
☐ Senden mi emir alacağım! Kura çekeriz ona göre işbölümü yaparız.
☐ Böylece misafirler gelinceye kadar bütün işleri bitirebiliriz.

19 Yazalım

Dil kıyafet gibidir. Ne herkes üzerinde taşıyabilir ne de herkes kullanmayı becerebilir! Bir insanın eğitim düzeyi, görgüsü, hatta zekâ düzeyi yazılı anlatımlarında çok iyi anlaşılır. Konuşmalarından pek fazla anlaşılmaz. Siz bu söze katılıyor musunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

OLUMSUZLUK					değil
Eylem/Ad	–	Zaman Eki	değil	Hikaye/Rivayet Kipi	Kişi Eki
anla	...	...	değil ... bile	...	-im
iste	...	...	...	...	-sin
konus	-mi	-yor/-ıyor	değil	-di	-
gizle	-mi	-acak/-yacak		-miş	-iz
çalış	-mu	-ecek/-yecek			-sınız
hafta	-mü	-miş/-miş/-muş/-müş			-ler
saat	-ma/-maz				
ay	-me/-mez				
Ornekler					
<i>Bu konuyu sizden gizleyecek değilim. Ama şimdi konuşmak istemiyorum.</i> <i>İstediğiniz raporu değil bir haftada, bir ayda bile hazırlayamam.</i> <i>Ne yapamaya çalışıyorsun anlamış değilim.</i> <i>Tatile gitmeyi ben de istemiyor değilim. Ama bu günlerde mümkün değil.</i>			<i>Türkçeyi mükemmel konuşuyor değilim, ama derdimi anlatabiliyorum</i> <i>Bu günlerde iki gün değil bir saat bile zamanım yok.</i> <i>Türkçeyi mükemmel konuşur değilim, ama derdimi anlatabiliyorum.</i>		

20 Tamamlayalım

- Müziği bırak miş değilim , yalnızca bir süre albüm yapmayıp dinlenmeyi tercih ettim.
- Ben onun bana evlenme teklif etmesini iste _____ ama kendimi biraz naza çekiyorum.
- Tatlıyı sev _____ ama kilo almamak için yemiyorum.
- Bütün hayatımı bu şirkette geçir _____ Burada sadece iş deneyimi kazanmak için çalışıyorum.
- Oğlumuzun sorumsuz davranmasına sinirlen _____ değiliz ama ergenlik dönemi diye alttan alıyoruz.
- Bu işi _____ iki kişi on kişi _____ bir araya gelip bir haftada bitirmeye çalışsak bitiremeyiz.
- Sen bu kırsa başladığından beri ilerleme kaydet _____ ama biraz daha sıkı çalışarak daha iyi bir seviyeye ulaşabilirsin.
- Henüz hangi bölümde yüksek lisans yapacağıma karar ver _____, hala düşünüyorum.
- İstediğim herkesle konuşurum bunun için senden izin ver _____.
- İngilizce bil _____, ama konuşurken heyecanlanıp yanlış tümceler kuruyorum.
- Günlerdir diyet yapıyorum, henüz yarım kilo bile _____.
- Yanlış anlama, sana ders vermek iste _____, sadece sağlığın konusunda endişelerimi dile getiriyorum.
- Yaptığın haksızlıkları unut _____, ama konu daha fazla uzamasın diye özrünü kabul ediyorum.
- Zavallı çocuğu o soğukta perişan bir halde sokakta bırak _____ ya, tabii ki eve getirdim.
- Müdürle küçük bir anlaşmazlık yaşadın diye istifa et _____ herhalde! Biraz sakın ol.
- Senin arkandan yaptığı dedikodulardan sonra susup otur _____ herhalde. Bence gidip onunla yüzleş.

21 değil ile yeniden yazalım

- Onun bu hatasını alttan almayacağım.
Onun bu hatasını alttan alacak değilim
- Aslında onunla vakit geçirmeyi seviyorum, ama işimden dolayı çok kısa süre onu görebiliyorum.
- Biliyorum üşüyorsunuz, ama en azından beş dakika camı açıp içeriği havalandırın. İçerisi çok havasız.
- Senden ayrı kalmaktan mutluluk duymuyorum aslında. Ama bir süre görüşmemek ikimiz için de en doğrusu.

22 İşaretleyelim

Argo, Dilin Gizli Örgütü

Yazarın yeni bir argo sözlüğü yazma nedenleri,

- ☐ argonun üretim açısından verimli olması.
- ☐ argo konusunda yapılan çalışmaların yanlış bilgiler içermesi.
- ☐ daha önceki sözlüklerin kurama dayanan çalışma özelliği taşmaması.
- ☐ sözcük ve deyim açısından diğer çalışmalarda gördüğü eksiklikleri tamamlamak istemesi.

Yazara göre argo;

- ☐ anlatılmak isteneni dolaysız olarak ifade eder.
- ☐ her zaman yeni sözcük ve ifadelere açıktır.
- ☐ kaba dil anlamına gelir.
- ☐ yeni ifadeler eklendiğinde var olana şifresi bozulur.

Yazarın ikinci önsözde yapmak istediği;

- ☐ argo hakkındaki yanlış fikirlere karşı çıkmak.
- ☐ kitap yüzünden kendisini eleştirenlere cevap vermek.
- ☐ kendisini emeğini kullanan kişileri ortaya çıkarmak.
- ☐ argoyu yanlış değerlendiren kişilere tepkisini göstermek.

23 Eşleştirelim

dümen yapmak

kıymak

boşlamak

kazık yemek

makaraya almak

pergelleri açmak

kem küm etmek

makaraları koy vermek

abayı yakmak

☐ alay etmek

☐ aldatmaya çalışmak

☐ ihmal etmek

☐ aldatılmak, kandılmak

☐ birine aşık olmak

☐ uydurmak

☐ hızlı yürümeye çalışmak

☐ verecek cevabı olmadığından anlamsız sözler söylemek

☐ kendini tutamayıp kahkahalarla gülmek

24 Yerleştirelim

Ne şiş yansın ne de kebab • Öp babanın elini • Ne hali varsa görsün • İstemem yan cebime koy
Şeytan görsün yüzünü • Ununu elemiş eleğini asmış • Üstüme iyilik sağlık • Çiğ yemedim ki kamım ağrsın

1. İnanılır gibi değil. Biz davet için on kişilik yer ayarlamıştık ama fazladan on beş kişi daha gelmiş. Hadi bakalım şimdi, _____.
2. Ondan o kadar nefret ediyorum ki yolda karşılaşmak bile istemem _____.
3. Niye bu yaşta evlenip yeni bir hayata başlasın ki? O artık _____.
4. Kendimi haklı görsemde onun başkalarının gözünde küçük düşmesini istemediğimi için sustum. Biz aramızdaki olayı kendi aramızda sessizce hallederiz. Bence küçük bir olay uğruna _____.
5. İsterlerse bana dava açabilirler. Mahkemede rahatlıkla kendimi savunurum. Kimseden saklayacak bir şeyim yok _____.
6. Bunca yıl seni özveriyle büyütmeme rağmen "Benimle daha fazla ilgilenebilirdin." diyorsun. Neler duyuyorum senden _____.
7. Seni uyarmama rağmen onun evlenme teklifini kabul ettin. Artık bundan sonrasına hiç karışmam. _____.
8. O da hem "Deniz'in aramasını istemiyorum." diyor, hem arayınca ağzı kulaklarında dakikalarca konuşuyor, yani _____.

25 Dinleyelim, işaretleyelim

Rap: Argo mu, Küfür mü?

	Var	Yok
1. rap müzik ve hip hop arasındaki fark	☐	☐
2. rap müziğin ritminin çok hızlı oluşu	☐	☐
3. rap müziğin sözlerinde isyanı dile getirmesi	☐	☐
4. rap müzik söyleyenlerin fiziksel özellikleri	☐	☐
5. rap müzikteki konuların ifade edilmesinde sınırların olup olmadığı	☐	☐
6. rap müzikte sert dilin gençlere olan etkileri	☐	☐
7. rap müzik söyleyenlerin argo ve küfür konusundaki görüşleri	☐	☐
8. rap müzik dinleyenlerin bu tarzı benimseme sebepleri	☐	☐

Bu yeni tarz hip hop ya da rap olarak anılıyor

- ☐ Ünlü şair ölümünün yedinci yılında törenlerle anıldı.
- ☐ Dün kulakların çınladı mı? Dün bütün gün anıldın.
- ☐ Cunda Adası bazıları tarafından Ali bey adası olarak anılır.
- ☐ Onun fedakârlıklarını her zaman anacağım.

Türkiye'de rap müzik söyleyenler,

Doğru Yanlış

1. pop müzik yapanlara tepkilidirler.	☐	☐
2. şarkı sözlerini içlerinden geldiği gibi yazıyorlar.	☐	☐
3. kendilerini ezilen halkın sesi olarak görürler.	☐	☐
4. hayat şartlarının olumsuz taraflarını şarkı sözlerine yansıtırlar.	☐	☐

26 Konuşalım

Siz de bildiğiniz Türkçe deyim ve atasözlerini arkadaşlarınızla paylaşınız. Onları ilk duyduğunuzda anlamlarını tahmin edebildiniz mi? Kendi dilinizdekilere benzeyenler var mı?

27 İlk anlamlarını yazalım

Ben de Amerikan Delikanlısıyım

Amerikalı Mark Petrovich, 1995'ten beri İstanbul'da yaşıyor. Yeni Aktüel dergisinde köşe yazarı, İTÜ'de ders veriyor, tek kişilik komedi şovu ve radyo programı yapıyor.

Orhan Gencebay, Sezen Aksu dinlemeyi, Fatih Akın filmlerini seyretmeyi ve pestil yemeyi seviyor. Memlekete (Pennsylvania) pek gidemiyor! Petrovich 'Biz de Amerikan delikanlısıyız' diyor.

Türkiye'de tanışılırken sorulan ilk soruyu size sorayım: 'Hangi takımı **tutuyorsun**'?

İTÜ'nün basketbol takımını tutuyorum. Biliyorsunuz, ben İTÜ'de öğretim üyesiyim. Futbolda Beşiktaş'ı tutuyorum.

Gezmeye mi geldiniz Türkiye'ye?

Yo, yerleşmeye geldim. O zaman Macaristan'daydım. Burada arkadaşları vardı. İş bulmuşlardı. Bana da 'Gel, burada iş var, çalışırsın' dediler. Ben de geldim. Ailem Pennsylvania'da.

Yazılannızda Türkçe dersi de veriyorsunuz bazen?

Etimolojiyi seviyorum. Türkçe'yi sonradan öğrendiğim için kelimeler arasındaki benzerlikler beni alakadar ediyor.

Bir keresinde, bakkalların bozuk para olmadığı zaman sakız, kibritle filan vermelerine bir ad koyalım demiştiniz...

Evet, o işleme 'Abra' diyebiliriz demiştiniz.

Peki kimse 'abra' dedi mi?

Maalesef hayır. Shakespeare'in İngilizce'ye 2 bin kadar kelime eklediği söylenir. Ben de Türkçe'ye birkaç kelime ekleyeyim istedim, nasip değilmiş.

Türkçe'yi gayet iyi konuşuyorsunuz. 12 yıldır öğrenemediğiniz şeyler var mı?

Aksanım kötü. Fakat bazıları 'Türkçen kötü' diyor. Biraz **bozuluyorum**. Ben doğru düzgün bir Türkçe eğitimi **almadım**. Türkçe'yi sokakta öğrendim. Son yıllarda her gün gazete okuyorum.

Türkçe deyimler, tabirler arasında sizi şaşırtanlar var mı?

Oluyor tabi. Geçenlerde deyimler sözlüğünde 'İlk vuran okçudur' deyimine rastladım. Söylüyorum insanlara, kimse bilmiyor. Bence çok güzel bir deyim. 'Kafayı yemek' diye bir şey var. Bunun İngilizce'sini de söylüyorum derslerde: 'You eat head' diyorum. Komik oluyor.

Murat Menteş - Mark Petrovich
röportajından uyarlanmıştır.

1. Sen taşıyamazsın, elindeki ağır paketleri bana **ver**.

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

7

Hadi Beni Güldür

1. Gülümse

1 Espri bulahm

Espri Bunun Neresinde?

1. Adamın biri gülmüş, reçel yapmışlar.
2. Geçen gün bir taksi çevirdim, hala dönüyor.
3. Düşünce suç olmasın, kalkınca suç olsun.
4. Adamın biri topalmış, karısı da oynamış.
5. Geçen gün arkadaşlarla fırında makarna yiyorduk, fırın sıcak geldi, bahçeye çıktık.
6. Adamın biri elli milyon bulmuş ama ayaklı milyon bulamamış.
7. Ali Kaptan sesleniyor: "Çıkarın beni bu kaptan!"
8. Sen terlemişsiniz, sana terlik getireyim.
9. Sabah otobüsü kaçırdım. Elli bin TL fidye istiyorum.
10. – Duş alacağım.
– Alma, evde var.
11. – Sayın seyirciler.
– Bir, iki, üç, dört.
12. _____
13. _____

2 Anlamalarını tahmin edelim, eşleştirelim

1. Anlattıkların bana şaka gibi geliyor, gerçekten bunların hepsi oldu mu?
2. Bizim oralılar şakacıdırlar, şaka kaldırırlar.
3. Doğanın şakası yoktur, ona kötü davranırsanız gün gelir intikamını alır.
4. Kendisine yapılan bütün eleştirileri şakaya vurup yine bildiğini okuyor.
5. Onu kırmamak için şikayetlerimi şaka yollu dile getirmeye çalıştım.
6. Seninle görüşmeyeli şaka maka on yıl olmuş.
7. Ona yaptığın eşek şakasından sonra seni affedeceğini hiç sanmam.
8. Soğuk şakaları nedeniyle çevresinde alay konusu olduğunun farkında değil.

1. şaka gibi gelmek
2. şaka kaldırmak
3. şakası yok
4. şakaya vurmak
5. şaka yollu
6. şaka maka
7. eşek şakası
8. soğuk şaka

- ☐ şakaya kızmamak
- ☐ ciddi, tehlikeli durum
- ☐ şaka yapar gibi
- ☐ farkında olmadan
- ☒ bir türlü inanmamak
- ☐ incitici, kaba, ağır şaka
- ☐ hoş karşılanmayan şaka
- ☐ ciddi bir konuyu şaka yoluyla geçiştirmek

ULAÇLAR		
		...-(y)E ...-(y)E
Eylem/Sıfat	Ek	Örnekler
al yürü kal seç bul yürü ver	-a ... -a / -ya ... ya e ... e / -ye ... ye	<i>Oscar ödülünü vere vere bu filme mi vermişler.</i> <i>Evlilik yıl dönümünü hediyesi olarak ala ala çiçek mi aldı.</i> <i>Saatlerdir yürüyoruz ama yürüye yürüye üç kilometre yürümüşüz.</i> <i>On dakikadır örnek tümce düşünüyorsun, bula bula bu tümceyi m buldun?</i> <i>Şirket iflas ettikten sonra elinde kala kala bir eski model bir araba kaldı.</i> <i>Bunca cep telefonu modeli arasında seçe seçe bunumu seçtin.</i> <i>Bu elbise çok güzel, ala-ala bunu aldım.</i>

3 İşaretleyelim

1. Geçen bayram tatilinde Prag'a gitmişler. Buluştuğumuzda anlata anlata bitiremedi. Yani,
☐ anlatmayı henüz bitiremedi.
☐ Prag'ı çok beğenmiş.
2. Haftalardır mezuniyet balosu için elbise arıyorsun. Ala ala bunu mu aldın? Yani,
☐ bu çok özel bir elbise değil.
☐ bundan başka elbiseler de aldın.
3. İki saattir yemek hazırlamakla uğraştığını söylüyorsun. Yappa yapa makarna mı yapıyordun? Yani,
☐ makarna yapmak uzun süren bir iş değil.
☐ makarnayı hiç sevmem.
4. Bu akşamki iş yemeğimiz şirketin geleceği için çok önemliydi. Özenli olmanı istedim ama sen giye giye bu elbiseyi giydin. Bravo! Yani,
☐ her zamanki gibi bu elbiseyi giydin.
☐ bu elbise yeterince uygun değil.
5. Sevgilinden ayrıldığın için çok üzgünsün anlıyorum ama ağlaya ağlaya bir hal oldun. Yani,
☐ çok fazla ağladın.
☐ durup durup tekrar ağlıyorsun.

4 Tekrar edelim

1. Şu duvan badanalı mı badanamamalı mı?
2. Şu yoğurdu sarımsaklasak da mı saklasak sarımsaklamasak da mı saklasak.
3. Üç tunç tas has hoş kayısı hoşafı.
4. Kartal kalkar dal sarkar, dal sarkar kartal kalkar.
5. Kırk küp, kırkının da kulpu kırk, kırk kara küp.

5 Benzerini yazalım

Yaş: 70

"Karşıma aniden çıkınca ziyadesiyle şaşırdım. Nasıl bir eda takınacağıma hüküm veremedim, adeta vecde geldim. Buna mukabil az bir müddet sonra kendime gelir gibi oldum, yüzünde beni fevkalade rahatlatan bir tebessüm vardı. Üstümü başımı toparladım, kendimden emin bir sesle 'Akşam-ı şerifleriniz hayrolsun.' dedim."

Yaş: 50

"Karşıma ansızın çıkınca fevkalâde şaşırdım. Ne yapacağıma hüküm veremedim, heyecandan ayaklarımda titredim. Amma ve lakin kısa bir süre sonra kendime gelir gibi oldum, yüzünde beni ferahlatan bir tebessüm vardı. Üstüme çeki düzen verdim, kendimden emin bir sesle 'Hayırlı akşamlar' dedim.."

Yaş: 18

"Karşıma birdenbire çıkınca acayip şaşırdım. Fena halde kal geldi yani... Baktım, o da bana bakıp sırtıyor, "Bu iş tamamdır." dedim. Artistik bir sesle 'Selam tatlım!' diyerek yanına yaklaştım."

Yaş: _____

Mizahın Gücü

Gülmenin ruh halimiz üzerindeki rahatlatıcı etkisini hepimiz biliriz. Hayal kırılganlığımızı, kederli hallerimizi boş verip bir kahkaha savurduğumuzda, karşılaştığımız zorlukları hiç ciddiye almıyormuş gibi davrandığımızda çok daha iyi hissederiz kendimizi. Yüzümüze bir tebessüm yerleştirdiğimizde her şey daha iyi görünmeye başlar.

Bazen, ayağı kayıp düşen arkadaşımızın ya da kravatını yanlışlıkla yemeğine sokan müdürümüzün gülünç halleri karşısında kendimizi tutamayıp gülüveririz. Belki biraz utanmazca ama en sahici gülüşümüz çıkar ortaya. Bazense ayağı kayan biz oluruz ve bizimle dalga geçenlere sırtmak zorunda kalınız. Bilimsel araştırmalara kulak vermek gerekirse, şekli nasıl olursa olsun gülmek insanın ruhsal durumu üzerinde olduğu kadar bedensel rahatsızlıklar üzerinde de iyileştirici etkiye sahip.

Yapılan araştırmalar anaokulundaki çocukların günde 300 kez güldüğünü, bu sayının yetişkinlerde 17'ye indiğini söylüyor. Peki neden acaba çocuklar bize böyle bir fark attılar? Gülmeyi unutacak kadar mı meşgünüz, yoksa hayatı fazla mı ciddiye alıyoruz? Evet, hayatı ciddiye almak zorundayız ama bunu yaparken de gülmekten, hatta etrafı çınlatırcasına kahkahalar atmaktan vazgeçmemeliyiz. Norman Cousins öyle yapmış mesele. O kim mi? Yakalandığı hastalık yüzünden büyük acılar çekmiş, doktorların hastalıktan kurtulma olasılığını beş yüzde bir gördüğü ama mizahın gücüyle haya-

ta dönmeyi başarmış biri. Cousins negatif düşüncenin beden üzerinde olumsuz etkileri olduğu fikrinden yola çıkarak olumlu düşüncelerin aksi etkiye sahip olacağını düşünüp hastalığı süresince her gün kendisine kahkahalar attıran video kasetler ile televizyon programlarını izlemeye koyulmuş. On dakikaya varan kahkahaların en azından iki saat boyunca rahat ve ağrısız bir uyku getirdiğini fark edince tamamen iyileşene kadar bu uygulamaya devam etmeye karar vermiş. Sonuçta kahkahalardan şifa bulan biri olarak tıp tarihine geçmiş ve yeniden doğmuşçasına hayata dört elle sarılmaya devam etmiş.

Belki de Norman Cousins'ın mizah sayesinde sağlığına kavuşmasına şaşmamak gerek. Çünkü gülme eylemi insana pozitif bir ruh hali kazandıran kimyasal maddelerin daha fazla salgılanmasını sağlar ve acı hissinin azalmasına, hatta yaraların daha çabuk kapanmasına yardımcı olur. Mizah ruhsal açıdan da insanı büyük ölçüde destekler. Şöyle ki _____

Lilay Koradan'ın "Kahkaha Atın Ömrünüzü Uzatın" adlı yazısından uyarlanmıştır

Mizah kavramıyla ilişkili sözcükler:

- gölme
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Doğru Yanlış

1. Önümüze çıkan zorlukları ciddiye almazsak kendimizi daha iyi hissedebiliriz. ☐ ☐
2. Hayata gülümseyerek bakmak olayları olumlu değerlendirmemizi kolaylaştırır. ☐ ☐
3. Hayatımız boyunca kimi zaman dalga geçen, kimi zamansa dalga geçilen oluruz. ☐ ☐
4. Sahte gülüşlerin insanın ruhsal durumuna olumlu bir katkı yapması beklenemez. ☐ ☐
5. Hayatı ciddiye almamak, her daim gülüp eğlenmek gerek. ☐ ☐
6. Cousins hastalığından televizyon izleyerek kurtulmuştur. ☐ ☐
7. Kahkaha atmak ruhsal rahatlama getirdiği gibi fiziksel acıları da azaltır. ☐ ☐

7 Anlatalım, güldürelim

- Fıkra
- Taklit
- Bilmece
- Şaka
- Anı
- Tekerleme

8 İşaretleyelim, tamamlayalım

Mizah Kursu

Var Yok

1. Mizah topluluğunun kaç kişiden oluştuğu ve kursun ne kadar süredir devam ettiği. ☐ ☐
2. Mizah topluluğunun yürütmekte olduğu sosyal yardım etkinlikleri. ☐ ☐
3. Kurstaki çalışma ortamının nasıl olduğu. ☐ ☐
4. Kurs olarak hangi yoldan gelir elde ettikleri. ☐ ☐

1. Kursiyerler arasında _____ de var.
 - ☐ İngilizce öğretmeni, karikatürist, mizah yazarı
 - ☐ dış doktoru, profesör, üniversite öğrencisi
 - ☐ anaokulu öğretmeni, dış hekim, öğrenci
 - ☐ çırak, öğretmen, şarkıcı
2. Tüm kursiyerlerin ortak amacı _____.
 - ☐ çizim becerilerini geliştirmek.
 - ☐ boş vakitlerini verimli geçirmek.
 - ☐ bir mizah dergisi çıkarmak.
 - ☐ başarılı ve tanınmış mizahçılar olmak.

Katılımcılardan biri

Doğru Yanlış

1. kursu tamamlayıp sertifika aldığı zaman bir mizah dergisinde çizerek yapmaya başlayacak. ☐ ☐
2. pek yakında uluslararası bir karikatür yarışmasına katılacağı için yoğun bir tempoda çalışmakta. ☐ ☐
3. artık çizdiği karikatürlerde kara mizah unsurlarını daha iyi oturtabiliyor. ☐ ☐
4. açısından kursun tek dezavantajı kendi çizimlerinin arkadaşlarının çalışmalarına benzemesi. ☐ ☐

7.2 Mizahın Türkçesi

9 Dinleyelim, yanıtlayalım

Bizi Anlatan Komedyen: Cem Yılmaz

Yazara göre Cem Yılmaz'a zeki denmesinin sebebi

- ☐ insanları güldürmesidir.
- ☐ anlatım gücünün etkileyiciliğidir.
- ☐ insanları kendileriyle karşı karşıya getirmesidir.
- ☐ taklit mizahından kaçınmasıdır.

Cem Yılmaz,

1. gösterileri insanlara mesaj da veriyor.
2. dahice bir anlatım gücü var.
3. neşeli ve komik bir kişi.
4. hayatını açıkça yaşayan bir kişi.
5. yaşam biçimi ve görünüşü nedeniyle sıra dışı birisi.
6. kafası farklı şekilde çalışıyor.
7. seçtiği konular çok sıra dışı.
8. iyi bir oyuncu.

Doğru Yanlış

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Doğru Yanlış

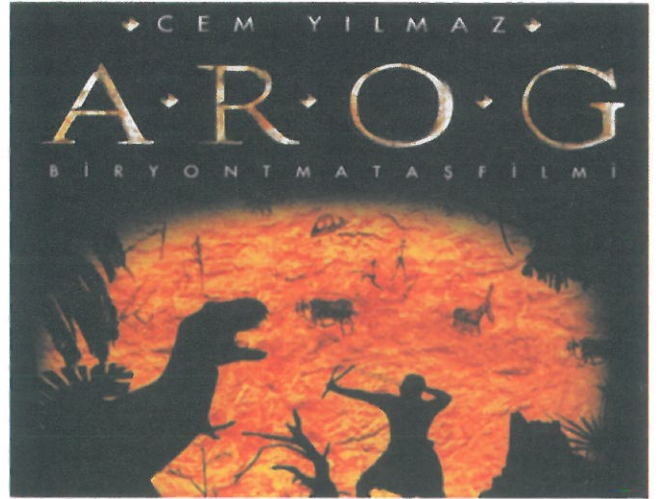
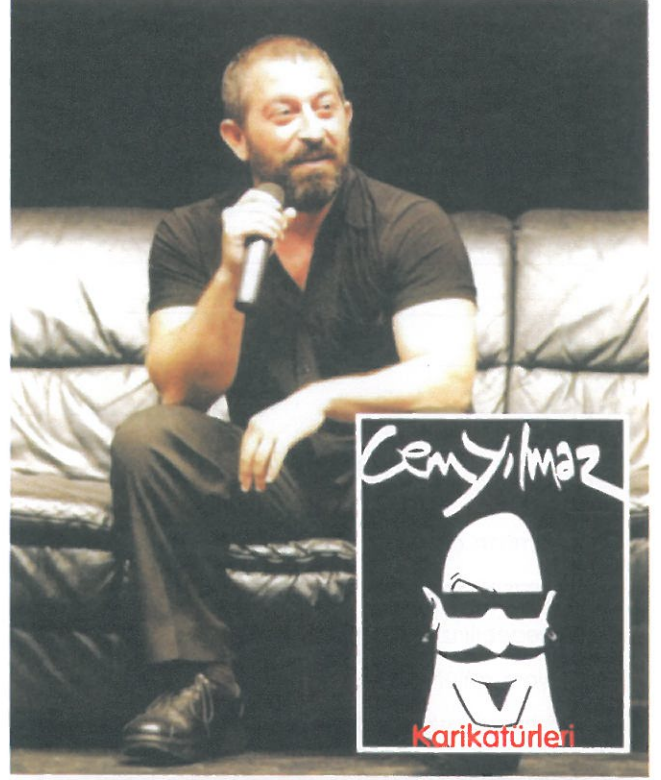
1. Cem Yılmaz'a kızan insanların eleştirileri yerinde.
2. Pek çok alan da dahil olmak üzere insanı en iyi konu eden kişilerden biri Cem Yılmaz.
3. Gerçeği görmek ve göstermek zor değil.
4. Cem Yılmaz'ın komedisi pek çoklarından daha sade ama daha komik.
5. Cem Yılmaz'ın gösterileri taklit içermeli.

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

"keskin gözlü bir kaşif olup insan dünyasının içine girmek."

- ☐ İnsanlarla ilgili her şeyi önceden görmek
- ☐ İnsanlarla ilgili her şeyi gözünde canlandırmak.
- ☐ İnsanlarla ilgili her şeyi gözlemleyip yakalamak.
- ☐ İnsanlarla ilgili her şeyi bilmek istemek.

demektir.

10 Yazalım

Başaralı Bir Komedyen...

Adı: _____

Yaptığı işler: _____

Sizce başarısının sırrı: _____

Size göre komedyenlerin başarısız olmasının sebepleri: _____

YİNELEMELER				... mi ...
Tümce	Ad/Eylem/Sıfat/hiç	-	Ad/Eylem/Sıfat/hiç	Tümce
Ne demek istediğini Onun sağı solu belli olmaz Görünüşte Sorsan Türkçe Şöyle Burak Öğretmenimiz	hiç bilgili sıcak baharatlı biliyor efendi araba gelir çalışkan	mi mi mu mü	hiç bilgili sıcak baharatlı biliyor efendi araba gelir çalışkan	bir çorba içmek istiyorum. pırlanta gibi bir çocuktur. çok iyi bir insan. ama markete gidip ekmek bile alamaz. bu saatte gelir mi gelir. ama kesinlikle uzun yolda güvenli değil. anlamadım.
Örnekler				
<i>Görünüşte araba mı araba, ama kesinlikle uzun yolda güvenli değil.</i> <i>Ne demek istediğini hiç mi hiç anlamadım.</i> <i>Onun sağı solu hiç belli olmaz bu saatte gelir mi gelir.</i> <i>Sorsan Türkçe biliyor mu biliyor, ama markete gidip ekmek bile alamaz.</i> <i>Şöyle sıcak mı sıcak, baharatlı mı baharatlı bir çorba içmek istiyorum.</i>				
<i>Burak efendi mi efendi mi, çalışkan mı çalışkan pırlanta gibi bir çocuktur.</i> <i>Öğretmenimiz bilgili mi bilgili, deneyimli mi deneyimli, çok iyi bir insan.</i> <i>Öğretmenimiz çok bilgili mi bilgili, deneyimli, deneyimli, çok iyi bir insan.</i>				

11 Tamamlayalım

soğuk • hiç • esprili • yakışıklı • kaba • büyük • lüks
hoş • sepmatik • yapmak • sinirli

- Bugün hava soğuk mu soğuk.
- Bugüne kadar çocuklarım benim sözlerimi _____ dinlemediler.
- Sence Sinan böyle bir şey yapar mı?
- Hiç belli olmaz _____.
- Bu ev _____, _____. Tam istediğim gibi.
- Yaşlılar gençlerin sorunlarını _____ anlamıyorlar.
- İpek'in nişanlısı _____, _____ bir genç.
- Onlarla aynı ortamda bulunmaktan _____ hoşlanmıyorum.
- Cantürk Bey _____, _____ çok iyi bir insan.
- Onların başkalarının düşmesine bu kadar gülmelerini _____ anlamıyorum. Bence hiç komik değil.
- Bugüne kadar talih bana _____ gülmedi. Ben çok şanssızdım.
- Yeni müdürümüz _____, _____ sevimsiz bir tip.

12 Yeniden yazalım

- Bu yarışmayı kazanmak için çok çalıştım. Sonunda sana verdikleri bu ödül bence yeterince büyük değil.

- Sabahtan beri "Kurt gibi açım." diye söyleniyorsun. Şimdi kalkmış tost siparişi veriyorsun. Bunu mu yiyeceksin.

- Ne zamandır tatil için plan yapmaya çalışıyorlardı. O kadar düşünüp sonunda Antalya'yı mı seçmişler.

- Aylardır şirkete yeni eleman almak için uğraşıyorsun. Bu kadar özenli elemelerin ardından, bu bilgisayar bile kullanamayan adamı mı işe aldın?

- "Donuyorum, üzerime kalın birşeyler alacağım." dedin ve sonunda bu incecik hırkayı mı giydin.

Yabancı Diller

Gani Müjde

Yabancı dillere karşı **oldum olası** yabancıyım. Yabancıların güzel Türkçemizi bilmedikleri halde derlerini en azından İngilizce ile şakır şakır anlatmalarından acı duysam da yabancı diller konusunda kendimi geliştirmek zorunda olduğumu düşünüyorum. Okuduğum ortaokulda İngilizce dersine karakoldan polislerin ve bekçilerin gelmesi beni İngilizceden soğutmuş olsa da, bir yabancıya olan aşkım sayesinde İngilizcem bir parça daha ilerledi. **Ama şu Fransızca yok mu...** Fransızca'yı konuşulurken anlamama rağmen ne yazabiliyor ne de okuyabiliyorum. Aslında gene de **boş sayılmam**, örneğin Fransızcada kelimenin tamamının okunmayacağını bir yerde fren yaparak kelimenin devamı yokmuş gibi davranılacağını bilirim. Örneğin Renault'a Reno denmesi gerektiğini geçen yıl öğrenebildim nihayet. Ama madem Reno diyecekler neden Renault yazıyorlar onu hala anlamış değilim!

Mesela "Nantes" yazar "Nant" okurlar. Kardeşim "Nant" yazın **olsun bitsin**, sonundaki es'i niye yazıyorsun? Zaman kaybı değil mi? Fransızlar "Versailles" yazacaklarına "Versay" yazıp kurtulsalardı sadece kağıt ve kalem tasarrufuyla **köşeyi dönerlerdi**. **Netekim** bakın kalem sanayii gelişmiş adamların. Mont Blanc, Bic, Parker? Neden, çünkü yaz yaz bitmiyor kelimeler.

İşte halkımın da benim gibi yabancı kelimelere karşı okuma zorluğu olduğunu düşünerek Türkiye'de ticaret yapan firmaları uyarmak zorunda hissediyorum kendimi.

SCHWEPES

17 - 18 yaşlarındayken adını zor söyleyebildiğim bu meşrubatın kapaklarından bir sürü bedava meşrubat çıkardı. Ama ben hiçbir zaman bakkala gidip "Bana ordan bir Sicheveppees ver abi" diyemedim. Bir iki kez parmağımla "Şundan istiyorum." dedim, anlamadı bakkal. "Hangisi sicheveppes mi yoksa cola mı?" diye sorunca, "Sen bana bir ayran ver en iyisi." deyip **kestirip attım**. Lezzetini de severim ama gel gör ki hala içemem. Koskoca Gani Müjde Schewepes'i doğru telaffuz edemiyor dedirtmem kendime...

MR. BRICOLAGE

Şimdi benim güzel halkımın hepsi Saint Benoît (Sen Benua okunuyormuş) mezunu değil ki. Üstelik bu firma bir nevi hırdavatçı dükkanı. Müşterileri arasında bol miktarda duvarcı, badanacı, Laz müteahhit ve demirci var. Benim bu güzel insanlarıma eziyet çektirmenin **alemi var mı**? Şimdi bir duvarcıya, demirci arkadaşı nereye gittin dese adam nereye gittiğini nasıl söyleyecek? "Meee reeee Biricolaage"ye gittim dese kimse inanmaz. Üstelik benim halkımın anlamadığı şeyleri tekrar ettirme gibi bir huyu da vardır. "Nereye nereye?" Bu durumda cevap şöyle olabilir: "Yok bişey yav. Camiden geliyorum..."

FABOULOSSO

Brezilya dizileri neden tutuyor. Çünkü İspanyolca yazıldığı gibi okunan bir dil. Şimdi benim Marimar seyreden kadınıma tutup da Fabouloso deterjanı nasıl satacaksın? Vim, Cif gibi okuma yazma bilmeyenin bile kolaylıkla okuyabileceği ürünler dururken kadın, bakkaldan nasıl Fabouloso istesin? Bakkal veresiye defterine Fabouloso diye nasıl yazsın?

CORN FLAKES

Bu güzel memleketin insanı kahvaltılarda hala reçel, zeytin ve peynir ekmek yiyorsa Corn Flakes'i telaffuz edemediği içindir. "Bana ordan bir Corn Flakes ver." diyeceğine "Yüz gram zeytin." diyor **çıkıyor işin içinden**.

Benden söylemesi, firmalar beni dikkate alır almaz, orasını bilemem...

1. "oldum olası"

- kendimi bildiğimden beri ☐
- ben beni bildim bileli ☐
- yaşadıkça ☐
- kendime geldiğimden beri ☐

2. "Ama şu Fransızca yok mu..."

- Fransızcam da İngilizcem gibi ilerledi ☐
- Fransızcayla ilgili sıkıntılarım var. ☐
- Fransızca'yı çok daha kolay öğrendim. ☐
- Fransızcam İngilizcemden daha kolay ilerledi ☐

3. "olsun bitsin"

- çözölsün ☐
- yeniden başlasın ☐
- hiç bitmesin ☐
- istediğin gibi olsun ☐

4. "benden söylemesi"

- uyarı ☐
- tehdit ☐
- itiraf ☐
- kızgınlık ☐

5. "boş sayılmam"

- hiçbir şey bilmiyorum değilim. ☐
- çok şey bildiğim söylenemez. ☐
- çok şey biliyorum değilim. ☐
- ilgisiz sayılıyorum. ☐

6. "alemi var mı"

- amacı ne? ☐
- yararı var mı? ☐
- bir faydası var mı? ☐
- gereği ne? ☐

7. "çıkıyor işin içinden"

- sorundan kaçıyor ☐
- sorun yaşamaktan kurtuluyor ☐
- problemi çözüyor ☐
- meseleyi hallediyor ☐

8. "nitekim"

- ama ☐
- zaten ☐
- aslında ☐
- oysa ☐

9. "kestirip attım"

- çok sinirlendim ☐
- uzatmadan konuyu kapattım. ☐
- konuyu değiştirdim. ☐
- konuyu kısalttım. ☐

10. "köşeyi dönmek"

- kolaylık sağlamak ☐
- çok para kazanmak ☐
- parasız olmak ☐
- köşe bucak kaçmak ☐

14 Anlatalım

Ana Dilinizde...

Konuşma dilinde, genellikle mizahi amaçla, kimi zaman argo sayılabilecek sözcükler, hitap şekilleri kullanılır.

Yav oğlum, abi, güzel abim, yok bişey yav...

- Türkçede bu tür başka hangi kullanımları duyduunuz?
- Sizin dilinizde aynı amaçlarla seçilen sözcükler hangileri?
- Siz günlük hayatınızda bu tarzı kullanır mısınız? Niçin?
- Çevrenizde bu tarzı kullananları dinlemekten keyif alır mısınız? Niçin?
- Ülkenizdeki mizah yazarları genellikle böyle bir tarz kullanır mı?
- Mizah yazarlarının argo kullanımı hakkında neler düşünüyorsunuz?

7.3 Komedi Dünyası

15 Okuyalım, işaretleyelim, eşleştirelim

Sessiz ve Derinden

Çok duyanız. "İnsanları ağlatmak kolay, güldürmek zor iştir." derler. Gerçekten bunca olumsuzluk arasında insanları güldürmek için çok yetenekli olmak gerekir. Ama ben çocukluğumda yalnızca mimik ve hareketlerin olduğu sessiz komedi filmlerini seyrederken kahkahalarla güldüğümüzü hatırlıyorum. Onlardaki saflık ve samimiyet miydi bizi güldüren bilmiyorum ama o komedyenler yaşadıkları dönem içinde zoru başarmışlardı; insanları tek bir kelime etmeden güldürmüşlerdi.

"Sessiz film" deyince herhalde herkesin aklına önce Charlie Chaplin gelir. Oyuncu, yarattığı 'modern palyaço' Şarlo, filmlerinin gösterildiği her ülkede insanların beğenisini kazanmıştır. Filmlerinde o dönem koşulları için imkansız gibi görünen mizansenlere ve akrobatik hareketlere yer veren Chaplin, komedi sinemasının bütün gereklerini yerine getirmekle birlikte, heyecanın ve hareketin asgari düzeye çekildiği sahnelerinde de dramatik yapısını sergileyebilmiştir. Laurel ve Hardy adında iki arkadaş da geçmişte çok sevilen ve popüler olan iki komedi kahramanıdır. Yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde çevirdikleri kısa filmlerle ünlü olmuş Amerikalı Komedi ikilisi, başlarına gelen komik olaylarla insanları kahkahadan kırıp geçirmiştir. Bu ikilinin üyelerinden, cılız olan Stan Laurel ve onun ortağı şişman olan Oliver Hardy'dir. Laurel ve Hardy, sinema tarihinin en ünlü ve en iyi ikilisi olarak anılmaktadır. Birlikte toplam 106 filmde rol almışlardır. Anne ve babası da komedyen olan Buster Keaton ise daha üç yaşındayken, ailesiyle birlikte Üç Keaton adı altında gösterilere çıkıyordu. 1920

yılında askerden döndükten sonra ilk uzun metrajlı filmini çekti ve birden yıldız oldu. Bir yıl içinde, kendi yapım şirketine kendi yazdığı, yönettiği ve oynadığı filmler çekmeye başladı. Hiçbir filminde değişmeyen ifadesiz yüzü ile "Büyük Taştan Suru" lakabını kazanmıştı.

Harold Lloyd da sessiz film dönemine damgasını vuran özgün ve etkili sanatçılardan biriydi. 1914 ve 1947 yılları arasında 200'e yakın film çekti. Bunların bir kısmı sessiz filmlerdi. Yarattığı gözlüklü karakter becerikli, tuttuğunu koparan azimli bir gençtir. ve Lloyd'u alanında başarılı, özgün bir isim haline getirmiştir. Harold Lloyd filmleri bugünün izleyicisinde bile heyecan yaratabilecek, gözüpek bir fiziksel beceriyi gerekli kılan ustalıklı sahneleri ile hatırlanmaya devam etmektedir. Harold Lloyd'un "Safety Last!" filminde bir gökdelenin tepesindeki saatin yelkovanına tutunmuş haldeki görüntüsü, sinema dünyasının en unutulmaz karelerinden biri haline gelmiştir.

Şu anda hiçbir hayatta olmayan sinemanın sessiz kahramanları, yaşadıkları dönemde olduğu gibi şu anda da komedi sektörünün en önemli kişileri olarak anılmaktadır.

1. Karakterler birbiriyle karşılaştırılmış.
2. Sessiz sinemanın komedyenlerinden övgüyle söz edilmiş.
3. Komedyenlerin hepsinin yarattığı karakterlerin özellikleri verilmiş.

Doğru Yanlış

☐	☐
☐	☐
☐	☐

damgasını vurmak

- ☐ moda olmak
- ☐ unutulmazlar arasına girmek
- ☐ insanların diline düşmek
- ☐ rakiplerinin önüne geçmek

1. Komedi dünyasına küçük yaşlarda adım atmıştır.
2. Filmlerinde komedi unsurunun yanında drama da yer vermiştir.
3. Filmlerinde fiziksel becerisini kullanmaktan kaçınmamıştır.
4. Yirminci yüzyılın başlarında komedi filmleri çekmiştir.

- ☐ Charlie Chaplin
- ☐ Laurel ve Hardy
- ☐ Buster Keaton
- ☐ Harold Lloyd

16 Eşleştirelim, tümcede kullanalım

1. Gülüp oynamak	☐ İyilik yapar görünüp kötülük yapmak
2. Gülmekten kınılmak	☐ Aşırı derecede gülmek
3. Kahkahayı basmak	☐ Yüksek sesle gülmek
4. Kahkahayı ağzında söndürmek	☐ Kendini tutamayıp yüksek sesle gülmek
5. Kahkaha atmak	☐ Edep sınırlarını aşmamak için gülmeyi sınırlamak
6. Gülerken ısırarak	☐ Neşeli, sevinçli, keyifli, güzel vakit geçirmek

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

17 Konuşalım

Siz de ülkenizde gülmek eylemine ait deyimleri ve anlamlarını sınıftaki arkadaşlarınızla paylaşınız.

BELİRTEÇLER			hiç yoktan, hiç değilse	
Tümce	hiç	Belirteç	Tümce	Örnekler
Hiç spor yapmıyorsun Ders çalışmıyorsun Bu senin sandığın kadar önemli bir sorun değildi Daha önce Nasıl döktün elindeki kahveyi haliya Beni	hiç	yoktan değilse mi	derslere düzenli gel. iş çıkardın sevmedin burada bulundunuz mu? üzdün herkesi hiç değilse yürüyüş yap	Ders çalışmıyorsun hiç değilse derslere düzenli gel. Nasıl döktün elindeki kahveyi haliya hiç yoktan iş çıkardın. Demek istediğin neydi, hiç mi hiç anlamadım. Spor yapmıyorsun hiç değilse yürüyüş yap. Daha önce hiç burada bulundunuz mu? Bu senin sandığın kadar önemli bir sorun değildi hiç yoktan üzdün herkesi. Beni hiç mi sevmedin? Nasıl döktün elindeki kahveyi haliya hiç değilse iş çıkardın.

18 Tamamlayalım

1. Güzel güzel akşam yemeğimizi yerken _____ bir tartışma başlatıp keyfimizi kaçırdın.
2. Biliyorum unutkanısın ama _____ evlilik yıldönümümüzü hatırlasaydın.
3. Komşularımızla çok samimi olmamıza gerek yok ama _____ karşılaştığımızda selamlaşmaktan kaçınmamak gerekiyor.
4. Benim sözlerimi yanlış anlayınca _____ bağırp çağırma başladı.
5. Onunla yemeğe çıkmayı _____ istemiyordum ama çok ısrar edince kabul etmek zorunda kaldım.
6. Bütün gün çalışmak zorunda değilsin, ama _____ bir kaç saatini derslerine ayırabilirsin.
7. O kadar başım ağrıdı ki, bugün derste anlatılanları _____ anlamadım.
8. Güne keyifle başladım, ama müdür beni azarlayınca _____ keyfim kaçtı.
9. Düne kadar incecik olmayı planlıyordum, ama _____ bir kaç kilo verebilseydim iyi olurdu.
10. "Ev işlerine yardım et." diye ısrar etmiyorum, ama _____ benim topladığım yerleri dağıtma.

19 Tamamlayalım

Bir Komedi Klasığı: BENNY HILL Şov

Geçen cumartesi evde tek başıma sıkılmış bir halde oturuyordum, kanallarda gezerken eğlenceli bir şeyler bulmayı umuyordum. Çok gırgır bir şey değildi aradığım ama _____ beni gü-lümsetecek, sıkıntıyı alacak bir şeyler seyretmeyi istiyordum. Bir baktım ki kanallardan birinde İngiliz komedyen Benny Hill'in şovu var! Kendi kendime "Bu program tek başına olmanın verdiği _____ biraz giderir." diye düşündüm. Ama program boyunca bu kadar güleceğimi _____ düşünmemiştim. Her bir skeçte çocukluğumda güldüğüm şeylere hala gülebildiğimi fark ettim. Fazla beklenti içinde olmadığım program _____ akşamımı renklendirdi.

20 Yazalım

Sevdiğiniz bir komedyeni hangi yönleriyle sizin beğeninizi kazandığına değinerek anlatınız.

21 Tamamlayalım

İstanbul Komedi Film Festivali

Kişi	
TOTO (Antonio De Curtis)	
Jacques Demy	
Nick Park	

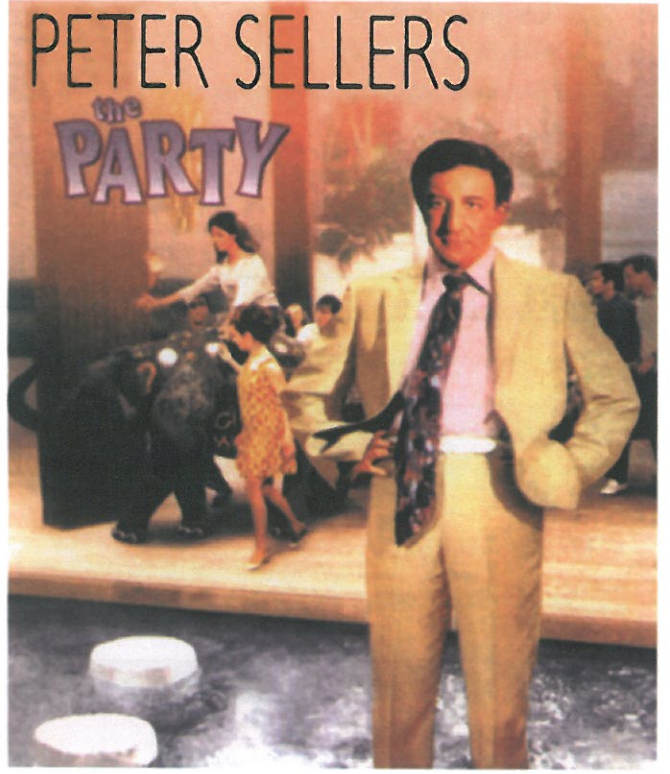
1. Festival yedi gün sürecek.
2. Festivalde Türkiye'den 50 film gösterilecek.
3. Festivalde ilgi görülen dizilerden de örnekler verilecek.
4. Festivalin dokuz bölümünden üçü sinemanın üç ustasına ayrılmış.

Doğru Yanlış

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

22 Dinleyelim, işaretleyelim

Parti

Doğru Yanlış

1. Yazar filmi ön yargıyla seyretmeye başlıyor.
2. Yazar filmin ilk sahnesinde bu filmde eski tadı alamayacağını anlıyor.
3. Peter Sellers "Parti" filminde küçük kazalar yapan bir kişiyi canlandırıyor.
4. Yazarın en hoşlandığı sahne Hrundi Bakshi'nin havuza ayakkabısını düşürmesi.
5. Yazar filmde aktörün davranışlarını biraz abartılı buluyor.

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Hrundi Bakshi

- ☐ partide insanlara yersiz sözler söylüyor.
- ☐ partideki insanlarla rahatça iletişim kuruyor.
- ☐ yemek masasında boş bulduğu tabureye oturuyor.
- ☐ partiye özel olarak davet ediliyor.

Yazar filmi,

- ☐ aktörün performansı
 - ☐ olayların akışı
 - ☐ yönetmenin başarısı
 - ☐ komiklik derecesi
 - ☐ günümüz filmlerine kıyasla başarısı
- açısından değerlendiriyor.

En Miskin, En Komik KEDİ

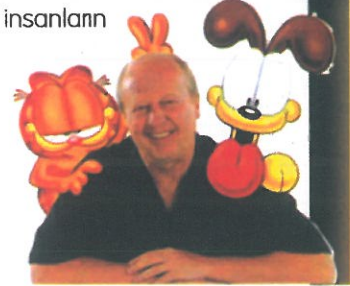
Jim Davis 1978 yılında dünyanın en tembel, en aç gözlü kedisini yarattığında bu kadar sevineceğini ve popüler olacağını tahmin etmiş miydi acaba? Belki ilk çizimlerini yaparken bunun sevilen bir karakter olacağını düşünmüştür ama bu kadar popüler olacağını aklına getir-memiştir.

Garfield ilk olarak Jim Davis tarafından gazete için karikatür serisi olarak oluşturulmuştu. Garfield adını Jim Davis'in büyükbabasından aldı. Bu çizimlerde Garfield'ın tembelliği, oburluğu, pazartesi günlerinden ve diyet yapmaktan nefret etmesi gibi özellikleri vurgulanıyordu. Garfield'ın maceralarına sahibi Jon ile evde beraber yaşadıkları Odie adındaki saf bir köpek eşlik ediyordu. Garfield serisi gün geçtikçe daha da popüler oldu.

1985-1987 yıllarında popülaritesini tam yitirmeye başlamıştı ki 1988 yılında çizgi filmleri yapılmaya başlandı. 1990'larda bu çizgi filmler

yayınlanmaya başladı. Garfield tekrar eski ününe kavuştu; adına birçok anlaşıma yapıldı. Defter, kitap, silgi ve oyuncakları da raflarda yerini aldı. Garfield 1992'de yalnızca karikatür olmaktan çıktı. Çizgi film, kalem, kitap, silgi gibi birçok ürünü çocukların beğenisini kazandı. 2002 yılında Garfield'in ilk filmi çekildi. Bu filmde Garfield, animasyon olarak çizilmişti. 2006 yılında Garfield 2 gösterime girdi. 26 Kasım 2007'de Türkiye'de 3. versiyonu "Garfield Gets Real", "Garfield Geri Dönüyor" olarak beyazperde de yerini aldı. Garfield 'in en son filmi "Garfield Fun Fest" bu sene vizyona girmiştir

Garfield'ın hala popüler olmasının nedeni küçükler açısından sevimli ve eğlenceli olması, büyükler açısından ise hayatı çok fazla ciddiye almaması, istediği gibi davranması, yediğinin önünde **yemediğinin arkasında olması**, yani insanların yaşamak için harıl harıl çalıştığı dönemde rahat içinde yaşaması olabilir.

	Var	Yok
1. Jim Davis'in büyükbabasının karakteri	☐	☐
2. Garfield'in karakter özellikleri	☐	☐
3. Garfield'in hayatındaki kahramanlar	☐	☐
4. Garfield'in sahibinin kişiliği	☐	☐
5. Garfield'in popülarlığını yitirme sebebi	☐	☐
6. Jim Davis'in Garfield sayesinde edindiği servet	☐	☐
7. Garfield'in başarılı olmasının temelinde iyi bir pazarlama yönteminin yatması	☐	☐
8. Garfield'in sevilmesinin altında yatan sebepler	☐	☐

"Yediğnin önünde yemediğnin ardında"

- ☐ Etrafında her zaman yemek var.
- ☐ Çok fazla yemek yiyorsun.
- ☐ Rahat içinde yaşıyorsun.
- ☐ Rahatına çok düşkünsün

Garfield ilk başlarda günlük gazetelerde yayınlanmak üzere oluşturulmuş bir karakterdi. Bir anda çok ilgi gördü ve bu ilgiyi hiç mi hiç kaybetmeden günümüze kadar geldi. İlk çizgi serisinde Garfield'ın oburluğu, tembelliği ve cimriliği üzerinde duruldu. Yazara göre Garfield'ın popüler olmasının sebebi hayata olan bağlılığının vurgulanması.

8

Ruhun Gıdası

1. Müzik Başucumda

1 İşaretleyelim, ekleyelim, anlatalım

1. Hangi müzik?

☐ Klasik	☐ Pop	☐ Metal
☐ Hip Hop	☐ Caz	☐ Disko
☐ Elektronik	☐ Etnik	☐ Opera
☐ _____	☐ _____	☐ _____

2. Niçin müzik?

☐ Dinlenmek için	☐ Eğlenmek için
☐ Stresimi yenmek için	☐ Kafa dağıtmak için
☐ Enerjimi atmak için	☐ Hüzünlenmek için
☐ _____	☐ _____

3. Ne zaman müzik?

☐ Uyanır uyanmaz	☐ Ders çalışırken
☐ Yemek yaparken	☐ Uyumadan önce
☐ Duş yaparken	☐ Yolculukta
☐ _____	☐ _____

4. Hangi enstrüman?

☐ piyano	☐ keman	☐ davul
☐ klarnet	☐ akordeon	☐ gitar
☐ _____	☐ _____	☐ _____

2 Eşleştirelim

1. Müzik aleti	☐ Nota
2. Kalın, gür ses	☐ Türkü
3. Afrika'ya özgü bir davul	☐ Bando
4. Müzik yazısı	☐ Arabesk
5. Törenlerde kullanılan çalgı grubu	☐ Oktav
6. Şarkıda tekrarlanan bölüm	☐ Çalgı
7. Karamsarlığı konu eden bir müzik türü	☐ Tiz
8. Sekiz sestem oluşan ses dizisi	☐ Nakarat
9. Halk şarkısı	☐ Tam-tam
10. İnce, keskin ses	☐ Davudi

3 Tamamlayalım

- Müziğin insan hayatında önemli bir yeri vardır. Çünkü _____
- Müzik; hayvanları ve bitkileri de etkileyebilir. Örneğin _____
- Müzik eğitimi insanı farklı açılardan geliştirir. Şöyle ki _____

4 Okuyalım, işaretleyelim, özetleyelim

Müziğin Matematikliği

Sanat ve bilim genellikle birbirinden ayrı tutulan iki alandır, çünkü bilim "doğru"yu, sanat ise "güzel"i temsil etmektedir. Bilimde teoriler ve ispatlar varken sanatta bireysel düşünceler daha ön plandadır. Matematik ve müziği de birbirinden ayıran önemli unsurlar olmasına rağmen bu iki disiplin birçok açıdan son derece ilişkilidir. Her ikisinde de estetik, stil ve evrensel dil vardır. Bir müzisyen Bach'ı nasıl ilk melodilerinden anlayabiliyorsa, bir matematikçi de Gauss'u ilk satırlardan fark edebilir.

Matematik ve müzik ilişkisi çeşitli boyutlarda düşünülebilir. İlk olarak müziğin kökenindeki matematikten bahsedebiliriz. Müziğin armonik yapısı matematikseldir, çünkü belirli kurallara bağlı olarak biçimlendirilmektedir. İkinci olarak müziğin zihinsel aktiviteler üzerindeki etkisi akla gelmektedir. Müzik eğitimi kişilerin bilişsel becerilerini, dolayısı ile matematik performanslarını geliştirmektedir. Müzik pek çok insan için bir "eğlence kaynağı", matematik ise pek çok insan için bir "baş belası" iken, müziğin matematik eğitimi üzerindeki olumlu etkilerini kullanmak oldukça akılcı bir davranış olacaktır.

Tarih boyunca pek çok matematikçi müzikle ilgilenmiş ve müzik, iki bin yıl öncesinde matematiksel bir bilim olarak ele alınmıştır. Hatta Eski Yunan'da matematiğin dört ana dalından biri olarak kabul edilmiş, aritmetik, geometri ve astronomi ile aynı düzeyde görülmüştür.

Müzik elbette pek çok insan için öncelikle bir eğlence aracıdır. Müzik dinlemek, bir enstrüman çalmak ya

da dans etmek kişiye büyük zevk verir ve bu etkinlikler sırasında hiç kimse müziğin duygusal etkileri dışındaki yararlarını düşünmez. Çünkü müzik bir sanat dalı olarak öncelikle kişinin duygularını dışa vurmasını sağlamaktadır. Ancak müziğin ilk anda akla gelmeyen başka bir etkisi daha vardır, biz ruhumuzu okşayan, kaliteli bir müzik dinlerken aslında beynimiz harekete geçmektedir.

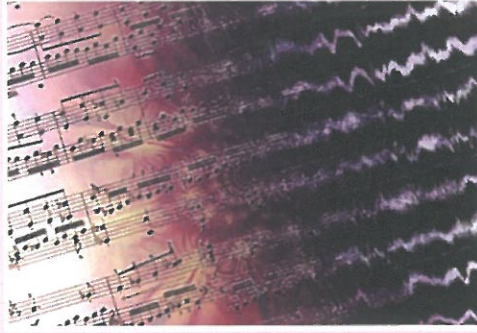
Müzik ile bilişsel aktivitelerin gelişimi konusunda yıllardır çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. 1993'te "Mozart Etkisi" olarak duyurulmuş araştırma

hala önemini korumaktadır. Bu araştırmada psikoloji bölümünde okuyan 38 öğrenciye 10 dakika süre ile Mozart'ın iki piyano için yazdığı sonatı dinletildikten sonra düşünme testi uygulanmış, deneklerin testten 8-9 puan daha yüksek sonuçlar elde ettiği görülmüştür. Bu çalışmanın yanı sıra fareler üzerine yapılan bir araştırma da ilginçtir. Farelere uzun süre Mozart müziği dinletilmiş ve

farelerin labirent çözmeye daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlar karmaşık yapıları müziğin matematik ve satranç gibi ileri düzey beyin etkinlikleriyle eşdeğer olduğu şeklinde yorumlanmaktadır.

Gözlemlerimize dayanarak söyleyebiliriz ki, tüm yüksek zekalı insanlar mutlaka müzikal değillerdir fakat tüm müzikalitesi yüksek insanlar yüksek zekalıdır. Bu şekilde bakıldığında da müzikal başarı ile zekanın ilişkilendirilmesi şaşırtıcı değildir.

Yard. Doç. Dr. Ece Karşal'ın "Matematik ve Müzik" yazısından uyarlanmıştır

	Var	Yok		Doğru	Yanlış
1. Müziğin çocuklar için eğitim amaçlı kullanıldığı.	☐	☐	1. Müzik "baş belası" sayılan matematiği eğlenceli hale getiren bir araçtır.	☐	☐
2. Matematikçilerin çoğunda müziğe karşı bir ilgi olduğu.	☐	☐	2. Matematik bilgisi müzik yeteneğinin gelişmesini destekler.	☐	☐
3. Müziğin sanatsal bir ürün olarak insan üzerinde yarattığı etkiler.	☐	☐	3. Müziğe karşı yeteneği olan insanlar aslında birer matematik bilginidir.	☐	☐
4. Müziğin satrançla benzerliği.	☐	☐	4. Karmaşık yapıdaki müzikler insanlarda olduğu kadar hayvanlarda da bilişsel becerileri geliştirir.	☐	☐
5. Çoğu insanın matematikten neden hoşlanmadığı.	☐	☐			
	Doğru	Yanlış			
1. Matematik ve müzik birçok açıdan birbiri ile ilişkili iki disiplindir.	☐	☐			
2. Geçmişte müzik matematiğin bir kolu olarak kabul görmüştür.	☐	☐			
3. Müzik yeteneği yüksek zekanın bir göstergesidir.	☐	☐			
4. Yapılan araştırmalar hayvanların da matematik zekasına sahip olduğunu göstermiştir.	☐	☐			

EDİLGEN			-il + -mEktE(dir)
Eylem	Ek	Ek	Örnekler
sergile anlat bil izle kaybet uygula	-l / -n -ıl / -ın -il / -in -ul / -un -ül / -ün	-maktadırlar -mekteldir	<i>Futbol bugün bütün dünyada milyonlarca izleyici tarafından izlenmektedir.</i> <i>Tarihte parayı ilk kez Likyalıların kullandığı bilinmektedir.</i> <i>TÖMER'de verilen dil kurslarında öğrencilere % 25 indirim uygulanmaktadır.</i> <i>Her yıl yüz binlerce insan sigaraya bağlı hastalıklardan hayatını kaybetmektedir.</i> <i>Türk kültürüne ait geleneksel el yapımı ürünler Ankara Etnoğrafya Müzesi'nde sergilenmektedir.</i> <i>Bu çalışmada ergenlik çağındaki çocukların fizyolojik açıdan yaşadığı değişiklikler anlatılmaktadır.</i> <i>Bu çalışmada ergenlik çağındaki çocukların fizyolojik açıdan yaşadığı değişiklikler anlatılmaktadır.</i>

5 Yeniden yazalım

- Güzellik salonumuzdaki lazer işlemlerini eğitimli uzmanlarımız uyguluyorlar.
- Müzemizde yer alan sanat eserlerini ileri teknoloji güvenlik sistemleri koruyor.
- Uzmanlar spora başlayacak kişilere önce doktor kontrolünden geçmelerini tavsiye ediyorlar.
- Hastanemizde anlaşmalı olduğumuz kurumların çalışanlarını ücretsiz muayene ediyoruz.
- Maya uygarlığının mükemmel bir astronomi bilgisine nasıl sahip olduğunu bilim adamları hala tartışıyor.
- 17 Ağustos depreminden önce hiç kimse ev ve iş yerlerine deprem sigortası yaptırmıyordu.
- Şirketimize yapılan tüm iş başvurularını insan kaynakları uzmanlarımız titizlikle inceliyorlar.
- Ormanların büyük bir bölümü insanlar tarafından hızla yok edilmektedir.

6 Yeniden yazalım

- Şu anda yeni internet sitemiz üzerinde çalışıyoruz. Bu site çok yakında açılacak.
Şu anda üzerinde çalışmakta olduğumuz internet sitesi çok yakında açılacak
- Takımımıza transfer etmek üzere iki sporcuyla görüşüyoruz. Onların adını daha sonra açıklayacağız.
- Şu anda doktora tezimi yazıyorum. Bu tezi daha sonra yayımlamayı düşünüyorum.
- Konser hazırlıklarına devam ediyoruz. Bu konser 24 Mayıs'ta olacak.
- Daha önce bir muhasebe firmasında çalışıyordum. O firma sigorta primlerimi ödememiş.
- Yeni fabrikamızın inşaatı sürüyor. Bu fabrika tamamlandıktan sonra süt ürünleri imal etmeye başlayacağız.

7 Dinleyelim, işaretleyelim

MP3'ten Önce MP3'ten Sonra

Var Yok

1. Geçmişte MP3'lerin neden yaygın olmadığı.	☐	☐
2. Müzisyenlerin MP3'ler nedeniyle karşılaştıkları maddi sorunlar.	☐	☐
3. MP3'lerin ses kalitesinin düşük olduğu.	☐	☐
4. Müzisyenlerin neden kolay dinlenen müzikler yaptıkları.	☐	☐

Doğru Yanlış

1. Biz eskiden müziğe bugünkü gençlerden daha fazla meraklıydık.	☐	☐
2. Artık insanlar müziği diğer pek çok şey gibi hızlı tüketmektedir.	☐	☐
3. Geçmişte daha kaliteli şarkılar yapılmaktaydı.	☐	☐
4. Günümüzde müzik sanat olarak değerlendirilmemektedir.	☐	☐
5. MP3'ler dinleyici açısından birçok avantaja sahiptir.	☐	☐

Anlatıcı için söylenebilir:

- ☐ Müziğin bir eğlence aracı olarak görülmesine karşıdır.
- ☐ Orijinal albüm yerine MP3 almayı hırsızlık olarak yorumlamaktadır.
- ☐ MP3'lerin müziği yok edeceğine inanmaktadır.
- ☐ MP3 dinlemeyi sahte tablolar yapmaya benzetmektedir.

"Ben bir müziğin uzun sürede sindirilmesinden yanayım."

- ☐ Hiç aç değilim, daha öğleyin yediklerimi bile sindiremedim.
- ☐ Bugün çalışmayıp biraz dinlen, böylece daha önce öğrendiklerini sindirmiş olursun.
- ☐ Ona hala kırgınım, bana söylediklerini bir türlü içime sindiremiyorum.
- ☐ Ailesi baskı yaparak oğullarını iyice sindirmiş, koca adam ama hiçbir şeye ses çıkaramıyor.

8 İşaretleyelim, canlandıralım

Kim Haklı?

- ☐ Müzik dinlerken ses kalitesinin önemli olduğunu düşündüğüm için orijinal albüm almayı tercih ederim.
- ☐ CD'lerin içinde sevmediğim parçalar da yer aldığı için MP3 almak bana daha mantıklı geliyor.
- ☐ Bence internetten MP3 indirmek yasadışı sayılmaz, herkes yapıyor.
- ☐ Yasadışı yollarla MP3 indirmek müzisyenlerin ekmeğiyle oynamak anlamına gelir.
- ☐ Bana kalırsa MP3'ler yüzünden müzik alanında kalite düşüyor.
- ☐ MP3'ler aslında müzisyenlerin de işine yarıyor, çünkü albümlerini tanıtmış oluyorlar.
- ☐ Bu pahalılıkta insanlar MP3'ler olmasaydı da albüm satın almazdı.

A

Müzik eğitiminizi tamamlayıp uzunca bir süre gece kulüplerinde çalıştıktan sonra bir albüm çıkarmayı başardınız. Şarkılarınız çok tutulmasına rağmen albümden yeterli bir gelir elde edemediniz. Şu anda katıldığınız bir açık oturum programında üniversite öğrencileriyle MP3'lerin müzik endüstrisine etkilerini tartışmaktasınız. Aşağıdaki konulara değinerek MP3'lerin size verdiği zararları gençlerin anlamasını sağlayın.

- Albüm çıkarmanın maddi manevi zorlukları
- Albüm satışlarında durgunluk
- Herhangi bir ürünün ücretinin ödenmeden alınmasının etik olmaması.

• _____

• _____

B

Üniversitede okuyan, müziğe meraklı bir gençsiniz. Pek çok arkadaşınız gibi albüm satın almayı internetten müzik indiriyor ve bunda bir sakınca görmüyorsunuz. Şu anda katıldığınız bir açık oturum programında müzisyenlerle MP3'lerin müzik endüstrisine etkilerini tartışmaktasınız. Aşağıdaki konulara değinerek MP3'lerin müzik sektörüne zarar vermediğini anlatın.

- Albümlerin pahalılığı
- MP3'lerin insanların müzik kültürlerini geliştirmesi.
- Müzisyenlerin asıl gelirlerini konser ve organizasyonlardan elde etmeleri.

• _____

• _____

8.2 Çare Müzikte

9 Dinleyelim, soruları bulalım, işaretleyelim

Müzik Sadece Ruhun Gıdası Değil

- ☐ Özellikle Türk müziğinin tedavi amacıyla kullanılması nedeni nedir?
- ☐ Peki müziğin bitkiler üzerindeki etkilerine bir örnek verebilir misiniz?
- ☐ Evinde çiçek yetiştirenlere onlara müzik dinletmeleri önerilir. Böylece çiçeklerin daha sağlıklı olacağı, yapraklarının daha parlak ve canlı olacağı söylenir. Yani müziğin sadece insanları değil diğer canlıları da etkilediğini söyleyebilir miyiz?
- ☐ Peki müzikoterapi daha çok hangi hastalıklarda kullanılıyor; özellikle tercih edildiği bir hasta grubundan söz etmek mümkün mü?
- ☐ Müzik günlük hayatın koşuşturması içindeki günümüz insanına dinlenme, stresle mücadele etme, kaygılardan kurtulma ve sıkıntılardan uzaklaşma konularında yardımcı oluyor. Kısacası 'müzik ruhun gıdasıdır' sözü koruyucu tıp açısından önemli bir anlam ifade ediyor diyebilir miyiz?
- ☐ Müzikoterapinin ruhsal hastalıklar üzerinde etkileri nelerdir?
- ☐ İnsanların ruh halinin dönem dönem, hatta gün içinde bile değişiklik göstermesi normal midir?
- ☐ Bilimsel olarak müziğin insan beyni ve bedeni üzerindeki etkisinden bahseder misiniz, müzik insan psikolojisini nasıl etkiliyor?

Prof. Dr. Selahattin İçli, _____ sorusu üzerine çalıştıklarını söylüyor.

- ☐ Anne kamındaki çocuklar müzikten etkileniyor mu?
- ☐ Anne kamındaki çocuk müziği algılıyor mu?
- ☐ Premature bebekler müziği algılayabiliyor mu?
- ☐ Premature bebekler müzikten nasıl etkileniyor?

Doğru Yanlış

1. Müziğin olumlu etkilerinden yararlanabilen tek canlı insan değildir. ☐ ☐
2. Müzik sayesinde insanın morali yükselir. ☐ ☐
3. Müziğin tedavi edici etkisi üzerine en çok Türkler çalışmıştır. ☐ ☐
4. Müzik yakın gelecekte yalnızca ruhsal değil pek çok hastalık türünün iyileştirilmesinde kullanılabilir. ☐ ☐
5. Bütün müzik türleri tedavi amaçlı kullanılabilir. ☐ ☐

10 İşaretleyelim, anlatalım

Müziğin Hayatıma Etkileri

- ☐ Genellikle gün içinde dinlemek için ruh halime uygun müzikler seçerim.
- ☐ Dinlediğim müziğe göre ruh halim değişir.
- ☐ Ancak şarkıların sözleriyle kendi hayatım arasında bağ kuruyorsam o şarkıyı sevebilirim.
- ☐ Sözlerini anlamıyorsam yabancı müzik dinlemekten hoşlanmam.
- ☐ Benim ruhumu etkileyen melodidir. Sözleri anlamasam da müzik hoşuma gidiyorsa dinlemekten zevk alırım.
- ☐ Ensturumantal müzik dışında dinlenen şarkıları anlamsız buluyorum çünkü bence müzik melodinin hissettirdikleridir.
- Bence _____

ULAÇLAR		-mEksizin
Eylem	Ek	Örnekler
anla din çık sus şikayet et yap doldur dur uyu	-maksızın -meksizin	Şirketimize iş yoğunluğundan şikayet etmeksizin mesai saatleri dışında bile çalışacak elemanlar lazım. İki ay boyunca durmaksızın çalışıp projeyi zamanından bitirdik. Bu formu doldurmaksızın başvuruda bulunamazsınız. Yağmur bir haftadır dinmeksizin yağıyor. UNESCO din, dil, ırk ayrımı yapmaksızın faaliyet gösteren bir kuruluştur. On iki saat hiç uymaksızın araba kullandı. Bu metinleri anlamaksızın sınavda başarılı olmanız mümkün değil. Konuşmacı kendisine ayrılan süreyi de aşarak bir buçuk saat boyunca susmaksızın konuştu. Kahvaltı yapmaksızın evden çıkmam.

11 Tamamlayalım

- Bunca yıldır bir gün bile durumundan şikayet et meksizin gece gündüz çalışıyor.
- Dur _____ yağan kara rağmen hiçbir yerde konaklamadan yolculuğumuza devam ettik.
- Evlenme teklifini hiç tereddüt et _____ kabul etti.
- Kanunlar dil, din ayrımı gözet _____ tüm insanların haklarını savunmak içindir.
- 6 ay süresince internet sayfamızı ziyaret etmeyen kullanıcıların üyelikleri kendilerine sorul _____ silinecektir.
- Tek kelime et _____ birine onu sevdiğini gösterebilirsin.
- Katılımcıların sayısının yetersiz olması nedeniyle toplantı yeni bir gün belirle _____ ertelendi.
- Bir özür bile dile _____ seni affetmemi nasıl beklersin!
- Takımımız rakip önemli ya da önemsiz diye düşün _____ her maça büyük bir ciddiyetle hazırlanıyor.
- Bir hafta kullandığım ayakkabının altı delinince ayakkabıyı iade etmek istedim. Bana hiçbir şey sor _____ ayakkabıyı alıp yenisini verdiler.
- Migren hastalığı nedeniyle pek çok kişi günlerce din _____ süren baş ağrıları çekiyor.
- Bu organizasyonu hazırlarken hiç bir fedakarlıktan kaçın _____ özveriyle çalışan tüm arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunuyorum.
- Bit _____ tüken _____ yaşanan zorlukların hepimizi çok yıprattığının farkındayım.
- Şirketimizin bugünlere gelmesinde hiçbir kişisel çıkar gözet _____ yalnızca şirket menfaatlerini gözeterek çalışanların payı büyüktür.
- Akademik çalışmalarında elinden gelen desteği esirge _____ çalışmalarını kısa sürede tamamlamamı sağlayan Prof. Dr. Altan Er'e çok şey borçluyum.
- Yaklaşık otuz yıldır bitkilerle ilgili çalışmalar yapan doktor, bu çalışmalarını hiçbir ücret talep et _____ halkla paylaşıyor.
- Köy okullarında zorluktan yakın _____ gönüllü olarak çalışan öğretmenler yılbaşında devlet tarafından primle ödüllendirildi.

12 Okuyalım, işaretleyelim

Müzikle Tedavi

(1) Çoğumuzun günlük yaşamında müziğin önemli bir yeri vardır. Diskoya gittiğimizde çalan müzik karşısında çoğumuz dans etme gereği duyarız. Bir marş duyduğumuzda çoğumuz coşkulanır ve adımlarımızı sertleştiririz. Ninniler, özellikle çocukların uykusunu getirir, bazı sesler kimilerini rahatsız ederken kimilerine huzur verir, bazı müzikler çalışma temposuna hız kazandırır, alış-veriş yaparken mağazada çalan müzikler müşterinin alım isteğini artırabilir. Kısaca müzik bizi farklı biçimlerde etkiler. Bütün bu yargılar gösteriyor ki müzik psikolojimizle doğrudan ilgisi olan bir olgu.

(2) İnsanoğlu, var olduğundan beri, kendini gereksinimleri doğrultusunda yaratmaya ve keşfetmeye adanmıştır. İşte sanat da bu yaratıların en önemlilerinden... İnsan müziği de her şey gibi kendi gereksinimleri için yaratmıştır. Yiyecek bulabilmeyi garantiye almak isteyen Buzul Çağı insanı duvara resim yapıyordu. Bu onun avını yakalayabilmek için yapmış olduğu büyüydü. Belki bu büyüü daha etkin kılmak için yakalayacağı hayvanın sesine benzer sesler çıkarıyordu. Gereksinimler, başka gereksinimleri beraberinde getirdi. Dolayısıyla, insanoğlu gibi sanat da evrimleşti. Günümüzde sanatı ve tabii ki sanatın bir dalı olan müziği hala gereksinimlerimizi karşılamak için kullanıyor, günlük yaşam içinde onu vazgeçilmez kılıyor.

(3) Kolektif olarak yapılan işlerde müziğin önemi oldukça büyük. Çeşitli kültürlerde, birlikte yapılan işlerde

bir taraftan iş yapılırken bir taraftan şarkı söylemek oldukça yaygındır. Örneğin Lazlarda kimi şarkılar çalışma sırasında ortak heyecan ve ritim sağlamak için söylenir. Kimileri ise, ağır işlerde daha çok gücü bir yerde toplamak ve konsantrasyonu sağlamak için söylenir. Bir çok kültürde, toplu gerçekleştirilen dinsel ritüeller için de okunan dualar ritmik ve çoğunlukla melodiktir.

(4) İnsanların müziğe gereksinim duyduğu diğer bir durum ise tedavidir. İnsanlık tarihine baktığımızda müzikle tedavi yönteminin çağlar boyu kullanılmış olduğunu görebiliyoruz. Günümüzde hala bu yöntem kullanılmakta ve gerçekten işe yaramaktadır. Özellikle şeker hastalarının tedavisinde pek çok örnekten söz edilmektedir. Kimi müzik terapistlerine göre etkili olan ritim, kimilerine göre makam, kimilerine göre sadece çıkarılan ve duyulan sesler.

(5) Dünyada müziği insan psikolojisini ve fizyolojisini iyileştirme amacıyla kullanan pek çok okul ve organizasyon var. Örneğin, "New York Müzik Terapi Rahatlama Projesi" bunlardan biri. Gerçekten müzik terapi uygulaması yapıyorlar. Proje kapsamında çoğunlukla, travmalar, kaygı bozuklukları, alkol ve madde bağımlılıkları, ailevi ve diğer gündelik ilişkilerin sorunlarını çözümlenebilmek için çocuklar ve yetişkinler için yirmi beş ayrı müzik tedavi programı uygulanmakta ve bu programlarda otuz üç profesyonel müzik terapisti çalışmakta. Müzik terapi uygulama merkezi olarak saydıkları yerlerin başında rehabilitasyon merkezleri geliyor. Bunun dışında gezici olarak kolej, üniversite gibi yerlerde hizmet vermekteler. Neden müzik terapi sorusuna ise, çoğunlukla "İnsanların gündelik hayatta başka türlü ifade edemeyecekleri duygulara müzik bir çıkış sağlıyor." diye cevap veriyorlar.

(6) Müzik gerçekten bazen insanın kendini olduğundan daha iyi hissetmesini sağlayabiliyor. Çok fazla sıkıldığımızda bazen bir ritim tutturup, kendimizi daha iyi hissedebiliyoruz. Belki de zaten vücudumuzda var olan ritmi açığa çıkarmış oluyoruz. Müzik aynı zamanda fizyolojik bir şey değil midir? Damarımızda akan kanın bir ritmi vardır. Kalp atışlarımızı dinlediğimizde ritmini duymak oldukça basit. Dışarıdan aldığımız seslerin de belli bir düzeni olması vücudumuzdaki ritmi ve akışı düzenliyor olmalı.

Öyle ya da böyle, müzik hayatımızda sandığımızdan daha önemli bir yer tutuyor gibi görünüyor. Boşuna dememişler; "Müzik ruhun gidasıdır".

Özge Denizci'nin "İyileştiren Müzik" adlı yazısından uyarlanmıştır

13 Paragraflarla eşleştirelim

- ☐ Müzik vücudumuzun biyolojik ritmiyle uyumu sebebiyle psikolojik durumumuzu etkiliyor olabilir.
- ☐ Müzikten çeşitli hastaların derilerine deva olması için de yararlanılmaktadır.
- ☐ Müzik günlük yaşamımızdaki davranış biçimlerimizi etkiler.
- ☐ İnsan tarih boyunca ihtiyaç hissettiği şeyleri bulmaya odaklanmıştır.
- ☐ İnsanların bir arada yaptığı işlerde birlik duygusu hissetmeleri için müzikten yararlanılır.
- ☐ Günümüzde müziğin beden ve ruh sağlığına olumlu etkileriyle ilgili örgütlü çalışmalar yapılıyor.

Metne göre müzikten _____ gibi alan-
larda yararlanılmaktadır.

- ☐ çocuklar ve ebeveynler arasındaki sorunların giderilmesi
- ☐ uyuşturucu gibi bağımlılıkların ortadan kaldırılması
- ☐ insanların enerjilerini yükseltip eğlenmelerinin sağlanması
- ☐ çalışma sırasında odaklanmanın sağlanması ve hızın artırılması

"New York Müzik Terapi Rahatlama Projesi"ndeki terapistlere göre müzikle tedavi yapılmasının nedeni,

- ☐ müziğin pek çok olumlu etkisinin olmasıdır.
- ☐ müziğin ifade edilemeyen duyguları ifade etmekte etkin bir yol olmasıdır.
- ☐ insanların duygularını ifade edememesidir.
- ☐ insanların ruhsal ve bedensel sorunlarının olmasıdır.

Doğru Yanlış

1. İnsanoğlu, müziği ihtiyaç duyduğu için yaratmıştır ve ona halen ihtiyaç duymaktadır. ☐ ☐
2. İnsanoğlunun ihtiyaçları zaman içinde fazlalaşmıştır. ☐ ☐
3. Müzikle tedavi son yıllarda ortaya çıkmış ve yeni yeni kullanılmaya başlanmıştır. ☐ ☐

_____ "New York Müzik Terapi Rahatlama Projesi"nin çalıştığı yerlerden değildir.

- ☐ Kolejler ☐ Hastaneler
☐ Rehabilitasyon merkezleri ☐ Üniversiteler

14 Yazalım

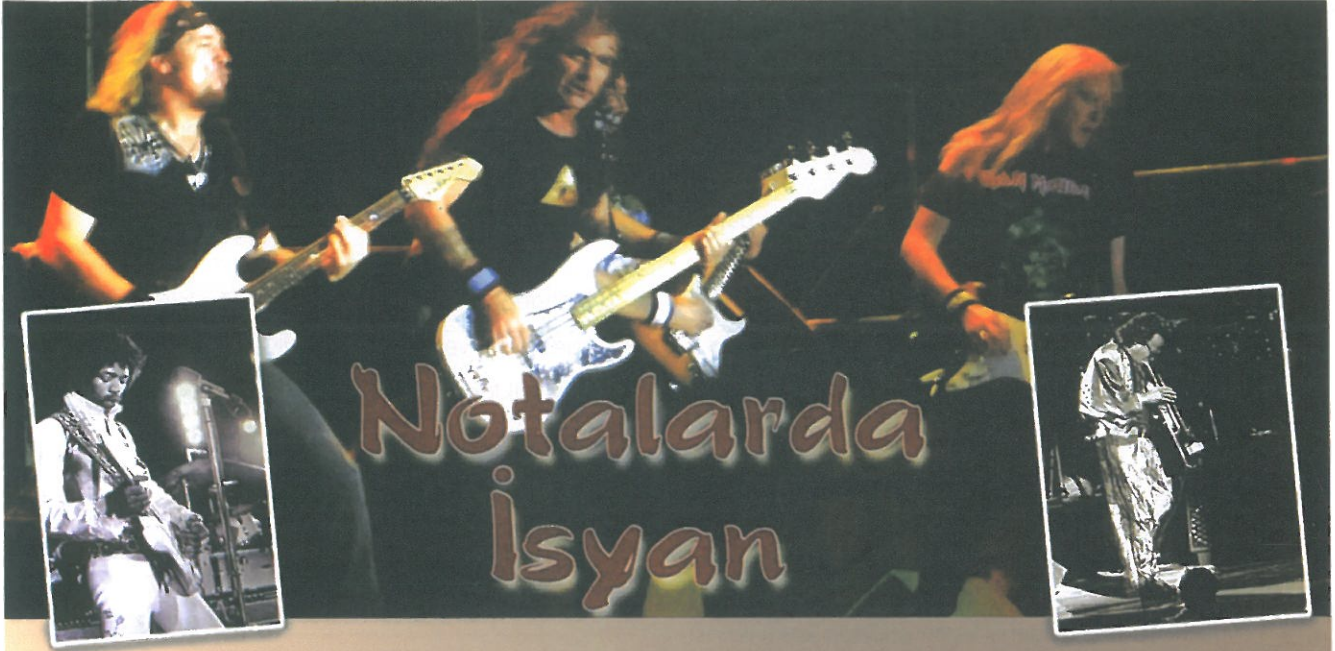
Müzik Ruhun Gıdası mıdır?

- Müzik ve insan psikolojisi
- Müzik türü ve hayata bakış tarzı
- Ne zaman hangi tür müzik

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper appears to be a standard notebook page or a sheet of stationery. There is no handwriting or other markings on the page.

8.3 Şarkı Söylemek Lazım

15 Okuyalım, işaretleyelim

En basitinden en karmaşığına, müzik zamanla bir eğlence aracı olmasının ötesinde insanların toplumsal sorunları dile getirmelerini de sağlamıştır. Geçmiş eskilere dayanan blues, caz ve rock müzik yaşanan sorunların ve zorlukların ifade edilmesinin bir yoludur.

Kendisinden sonra gelen müzik türlerine de öncülük eden blues, Afrika'dan 1600'lü yıllarda Amerika'ya getirilen insanların bir yandan tarlalarda çalışırken bir yandan da hep bir ağızdan şarkı söylemeleriyle birlikte ortaya çıkmıştır. Bu şarkıların sözleri özgürlüğü, birliği, beraberliği ve ümidi dile getiren, haksızlıkları sorgulayan sözlerdi. Çiftlik sahiplerinin işçilere, cumartesi geceleri eğlence düzenlemelerine izin vermesiyle bu eğlencelerde söylenen şarkılar özgürlük çığlıklarını daha da alevlendirdi. Böylece ilk blues besteleri ortaya çıkmış oldu. 1900'lerin başına gelindiğinde şarkıcılar ve söz yazarları, özellikle Memphis şehrinde ortaya çıkmaya başlamışlardı. 1909 senesinde ise blues tarihi için belki de ilk altın sayfa açılıyordu. Memphis şehrinin belediye başkan adaylarından E.H. Crump, yeni yeni kurulmaya başlayan blues gruplarından biri olan Handys Band'den seçim propagandasında kullanılmak üzere bir parça yazmasını istemişti. Bu grubun yazdığı "Mr. Crump" isimli parça ile hem E.H. Crump başkanlığı kazanıyor hem de Handys Band, Memphis Blues'u geniş bir çevreye tanıtıyordu. Bu dönemden sonra yıldızı parlayan blues, efsanevi B. B. King tüm zamanların en iyi gitaristi kabul edilen Jimi Hendrix, Louis Armstrong, John Lee Hooker gibi pek çok değerli müzisyeni müzikseverlerle buluşturdu.

Cazın kökeni Eski Afrika'ya (ruhani törenler, blues ve ragtime) ve Batı dünyası geleneklerine dayanır. 1900'ların başında gelişmeye başlayan cazın blues ve rock müzikten ayrılan özelliği, doğaçlama olarak seslendirilmesidir. Zülümleri, acıları, üzüntüleri anlatmaya 19. yüzyılda başlamıştır. Bir çok tür oluşmuş ve dünyaya yayılmıştır. Doğaçlamaları kalıcı kılmak için son elli yılda seslendirmeler notaya alınmıştır. Bu müziğin dünya ile tanışması ise 1917 yılında Dixieland Jazz Band'in ilk plaklarının piyasaya çıkmasıyla olmuştur. Caz yalnızca geçmişte değil, bugünde en çok sevilen ve popüleritesi gün geçtikçe artan müzik türlerinden biridir.

Blues akımından etkilenen bir başka müzik türü de rock müziktir. Rock müzik felsefesini anlamak için blues felsefesini incelemek gerekir. Blues şarkıcıları haksızlıklar karşısındaki sitemlerini üstü kapalı bir şekilde belirtmişlerdir. Bunu gittikçe geliştiren blues sanatçıları bu sitemin üzerindeki örtüyü yavaş yavaş kaldırmaya, müziklerini de aynı şekilde daha açık hale getirmeye başlamışlardır. Söz ve müziğin sitemi artık gittikçe isyan boyutuna getirmesi rock müzikle başlamıştır. Rock müzikte elektro gitarın kullanılmasının en büyük sebebi ise gitarın doğal sesinin değiştirilmesi sonucu oluşturulan kulakları tırmalayıcı tınısının, isyanı ve acıyı en iyi şekilde yansıttığının düşünülmesidir.

müzik türlerinin,

Var Yok

1. birbirleriyle ve diğer müzik türleriyle olan etkileşimleri.
2. şiddet içerikli konulara değinmeleri.
3. ortaya çıkış hikâyeleri.
4. sözlerde duyguları aynı tarzda ifade etmeleri.

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Yazar;

- ☐ sözü edilen müzik türlerinin tanımlarını yapıyor.
- ☐ sözü edilen müzik türlerini birbiriyle karşılaştırıyor.
- ☐ sözü edilen müzik türleri hakkında verdiği bilgilere kişisel görüşlerini de ekliyor.

Müzik türleri,

- ☐ hemen hemen aynı tarihlerde ortaya çıkmıştır.
- ☐ aynı duygu ve düşünceleri farklı şekillerde ifade ederler.
- ☐ aynı enstrümanları kullanırlar.
- ☐ günümüzde gençler arasında popülerdir.

alevlendirmek

- ☐ Tartışmayı alevlendiren son konuşmacının iddiasıydı.
- ☐ Çocukluğumdan beri dinlediğim şarkılar sahneye çıkma isteğimi alevlendirdi.
- ☐ Esen rüzgâr sönmeye yüz tutan ateşi alevlendirdi.
- ☐ Dinlediği şarkılar ülkesine duyduğu özlemi alevlen-diriyordu.

	Blues	Caz	Rock
Farklı türlere sahiptir.			
Büyük bir kitleye yayılması politik bir olay sayesinde olmuştur.			
Sözlerdeki anlam örtülü bir biçimde verilmiştir.			
İnsanlar giderek artan bir ilgiyle bu müzik türünü dinlemektedir.			
Kullanılan enstrümanın sesindeki özellik duyguları daha etkili gösterir.			
Etkilendiği müzik türündeki ifadeleri daha dolaysız olarak aktarmıştır.			

16 İşaretleyelim, düzeltelim

Eskilerden Bir Albüm

Var Yok

1. Grubun ilk albümünü çıkardığı yıl
2. Grubu ilk olarak gördükleri tarih
3. Grubun konserlerinde kullandığı efektler
4. Seyrettikleri konseri organize eden kişi
5. Seyircilerin konserlerde verdiği tepkiler
6. Konserin bir de filminin bulunduğu

Doğru Yanlış

"The Wall" albümünde,

1. bir karakterin toplumdan uzaklaşması anlatılıyor.
2. hikaye Pink adında karakterin gençlik yıllarından itibaren başlıyor.
3. işlenen konular arasında eğitim, babaya duyulan özlem gibi konulara yer veriliyor.
4. hikaye grubun üyelerinin kişisel tecrübelerinden faydalanılarak oluşturulmuş.

kulağının pası silinmek

- ☐ Şarkıcı şarkının bir bölümünü bağıracak söyleyince hepimizin kulağının pası silindi. Uzun zamandır böyle bir yere gelip müzik dinlememiştik, sayenizde kulağımın pası silindi.
- ☐ Sevdiğim şarkıyı peş peşe çalışıyorum, kulaklarımın pası siliniyor.
- ☐ Dinlediğim farklı müzikler sayesinde kulağımın pası siliniyor, böylece farklı melodilere kulağım alışıyor.

Engin, televizyon kanallarında bir şey bulamadığı için sıkılıyor. Yaprak konseri ilk defa görüyor. Engin bu konser ilk yayınlandığında 4-5 yaşlarında olduğunu söylüyor. Engin bu grubu ilk defa kuzenlerinden duyuyor. Yaprak bu konserin bir hikayesi olduğunu yeni öğreniyor. Engin şarkıların sözlerini anlamıyor ama yine de şarkıları çok beğeniyor.

BELİRTEÇLER		henüz, daha artık, zaten, şimdilik	
Bağlaç	Tümce	Bağlaç	Tümce
henüz daha artık zaten şimdilik	bu arabayı kullanmak istemiyorum İşlerimi diplomalarınız bugünkü programım Bence o ceketi almamakla çok iyi ettin filmin başlamasına bu gömlek 200 lira mı? Yok bütün yıl çok yoğun çalıştınız	henüz daha artık zaten şimdilik	hazır değil, haftaya tekrar arayın lütfen. boş görünüyor, görüşebiliriz. bir saat var, acele etme güzel bir tatili hakkettiniz. daha neler? her gün yeni bir sorun çıkarıyor. Çok pahalıydı. bitirebildim, bu yüzden sizi arayamadım
Örnekler			
Bugünkü programım şimdilik boş görünüyor, görüşebiliriz. Artık bu arabayı kullanmak istemiyorum her gün bir sorun çıkarıyor. Bence o ceketi almamakla çok iyi ettin zaten çok pahalıydı. İşlerimi henüz bitirebildim bu yüzden sizi arayamadım. Filmin başlamasına daha bir saat var, acele etme.		Diplomalarınız henüz hazır değil, haftaya tekrar arayın lütfen. Bu gömlek iki yüz lira mı? Yok daha neler? Bütün yıl çok yoğun çalıştınız. Artık güzel bir tatili hakkettiniz. Şimdilik bu hasta için yapabileceğimiz hiçbir şey yok. Bekleyeceğiz. Bütün yıl çok yoğun çalıştınız. Henüz güzel bir tatili hakkettiniz.	

17 Tamamlayalım

- Gelecekte hangi mesleği seçeceğim konusunda henüz bir karar vermiş değilim.
- sabahtan beri başım ağrıyor, bir de sen kulağımın dibinde bağıarak şarkı söylüyorsun.
- Senin bugün evi temizlemene gerek yoktu, yarın temizlikçi gelmeyecek miydi?
- Bugüne kadar özveriyle çalıştıktan sonra emeklerinizin karşılığını almanız gerektiğini düşünmüyor musunuz?
- Bu kadar dinlendikten sonra sizce de çalışmaya başlamanın zamanı gelmedi mi?
- Misafirlerin gelmesine bir saat kaldı siz hiçbir yemeği hazırlayamadınız.
- Yoğunluktan yeni komşuları ziyaret edemedim, ama yoğun olmak işime geldi. Çünkü bugünlerde canım hiç kimseyle görüşmek istemiyorum.
- Yeni eve geçince yeni eşyalar alacağız, ama eskilerle idare ediyoruz.
- Ne kadar çabuk yoruluyorsun, biraz önce mola vermiştin.
- Hiç ısrar etme daha fazla yiyemeyeceğim, son günlerde çok kilo aldım, rejim yapmam lazım.
- Oğlumun okula gittiği ilk gün dün gibi aklımda.
- Öğrenciler sınavda biraz daha süre istiyorlar çünkü kompozisyonlarını bitirmemişler.
- benim bilgisayarımı kullanmanıza izin veriyorum, ama artık kendi bilgisayarını tamir ettirsen iyi olur.
- mutfak sabah toplamama rağmen bir sürü bulaşık birikmiş.
- Yemek hazır değil, on dakika sonra sofraya oturabiliriz.
- Ünlü futbolcu Alex'in bir İngiliz takımına transferi sakatlığı nedeniyle askıya alınmış.
- Saat çok geç olmuş biz yavay yavaş iznizi isteyelim.
- yaptığı şımarıklıklara ses çıkarmıyoruz, ama böyle davranmaya devam ederse onu uyarmak zorunda kalacağız.
- birbirinizle tartışmaya bir son verin. siniflerim bozuk bir de sizi dinlemeyeyim.
- Dışarıya çıkarken atkını takmayı unutma. yeni iyileştin, tekrar hasta olmak istemezsin herhalde.

18 Tamamlayalım

Hayatımda Müzik

İş yerinde o kadar yoğun çalışıyorum ki kendime vakit ayıracak zamanım kalmıyor. Her gün "Saat hemen altıya gelse de eve gitsem." diye düşünüyorum. İşten sonra eve gidince ilk işim hemen bir duş alıp müzik açmak oluyor. Müzik eşliğinde huzurla yemeğimi yiyorum. _____ eskisi gibi işten sonra bir yerlere gitmeye enerjim kalmıyor. Eskiden işten sonra eve girmek istemezdim, arkadaşlarla bir yerlere gidip bangır bangır müzik dinlerdik. Şimdi müzik zevkim bile değişti. _____ arabamda ve evimde daha hafif şeyler dinlemeyi tercih ediyorum. Eskiden rock dinlemeyi tercih ederdim. Şimdi caz gibi beni rahatlatan müzikleri tercih ediyorum. _____ eskiden beri, her ne kadar rock dinlesem de, caza karşı hep ilgim olmuştu. Ben müzik zevkinin yaş ilerledikçe gelişeceğini düşünürdüm. Ama yeğenim bu fikrimi değiştirdi. _____ 12 yaşında ama yetişkin bir insanın müzik kültürüne ve deneyimine sahip. _____ onun böyle bir müzik zevkine sahip olacağı yıllar öncesinden belliydi. Bebekken, _____ konuşamıyordu bile, ne zaman ağlasa ona klasik müzik dinletirdik. _____ ayağa kalktığımızda bile müziği açacağımız anlayıp susardı. Herhalde yeğenim bana çekmiş, o da benim gibi sıkıntısından müzik dinleyerek kurtuluyor. İkimiz için de müzik hayatın önemli bir parçası.

19 Anlatalım

Benim Şarkım

Bence dinlediğim şarkı;

- beni rahatlatmalı, günlük sıkıntılardan uzaklaştırmalı
- içimi coşturmalı, bana yaşama sevinci vermeli
- benim yaşadığım duygulara hitap eden sözlerle sahip olmalı
- toplum, çevre ve insan hakları gibi konulara değinmeli
- sözleriyle değil müziğiyle beni etkilemeli

20 Yanlışı işaretleyelim

Müzik Dünyasından Haberler

Blues Festivali, _____.

- ☐ geçmişi 19 yıl öncesine dayanan bir gelenek haline gelmiştir.
- ☐ dünyaca ünlü şarkıcıları 14 ildeki Blues severlerle buluşturuyor.
- ☐ yalnızca yurt içi değil, yurt dışındaki kitlelere de ulaşma özelliğine sahip
- ☐ Türkiye'de bu alanda gerçekleştirilen tek festival olma özelliğine sahip.

Pentagram Grubu,

- ☐ ilk konserini 200 kişilik bir gruba verdi.
- ☐ birçok ünlü Türk ozanının şarkısını seslendiriyor.
- ☐ Türkçe parçaların yanı sıra İngilizce şarkılar da seslendiriyorlar.
- ☐ konseri hakkında bilgiye ulaşmak için müzik kanalının internet sitesine bakmak mümkün.

Ceza,

- ☐ müziğinde siyasetle ilgili görüşlerine de yer veriyor.
- ☐ insanların tepkilerini göstermeleri gerektiğine işaret ediyor.
- ☐ magazin gerçeği yansıtmamasından rahatsızlık duyuyor.
- ☐ söylemek istediklerini üstü kapalı bir şekilde dinleyicilere aktarıyor.

Aralık ayının ortasında turleri başlayacak.	<i>Blues festivali</i>
İzleyicilerin görüşleri alınacak.	
Programın sunucusu etkinliğe seyirci olarak katılacak.	
Haziranın 18'inde konser verecek.	
Çarşamba günü izleyicilerle buluşacak.	
Ankara'da hayranlarıyla buluşacak.	

21 Yazalım

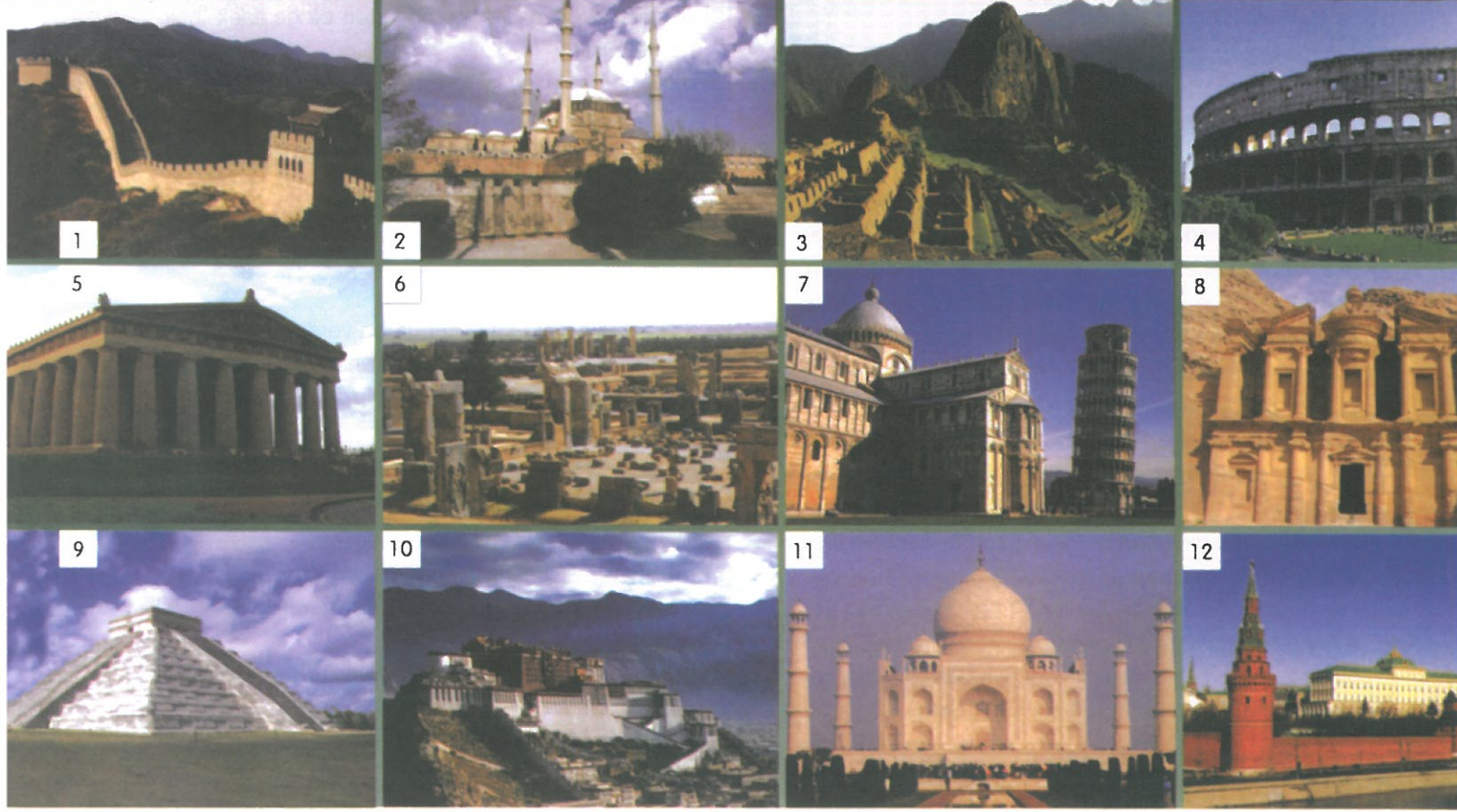
Müziğin toplumun sorunlarına dikkat çekme, kitleleri bir araya getirme, isyanı gösterme özelliği hakkında düşüncelerinizi kendi ülkenizden ve dünyadan örneklerle açıklayınız.

9

Yapı ve Yapım

1. Dünyanın Bin Bir Harikası

1 Eşleştirelim, tartışalım

1. Çin Seddi
2. Kulezyum
3. Persepolis
4. Machu Picchu
5. Pisa
6. Selimiye Camisi
7. Tac Mahal
8. Kremlin Sarayı
9. Parthenon
10. Kukulkan Piramidi
11. Petra
12. Potala Sarayı

- ☐ Meksika'da bulunan ve Mayaların astronomi ve matematik bilgilerini ortaya koyan 30 m yükseklikte üçgen yapı.
- ☐ Ürdün'de kireç taşına oyularak inşa edilen tiyatro, tapınak, ev gibi yapıların yer aldığı antik kent.
- ☐ Antik Yunan'da Tanrı Athena'ya ithafen Akropolis Tepesi'nde yapılmış tapınak.
- ☐ İtalya'nın Roma kentinde bulunan, geçmişte gladyatör gösterilerinin düzenlendiği tarihi arena.
- ☐ Edirne'de bulunan; mermer, çini ve hat işçiliklerinin eşsiz örneklerinin görüldüğü ibadet yeri.
- ☐ Çevresi 19 m'lik kırmızı bir duvar ile çevrili olan eski bir savunma kalesi
- ☐ Hint imparatoru Şah Cihan'ın eşinin anısına yaptırdığı, saf mermerden anıt mezar.
- ☐ İran'da bulunan, kaya mezarları, çift başlı at ve arslan heykelleriyle ünlü Pers İmparatorluğu başkenti.
- ☐ Tibet'in, 1700 metrelik bir dağın zirvesine kurulmuş yönetim binası ve Dalay Lama'nın konutu.
- ☐ Çin'in kuzeybatısı boyunca uzanan, dünyanın en uzun savunma duvarı.
- ☐ İtalya'da yer alan, zemindeki çökme nedeniyle eğilmiş, 56 m yüksekliğindeki çan kulesi.
- ☐ And Dağları'nda, 2.360 m yükseklikte kurulmuş İnka şehri.

ULAÇLAR					
-mEKİE, -mEKİE beraber/birlikte -mEKİE kalma-, -Dik + iyelik +-lyIE kal-					
Eylem	-	Ek	İyelik Eki	Ek	Kal-
kullan	-ma	-mak	-ım/-im/-um/-üm	-la / -yla	kal
kabul et	-me	-mek	-ın/-in/-un/-ün	-le / yle	kalma
çalış		-dik / -tik	-i/-ı/-u/-ü		
yorul		-dik / -tik	-ımız/-imiz/-umuz/-ümüz		
ol		-duk / -tük	-ınız/-iniz/-unuz/-ünüz		
tanı		-dük / -tük	-lan/-leri		
Örnekler					
Öğretmen sınavı iptal etti. Dün gece sabaha kadar çalıştığım la kal-dım.			Çalışmalarından hiçbir olumlu sonuç alamadı yorulduğıyla kaldı.		
İlaçlarınızı düzenli kullanmakla birlikte beslenmenize de dikkat edin.			Ali Bey aslında hiç zamanı olmamakla birlikte sizinle görüşmeyi kabul etti.		
İlaçlarınızı düzenli kullanmakla kalmayıp beslenmenize de dikkat edin.			Teklifimizi kabul etmekle çok doğru bir karar verdiniz?		
Onu çok iyi tanımamakla birlikte cana yakın biri olduğunu söyleye-bilirim.			Teklifimizi kabul etmemekle çok yanlış bir karar verdiniz?		
			Teklifinizi kabul etmemekle birlikte konuyu tekrar düşüneceğim.		
			Teklifimizi kabul etmekle kalmayıp çok doğru bir karar verdiniz?		

2 Tamamlayalım, yerleştirelim

hata etmek • suçlanmak • yükümlü • yetinmek • tehdit et- • uğraşmak • mümkün • adam olmak

- Serdar iyi tanımadığı bir kişiye borç ver **mekle** ne kadar **bata ettiğinin** farkında ama artık çok geç tabii...
- Sigortanın kapsamında devlet memurlarının bak _____ olduğu kişilerin özel sağlık kurumlarında-ki tedavi masrafları da bulunuyormuş.
- Para karşılığında rakip takım lehinde kararlar ver _____ hakem kendisine mikrofon uzatan gaze-tecilere saldırdı.
- Güzel ve duru bir cilde sahip olmak için cilt bakımı yap _____ beslenme ve uyku düzeninize de dikkat etmelisiniz.
- Amcam bize sadece üniversiteye git _____, mutlaka farklı alanlarda kendimizi geliştirmemiz ge-rektiğini söyler.
- Restoran sahiplerini haraç ödemedikleri taktirde dükkanlarını yağmala _____ çete üyeleri polis tarafından tutuklandı.
- Ünlü iş adamı konuşmasında başarının ancak kendini işine adanarak çalış _____ ve ekip arkadaşlarını doğru seç _____ olduğunu belirtti.
- Son zamanlarda, çok ucuza aldığım klasik bir otomobilin parçalarını tamamlama _____.

3 Tamamlayalım

- Başarılı sporcu ülkesine altın madalya kazandır **makla** **kalmayıp** şampiyona rekorunu kırmayı da başardı.
- Mengen'li aşçılar her türlü yemeği en lezzetli biçimde pişir _____ bir sanatçı titizliği ile süsleye-rek hem damağa hem göze hitap eden sunumlar yapıyorlar.
- Çöplerini apartmanımızın köşesine atan marketi belediyeye şikayet ettik ama et _____ . Çünkü o günden beri hiçbir değişiklik olmadı.
- Dış görüntünüzle ilgili takıntılarınız, sizi mutsuz et _____ ilişkinizi de ciddi olarak tehlikeye atabilir.
- Tamam, zam meselesini müdürle konuşalım ama bence sadece konuş _____ . Müdür ekono-mik krizi bahane edip bizi geri çevirebilir çünkü.
- Maçta arkadaşlarına pas vermeyip çok uzak bir mesafeden basket atmaya çalıştı ama beceremedi, rezil ol _____ .
- Egzersiz yapmanın yalnızca daha iyi görünmeyi sağla _____ aynı zamanda kişinin moralini de yüksek tuttuğu kanıtlanmıştır.

4 Eşleştirelim, tamamlayalım, işaretleyelim

Eski Türk Evlerinin Mimarisi

Ev için Türkçedeki sözcüklerden biri "huzur ve sükunet içerisinde yaşanan yer" anlamında kullanılmakta olan "mesken'dir. Geçmişte inşa edilen Türk evlerine bakıldığında bu sözcüğün neden "ev" ile ilişkilendirildiği anlaşılabılır.

Türk toplumunun yaşadığı evlerin mimarisi dış dünyaya kapalı fakat o dönem ailesinin ihtiyaçlarını karşılayabilecek yapılar oluşturulacak biçimde tasarlanmıştır. Bu evlerin bütünüyle bir halk mimarisi olduğunu söylemek mümkündür, çünkü evler geleneksel biçimde usta çırak ilişkisiyle yetişen sanatkarlar tarafından inşa edilmiştir.

Eski Türk evleri komşuluk, güvenlik gibi faktörlere bağlı olarak konumlandırılmış ve yapılarında genellikle ağaç, kireç, kerpiç gibi dayanıksız malzemeler kullanılmıştır. Bu mimari anlayışta göçebeliğin etkisi bulunmakla birlikte temelde bir dünya görüşü olduğundan da söz edilebilir. Anlatılmak istenen biraz da asıl yıkılmaması gerekenin din ve devlet kurumları olduğudur. Nitekim bu kurumlar sağlamlığının sembolü olan taş malzemeyle yapılmıştır. Evlerin yapımında etkili olan bir diğer anlayış da toplumsal sınıflar arasındaki farkların olabildiğince azaltılmasına dayalıdır. Eski Türk evlerine dışarıdan bakıldığında zenginlerin evlerini, fakirlerinkinden ayırt etmek pek mümkün değildir.

Eski Türk evlerinin ön cepheleeri yola bakar. Ev ile şehir bağlantısını sağlayan bu yollar ya bir caddedir veya birkaç eve son bulan bir çıkmaz sokaktır. Etrafları genellikle duvar veya çitle çevrilidir. Yola bakan tarafa açılan kapı, eve tek giriş yeridir. Kapıdan girilince avluya adım atılır. Avlu, çoğunlukla evde bulunan kişilerin dinlenmesi, komşularla sohbet edebilmesi için kullanılan taşlık bir alandır. Burada hane sakinlerinin ihtiyaçlarına göre kilim dokuma atölyeleri, ahır, fırın, çeşme vb. bulunur ve çevre sarmaşıklar, mor salkımlar ve renk

renk çiçeklerle güzelleştirilmiştir.

Evlerin en alt katında genellikle mutfak, erzakın saklandığı ambar ve odunluk yer alır. Merdivenle üst kata çıkıldığında ise odalara geçişi sağlayan genişçe bir alanla karşılaşılır. "Sofa" denen bu bölüm de yastık ve işlemeli minderlerle döşenmiş sedirlerin, oymalı raf ve dolapların bulunduğu, ev sakinlerinin birlikte zaman geçirdikleri bir toplanma alanıdır.

Türk evlerinde odalar, günümüzde olduğu gibi yemek odası, yatak odası, oturma odası şeklinde ayrılmamış, onun yerine bunların hepsinin veya birkaçının yapılabileceği çok işlevli mekanlar olarak düzenlenmiştir. Odaların hemen hepsinde ısınmak, yemek pişirmek ve hatta aydınlanmak için de kullanılan birer ocak vardır. Odaların en önemli özelliği, yatak ve yorganların konulduğu ve bir köşesinin de banyo olarak kullanıldığı yüklüklerin bulunmasıdır.

Geleneksel Türk evinin belki de en göze çarpan özelliği pencerelerin dış tarafında ve üst katında yer alan çıkıntılı bölümlerdir. "Cumba" adı verilen ve bir kafesi andıran bu bölümler hem tipik Türk evi mimarisinin köşeli hatlarını oluşturur, hem her saatte gün ışığından yararlanma imkanı sağlar, hem de iç mekanda küçük oturma alanları meydana getirir. Cumbalar, bulunduğu odaya diğer odalardan daha fazla değer kazandırmıştır.

Eski Türk evleri Anadolu insanının sosyal ve kültürel tarihini en önemli tanığı olmakla kalmayıp yüzlerce yıllık bir süreçte oluşan Türk kent kültürünün de yapı taşları olmuştur.

Dr. Mümtaz Aydın

Yazarın "Osmanlı'da Ev Kültürü" yazısından alıntıdır

1. Cumba	☐ Evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer, hol.
2. Ambar	☐ Yapıların üst katlarında, sokağa doğru çıkıntı yapmış balkon.
3. Sofa	☐ Oturmaya veya yatmaya yarayan, tahtadan yapılmış ev eşyası.
4. Sedir	☐ Yatak, yorgan gibi şeyleri koymaya yarayan yer veya büyük dolap.
5. Yüklük	☐ Bir yapının ortasında ya da önünde bulunan üstü açık, duvarla çevrili alan.
6. Avlu	☐ Genellikle tahıl ürünlerinin saklandığı depo.

Eski Türk evlerinin;

	Var	Yok
1. yapımında kullanılan malzemeler	☐	☐
2. hangi coğrafi alanlara inşa edildiği	☐	☐
3. neden duvarlarla çevrili olduğu	☐	☐
4. genellikle kaç kattan oluştuğu	☐	☐
5. iç dekorasyonunda kullanılan süsleme tarzları	☐	☐

Eski Türk evlerinde;

	Doğru	Yanlış
1. geçmişteki göçebe yaşam tarzının izleri görülmektedir.	☐	☐
2. yalın ama işlevsel bir mimari tarzın hakim olduğu söylenebilir.	☐	☐
3. avlu bayanların bir araya gelip sohbet ettiği özel bir alandır.	☐	☐
4. en alt kat oturma alanı olarak kullanılabildiği gibi erzakların saklandığı bir depo olarak da kullanılır.	☐	☐
5. oturanların boş zamanlarını geçirdikleri "sofa" adlı bölüm aynı zamanda yemek pişirmek gibi günlük işler için de kullanılır.	☐	☐
6. cumbalar bulundukları odanın daha aydınlık olmasını sağlar.	☐	☐

1. **"Mesken" sözcüğünün "ev" ile ilişkilendirilmesinin nedeni**

2. **Eski Türk evlerinin mimari yapısı**

göre şekillenmiştir

5 Canlandırılım**ÖMER EMLAK****Emlak Türü:**

☐ Apartman dairesi	☐ Çiftlik evi
☐ Villa	☐ Dağ evi
☐ Köşk	☐ Yalı
☐ Malikane	☐ Yayla evi
☐ Kooperatif	☐ Gecekondu

Durumu:

☐ Yeni	☐ Eski	☐ Bakımlı	☐ Masraflı
☐ Kıracıda	☐ Boş	☐ İnşa halinde	

Oda Sayısı:

- ☐ 1 ☐ 1+1 ☐ 2+1 ☐ 3+1 ☐ diğer

Konumu:

☐ Merkezde	☐ Merkeze uzak
☐ Toplu ulaşımaya yakın	☐ Parka/ okula yakın
☐ Cadde üstünde	☐ Otobana yakın
☐ Ormanlık alanda	☐ Denize yakın

Ayrıntılar:

☐ Bahçe	☐ Otopark	☐ Yüzme Havuzu
☐ Kapıcı	☐ Güvenlik	☐ Alarm
☐ Asansör	☐ Panjur	☐ Yangın Merdiveni
☐ Isıcam	☐ Çelik kapı	☐
☐ Balkon	☐ Teras	☐ Cumba
☐ Şömine	☐ Sauna	☐
☐ Soba	☐ Kombi	☐ Merkezi ısıtma
☐ Parke	☐ Halı	☐ Marley
☐ Taş	☐ Kablo TV	☐ Uydu
☐ Küvet	☐ Duşakabin	☐ Jakuzi
☐ Ankastre Mutfak	☐ Depreme karşı güvenli	
☐ Görüntülü Diafon	☐ Su Deposu/Hidrofor	

A Bir müşteriyle satın almak istediği gayrimenkul hakkında görüşmektensiniz.

- Sorular sorarak müşterinin bütçesine ve hayatına en uygun evin özelliklerini form üzerinde belirleyin.
- Elinizdeki evleri tanıtip birini satın.

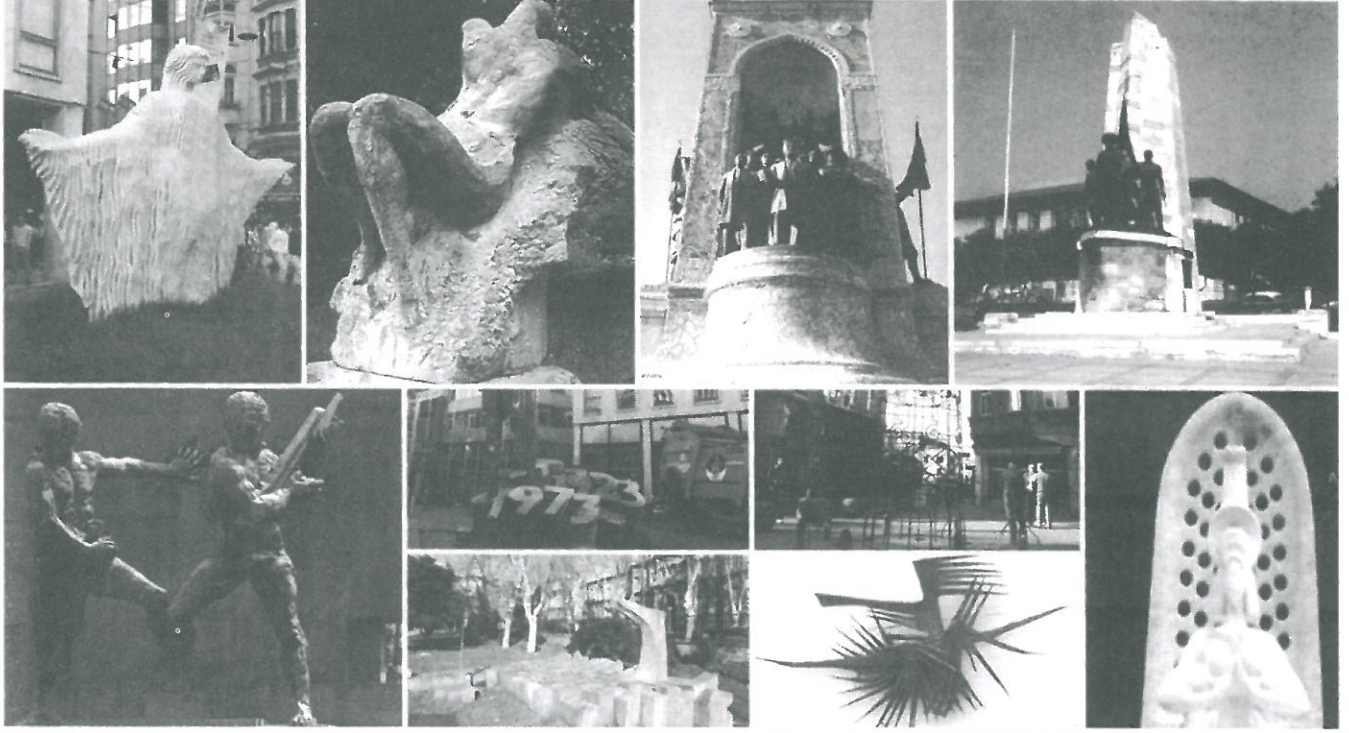
B Emlakçıyla satın almak istediğiniz gayrimenkul ile ilgili görüşmektensiniz.

- Sorular sorarak bütçenize ve hayalinize en uygun evin özelliklerini form üzerinde belirleyin.
- Emlakçının elindeki evlerden birini alıp almayacağınıza karar verin.

9.2 Taşın Estetiği

6 Dinleyelim, düzeltelim

Türkiye'nin En Güzel On Heykeli

1. Yapıldıktan bir yıl sonra ödüle layık görüldü.
2. Denizcilik alanında önemli bir ismin anısına yapılmıştır.
3. Figürlerinin neyi simgelediği hakkında farklı görüşler var.
4. Bir kadın figürü aracılığıyla İstanbul'u simgeliyor.
5. Dinamik ve aydınlık Cumhuriyeti simgeler.
6. Bir sergi sırasında zarar gördüğü için onarılamayan kısımları var.
7. Bir amblem olarak kullanılmıştır.
8. Malzemesiyle masumiyeti, figürleriyle bolluğu cömertliği temsil ediyor.
9. Türkiye Cumhuriyetini ve Kurtuluş savaşını tarihten önemli kişilerin figürleriyle yansıtır.
10. Halkın ulaşabilmesi ve yararlanabilmesi için bir parkta yer alıyor.

- ☐ Açık sütun
- ☐ Barbaros anıtı
- ☐ Kuşlar
- ☐ Taksim Cumhuriyet Anıtı
- ☐ Akdeniz heykeli
- ☐ Güven anıtı
- ☐ Maçka Parkı Mermer Heykeli
- ☐ Kibele Çeşmesi
- ☐ Güzel İstanbul
- ☐ 50. Yıl anıtı

7 Yanlış düzeltelim

KİBELE ÇEŞMESİ

Kibele heykeli Anadolu'nun Ana tanrıçasını simgeler. Eser Afyon'da hazırlandı. İçinden akan çeşmesiyle Anadolu'nun bereketini yansıtır.

BARBAROS ANITI

Heykeli Barbaros Hayrettin Paşa yaptırdı. Heykeltıraş Hadî Bara ile Zühtü Müridoğlu eserin üstüne imza attılar. Eserde gemi pruvası, güvertesi, önemli bir denizci ve deniz erleri simgeleniyor. Eserin arka bölümünde "Süleymaniye'de Bayram Sabahı" adlı şiir yer alıyor.

TAKSİM CUMHURİYET ANITI

Taksim Meydanında yer alan bir çeşmedir. İtalyan bir heykeltıraşın isteğiyle yapılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'ni simgeler. Halk, devlet adamları bir arada simgelenmiştir.

8 Anlatalım

Türkiye'de sözü edilen heykellerden en çok beğendiğim, _____ çünkü _____

ULAÇLAR					-mEk /-mE + iyelik koşuluyla /şartıyla
Eylem	-	Ek	İyelik/-IA	Ek	Örnekler
getir göster gel özür dile aksat tekrarla	-ma -me	-mak -mek -ma -me	-m -n -sı/-si -mız/-miz -nız/-niz -ları/-leri	koşuluyla şartıyla	<i>Bu kitabı sana ancak üç gün sonra geri getirirken şartıyla verebilirim. İnterneti yalnızca ödevlerini aksatmamak koşuluyla kullanabilirsin. Bir daha tekrarlamaman koşuluyla bu hatanı görmezden gelebilirim. Onu sadece benden özür dilemesi koşuluyla affederim. Eksik belgelerinizi üç gün içinde getirmek koşuluyla kayıt yaptırabilirsiniz. Hamile bayanlar ancak doktor raporu göstermek koşuluyla uçağa binebilir. Yanmki partiye ancak senin de gelmek koşuluyla katılımm.</i>

9 Tamamlayalım

- Kaynak belirt mek koşuluyla web sitemizdeki yazıları kullanabilirsiniz.
- Finansal taleplerinin yerine getiril_____ bize istediğimiz her türlü yardımı yapacaklarını belirtir.
- Ödevlerini bugün bitir_____ hafta sonunu arkadaşlarıyla dışarıda geçirebilirsin.
- İstenen belgeleri bir hafta içinde hazırla_____ çocuklarınızın kursumuza kayıt yaptırmaları mümkün.
- Uçuş tarih ve saatleri, değişim ücreti öde_____ uçuştan 24 saat öncesine kadar değiştirilebilir.
- Aşırıya kaç_____ kırmızı şarabın sağlığa olumlu etkileri olduğu doktorlar tarafından söylenmektedir.
- Müziğin sesini fazla yükselt_____ ve evi çok dağıt_____ arkadaşlarıyla doğum gününü kutlayabilirsiniz.
- Kimliğini görevliye göster_____ koşuluyla ailenizden bir kişi sizin yerinize paketi teslim alabilir.
- Bence tarihi dokularına zarar ver_____ eski binaları günümüz ihtiyaçlarına cevap verecek biçimde yenilemek çok iyi sonuçlar verir.
- Gürültü yap_____ burada bekleyebilirsiniz. Sınav sonuçları yarım saat içinde açıklanacak.
- Kimseye söyle_____ sana bir sır vereceğim.
- Haşlanmış ol_____ sebze yiyebilirsiniz. Çiğ sebze yasak.
- Sık sık ara_____ sana telefon numaramı verebilirim.
- Dışarı çıkmama, saat onda evde ol_____ izin veririm

10 Yeniden yazalım

- 18 yaşından küçükler ancak aileleri izin verirse bu yarışmaya katılabilirler.

- En geç bir saat sonra geri alırsanız paketlerinizi buraya bırakabilirsiniz.

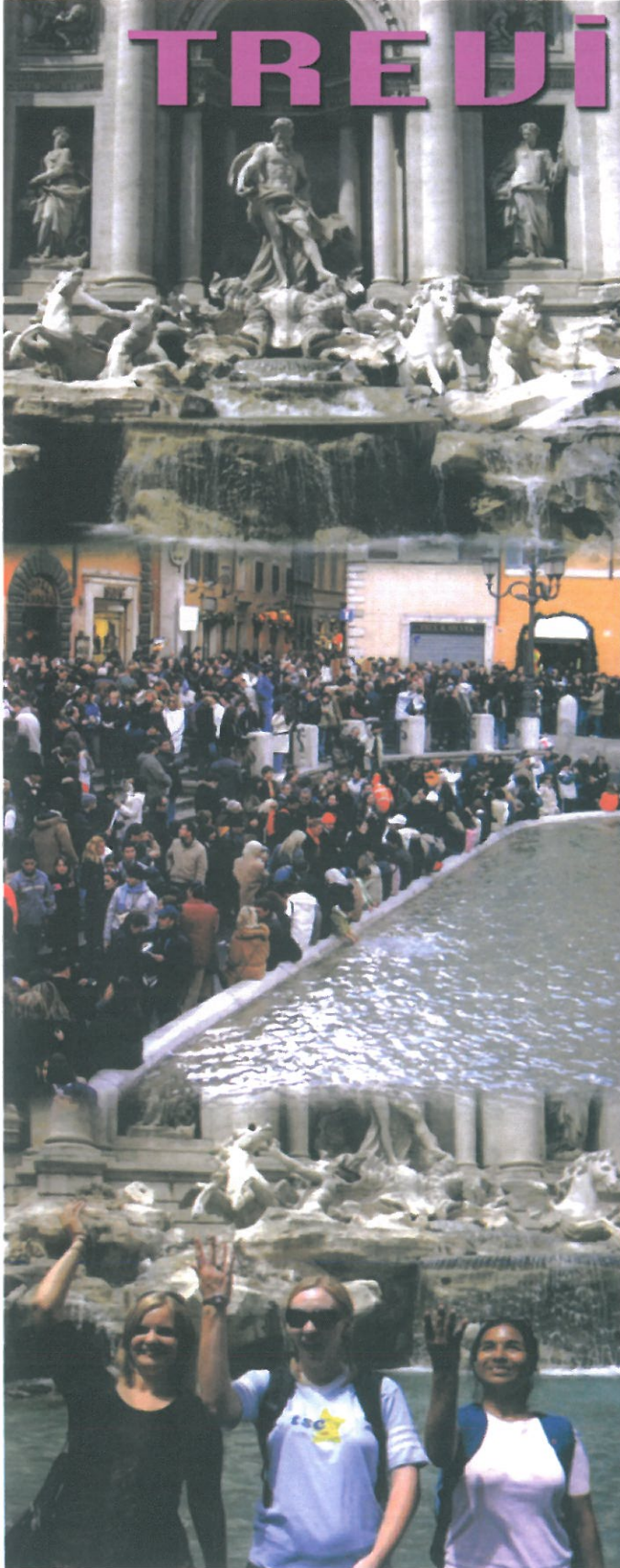
- Film başlamadan 45 dakika önce biletinizi satın alırsanız rezervasyon yapabilirsiniz.

- Seçici kurul onaylarsa hazırladığınız araştırmayı seminerde sunabilirsiniz.

- Satın almış olduğunuz sorunlu ürünü faturasıyla birlikte firmamıza gönderirseniz paranız iade edilecektir.

- Kimliğinizle birlikte bankamızın herhangi bir şubesine başvurursanız kaybettiğiniz kartınızı iptal ettirip yenisini alabilirsiniz.

- Mağazamızın kulüp kartına üye olursanız yıl içindeki indirimlere ek olarak size özel indirimlerden de yararlanabilirsiniz.

Ya da Türkçedeki Adıyla AŞK ÇEŞMESİ

Film setlerini yanı başına taşıyan, büyük aşklara sahne olan, içi madeni paralarla dolu, bir adı da "aşk çeşmesi" olan Trevi... "Dünyanın en güzel çeşmesi mi?" tartışmalarına konu olan Trevi, bence tüm tartışmaları çürütecek güzellikte. Roma'da Barok döneminde yapılmış ve Barok stilin tüm yansımalarının kullanıldığı en son anıt. Roma'ya gelen her turistin ilk görmek istediği yer...

Bu görkemli çeşmenin yapımına 1732 yılında mimar Nicola Salvi başlamış, 1757'de ölümü üzerine Giuseppe Panni tarafından 1762'de bitirilmişse de çeşme, Salvi'nin yapıtı olarak biliniyor.

Poli Dükü'nün sarayının önünde yer alan 20 metre genişliğindeki çeşmenin arka planındaki anıt bir tiyatro sahnesi şeklinde düzenlenmiş. Sahnedeki figürleri oluşturan muazzam heykeller, suyun aktığı tarafta gerçek kayalardan oyulmuş. Heykeller sanki kayaların içinden fıskıran suyun doğayla bütünleşmesiyle canlanıverecekmiş gibi. Tam ortada bir niş içinde deniz atlarının çektiği arabasının içinde Neptün var.. Her şey bir bütünlük içinde ve simetrik olarak çözümlenmiş.

Genellikle meydanların ortasında görmeye alıştığımız Roma çeşmelerinden farklı olarak yüzü üç tarafa dönük bu çeşmenin. Büyüsüne kapılıp, saatlerce çevresinde dolanıyorsunuz, bu da yetmiyor, ertesi gün sizi tekrar çağırmışcasına yine kendinizi orada buluyorsunuz, insanın gönlünde romantik fırtınalar kopuyor bu nefes kesen anıt, çeşme demek yetersiz kalıyor... Böylesine görkemli bir çeşmenin şehrin çok daha geniş bir meydanında yer almasını beklerken, dar sokakların ucundaki bir minik meydana karşımıza çıkvermesi doğrusu biraz şaşkınlık yaratıyor.

Bir dilek çeşmesi görevini de üstlenmiş Trevi Çeşmesi'nde, binlerce bozuk para var. Acaba zaman zaman bu paralar toplanıyor mu?" ve toplanıyorsa "Bu paralarla ne yapılıyor?" diye merak ediyor insan.

Eğer kalabalıktan etrafında duracak yer bulabilirseniz, çeşmeye arkanızı dönüyor ve bir madeni parayı başınızın üstünden çeşmenin havuzuna, hiç de derin olmayan tertemiz turkuaz rengi sularına atıyorsunuz. Eminim o anda sadece bir dileğiniz olacak. Roma'ya tekrar gelmek...

1. Eğer kalabalıktan etrafında duracak yer bulabilirsiniz, çeşmeye arkanıza dönüyorsunuz. Bir madeni parayı çeşmenin havuzuna, hiç de derin olmayan tertemiz turkuaz rengi sularına atıyorsunuz.
2. Panni tarafından 1762'de bitirilmişse de çeşme, Salvi'nin yapıtı olarak biliniyor.
3. Ertesi gün sizi tekrar çağırmışcasına yine kendinizi orada buluyorsunuz, insanın gönlünde romantik fırtınalar kopuyor bu nefes kesen anıt, çeşme demek yetersiz kalıyor...
4. Genellikle meydanların ortasında görmeye alıştığımız Roma çeşmelerinden farklı olarak yüzü üç tarafa dönük bu büyüleyici çeşmenin.

☐ Aşk Çeşmesi'nin literatürde önemli bir yeri var.

☐ Roma'da çeşmeler büyük çoğunlukla meydanlarda yer alır.

☐ Aşk Çeşmesi'ni ziyaret ettiğinizde romantik anılar yaşıyorsunuz.

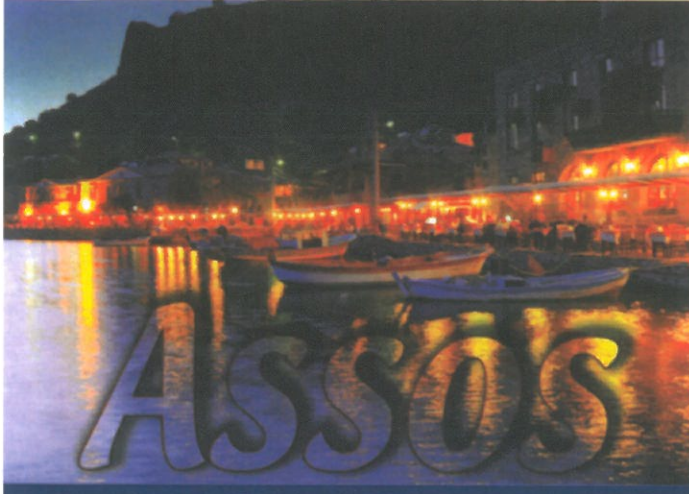
☐ Aşk Çeşmesi'ni görmeye giden pek çok insan oluyor.

Kentimden Mimarlık Örneği

- [illegible]

9.3 Saygılı Kentleşme

13 Okuyalım, işaretleyelim

"Behramkale" olarak da bilinen Assos, zeytin ağaçları, balıkçı tekneleri, taş evleri ve masmavi deniziyle çok özel bir yer. Kendine özgü mimarisi ve şirin lokantalarda dolu limanı ile Assos, ziyaret edenlerin hayran kalmasını sağlayacak güzellikte bir cennet.

Çanakkale'de yer alan yüzlerce antik yerleşimin en önemlilerinden biri olan Assos-Behramkale Köyü'nün antik sur içinde kalan bölümüne 80'li yıllarda koruma amaçlı yapılanma yasağı konmuş. Ancak mevcut binalar restore edilerek otel, pansiyon ve restoran olarak hizmet vermeye başlamış. Onarımlarda yöredeki taş malzeme ve yerel ustalar kullanıldığı için **köyün tarihi dokusu** bozulmuyor. Bu yapılar doğaya sağladığı uyum ile günümüzün en büyük görüntü kirliliği olan beton bloklardan uzak bir görünüme sahip olma özelliği taşıyor. Assos'un tarihi taş evleri modernize edilerek, geçmişle gelecek bugüne yansıtılıyor.

Köy için konulan yapılanma yasakları kıyı için de geçerli. Kıyıda yapılanma yasaklarının işlemesine biraz da doğa yardım ediyor. Dik yamaçlar, deniz ile arasına kimse-leri sokmuyor. Böyle olunca kıyıda yapılacak alanlar son derece kısıtlı kalıyor. Kıyıda mevcut binalar onanıp turizm amaçlı kullanılıyor. Bölgede yer alan oteller, kış aylarında da konuklarını ağırlamak için her tür donanımına sahip. Assos'un tatil merkezi olan iskelesi, eski antrepoların restorasyonu ile yapılmış otel, motel ve restoranlarla çevrelenmiş küçük bir yerleşim yeri. Fakat bu küçük iskeleye günün her saati aynı bir keyif hakim.

Doğal güzellikleri ve yörenin doğal görünümünü bozmayan taş evleriyle Kuzey Ege'nin büyüleyici yöresi Assos, sizi yaşadığınız şehrin karmaşasından uzaklaştırıp başka zamanlara götürüyor.

	Var	Yok
1. Assos adının mitolojik hikayesi	☐	☐
2. hizmet verilen binaların sahip olduğu müşteri kapasitesi	☐	☐
3. yöredeki yapılanma yasağının kapsadığı bölgeler	☐	☐
4. kıyıda doğal yapının bina yapımına engel olması	☐	☐
5. Assos'taki konaklama merkezlerinin farklı mevsimlerde hizmet sunma özelliği	☐	☐
	Doğru	Yanlış

1. Yapılanma yasağı Assos'ta konaklama merkezlerinin sınırlı sayıda kalmasına neden olmuştur.	☐	☐
2. Var olan binalar yerel ustalar tarafından onarılmaktadır.	☐	☐
3. Taş evlerde ufak da olsa değişiklik yapmak yasaklanmıştır.	☐	☐
4. Assos'un iskelesinde gün boyunca keyifli saatler geçirmek mümkün.	☐	☐
5. Assos'ta farklı bir zamana gitmenin verdiği rahatlık hissediliyor.	☐	☐

köyün tarihi dokusu

- ☐ köyün tarihi geçmişi
- ☐ köyün tarihi yapısı
- ☐ köyün tarihi gelenekleri
- ☐ köyün tarihi tutumu

donanım

- ☐ Binaların elektrik donanımını hangi şirkete yaptırdınız?
- ☐ Bu iş için yeterli donanımına sahip olduğunuzu düşünüyorum.
- ☐ Gemi müşterilerin ihtiyaçlarını karşılayacak donanımıyla hizmete başladı.
- ☐ Bilgisayarın ekranında yeni donanım bulunduğu belirtiliyor.

BAĞLAÇ						ki
Tümce	-	Zaman / Kip Eki	Kişi Eki	?	-	Tümce
Atatürk de- Sınıfa gir- Sen Murat derse gelmedi acaba hasta Camları aç Söylediklerimi dinle- Sen ona hiç yardım et-	-ma -me	-(il)yor (+ -du / - muş / -sa) -Di (+ -ysE) -(y)EcEk (+ tİ / -miş / -sE) -miş (+ tİ / -miş / -sE) -(E/İ)lR (+ Di / -miş / -sE) -mElİ (+ -ydi / -ymış / -ysE) -sE (+ -ydi / -ymış)	-(y)İlm/-m -sİn/-n ? -(y)İlz/-k -(sİnz)/-nİz -lar/-ler	-mİ -mİ -mU -mÜ	ki	beni anlayasın. bu üniversiteye en yüksek puanla girdin. Bitirememekten mi korkuyorsun. ondan yardım bekliyorsun? hiç kimse yok. evdeki yemek kokusu çıksın. "Yurtta barış, dünyada barış"
Örnekler						
Sınıfa girdim ki hiç kimse yok. Atatürk diyor ki: "Yurtta barış, dünyada barış" Murat derse gelmedi, acaba hasta mı ki? Camları aç ki evdeki yemek kokusu çıksın. Söylediklerimi dinlemiyorsun ki beni anlayasın.						
Sen ki bu üniversiteye en yüksek puanla girdin. Bitirememekten mi korkuyorsun. Sen ona hiç yardım ettin mi ki ondan yardım bekliyorsun. Sen bu üniversiteye en yüksek puanla girdin ki. Bitirememekten mi korkuyorsun.						

14 Tamamlayalım

- Her şeyi benden bekliyorsun ama bil iyorsun ki bu ilişkinin yürümesi için senin de özveride bulunman gerekiyor.
- Bak _____ randevularına zamanında gelmiyor, ben de onunla buluşacağım zaman yarım saat önce sine randevu vermeye başladım.
- Ferhan'dan rica etsem bana bu akşam için arabasını ödünç ver _____?
- Doktor sana her zaman de _____ "Kilonuzu korumaya çalışın." Ama sen yüksek kalorili yemekler yemeye devam ediyorsun.
- Ben sizinle sinemanın önünde buluşmaya çalışacağım, ol _____ geç kalırsam, siz salona girin.
- Derdini söyle _____ biz sana yardımcı olalım. Böyle susarak insanların seni anlamasını bekleyemezsin.
- Gelmeyecekse niye bu saate kadar haber vermedi acaba? Başına bir şey mi gel _____?
- Önce siz insanlara saygılı davran _____ başkalarından da aynı saygıyı görebilesiniz.
- Önce kilo veremiyor gibi hissedeceksin ama sonra gör _____ bir anda eski formuna kavuşmuşsun.
- Önce siz doğru kararlar ver _____ çocuklarınız da sizi örnek alsın.
- Konuklar yarım saat sonra gelecekler ama ben daha ana yemeği yetiştir _____ tatlıya geçeyim.
- Senin ne istediğini anla _____ ona göre davranayım.

15 Eşleştirelim

- Onunla son görüşmemizden sonra
- Ellerimi niye yıkayayım,
- Yarın akşamki davet için
- Deminden beri hep bir ağızdan beni suçlayıp duruyorsunuz,
- Sınavda aldığını başarılı notlara bakınca
- Bunca yıldır hiçbir işte dikiş tutturamayan bir insan
- Ona acımayıp biraz daha ısrar etseydik
- Benim onu bugün sorularıyla bunalttığını söylemiş,
- Sen niye bizim konuşmalarımızdan alınıyorsun ki
- Dışarı çıkmazsınız

- ☒ anladım ki aramızdaki hiçbir şey eskisi gibi değil.
- ☐ bize gerçekleri itiraf eder miydi ki?
- ☐ şimdiden hazırlıklara başlayalım ki son anda bir aksilik çıkmasın.
- ☐ daha sınavınızı bitirmediniz ki.
- ☐ bu yaştan sonra iş hayatında başarıyı elde eder mi ki?
- ☐ biz tamamen farklı bir konudan konuşuyoruz, senin adın geçmedi bile.
- ☐ görüyorum ki insan isterse her şeyi başarabilir.
- ☐ ama ben bugün onunla hiç konuşmadım ki soru sorayım.
- ☐ bir şeye dokunup kirlletmedim ki.
- ☐ konuşmama fırsat vermediniz ki kendimi savunayım.

16 Dinleyelim, işaretleyelim

Doğa Dostu Mimar Kisho Kurokawa

Kurokawa,

- ☐ babasının isteği üzerine mimar olmayı seçti.
- ☐ küçük yaşta mimar olmaya karar verdi.
- ☐ yaşadığı karamsarlık sonucunda mimarlık yapmaya karar verdi.
- ☐ savaştan sonra yaşadığı şehri yeniden toparlayabileceğini düşündü.

Kurokawa'ya göre

- ☐ makine çağı yaşam çağı anlamına geliyor.
- ☐ ekonominin gelişmesi kültürle bağlantılıdır.
- ☐ yapılan binalarda sadece yerel kültür yansıtılabilir.
- ☐ şehir planlamak ve bina inşa etmek aynı mantığa sahiptir.

Kurokawa'nın mimarlık anlayışı,

- ☐ felsefeden yararlanmayı gerektirir.
- ☐ insan vücudunun yapısından da yararlanır.
- ☐ yalnızca modern tasarımlara açıktır.
- ☐ batı idealini temel alır.
- ☐ yeniye gelenekselle birleştirmeye açıktır.
- ☐ 45 yıldır aynı temele sahiptir.

göz ardı etmek

- ☐ görünüşü ile dikkati üzerine çekmek
- ☐ dikkate almak
- ☐ elin emeğini gerektiren ince bir iş yapmak
- ☐ gereken önemi vermemek

17 Okuyalım, işaretleyelim

Mimaride Çevreci Tasarımlar

Binalarda Yeşil (Çevreci) Devrim

1970'li yıllarda yaşanan enerji krizi, yeşil (çevreci) mimarinin önemini daha da artırdı. Camlı ve çelik binaları ısıtmak için gerekli olan enerji kaynaklarında sıkıntı yaşanması, mimarları 'akıllı binalar' inşa etmeleri konusunda harekete geçirdi. Mimarlar çevre faktörlerini de düşünerek 'Yeşil Binalar' inşa etme konusunda hızlı adımlar atıldılar.

Yeşil mimari enerji tasarrufunun yanı sıra verim artırıcı özellikleri ile uluslararası şirketlerin de öncelikli tercihi olmaya başladı. Enerji tasarrufunun yüzde 30'lara çıktığı yeşil binalarda üretimin arttığı ve sosyal problemlerin azaldığı saptandı.

Başlangıçta alternatif bir akım olarak nitelendirilen yeşil mimari artık betonarme holdingleri 'akıllı yaşam alanlarına' dönüştürüyor.

Çevreci Asansör

Kone, 200 binden fazla hidrolik yağlar gerektirmeyen asansör üretimiyle, dünyayı 2 milyon varil yağ veya 100 bin aracın neden olduğuna eşit karbondioksit salımından kurtardı. Bugün satın alınacak bu çevreci asansör yaklaşık 50 yıl sonra da binanızda çalışıyor olacak. 2050 yılından sonra dünya nüfusunun yaklaşık üçte ikisinin kentlerde yaşayacağı ve enerjinin giderek pahalılaşacağı tahmin ediliyor. Bilindiği gibi enerji tüketiminin yüzde 40'ı binalarda gerçekleşiyor ve bunun da yüzde 2'si ile 10'unun asansör ve yürüyen merdivenlerde kullanıldığı kabul ediliyor. Kone'nin yeniden kazanım sistemleri asansörde kullanılan enerjinin %50'sini ısıtma-soğutma veya aydınlatma amacıyla binaya geri döndürebiliyor.

Klimasız Serinlik

Almanya'nın önde gelen enerji şirketi RWE'nin Dortmund'daki binası enerji tasarrufu ilkeleri gözetilerek inşa edilmiş. Firmanın basın sözcüsü binanın inceliklerini şöyle anlatıyor: "Burası normal bir büro. Binanın tamamında klima cihazı yok ama tavanlardaki betonun içine yerleştirilmiş serinletici hortumlar ısıyı düzenliyor." Binanın projesini hazırlayan mimar, amaçlarının bir çeşit hücre büro yapmak olduğunu ve bu tür mimaride koridorun da kaçınılmaz olduğunu belirtiyor. Koridorun gün ışığı alma gereksinimini tüm büro kapılarının camdan olmasıyla dışardan gelen ışığın koridorlara yansımaları sağlayarak çözdüklerini açıklıyor. Bu binada alışıl gelmiş gökdelenlere oranla yüzde 60 oranında enerji tasarrufu hedeflediği geri kalan % 40'lık enerji ihtiyacının ise yenilenebilir enerjiden sağlanacağı belirtiliyor.

Yeşil mimari,

1. uluslararası şirketler tarafından tercih edilme açısından ilk sıralarda.
2. günümüzde farklı akım olma özelliğinden sıyrılmıştır.
3. mimarların çabasıyla hızlı ilerlemiştir.
4. camlı ve çelik binalardaki malzeme sıkıntısından doğmuştur.

Doğru Yanlış

☐ ☐
☐ ☐
☐ ☐
☐ ☐

Klimasız bina tasarımı,

1. enerji şirketi tarafından kullanılıyor.
2. koridora sahip hücre büro özelliği taşıyor.
3. binanın dış duvarlarına yerleştirilen serinletici hortumlara sahip.
4. cam kapılarla gün ışığı problemi çözümü bulunan bir büro.

Doğru Yanlış

☐ ☐
☐ ☐
☐ ☐
☐ ☐

Çevreci asansör,

1. binalardaki enerji tüketiminin yarısından fazlasını kurtarıyor.
2. makine dairesine sahip değil.
3. tarafından sağlanan enerji tasarrufunun yarısı ısı ve aydınlanma hizmetleriyle binaya döndürülebilir.
4. sayesinde dünya 100 bin aracın egzozlarından çıkan karbondioksitin zararlı etkilerinden kurtuldu.

Doğru Yanlış

☐ ☐
☐ ☐
☐ ☐
☐ ☐

Metinde farklı tasarımların ortak olarak,

- ☐ hangi düşüncelerle ortaya çıktığı belirtiliyor.
- ☐ kaç sene daha kullanılabileceği hakkında bilgi veriliyor.
- ☐ sağladığı enerji tasarrufu sayısal olarak açıklanıyor.
- ☐ Üreticilerinin ürünle ilgili açıklamalarına yer veriliyor.

18 Tasarlayalım, anlatalım

Benim Çevreci Binam

- Binanın genel görünümü
- Hizmet edeceği amaç
- Doğal hayata katkıda bulunacağı özellikler

19 Dinleyelim, işaretleyelim

Türkiye'de Bir Yeşil Bina

	Var	Yok
1. binanın inşa edilmeye başlandığı yıl	☐	☐
2. binanın yapımında çalışan eleman sayısı	☐	☐
3. binanın tamamlanma süresi	☐	☐
4. binanın içinde bulunan bölümler	☐	☐
5. binanın çevresinde bulunan doğal ortam	☐	☐

Yeşil bina statüsü kazanan yapı,

- ☐ doğal aydınlatma ve havalandırma sistemine sahip
- ☐ biyolojik araştırma yapan personele hizmet veriyor.
- ☐ orta doğuda ve Türkiye'de ilk olma özelliği taşıyor.
- ☐ sadece laboratuvar çalışmalarını yapmaya hizmet etme özelliğine sahip
- ☐ özellikle binaların havalandırma sistemlerine ait sorunlara çözümlerin aranacağı mekan olacak.

10

Tele-Vizyon

1. Her An Her Yerde

1 Tamamlayalım, tartışalım

Televizyon sayesinde,

1. dünyada gelişen olayları öğrenebiliyoruz.

2. _____.

3. _____.

4. _____.

5. _____.

6. _____.

Televizyon yüzünden,

1. ailemizle sohbet etmeye zamanımız kalmıyor.

2. _____.

3. _____.

4. _____.

5. _____.

6. _____.

1. Televizyonun olmadığı zamanlarda insanlar _____.

2. Televizyon benim için _____ çünkü _____.

3. Televizyonum bozulsa _____.

4. Televizyon izlerken _____.

5. Bir televizyon programı yapma şansım olsa _____ çünkü _____.

6. Gelecekte televizyon _____.

ADLAŞTIRMA

-mıs + İlk + iyelik var/yok/ol-
-Dık /-lylEcEk + iyelik var/yok/ol-

ye kız git beste yap gel sor	-mıs / -mıs / -muş / -müş -dık / -dik / -duk / -dük -tık / -tik / -tuk / -tük -acak / -yacak -ecek / -yecek	-lık -lik -luk -lük	-ım/-im/-um/-üm -in/-in/-un/-ün -ı/-ı/-u/-ü -ımız/-imiz/-umuz/-ümüz -ınız/-iniz/-unuz/-ünüz -ları/-leri	var yok ol-	<i>Benim de zaman zaman çocuklanma kızıdığım olur. Ama asla onlara ceza vermem. Bence bu otobüsün geleceği yok, taksiye binelim. Benim daha önce böyle bir yemek yemişliğim yok. Aylardır sinemaya gittiğim mi var ki o filmi izlemiş olayım. Hiç arayıp sorduğum yok, nerelerdesin. O çok ünlü bir yorumcu, bildiğim kadıyla beste yapmışlığı da var. O çok ünlü bir yorumcu, bildiğim kadıyla beste yaptığı da var.</i>
---	---	------------------------------	--	-------------------	---

2 Tamamlayalım

- Kendini bu kitap yazma işine fazla kaptırdın, aylardır evden çık tığın yok.
- Bugüne kadar birbirimize sesimizi yükselt _____ hiç olmamıştı.
- Anlaşılan senin bana yardım et _____ yok, en iyisi ben kendi başımın çaresine bakayım.
- Onu okuldan tanıırım ama bir kere bile konuş _____ yoktur.
- Yurtta onunla aynı odayı paylaştığımız dönemlerde tartış _____ çok olmuştur ama genelde iyi anlaşırız.
- Cevdet Bey Türkiye'nin önde gelen iş adamlarından biri ama zamanında oto tamirciliği, ayakkabı boyacılığı yap _____ da var.
- En iyisi ben kalkıp kendime bir sandviç hazırlayayım, senin yemek yap _____ yok!
- Sizin de ara sıra pembe yalanlar söyle _____ olmaz mı?
- Otobüsün gel _____ yok, haydi taksiye binelim.
13. Gel _____ varsa, gör _____ de var.
- Uzun zamandır buraya uğra _____ yok, nerelerdesin?
- Mehmet'in daha önce benden de borç al _____ oldu ama hep geri ödedi.
- Kötü pantolonla geldik diye müdürün bizi okuldan kov _____ yok ya. En fazla biraz söylenir.
- "Okulu bırakacağım." deyip duruyor ama gerçekten bırak _____ olsaydı sınavlara girmezdi.
- Neden kendi başına eve çıkmak istiyorsun? Bizim burda sana karış _____ mı var.

3 Tamamlayalım, işaretleyelim, tartışalım

- ☐ Evdeyken televizyonun varlığını unut tuğum hiç olmamıştır.
- ☐ Bugüne dek bir kez bile eve girer girmez önce televizyonu aç _____ yoktur.
- ☐ Televizyon açıkken uyuyakal _____ çok olur.
- ☐ Bir televizyon programını kaçırmamak için bir planımı iptal et _____ olmuştur.
- ☐ Bazen başka işlerle uğraşırken televizyonu açık bırak _____ olur.
- ☐ Uzun zamandır televizyonda bir dizi film seyrete _____ yok.
- ☐ Televizyonun olmadığı bir yerde uzun zaman geç _____ hiç olmamıştır.
- ☐ En azından tatilde, bir iki hafta boyunca hiç televizyon izle _____ vardır.
- ☐ Aile arasında, hangi programı izleyeceğimiz konusunda en azından birkaç kez tartış _____ vardır.
- ☐ Kendi istediğim programı izleyebilmek için başka bir odaya kaç _____ olur.
- ☐ Fazla televizyon izlediğim için kendime kız _____ hiç olmamıştır.
- ☐ Televizyonun zararlı olduğu söyleniyor diye evdeki televizyonumu at _____ yok tabii!

4 İşaretleyelim, tamamlayalım

Televizyona Bağlı Hayatlar

Hayatta kalma savaşında dikkate değer çelişkilerden biri, organizmaların kendi arzuladıkları şeyler tarafından kolayca zarar görebilmeleri. Tıpkı balıkların altının ucundaki yemle, farelerinse peynirle avlanmaları gibi. İnsanların hayatı da düşkün oldukları şeylere bağlı olarak altüst olabiliyor.

Televizyon, ünü ve her yerde bulunabilirliğiyle, dünyanın en popüler boşa zaman geçirme makinesi olarak karşımıza çıkıyor. Çoğumuz onunla olabilmek için bir kitap okumadan, ailemizle ve arkadaşlarımızla konuşmadan, çocuğumuzla bir oyun oynamadan, gönlümüzce bir gezintiye çıkmadan geçiriyoruz günlerimizi.

Günümüzde insanlar günde ortalama üç saatlerini plansız olarak televizyon seyretmeye ayırıyorlar. Bu saatler, bir gün içinde çalışma ve uyuma dışında tek bir faaliyet için ayrılan en büyük zaman dilimini oluşturuyor. Bazı yorumculara göre bu bağlılık basitçe şu anlama geliyor: İnsanlar televizyon seyretmekten hoşlanıyor ve onu seyretmek için bilinçli bir karar alıyorlar. Eğer böyleyse o halde neden 5 yetişkinden 2'si, 10 gençten 7'si televizyon karşısında çok fazla zaman geçirdiğini düşünüyor ve bundan rahatsızlık duyuyor? Neden yetişkinlerin yaklaşık % 10'u kendini TV bağımlısı olarak tanımlıyor?

Fazlaca televizyon seyreden insanların günlük yaşamdaki duygu ve davranışlarını takip etmek için yapılan bir çalışmada, kişilerin televizyon seyrederken kendilerini pasif ama rahatlamış hissettikleri belirlenmiş. İnsanlar televizyon izlemeyi rahatlamakla, dinlenmekle bir tutmaya şartlanmış durumdadır. Bu ilişki, izleme süresi boyunca kendini gösterdiğinden, zamanla kuvvetleniyor. Bağımlılık yapan ilaçlar da aynı şekilde çalışıyor. Kullanıcı, ilacın etkilerinin azaldığının farkına vardığında ilacı yeniden alma çabasına giriyor. Benzer şekilde, bireyler televizyon izlemeyi bırakırlarsa kendilerini daha az rahatlamış hissedeceklerini düşünüyorlar.

Acaba çok fazla televizyon seyredenler diğer insanlara göre hayatı daha farklı mı yaşıyorlar? İnsanlarla beraber olmaktan hoşlanmıyorlar mı? Bu tür sorulara cevap aramak için yapılan araştırmalar da var. Çıkan sonuç şu: Aşırı derecede televizyon seyredenler az televizyon seyredenlere göre kendilerini belirgin bir şekilde daha huzursuz, sinirli, sabırsız ve daha az hoşgörülü, yaratıcı, mutlu hissediyorlar. Toplum içine daha az karışıyor, sosyal etkinliklerde bulunmuyor ve aşırı şişmanlığa daha yatkın oluyorlar. Peki, insanlar sıkıntı ve yalnızlıktan mı TV'ye yöneliyor, yoksa TV seyretmek mi insanları sıkıntı ve yalnızlığa itiyor? Gerçek, her ikisinin de bir kısır döngü şeklinde birbirini tetiklediği...

Televizyonun cazibesi, kısmen bizim kendi biyolojik tepki mekanizmamızdan da kaynaklanıyor. Aynı sahne içinde kamera açısının değişimi, bir sahneden diğerine geçiş, ani ses artışı gibi basit biçimsel özellikler bizim televizyona odaklanmamıza yol açıyor. Bu durumda, yönelme refleksi, eğer televizyon açıksa, "Gözlerimi ondan ayıramıyorum.", "Daha az televizyon seyretmek istiyorum ama başaramıyorum." türünden açıklamaları kısmen cevaplayabiliyor. Özellikle reklamlarda ve müzik kliplerinde bu biçimsel özellikler dakikada bir gibi bir sıklıkla verilerek, yönelme refleksi sürekli olarak aktif tutuluyor ve sonuçta insan televizyon olmadığında hayatında bir eksiklik duymaya başlıyor.

Tüm bunlar tabii ki televizyon seyretmenin ille de problem yaratacağı anlamına gelmiyor. Televizyon eğlendirici olduğu gibi öğretici de olabilir ve oyalanma, kaçış, stresi yenme, dikkati dağıtma gibi gereksinimlerimizi karşılayabilir. Sorun, insanların bu kadar fazla televizyon seyretmemeleri gerektiğini düşünmeye başladıklarında ne yazık ki bu sorunu çözmek için bir şeyler yapmamaları.

Bilim ve Teknik Dergisi

Sayı 425

Televizyonun,

Var Yok

1. zaman kaybına yol açtığı ☐ ☐
2. insanları yalnızlığa itebildiği ☐ ☐
3. uyuşturucularla benzerliği ☐ ☐
4. yarattığı ruhsal sorunlar ☐ ☐
5. stresle mücadele etmek için kullanılabileceği ☐ ☐
6. günümüz dünyası için bir zorunluluk olduğu ☐ ☐

Doğru Yanlış

1. Günümüzde insanlar televizyon izlemeye çalışmak ve uyumaktan daha çok zaman ayırmaktadır. ☐ ☐
2. Televizyon, zamanın boşa harcanmasına neden olan en yaygın araçtır. ☐ ☐
3. Gençlerin çoğu uzun süre televizyon izlemekten kendilerini alamazlar da aslında bu durumdan rahatsızlık duymaktadır. ☐ ☐
4. Bağımlılık yapan ilaçlarla televizyon arasındaki benzerlik her ikisinde de kurtulma çabalarının sonuçsuz kalmasıdır. ☐ ☐
5. Televizyonun çekiciliği sadece insana güzel vakit geçiriyor olmasından kaynaklanmamaktadır. ☐ ☐
1. Bazıları televizyonun keyif almak için bilinçli bir kararla izlendiğini söylese de _____

_____.
2. Televizyon izlemenin bir bağımlığa dönüşmesinin nedenleri, _____

_____.
3. Çok fazla televizyon seyredenler _____

_____.

5 Dinleyelim, işaretleyelim

Türkiye'de Televizyon Nasıl İzleniyor?

Var Yok

1. Araştırmanın amacı ☐ ☐
2. Anketi kaç kişinin katıldığı ☐ ☐
3. Araştırmanın hangi illerde yapıldığı ☐ ☐
4. Anketin kaç sorudan oluştuğu ☐ ☐

Televizyonun,

Var Yok

1. Evinizde kaç adet televizyon var? ☐ ☐
2. Ev dışında da televizyon seyrediyor musunuz? ☐ ☐
3. Birden çok televizyon edinmenizin sebebi nedir? ☐ ☐
4. Genelde ne zaman televizyon seyredersiniz? ☐ ☐
5. Hangi durumlarda televizyon izlersiniz? ☐ ☐
6. Günde kaç saat televizyon izlersiniz? ☐ ☐
7. Reklamı izler misiniz? ☐ ☐
8. Televizyon izlerken niçin kanal değiştirirsiniz? ☐ ☐

Türkiye'de,

Doğru Yanlış

1. evlerin çoğunda en az iki televizyon bulunmakta. ☐ ☐
2. 45 yaş üstü izleyiciler günde en az üç saat televizyon izlemekte. ☐ ☐
3. izleyiciler sabah kuşağındaki programları izlemeyi tercih etmemekte. ☐ ☐
4. televizyonun aile yapısını olumsuz etkilediği düşünülmekte. ☐ ☐
5. televizyonda en çok haber, gezi, belgesel, yarışma ve eğlence programlarının olması arzu edilmekte. ☐ ☐

6 Yazalım

Ülkenizdeki televizyon izleme alışkanlıklarını kendi gözlemlerinizi doğrultusunda açıklayınız.

7 Okuyalım, İşaretleyelim

İssiz Bir Adaya Düşseniz

Etrafımdaki insanlar son günlerde devamlı bir diziden bahsediyorlardı. Söylediklerine göre, bu dizide ıssız bir adaya düşen uçaktan kurtulanların verdiği yaşam mücadelesi o kadar etkili anlatılıyordu ki, seyretmeye başlayınca en az iki-üç bölüm bitirmeden televizyonun karşısından kalkmak mümkün olmuyordu. Diziyi ilgili anlatılanlar bana bir şey ifade etmiyordu ama insanların bu diziyi neden böyle bağlandıklarını da merak etmiyor değildim.

Arkadaşlarımla buluştuğum zamanlarda bile günlük konularla başlayan sohbet dönüp dolaşıp bu diziyi geliyordu. "Adadaki siyah dumanın sırrı ne sence?" "Ben olsam Sawyer'i tercih ederdim." "Sezonun son bölümünde Jack'i öyle görünce çok şaşırdım." gibi bana anlamsız gelen konuşmalara geçince ben sohbet dışında kalıyordum. Arkadaşlarımla gerçek dışı bir dünyaya kendilerini bu kadar kaptırmasına anlam veremiyordum. Bu diziyi benim de izlemem gerektiği konusundaki ısrarlarına ise hiç kulak asmiyordum. İssiz adaya düşen bir uçağın hikayesi ne kadar ilgi çekici olabilirdi ki?

Gün geçtikçe dizinin büyüğü sadece yakın arkadaşlarımı değil, iş yerindekileri de sarmaya başlayınca artık sınırlarım yavaş yavaş bozulmaya başladı. Çünkü diziyi ilgili konuşmalara katılmadığım için sosyal ortamlardan uzaklaşmaya başlamıştım. Bir dizinin insanlarla aramı bu kadar açacağını tahmin etmezdim.

Diziyi seyretmemek konusunda gösterdiğim aylar süren inat, bir gün arkadaşımın bana ilk sezon bölüm-

lerini vermesi üzerine sona erdi. Tüm önyargımla ilk bölümü izlemeye başladım. İssiz adaya düşen uçak, yerde yaralılar, telaşla sağa sola koşturan bir adam... "Eee, bu dizinin ilgi çekici tarafı ne? Bu hikayeden en fazla kaç bölüm çıkar ki?" diye düşündüm. Sonra, kaç bin kilometreden düşen uçaktan sağ çıkabilen hamile bir kadın ve olan onca felakete rağmen huzurlu bir yüz ifadesiyle etrafa bakınan bir adamı gördüm. Kalabalığın içinde fark edilen gizemli bir kadın, ukala tavırlar sergileyen bir adamı görünce olacağını 'birazcık' merak etmeye başladım. Adadaki insanları tanıyınca onların enteresan kişiliklere sahip olduklarını fark ettiğimde "Eh, biraz daha seyredeyim bari." dedim kendi kendime. İlk bölümü bitirdiğimde kafamda soru işaretleri oluşmaya başladı. İkinci bölümde kazazedelerin adanın mistik güçleri olduğunu keşfetmeleriyle dizi daha da ilgimi çekmeye başladı. Üçüncü ve dördüncü bölümleri bitirdiğimde uykusuzluktan gözlerim kapanıyordu ama adayla ilgili merakım daha da artmıştı. Bu gizemli adaya düşenlerin daha önce tanışmadıkları halde kazadan önce birbirlerinin hayatlarına bir şekilde girdiklerini anladığımda artık ben de bir "Lost" bağımlısı olmuştum.

Şimdi eleştirdiğim arkadaşlarım gibi benim için de en önemli gündem maddesi "Lost" oldu. Daha önce hiçbir diziyi böyle bir ilgiyle seyretmediğim için bu bağımlılık ne kadar sürer bilmiyorum. Şimdilik, gerçek hayattan uzak bile olsa, bu dizideki olayların heyecanını arkadaşlarımla paylaşmanın keyfini çıkarıyorum.

Doğru Yanlış

1. Yazarın merakı dizinin konusuna yönelik. ☐ Doğru ☐ Yanlış
2. Yazarın diziye olan ilgisizliği iş arkadaşlarının sinirlenmesine neden oluyordu. ☐ Doğru ☐ Yanlış
3. Yazar dizi yüzünden kendisini dışlanmış hissediyordu. ☐ Doğru ☐ Yanlış
4. Yazar başlarda diziye karşı olumlu bir tutuma sahipti. ☐ Doğru ☐ Yanlış
5. Yazar sonunda arkadaşlarının diziyle ilgili fikirlerine katıldı. ☐ Doğru ☐ Yanlış

Yazar ilk bölümü seyrederken,

- ☐ dizinin ne kadar süreceği hakkında tahminde bulunuyor.
- ☐ arkadaşlarına hak vermesi gerektiğini düşünüyor.
- ☐ diziyle ilgili ön yargısı yok olmaya başlıyor.
- ☐ diziyle ilgili merak ettiği konular oluyor.

Dizi _____ sayesinde yazarın ilgisini çekiyor.

- ☐ etrafındakilerin tavsiyeleri
- ☐ kahramanların farklı özellikleri
- ☐ çekildiği mekanın çekiciliği
- ☐ kahramanların farklı özellikleri
- ☐ adanın sahip olduğu esrarengiz güçler
- ☐ karakterlerin karşılaşmalarının arkasındaki gizem

Yazar diziye anlatırken,

- ☐ diziye karşı izlemeyen önceki yaklaşımından söz ediyor.
- ☐ arkadaşlarının ve işyerindekilerin diziye sevmeye nedenlerini belirtiyor.
- ☐ diziye izlemeye konusundaki kararlılığının nasıl kırıldığını açıklıyor.
- ☐ dizideki karakterlerden bazılarının özelliklerinden bahsediyor.
- ☐ dizinin teknik yönden başarısına değiniyor.
- ☐ hangi bölümden itibaren diziye ilgi duymaya başladığını açıklıyor.
- ☐ arkadaşlarıyla dizi hakkında yaptıkları yorumlardan söz ediyor.

8 Yerleştirilim

Mavi Ay

çek- • dön- • seyre- • çök- • farklı ol-

Cuma akşamlarıydı sanırım, "Mavi Ay" adında dedektiflik dizisinin yayınlandığı gün. Cuma günleri hepimize haftanın son çalışma gününün yorgunluğu _____ ama diziye izlemek için ekranlarımızın başına geçince yorgunluk falan kalmazdı üzerimizde.

Birbirlerinden farklı karakterlere sahip bir kadın ve erkeğin aynı dedektiflik ofisini işlettiği dizideki olaylar çeşitli suçlar etrafında _____ ama konular bazen öyle komik işlenirdi ki hepimiz büyük keyifle seyrederdik bu diziye. İki karakter _____ ama birbirlerini çok güzel tamamladıkları için biz dizinin müdavimleri olarak onların birbirlerine aşık olacakları günü merakla bekliyorduk.

O yıllarda da dizilerin kahramanları saç modelleri, kıyafet tarzları ve hareketleriyle örnek alınırdı. Oyunculara biraz da olsa benzeyenler ilgiyi üzerlerinde toplamak için giyim tarzını taklit ederlerdi. İlgi _____ ama yine de dizinin kahramanlarının yerine o kadar kolay geçemezlerdi. Çünkü o zamanlardaki renksiz hayatımızda ulaşılmaz bir yere sahipti bu kahramanlar. Bu dizi için de aynı şey geçerliydi.

Dizi bittiğinde çok üzülmiştük. O zamanlar bu diziye keyifle _____ şimdi yayınlansa o eski tadı alabilir miyiz, bilemiyorum.

9 Yazalım

Bir televizyon kanalı yeni sezonda izlenme oranı yüksek, iddialı bir dizi yayınlamak istiyor. Bunun için farklı senaristlerin senaryolarını değerlendirmeye alacağını açıkladı. Siz de dizi senaristi olduğunuzu düşünün. Dizinizin ilk bölümünün senaryosunun özetini yapın ve kanalın sizi tercih etmesini sağlayın.

Senaryonuzu yazarken,

- ilk bölümden izleyicinin dikkatini çekecek ilginç karakterler oluşturun.
- ne olduğunu tam açıklamadan geçmişle ilgili gizemli bir olaya değinin.
- senaryoda işlenen konunun daha önce işlenmemiş, özgün bir konu olmasına dikkat edin.
- bölümü merak uyandıracak bir sonla bitirin.

YİNELEMELER

... -mEsInE / -mEsInE ...
... dE ...

Türkçe bil- Üniversiteden mezun ol- Onu ara- Murat kokteyl boyunca ye- Onu tanı- Sevgi tatil konusu açılınca katıldığı turu anlat- Onunla bende konuş- Tatlıyı sev İngilizce öğren-	-masına -mesine ... -(l)iyor (+ -du / -muş) -Dİ (+ -ydl) -(y)EcEk (+ tİ / -mİş) -mİş (+ tİ / -mİş) -(E)lIr (+ Dİ / -mİş) -mElİ (+ -ydl / -ymİş)	ara- ye- konuş- tanı- anlat- sev- bil- öğren- mezun ol-	-(l)iyor (+ -du / -muş) -Dİ (+ -ydl) -(y)EcEk (+ tİ / -mİş) -mİş (+ tİ / -mİş) -(E)lIr (+ Dİ / -mİş) -mElİ (+ -ydl / -ymİş) ... -masına -mesine	de / da ama	bugünlerde diyet yapıyorum. yedi. fikrini değiştireceğini sanmıyorum. akademik bir konuşma yapamam. telefonu kapalıydı ulaşamadım. anlattı. pek görüşmüyoruz. uzun zaman kullanmayınca unuttum her şeyi. aylardır iş bulamıyorum.
--	---	---	---	----------------	---

Onunla ben de konuşacağım konuşmasına da/ama fikrini değiştireceğini sanmıyorum.

Türkçe biliyorum bilmesine de / ama akademik bir konuşma yapamam.

İngilizce öğrendim öğrenmesine ama uzun zaman kullanmayınca unuttum her şeyi.

Onu aradım aramasına da / ama telefonu kapalıydı ulaşamadım.

Murat kokteyl boyunca yedide yedi.

Üniversiteden mezun oldum olmasına da aylardır iş bulamıyorum.

Tatlıyı sevmesine severim de / ama bugünlerde diyet yapıyorum.

Sevgi tatil konusu açılınca katıldığı turu anlattı da anlattı.

Onu tanıyorum tanınmasına ama pek görüşmüyoruz.

Yemekler harikaydı gece boyunca yedik de yedik.

Onu tanımıyorum tanımmasına ama pek görüşmüyoruz.

10 Eşleştirelim

- Sanem'e gelirken etmek almasını söyledim söylemesine de
- Ahmet film boyunca söylendi de söylendi
- buluşmaya zamanında gelmek için evden erken çıkmasına çıkıyorum ama
- arabayla gelmeyi istemesine istiyorum ama
- gardırobunu yenileyeceksin yenilemesine de
- siparişini almasına aldım da
- Tabağıma ne korsa yedim de yedim
- Size her şeyi anlatacağım anlatmasına da

- ☐ bazen trafiğe kalınca çok vakit kaybediyorum
- ☐ park edecek yer bulamam diye cesaret edemiyorum
- ☐ önce bir soluklanmama izin verin.
- ☐ hala bu kadar çok malzemeyle ne yapacağını anlamadım.
- ☐ önce birkaç kilo verip öyle çıksan alışverişe.
- ☐ En sonunda midem bozuldu.
- ☐ akli bir karış havada olduğu için unuttuğunu düşünüyorum.
- ☐ onu sinemaya çağırdığımıza pişman olduk.

11 Yerleştirelim, tamamlayalım

anla- • konuş- • ver- • çağır-

- Onların ne yapmaya çalıştıklarını anlamasına anlıyorum ama bir tatsızlık olmasın diye sesimi çıkarmıyorum.
- Beni evlerindeki davete _____ ama ben keyifsiz olduğum için katılmamayı tercih ettim.
- Onun suçlamalarına karşılık _____ ama avukatım davaya kadar suskunluğumu korumamı istiyor.
- Bu konuyu _____ ama son bir şey belirtmemize izin verin.

12 Okuyalım, işaretleyelim

Hayata Kısa Bir Mola

Günümüzde değişen hayat şartları nedeniyle birbirleriyle iletişimleri azalan insanlar, yalnızlıklarını gidermenin en kolay yolunu dizi izlemekte buluyor. Diziler birçok insan için yorgun bir günün sonunda stresi atmanın, günlük işlere bir ara verip kafalarını boşaltmanın bir aracı olarak görülüyor.

Çoğu insan beğendiği diziyi seyretmek için televizyon başına geçtiğinde kendi sıkıntılarını bir süreliğine de olsa geride bırakıp hayali bir dünyaya dalıyor. Seyredilen diziler insanlara sorumluluklarından sıyrılıp başka kişilerin hayatları hakkında yorum yapma şansı da veriyor. Bu dünyada olup bitenler genellikle kendi hayatında olmasını istedikleriyle benzerlik gösterdiği için, kendini dizinin kahramanının yenne koymak kısa bir zaman için bile olsa insanın kendisini iyi hissetmesini sağlıyor. Özellikle bu kahramanlar mükemmel hayatlara sahipse insanlar kendilerini onlarla

özdeşleştirmekten büyük keyif alıyor. Bazen ana karakterlerin giydiği kıyafetler, taktığı aksesuarlar ve saç stilleri moda haline geliyor. İnsanlar hayran oldukları ve kendilerine yakın buldukları karakterlerin tarzlarını taklit ederek kendilerini daha iyi hissediyorlar. Diziler iyi vakit geçirmenin en kolay ve en masrafsız yolu olması açısından da avantaj sağlıyor. Dizileri takip etmek için yapacağınız tek şey rahat koltuğunuza oturup kendinizi dizinin akışına bırakmaktan başka bir şey değil.

Bütün bu avantajlarına rağmen dizilerin de diğer alışkanlıklarda olduğu gibi bağımlılık yaratması söz konusu. Sosyal hayatın çoğu kez dizilere göre düzenlenmesi, yalnızlığı gidermenin yolu olarak görülen dizilerin bireyi giderek toplumdan uzaklaştırması, aynı evde yaşayan insanların bile birbirlerinden uzaklaşması ise dizilerin dezavantajlı yönleri.

Doğru Yanlış

1. insanlarla iletişim kurmanın bir yolu dizi izlemek	☐	☐
2. diziler insanların hayalperest olmasına neden oluyor.	☐	☐
3. dizilerdeki hayatlar seyredenlerin hayalindeki yaşam tarzına yakın oluyor.	☐	☐

Var Yok

1. Kişisel özelliklere göre farklı dizi seçimleri	☐	☐
2. İnsanların rahatlatma aracı olarak dizileri tercih etmesi	☐	☐
3. Dizilerin giyim tarzına olan etkisi	☐	☐
4. Maddi açıdan dizi seyretmenin yararı	☐	☐

13 Dinleyelim, eşleştirelim, işaretleyelim

Planım Yok, Dizilerim Var

Zor Hayat	☐	Cumartesi akşamı yayınlanıyor.
İstanbul Ağlıyor	☐	İzlenme oranı giderek artıyor.
Gençlik Ateşi	☐	Ela'ya kendi hayatını hatırlatıyor.
Aile Bağları	☐	Sezonun son bölümü yayınlanıyor.
Güzel Günler	☐	Yeni bir moda yarattı.

Ela,

- ☐ vakitsizlikten sosyal etkinliklere katılamıyor.
- ☐ eve gelince ilk iş olarak televizyonu açıyor.
- ☐ dizilere ilgisinin çocukluk yaşlarında başladığını düşünüyor.
- ☐ kendisine bir dizi film kahramanını örnek alıyor.

Berrin,

- ☐ çalışırken televizyonun açık olmasından rahatsız olmuyor.
- ☐ Ela'nın dizilerle ilgili yorumlarını ilgiyle dinliyor.
- ☐ kanallarda yayınlanan dizilerin çoğu hakkında fikir sahibi.
- ☐ film izlerken yanındaki kişilerle yorum yapmayı seviyor.

Eda ve Berrin konuşmalarında _____ konusuna değinmiyor.

- ☐ diziyle ünlü olan kişiler
- ☐ gençlerin tercih ettiği diziler
- ☐ eğitici televizyon programlarının
- ☐ eski ve yeni diziler arasındaki fark

Hele evde kimse yoksa değmeyin keyfime!

- ☐ Evde kimse olmadığında keyfim kaçır.
- ☐ Evde yalnız olduğumda rahatsız edilmek istemem.
- ☐ Evde tek kaldığımda keyif yapmama kimse karışmaz.
- ☐ Evde yalnız olmak keyfimi daha da artırır.

10.3 Yarışalım mı?

14 Dinleyelim, işaretleyelim

Yarışırken Neler Yaşıyoruz?

Doğru Yanlış

1. Televizyondaki yarışmalar gençlere ünlü, zengin ve güçlü olmanın önemli ve kolay olduğu mesajını veriyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
2. Genç insanlar her dönemde olduğu gibi günümüzde de toplumu kurtarma hevesindedir. ☐ Doğru ☐ Yanlış
3. Yarışmayı kaybedenlerin üzülmelerinin asıl nedeni hayallerine ulaşma imkanını kaybettiklerini düşünmeleridir. ☐ Doğru ☐ Yanlış
4. Günümüzde gençlerin iş kurarak, emek karşılığı olan parayı kazanarak statü sahibi olma hayali, onları yarışmalara katılmaya yöneltmektedir. ☐ Doğru ☐ Yanlış
5. Yarışma türü ve içeriği değişse de yarışmacı olarak katılanların amacı aşağı yukarı aynıdır. ☐ Doğru ☐ Yanlış
6. Yarışmalara katılan gençlere göre, amaçlarına ulaşmak için yapacakları her davranış doğrudur. ☐ Doğru ☐ Yanlış

Yanıtı metinde

Var Yok

1. Yarışmalar gençlere ne gibi mesajlar veriyor? ☐ Var ☐ Yok
2. Önceki yıllarda ne gibi toplumsal değerler ön plandaydı? ☐ Var ☐ Yok
3. Gençlerin kişisel olarak ön plana çıkma isteğinin sebebi nedir? ☐ Var ☐ Yok
4. Yarışmayı kaybetmeleri durumunda gençlerin neler yapması gerekir? ☐ Var ☐ Yok
5. İnsanlar birbirlerinin hayatlarını niçin merak eder? ☐ Var ☐ Yok
6. Fanatik olmanın izleyicinin psikolojisine olumsuz etkileri nelerdir? ☐ Var ☐ Yok

15 Seçelim, açıklayalım

Yarışmalar, yarışmacılar ve ben

1. Bana göre bilgi ya da performans sergilenmeyen programlar yarışma olarak

☐ tanımlanabilir ☐ tanımlanamaz

Çünkü

2. İnsanların yarışmalara katılma isteklerini anlaşılabilir

☐ buluyorum ☐ bulmuyorum

Söyle ki

3. Bence yarışmacı olmanın insana kazandırdığı bir şey

☐ var ☐ yok

Mesela

4. Bu tür yarışmaları sıkı takip edenleri

☐ anlıyorum ☐ anlamıyorum

Ama

BELİRTEÇLER		yalnız, yalnızca, sadece, ancak	
Tümce	Belirteç	Tümce	Örnekler
Ben Hayatım boyunca Sizden Sana Ben Sana yardım ederim Trafik çok yoğun. Biz	ancak yalnız sadece yalnızca	iki saat sonra evde olabilirim. biraz anlayış bekliyorum. sen de daha sonra bana yardım edeceksin. bana neden yalan söylediğini bilmek istiyorum. seni sevdim. bir şartla borç para veririm. O da bunu kimseye söylememen. çorba istemiyoruz. Ara sıcak da alacağız. sadece çorba istemiyorum. Diğer yemeklerden alacağım.	Trafik çok yoğun ancak iki saat sonra evde olabilirim. Sana yardım ederim ancak sen de daha sonra bana yardım edeceksin. Hayatım boyunca yalnız seni sevdim. Sizden sadece biraz anlayış bekliyorum. Sana yalnız bir şartla borç para veririm. O da bunu kimseye söylememen. Ben sadece bana neden yalan söylediğini bilmek istiyorum. Biz sadece çorba istemiyoruz. Ara sıcak da alacağız. Ben sadece çorba istemiyorum. Diğer yemeklerden alacağım. Ben ancak çorba istemiyorum. Diğer yemeklerden alacağım.

16 Yerleştirelim

ancak • sadece • yalnız • yalnızca

1. Bu araba on yıllık, iki kez de kaza yapmışsınız bu nedenle _____ 8000 Lira eder.
2. O kadar yorgundum ki yatağıma yattığımda _____ bir sayfa kitap okuyabildim.
3. Kusura bakmayın, çok trafik vardı, _____ gelebilirdim.
4. Seninle sinemaya _____ korku filmine gitmeyeceğimize söz verersen gelirim!
5. Müdür toplantı salonuna girdiğinde salonda üç beş kişi _____ vardı.
6. Yirmi kişilik partide tanıdığım _____ sen vardın.
7. Ben önerinizi Müdür Bey'e ileteceğim _____ kabul edip etmeyeceğinden emin değilim.
8. Senin bir saat sonra ofiste olman gerekmiyor mu? Bence artık evden çık, _____ gidersin.
9. Doktor Bey önümüzdeki hafta boyunca dolu. Size _____ iki hafta sonrasına randevu verebilirim.
10. Seninle yeni açılan oyuncakçıyı gezebiliriz _____ onu da alalım, bunu da alalım diye tutturmak yok!
11. Senden onu sevmeni istemiyorum _____ ona biraz daha saygılı davranmanı istiyorum.
12. Kampanyamız nedeniyle mağazamızda gördüğünüz her ürün _____ 5 Lira!

17 Uyanları işaretleyelim

1. Sorununuzu çok iyi anlıyorum, _____ şu anda ofisimizde yetkili kimse olmadığından size yardımcı olamıyorum.
☐ yalnız ☐ ancak ☐ sadece
2. Yardıma ihtiyacınız olduğu her an bizi arayabilirsiniz. Yapmanız gereken _____ bize telefon etmek.
☐ yalnızca ☐ ancak ☐ sadece
3. Sana yardım ederim _____ bana şu işimi bitirmem için yarım saat verersen.
☐ yalnız ☐ ancak ☐ yalnızca
4. Bence yemeği sinemadan sonra yiyelim. Filme _____ yirmi dakika kaldı.
☐ yalnızca ☐ ancak ☐ sadece
5. Konser hiç kalabalık değildi. Elli kişi _____ vardı.
☐ yalnızca ☐ ancak ☐ sadece
6. Yeni bir işe başvurdum ama küçük bir şirket. Bin Lira maaş _____ verir.
☐ yalnız ☐ ancak ☐ sadece
7. Ne demek istediğini _____ ben anlamadım.
☐ yalnızca ☐ ancak ☐ sadece
8. Benim _____ yeni bir işe değil, yeni insanlar tanımaya da ihtiyacım var.
☐ ancak ☐ yalnız ☐ sadece
9. Bu işi herkes becerir _____ Ayşe beceremez.
☐ sadece ☐ ancak ☐ yalnızca
10. Ne yapmak istediğimi çok iyi biliyorum _____ biraz daha zamana ihtiyacım var.
☐ yalnızca ☐ ancak ☐ sadece

18 Okuyalım, işaretleyelim

Televizyonda Yarış Var

"Reality Show" kapsamındaki yarışmalar dünya televizyon literatüründe, "oyuncu olmayan insanların doğal ya da yaratılmış ortamlarda, kameralar yokmuş gibi davranarak yaşamalarına ve bu sürenin sonunda bir ödül kazanmalarına dayanan bir program türü" olarak tanımlanıyor. Ama "gerçek hayata dayanan" bu programlarda yarışmacıların aktörler değil de "gerçek" insanlar olmaları ve belli bir metne bağlı olmadan davranışları dışında bu programların ne kadar gerçek oldukları ve gerçeği yansıttıkları tartışmalı. Bu yarışmalarda bazı yarışmacılar kameraya aldırmadan "kendisi gibi davranmaya" başlıyor ve gerek yarışmacılar, gerek ekran karşısındakiler için asıl eğlence ondan sonra başlıyor.

"Reality show"lara yarışmacı olarak katılmanın en çekici yanı elbette ödüller, ki bunlar genelde para, aşk ve şöhret üçlüsünden birini ya da birkaçını aynı anda kazanmak demek. Yarışmalar "amaca ulaşmak için her yol mübah"tır ve "altta kalanın canı çıksın" düşüncelerini öne çıkarıyor. Bu kavramları birebir benimseyen yarışmacılar da olaya aldatma, gözyaşı, mümkün olduğunca yalan ve entrika katarak ortaya kötü yönetilmiş ve kötü oynanmış teatral bir seyirlik oyun çıkıyorlar.

Ekranın diğer tarafında ise izleyiciler hiç tanımadıkları ama muhtemelen kendi hayatlarında benzerleri bulunan ya da kendilerine bir nedenle yakın buldukları bir grup insanın birbirlerini aşağılamalarını, kavgaya etmelerini ve ödüle ulaşmak için her şeyi yapmalarını seyrediyor. Kimileri gece yarısı vakit bulunca, kimileri akşam yemekleri sırasında ailecek, kimileri ise bizzat bu programları arayarak, stüdyolara giderek ve bir yarışmacının fanatiği olarak katılıyor bu şova.

Dünya televizyonları "Reality Show" kavramıyla ilk kez 1989 yılında MTV'de yayınlanmaya başlayan "Real World (Gerçek Dünya)" aracılığıyla tanıştı. Birbirini hiç tanımayan yedi gencin birkaç ay süreyle aynı evde, kendilerini 24 saat boyunca takip eden kameralarla yaşadıkları program yıllardır devam ediyor.

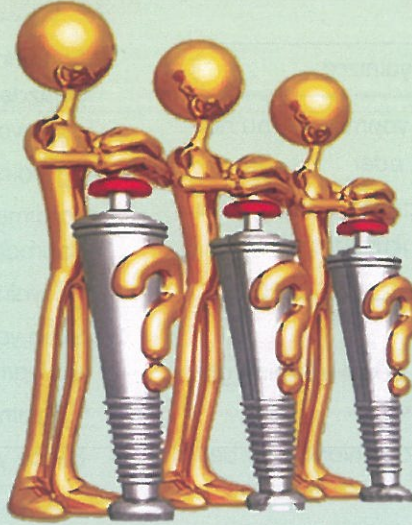
Türkiye'nin "Reality Show" türündeki yarışmalarla tanışıklığı 2001 yılında yayınlanmaya başlayan, dünya televizyonlarında "Big Brother (Büyük Birader)" adıyla bilinen "Biri Bizi Gözetliyor" ile başladı. Yarışma, bu türün belki de ana teması olan "başkalarının hayatını gözlemleme" durumunu baştan kabul ederek yarışmanın özgün isminden çok daha başarılı bir isimle yayınlandı Türkiye'de. Daha sonra 2003 yılının ortasında, yurtdışında "Bachelorette (Bekar)" adıyla yayınlanan evlilik temalı yarışma, "Ben Evleniyorum" adıyla Türkiye'de yayınlanmaya başlandı. Bunu Avrupa ve Amerika televizyonlarının gözbebeği olan ve son iki yılda yepyeni müzik starları yaratan "American Idol" adlı yarışmanın

"Pop Star Türkiye" ismiyle yayınlanması izledi. Geçen yıl Amerika'nın en çok konuşulan şovu olan ,16 kişinin arasından, verilen işleri en kârlı ve başarılı bitirenin çok yüksek bir maaşla büyük bir şirketin başına geçirildiği ve Amerika'da medyatik iş adamı Donald Trump tarafından sunulan "The Apprentice" var bir de. Bu yarışma da Türkiye'de "Çırak" adıyla yayınlandı. Kim bilir diğerlerine göre daha anlamlı bir yarışma olduğu söylenebilir belki de...

Bu programların son yıllarda Türk ve dünya televizyonlarında bu kadar ilgi görmesinin nedenlerinden biri hiç şüphesiz prodüksiyonlarının dizilere göre oldukça ucuz olması. Çünkü alınan yüksek reytingler sonucu gelen reklamlar, yarışma sırasında kullanılan ürünlerin reklamları, yarışmadan sonra piyasaya sürülen ürünler var ve elbette bu para akışını devam ettirebilecek yeni yeni inanılmaz "reality show"lar...

Kanallar internette düzenledikleri yarışmalarla yeni ve yaratıcı şovlar arar oldu ama seyircilerin artık birbirinin tekrarı ve taklidi bu programları seyretmekten sıkıldığı ve yakında sadece en iyi olanların yayına devam edeceği konuşulsa da programlara olan ilgi hiç de azalacağı benzemiyor.

Özkan Cangüven'in "Ah Şu Yalan Dünya" adlı yazısından uyarlanmıştır

Doğru Yanlış

1. Sözü edilen yarışmalarda gerçek olan sadece ortada oyuncu ve senaryo olmaması. ☐ Doğru ☐ Yanlış
 2. Yarışmalarda görülen olaylar inandırıcı. ☐ Doğru ☐ Yanlış
 3. "Biri Bizi Gözetliyor" yarışmasının adı içeriğiyle örtüşmüyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
 4. Yayınlanan yarışmaların pek çoğu anlamsız. ☐ Doğru ☐ Yanlış
 5. Gelecekte de insanlar bu yarışmalara ilgi göstermeye devam edecek. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Var Yok**
1. İnsanların bu yarışmalara katılmasının tek nedeni popüler olmanın yükselen bir değer olmasıdır. ☐ Doğru ☐ Yanlış
 2. Bu yarışmaların izlenme nedeni, izleyicilerin ekrandaki olaylar ile hayatları arasında bir şekilde paralellik kuruyor olmasıdır. ☐ Doğru ☐ Yanlış
 3. Bu yarışmalar izleyicilerin hayatlarında birbirlerinden farklı yoğunlukta yer tutuyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
 4. Yarışmacılar kazanma amacıyla doğallıktan uzaklaşıyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış

Yarışma programlarının maliyetinin ucuz olma nedenleri,

- ☐ çok izlendikleri için yayınları sırasında çok reklam alabiliyor olmaları.
- ☐ yarışmacıların kullandıkları ürünlerin reklam malzemesi olarak kullanılabilir olması.
- ☐ oyuncu olmayan insanlarla çekildiği için onlara fazla para ödenmemesi.
- ☐ yarışma ve yarışmacıların popüleritesi sayesinde piyasaya yeni ürünler sürülmesine ve bu ürünlerin satılmasına olanak vermesi.

"Altta kalanın canı çıksın" deyişi _____ ile ilgili değildir.

- ☐ acımasızlıkla ☐ bencillikle
- ☐ kıskançlıkla ☐ çıkarıcılıkla

"Bu programların ne kadar gerçek oldukları ve gerçeği yansıttıkları tartışmalı."

- ☐ Bu programların gerçeği yansıtıp yansıtmadığını tartışmak gerek.
- ☐ Bu programların gerçeği yansıtıp yansıtmadığı konusunda farklı görüşler var.
- ☐ Bu programların gerçeği yansıttığı doğru değil.
- ☐ Bu programların gerçeği yansıttığına inanmıyorum.

19 Seçelim, tartışalım

Ben Yarışır mıyım?

- Hangi yarışmada olmayı tercih ederiniz? Niçin?
- Bu yarışmalardan hangisini izleyici olarak takip edebilirsiniz? Niçin?
- Ülkenizde bu yarışmalardan ya da benzerlerinden en çok ilgi göreni hangisi? Sizce niçin?

Muhteşem Yarış (Amazing Race): İkişer kişilik altı takım sınırlı bir bütçeyle dünyanın çeşitli köşelerindeki ipuçlarını takip ederek son duraktaki 1 milyon doları kazanmak için savaşır. Her durağa en geç gelen takım elenir. Takımlar birbirlerini görmeden yetenekleri doğrultusunda yalnızca zamana karşı yarışır.

Köstebek (The Mole): 10 kişi kendilerine verilen görevleri yerine getirmeye çalışırken, aralarından biri köstebekeklik yapıp verilen görevleri baltalamaya çalışır. Her bölümün sonunda köstebeği yakalamaya en uzak kişi yarışmadan atılır ve yarışmanın sonunda köstebeğin kim olduğunu bilen yarışmayı kazanır.

Hayatta Kalan (Survivor): Sekiz kadın ve sekiz erkekten oluşan yarışmacılar ıssız bir adada yemek, içecek ve sığınacak bir yer bulmak ve kendilerine bir dünya kurmak için kıyasıya mücadele eder. Her hafta adadan bir kişiyi elerler. Kazananı 1 milyon dolar alır.

Kuşu (The Swan): Fiziksel olarak oldukça problemlili kadınları alıp onları baştan aşağı yenileyip en sonunda gerçek bir güzellik yarışmasıyla birinciyi seçmeye dayalı bir yarışma programı. Yarışmacılar üç ay boyunca kendilerini göremezler ve gördükleri zaman da tanıyamazlar zaten.

Bekâr (Bachelorette): Bekâr bir kız veya erkek, karşı cinsten 25 kişiyle tanışır. Her hafta sonunda daha iyi tanımak istediklerine bir gül vererek yarışmada kalmalarını sağlar. Sonunda kendine en uygun partneri edinmeyi hedefler.

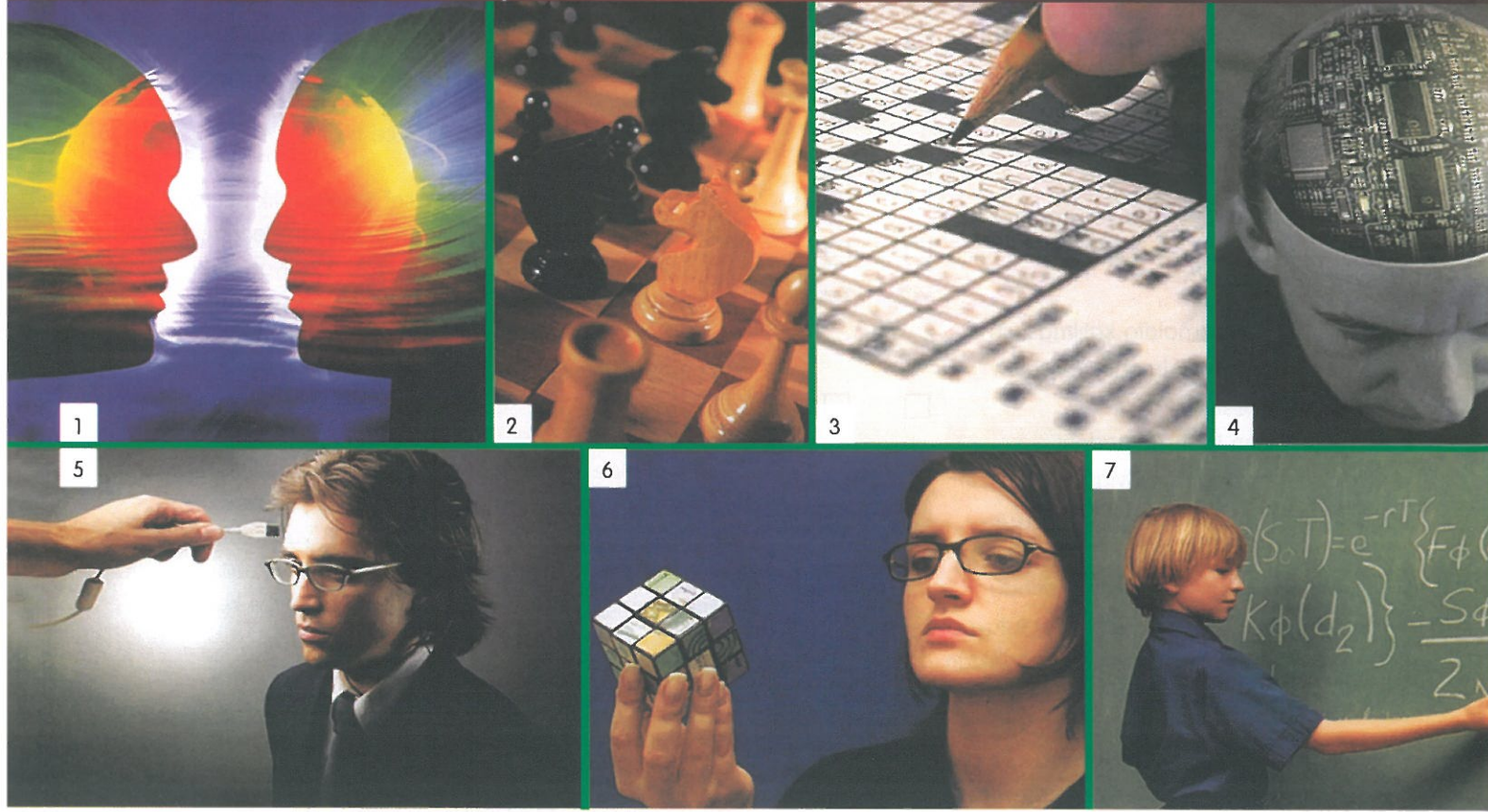
Biri Bizi Gözetliyor (Big Brother): Birbirini tanımayan 15 kişi 100 gün boyunca kameralarla dolu bir evde, taksicilikle geçinerek yaşar. Her hafta izleyiciler tarafından en az sevilen kişi elenir. 150.000 Lira ödül birincinin olur.

11

İnsanın Büyük Sırrı

1. Bizi Biz Yapan Beyin

1 Bulalım

Yaşadığımız dünyayı algılarken beş duyumuzdan yararlanıyoruz. Koku ve tat duyumuz geçicidir. NLP (Nörolingüistik Programlama) uzmanlarına göre, her birey bu duyulardan birini algılamada baskın olarak kullanıyor ve bu da o bireyin "Temsil Sistemi"ni yani beyninin dünyayı nasıl algılayıp kaydettiğini gösteriyor.

1 İşitseller: Duyduklarını hatırlarlar. Duyarak, dinleyerek ve konuşarak öğrenirler. Konuşmaları akıcı ve canlıdır. Müziği severler. Şarkı sözlerini hemen öğrenirler. Melodik bir ses tonları vardır. Yazarken sesli tekrar yaparlar. Gürültüden hemen rahatsız olurlar. Bir işitseli, eş seçiminde ses tonu etkilemiştir. Güzel sözler duymayı severler. İşitsel biri, eşinden kendisini sevdiğini sık sık tekrarlamasını ister. Dil kullanımlarında, "Daha önce tartışmıştık, konuşalım, kelimesi kelimesine, kulaklarını tıkamak..." sözleri çoğunluktadır.

2 Görseller: Gördüklerini hemen hatırlarlar, sessiz okumayı ve resimli romanları severler. Gördüklerini ve okuduklarını hatırlamaları, renk kullanmaları, resimlerle ve kelimelerle düşünmeye yatkın olmaları dikkat çeker. Planlı ve programlıdır. Öğrenirken hayallerinde resmi görürler. Hızlı okurlar. Eşlerine karar verirken fiziksel yapı önemlidir. Gezmekten, manzara izlemekten hoşlanırlar. Dil kullanımlarında; "Öyle görünüyor ki, farklı bir açı, bunu tekrar inceleyelim, kör nokta, yakından bakıldığında..." gibi sözler çoğunluktadır.

3 Dokunsallar: Onların algı sistemi dokunmak üzerinedir. İnsana dokunur ve yakın dururlar. Duygulara önem verirler. Yaşananları bütünsel hatırlarlar. En önemli öğrenme şekilleri yaparak, karalayarak, model ve deney yaparak öğrenmedir. Duyduklarını ve gördüklerini hatırlamakta zorlanırlar. Bir dokunsalı, eşinin ilk dokunuşu etkilemiştir. İçinden konuşur. Sevdiğini kolay söylemez. En çok kullandıkları sözler "Anlamı yakalayın, tam isabet, teması sürdürüelim, daha derine inmek gerekir..."

DURUM EKLERİ (yan işlevler)

-lyE, -DE, -DEn

Ad/Eylem	Ek	İyelik Eki	Ek
doğru, hafta, düşünce, inat, sen, lira, heyecan, sen, yorgunluk, gömlek ay, iki, sene		-m/-ım/-im/-um/-üm -n/-ın/-in/-un/-ün -sı/-si -ı/-i/-u/-ü -mız/-miz -ımız/-imiz/-umuz/-ümüz -nız/-niz -ınız/-iniz/-unuz/-ünüz -ları/-leri	-a /-e / -ya / -ye / -na / -ne -da /-nda /-de / -nde -ta / -te -dan / -ndan / -den / -nden -tan / -ten
... rahatsız et gel	... -ma / -me -mak / -mek -ış / -yış -iş / -yiş -uş / -yuş -üş / -yüş		

Örnekler

İlk gelişinde burayı pek sevmemişti. Ama artık öyle düşünüyor.

Bu parayla tanesi beş yüz bin liradan üç ev alabilirsiniz.

Sınav haftaya da yapılmayacakmış, gelecek aya ertelenmiş.

Ne söylesem inadına tersini yapıyor.

İnadından özür dilemedi benden.

Ne yapsak kabul etmedi. Düşüncesinde ısrar ediyor.

Bu çiçekler sana.

Ne kadar güzel resim yapıyorsun. Hayranım sana.

Onu birden karşımda görünce heyecandan dilim tutuldu.

Ben onun beni ikide bir rahatsız etmesine alıştım.

Bir bakışta anladım onu asıl biri olduğunu.

Bu gömlektan bende de var.

Sen doğrudan eve gel. Ben alışveriş yaptım.

Yorgunluktan ölmek üzereyim.

Seneye oluzuma basacağım.

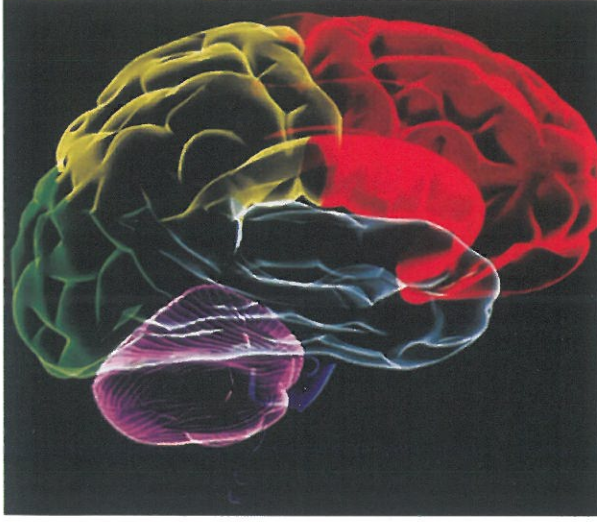
Bir bakmada anladım onu asıl biri olduğunu.

2 Tamamlayalım

1. Bu kurabiyelerden kar etmemiz için kilosunu en az 15 Lira dan satmamız gerek.
2. Oğlum bisiklete binmeyi ilk deneme _____ öğrendi.
3. Sorunuz yoksa hafta _____ aynı saatte buluşmak üzere toplantıyı bitirebiliriz.
4. Yıllar sonra onu karşımda görünce şaşkınlık _____ ne söyleyeceğimi bilemedim.
5. İki kardeş öyle sık tartışıyorlardı ki aileleri çareyi odalarını ayırmak _____ buldu.
6. Biliyorum bu ilacın tadı çok kötü ama sana çok iyi gelecek. Zaten küçük bir bardak, haydi bir dik _____ iç.
7. İlk gör _____ aşka inanır mısınız?
8. Bu problemin çözümü için sana onca öneri sunuyorum ama sen sorun çıkar _____ ısrar ediyorsun.
9. Üniversiteye kayıt yaptırabilmem için Türkçe kursundan diplomamı en geç Ağustos _____ almam gerek.
10. Söz _____ çok yardımseverdir ama bir tek zor günümde bile bana yardım ettiğini hatırlamam.
11. Görünür _____ ofisteki herkes birbirini çok seviyor ama gerçek öyle değil.
12. Bugün günler _____ ne?
13. Bu pantolon _____ bende de var. Aynı mağazadan almış olmalıyız.
14. Bana kalırsa ona böyle imalarda bulunmak yerine niyetini doğru _____ söylemelisin.
15. Ondan hoşlanmadığımı da nere _____ çıkardın? Ben öyle bir şey söylemedim ki. Yalnızca bana biraz soğuk birisi gibi geldi dedim.
16. Bir haftadır her gün sınavlara girip çıkıyorum. Her gece sabahlara kadar ders çalışıyorum. Bugün de uyumazsam uykusuzluk _____ bayılacağım.
17. Seni anlamayacağını nere _____ biliyorsun? Daha önce onunla konuşmayı hiç denemedin ki!
18. Katılacağı konferansta bir aksilik yaşamamak için bütün hazırlıklarını bir hafta önce _____ bitirdi.

3 İşaretleyelim, eşleştirelim, anlatalım

Beyninizin Hangi Lobu Çalışıyor?

1. Ned Herrmann'ın nörolojiyle ilgilenme nedeni
2. Hermann'dan önce beyinle ilgili çalışmalar konusunda bilgi
3. Hermann'ın lobları renklerle adlandırmasının nedeni
4. Hermann'ın testinde yer alan sorular
5. Beyinde, istenilen lobu baskın hale getirmek için yapılması gerekenler
6. İnsanların birbirinden farklı olmasının nedeni

Var Yok

☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐

Doğru Yanlış

1. Beynimizde hangi lobun baskın olacağı büyük ölçüde doğuştan getirilen özelliklerle belirleniyor.
2. Aile içi ve okul öncesi eğitimimiz beynimizde hangi lobun baskın olacağına etkilidir.
3. Psikolojinin renkler için söyledikleriyle Hermann'ın çalışmalarının sonuçları uyuşmuyor.
4. Yedi yaşımızdan sonra baskın beyin lobumuz değişmiyor.
5. Beyin lobları incelemesi, şirketlerin eleman seçimi ve kişilerin doğru eşleri bulabilmeleri için yapılıyor.
6. Beyin konusunda yapılan çalışmalar insan davranışını çözümlemeye hizmet ediyor.

☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐

1. Acele işe şeytan karışır.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

2. Āşığa Bağdat sorulmaz.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

3. Atın ölümü arpadan olsun.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

4. Eşğini sağlam kazığa bağla.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

5. Önüne bakma sonuna bak.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

6. Bin dost az, bir düşman çok.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

7. Gönül ferman dinlemez.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

8. Bugünün işini yarına bırakma.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

Mavi lob baskın olanlar: _____

Yeşil lob baskın olanlar: _____

Kırmızı lob baskın olanlar: _____

Sarı lob baskın olanlar: _____

Bence benim beynimde baskın lob**Çünkü**

4 Doldurulum, eşleştirelim

Kadın ve Erkek Beyni Farklı mı?

Kadın ve erkek beyni arasında tabii ki fizyolojik, anatomik ve biyolojik farklar var. Bu farklardan bazılarını ve onların neden olduklarına bir göz atalım istedik.

Kadınların beyinleri erkeklerden daha küçük ancak kadınlarda gri hücreler daha fazla. Gri hücreler beynin düşünmemizi sağlayan kısımları. Erkek beyni daha büyük olmasına rağmen her iki cinsiyetin de zeka testlerinde eşit derecede performans göstermesi bu şekilde açıklanıyor. Erkeklerin gri hücrelerinin daha az olmasına karşın beyaz hücreleri daha fazla, bu hücreler ise uzak bölgeler arasındaki bilgi transferini sağlıyor. Bu da kadınların neden sözel ifade becerilerinde erkeklerden daha iyi olduğunu ve erkeklerin sanal konularda kadınlardan daha iyi olduğunu açıklıyor.

Bir görüntüleme çalışmasında erkeklerin bir iş yaparken beyin her iki tarafında da farklı beyin bölgelerinin aktive olduğu belirlenmiş. Kadınlarda ise aktive olan bölgeler beyin sadece sağ tarafındaymış.

Tüm bunların yanı sıra kadın ve erkek beyninin farklı olmasının aşağıdaki örnekler gibi farklı sonuçları da var.

Yön bulma:

Kadınlar çevrelerinde yön bulmak için belirli işaretleri kullanırken erkekler pusula yönlerini kullanıyorlar.

Zihinsel beceriler ve hafıza farklılıkları:

Beyin yaşlandıkça doku hacmi azalır ve sıvı miktar artar. Bu etki kadınlarda erkeklerde olduğundan daha az şiddetlidir. Böylece kadınların yaşları ilerlese de matematik, düşünme vb. zihinsel becerilerinde daha az geriliyor. Ancak konu unutkanlık olunca kadınlar unutkanlığa erkeklerden daha fazla eğilimli. Yani hafıza konusunda erkeklerin gerisinde kalıyorlar. Bunun nedeni de muhtemelen kadınların sinir hücresi ve sinir hücreleri arasındaki bağların kaybına daha yatkın olmasıdır deniliyor. Ancak hatırlanacak şey insanların yüzüyle, kadınlar bu konuda erkeklerden daha iyi.

Dil farklılıkları:

Yaşayan beyin görüntülendiği çalışmalarda kadınların dinlerken beyin her iki tarafındaki sinir hücrelerinin de aktive olduğu gözlenirken erkeklerin beyin sadece bir tarafının aktive olduğu gözlenmiş.

Erkekler ve kadınlar tek kelimeleri benzer şekilde işliyor. Ancak bütün bir cümlemin yorumlanmasında erkekler beyinlerinin tek tarafını kullanırken kadınlar her iki tarafını da kullanıyorlar.

Erkek çocukların disleksi gibi gelişimsel dil bozuklukları olma sıklığı kız çocuklarından daha fazla. Çocukluktaki farklılıklara rağmen yetişkin kadınların erkeklerden daha az dil bozukluğu olup olmadığı net değil.

Dilara Koçak'ın aynı adlı yazısından uyarlanmıştır

	Kadın	Erkek
Yön bulma	<i>İşaretleri kullanır</i>	<i>Pusula kullanır</i>
Hafıza kaybı		
Zihinsel beceriler		
Tümcelerin yorumlanması		
Dil bozuklukları		

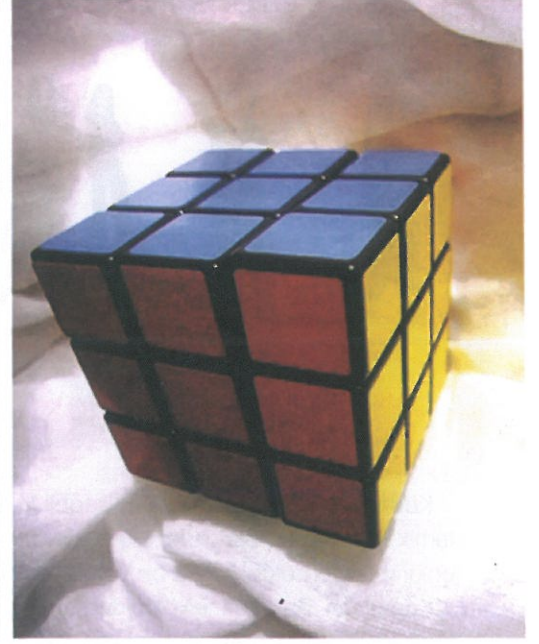
1. Kadınlar ve erkekler bir iş yaparken
2. Kadın ve erkek beyinlerinin büyüklüklerinin farklı olması
3. Erkekler daha fazla beyaz hücreye sahip olduğundan
4. Beynin düşünmemizi sağlayan kısmı
5. Kadınlar daha fazla gri hücreye sahip olduğundan
6. Beyaz hücreler

- ☐ zeka düzeylerini etkilemiyor.
- ☐ gri hücrelerdir.
- ☐ uzak bölgelerdeki bilgi transferini sağlıyor.
- ☐ sözel ifade becerileri daha kuvvetli.
- ☐ sanal konulardan daha iyi anlıyorlar.
- ☒ 1 beyinlerinin farklı bölgeleri aktive oluyor.

11.2 Zeka Küpü müsünüz?

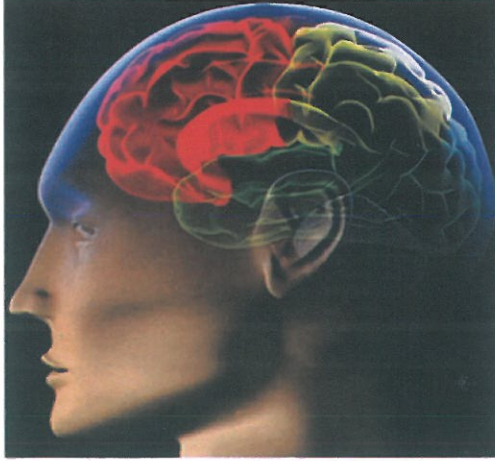
5 Yanıtlayalım

1. Hayatınızda hiç zeka testine girdiniz mi? Sizce bu testler güvenilir mi? Niçin?
2. Akıllı, zeki, aptal, saf, kurnaz. Hangileri sizi tanımlamak için daha uygun? Niçin?
3. Akıllı, zeki, aptal, saf, kurnaz insanlar arasındaki farklar nelerdir?
4. Güzel, zeki, zengin, iyi, akıllı. Bunlardan sadece ikisini seçmek zorunda kalsaydınız hangilerine sahip olmak isterdiniz?
5. Hayatınızda tanıdığınız en zeki ya da akıllı insan kim?
6. Size göre matematikte iyi ama sosyal hayatta başarısız biri zeki olabilir mi? Niçin?
7. Sizce zeka, yaratıcılık ve esprisellik arasında bir bağlantı var mı? Nasıl?
8. Türkçeyi iyi bilmek ve kullanmak zeki olduğunuzun göstergesi olabilir mi? Niçin?
9. Sizce zeka ya da akıl düzeyi geliştirilebilir mi? Nasıl?
10. Oynadığınız bir zeka oyunu var mı? Hangisi?

6 İşaretleyelim, dolduralım

Zekanın Kaç Türü Var?

	Doğru	Yanlış
1. Sorun çözme becerisi zekanın içeriklerinden biridir.	☐	☐
2. Zeka doğuştan gelen ve asla değiştirilemeyen bir potansiyeldir.	☐	☐
3. Zeka düzeyi ile başarı arasında bir ilişki yoktur.	☐	☐
4. Bir insanın baskın zeka türü onun öğrenme biçimini de ortaya koyar.	☐	☐
5. Çocukların kendilerine en uygun mesleği seçebilmeleri ne kadar zeki olduklarıyla ilgilidir.	☐	☐

Zeka Türü	Yetenek ve Becerileri	İlgi Alanları-Hobileri	Uygun Meslekler	Zekanız
Sözel Zeka				☐
Sayısal Zeka				☐
Görsel Zeka				☐
İşitsel Zeka				☐
Sosyal Zeka				☐
İçsel Zeka				☐
Doğa Zekası				☐

ULAÇLAR					-mE/(y)lş + iyelik + -(n)dEn önce/sonra/itibaren
Eylem	Ek	Iyelik Eki	Ek		Örnekler
belirle	-ma	-m/-ım/-im/-um/-üm	-dan/-ndan	önce	Amerika kıtasının keşfedilmesinden itibaren dünyada yeni bir dönem başladı.
başla	-me	-n/-ın/-in/-un/-ün	-den/-nden	sonra	İşe başlamanızdan itibaren üç gün içinde eksik belgelerinizi tamamlayın.
bulun	-ış/-ılış	-sı/-si		itibaren	İnsanın gen haritasının belirlenmesinden sonra birçok hastalığı önlemek mümkün olacak.
keşfedil	-ış/-ılış	-ı/-i/-u/-ü			Senin anlattığın olay benim gelişimden önceydi.
gel	-uş/-ılış	-mız/-miz			Matbaanın bulunuşundan önce kitaplar elle çoğaltılıyordu.
	-üş/-ılış	-ımız/-imiz/-umuz/-ümüz			Amerika kıtasının keşfedilmeden itibaren dünyada yeni bir dönem başladı.
		-nız/-niz			
		-ınız/-iniz/-unuz/-ünüz			
		-ları/-leri			

7 Tamamlayalım

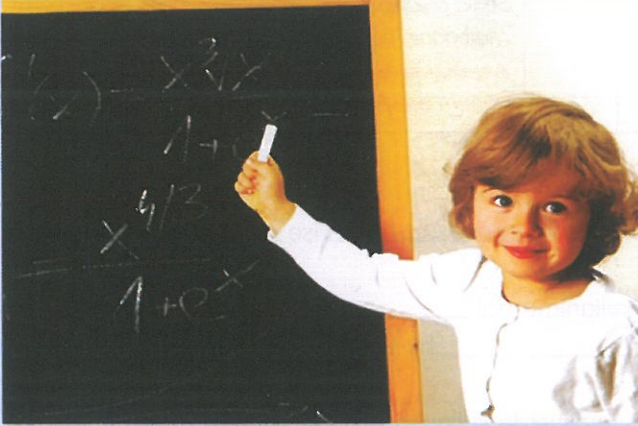
1. Eski müdür o kadar disiplinliydi ki her gün mesainin başla masından önce işe gelir, kimlerin işe geç kaldığına bakardı.
2. Bu kampanyaya katılabilmeniz için telefonunuzun kullanıma açıl _____ en fazla 3 ay geçmiş olmalıdır.
3. Prof. Dr. Bekri Çetin, hastanelerinin 2000'deki açıl _____ bir buçuk milyon kişinin poliklinikte muayene edildiğini belirtti.
4. Toplantıda tüm belgelerin incelen _____ projelerde kullanılacak bütçe belirlendi.
5. Pavlov, köpeğine her yemek ver _____ zil çalmış, bir süre sonra köpeğin bu sese koşullanmasını sağlamıştı.
6. İstanbul'dan Ankara'ya git _____ Atatürk Havalimanı'nda gazetecilerin sorularını yanıtlayan Maliye Bakanı "Kriz çözülecek." dedi.
7. Yazının bulun _____ geçen bunca yılın sonunda hala kaleme alınmamış düşünceler var mı?
8. Kayıt olunan kursun bitiş _____ terk edilmesi durumunda hiçbir geri ödeme yapmamaktayız.

8 İşaretleyelim, açıklayalım

1. Akıllı insan herkesten öğrenen insandır. (Montaigne)
☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki _____.
2. İnsanın aklı çoğaldıkça can sıkıntısı da çoğalır. (Dostoyevski)
☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki _____.
3. Akıl da bir tarla gibi ekilmeye ve bakılmaya gereksinim duyar. (Cicero)
☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki _____.
4. İnsan, aklın sınırlarını zorlamadıkça hiçbir şeye ulaşamaz. (Einstein)
☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki _____.
5. Akıllı olmak bir şey değildir, önemli olan aklını kullanabilmektir. (Descartes)
☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki _____.
6. Aklı olmayan insan mutlu da olamaz. (Schopenhauer)
☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki _____.
7. Çok akıllı insanlar büyük zayıflıklara ve büyük erdemlere sahip olabilir. (Descartes)
☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki _____.
8. Ne yazık ki vücudun çökmesi aklın olgunluk dönemine rastlar. (Ahmet Haşim)
☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki _____.

Zeka Bir İşe Yarar mı?

Mutlu Tönbekici

Bu kadar **peşinde olunan** ama sahibine hiç faydası olmayan başka bir şey var mıdır? Hani, överiz karşımızdakini "çok zekisin" falan diye ama mesela zeki olduğu için ekstradan sevilen, ekstradan para verilen, "Çoluğumuz çocuğumuz zeki olsun." diye evlenilen, bu yüzden tercih edilen? Yok öyle bir şey. Vasatların şansı daha yüksek! Her konuda...

Her yere çekebilirsin bir vasatı... Ama zekiye? İte-mezsın, kakamazsın, laf edemezsin... Bir baş belasıdır! İş beğenmez, okul beğenmez, yer beğenmez, yurt beğenmez, eş beğenmez... Harcandığını düşünür, düşünür, dertlenir. Kendi dertlendiği yetmez, etrafındakilerin hayatını da bir ıstıraba dönüştürür. ıstırabı sadece yer, yurt, eş yüzünden değildir. Etrafı aptallarla doludur ve sürekli onların aptallıklarını düzeltir. Düzeltmeye mecbur kalır. Neden? Aptallığı ilk fark eden odur da ondan. Bu yüzden ilk yardım yine ondan gelecektir.

Bir zeki, bir aptal karşısında aptaldan daha çaresizdir. Çünkü aptal bir çare peşinde değildir zaten. O pek çok şeyin farkında değildir. Farkında oldukları ona yeter de artar. Zeki ise çaresizdir. Herkesin henüz emeklediği yerlerden o çoktan geçmiştir. Çaresizdir çünkü aptallık çirkinlik gibi zorlayarak da olsa düzeltilebilen bir şey değildir. "Zayıfla, makyaj yap, güzel giyin." denilebilir bir çirkinine ama aptala ne diyeceksin? Ne diyeceksin? Onun modeli böyle işte.

Genç zekiler en çok ıstırap çekenlerdir. Çünkü kalabalıktan, yani aptallardan kendilerini soyutlayabilecekleri ortama henüz kavuşamamışlardır. Kalabalık içinde öğrenmek zorundadırlar. "Tamam, geç! Anladım! Tekrar edip durma aynı şeyi!" Zekinin kafasından başka tek bir cümle geçmez. Çok sıkılırlar çok!

Delikanlı zeki, kendini beğenmişliğin doruk noktasındadır. Herkesin kapasitesini bilir artık onlar. Bir çırpıda. Şıp diye anlarlar. Bilmek onu mutlu eder mi? Etmez. Sürpriz yoktur. Zekinin derdi mutsuzluk değildir. Esas derdi sıkıntıdır onun. Çoğu yerde çoğu zaman sessiz kalmak zorundadır. Kendine ait olmayan düşünceleri kendine ait olmayan bir sesle ifade eder.

Bu yüzden, çocuklarınız süper zeki değil diye **hayıflanmayın** sakın. Zeki olduğunu düşünüyorsanız mümkün olduğunda bulgur, hamur falan yedirin. Gelişmesin. Her damla fazla zeka bir ömür acı demek...

peşinde olmak

- ☐ takip etmek ☐ ardından yetişmek
☐ çok istemek ☐ yanında götürmek

her yere çekmek

- ☐ uzatmak ☐ ilgiyi toplamak
☐ aldatmak ☐ yönlendirmek

hayıflanmak

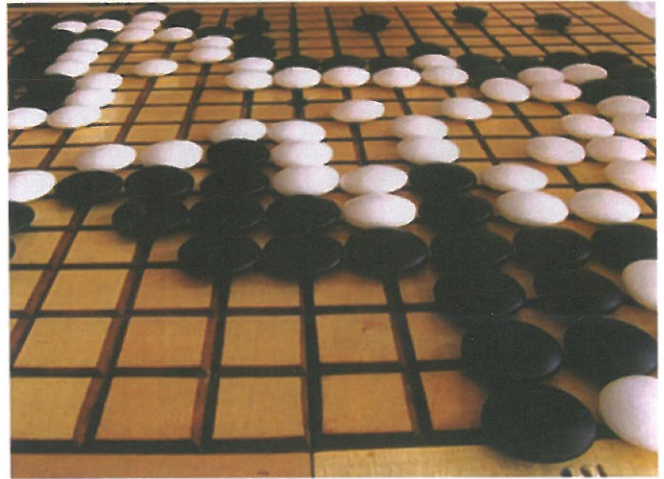
- ☐ özenmek ☐ üzölmek
☐ pişman olmak ☐ kızmak

Doğru Yanlış

- Herkes zeki olmak ister ama aslında zeka sosyal hayatta kişinin fazla işine yaramaz. ☐ ☐
- Zeki insanlar çevrelerinde sevilmez. ☐ ☐
- Zeki kişiler hak ettikleri yerde olmadıklarına inanır, dertlenirler. ☐ ☐
- Zeki kişiler sürekli yapılan yanlışları düzeltmek zorunda kalırlar. ☐ ☐
- Bir aptalın akıllanması mümkün değildir. ☐ ☐
- Bir insan hem zeki hem de gençse daha kibirli olur. ☐ ☐
- Bir insan çok zeki de olsa karşısındakinin kapasitesini anlayamaz. ☐ ☐
- Zeki kişiler karşısındaki kişinin aptal olduğunu ortaya çıkarmaya çalışır. ☐ ☐
- Zeki bir insan karşısındaki insanlarda da mükemmelliği arar. ☐ ☐

Var Yok

- Yazarın "aptal" olarak nitelediği insanlarla nasıl sosyal iletişim kurduğu ☐ ☐
- Yazarın normal zeka ölçülerine sahip insanlarla ilgili görüşleri ☐ ☐
- Yazarın kendisini hangi zeka kategorisine soktuğu ☐ ☐
- Yazarın zeki kişilerin şanslı oldukları konular ☐ ☐

10 Tamamlayalım, özetleyelim**GO Oyunu**

GO oyununun tarihi _____ kadar uzanmaktadır. Rivayete göre oyunu Shun adındaki _____, _____ için icat etmiştir. GO, oynandığı ülkelerin _____ ve _____ etkilemiştir. Uzakdoğu'da GO yalnızca bir oyun değil, _____.

GO da satranç gibi bir _____, fakat ondan çok daha farklıdır. Çünkü _____

GO oynayan bir insan zamanla _____, _____ ve _____ öğrenir. GO, _____ dayalı bir oyun gibi görünür ama oyunda _____ ve _____ entrikalardan üstündür.

- ☐ oyuncu sayısı ☐ malzemeler
☐ amaç ☐ kurallar

11 Okuyalım, işaretleyelim

Çare Sızsınız

"Herhangi bir uzmanlık becerisine sahip bir kişi ile aynı beceriye sahip olmasına karşın konusunda daha üstün olan birisi arasındaki farkın nedeni nedir?" Bu, 1970'li yılların başında matematikçi Richard Bandler ve dilbilimci John Grinder'in sordukları bir soruydu. Bandler ve Grinder

bu sorunun cevabını bulmak için mükemmel performansla sahip insanları modellemiş ve çalışmalarının sonunda diğer insanların da bu performansa ulaşabilmeleri için gerekli teknikleri oluşturmuşlardı. Böylece insanlar, 21. yüzyılda başarı biliminin yeni teknolojisi NLP Nörolingüistik Programlama kavramı ile tanıştı.

NLP, 'beyin dilinin programlanması' ile size daha iyi düşünebilmenizin, kendinizi daha doğru ifade edip daha etkili iletişim kurarak başarı kazanabilmenizin yollarını gösteren bir sistem olarak tanımlanabilir. Beyniniz, duyularınız ve iletişiminizi doğru olarak organize ettiğinizde arzuladığınız hedeflere, başarılarla ve sonuçlara ulaşma kabiliyetinizi ifade etmektedir. NLP beyninizin nasıl çalıştığını, sözcüklerin beyniniz ile nasıl etkileşim kurduğunu ve istediğiniz sonuçlara ulaşmak için davranışlarınızı nasıl organize edeceğinizi araştırır. Yani bir yerde beyninizi ve davranışlarınızı gözden geçirip, bu davranışın kaynaklarını bulup yeniden programlar. NLP, tam anlamıyla uyumlu bir ilişkinin nasıl kurulup sürdürülebileceği konusunda yol gösterir. Bu nedenle kişi öncelikle kendine şu soruları sormalıdır: Gerçekleştirmek istediğim şey nedir? Mesajımı iletmenin en iyi yolu nedir?

Bu soruların yanıtı eski alışkanlıklarınızdan sıyrılmayı gerektirir. NLP'ye göre değişmek, şu ana kadar yaptıklarınızdan vazgeçip yeni ufuklara yelken açarak bu güne kadar ulaştığınız sonuçlardan çok daha iyisine sahip olmaktır.

NLP hangi alanlarda kimlere uygulanabiliyor? Çocuk, yetişkin her yaştan insan faydalanabileceği NLP'nin iş yaşamından aile içi iletişime uzanan geniş bir uygulama alanı var. Örneğin, iş yaşamında değiştirmek istenen çekingenlik, karamsarlık gibi özellikler, NLP uygulamaları ile yerini girişimcilik ve liderlik gibi özelliklere bırakıyor. Çocuklarda öğrenme güçlüğü, okul korkusu, dikkat eksikliği gibi konularda gelişimsel NLP uygulama-

maları söz konusu.

NLP bir sihir ya da mucize değil, bir farkına varıştır. NLP ile kendi hedeflerine ve hayatlarının anlamlarına ulaşmış kişilerin, hayata bakışları, kullandıkları modeller ve teknikleri kullanarak siz de istediğiniz başarıyı elde edebilirsiniz. Sorunlarınızın çözümleri aslında çok yakınınızda duruyor. Yapmanız gereken tek şey onlara ulaşacak doğru yola çıkmayı istemek. Ünlü şair Behçet Necatigil'in de söylediği gibi: Ya çaresizsiniz. Ya da çare sızsınız.

Metinde NLP'nin

- ☐ çocuklar üzerinde yapılan uygulamaların sonuçları açıklanmıştır.
- ☐ insanlar arasındaki yaygınlığı konusuna değinilmiştir.
- ☐ beynin anlama kapasitesini artırdığı savunulmuştur.
- ☐ başarıya ulaşmak için beyindeki davranışların kaynaklarını tekrar programlamak olduğu açıklanmıştır.

NLP

- ☐ tesadüfen ortaya çıkmıştır.
- ☐ daha önce insanların kullanmadıkları teknikleri bulmuştur.
- ☐ insanların istediklerini elde etmesi konusunda yol göstericidir.
- ☐ anlaşılması zor olduğundan insanların kafasında soru işaretleri oluşturmuştur.

Doğru Yanlış

1. Bandler ve Grinder uzmanlık bilgileri aynı olmasına rağmen başarı düzeyi yüksek insanların özelliklerini incelemiştir. ☐ ☐
2. NLP'nin araştırdığı konular arasında beyin ve sözcüklerin birbirine olan etkisi vardır. ☐ ☐
3. NLP'ye göre insanlar başarıya ulaşmak için kendilerine kimlerle diyalog kurmaları gerektiğini sormalıdır. ☐ ☐
4. İş hayatında kazancın iyi değerlendirilmesi NLP ile mümkündür. ☐ ☐

SORU (imali)

Eylem/Ad	-	Zaman Eki	?		Kişi Eki	Örnekler
sözleş	-ma	-(li)yor	mi	-DI / -lydi	-(y)im / -m	<i>Tam evden çıkacakken misafir gelmez mi? Sinemaya gidemedik</i>
gel	-me	-Di	mi	-miş / -lymış	-sın / -n	<i>Biraz daha tatlı almaz mısınız?</i>
bil	-mı	-(y)A	mu		-	<i>Seni üzmemek ister miyim hiç?</i>
al	-mi	-(y)EcEk	mü		-(y)iz / -k	<i>Neden hiç aramadın? Seni ne kadar merak ettiğimi bilmiyor musun?</i>
iste	-mu	-miş			-(s)niz / -niz	<i>Tam evden çıkacakken misafir gelmesin mi? Sinemaya gidemedik</i>
çalış	-mü	-(E)lir			-lar / -ler	<i>Onun ne kadar dürüst bir insan olduğunu bilmez miyim?</i>
...	-maz					<i>Sen de orada değil miydin? Neden "Ben görmedim" diyorsun?</i>
sen	-mez					<i>Hastalandığını bilsem seni ziyarete gelmez miydin?</i>
orada	değil					<i>Ben de en az senin kadar çalışmıyor muyum?</i>

12 Tamamlayalım

1. Çok şaşırdık, sen bizi ziyaret et der miydin?
2. Aşk olsun, seni isteyerek kır. _____ hiç?
Beni uzun zamandır tanıyorsun.
3. Seni uyarmadığım için boş yere bana kızıyorsun, ben senin işten çıkarılacağını duysam sana hemen söyle _____?
4. Hanımefendi, burada boş yer var. Otur. _____?
5. Niye hala evdesin? Seninle saat birde buluşuruz diye sözleş _____?
6. Neden işe geldin? Sen bu hafta rapor al _____?
7. Onu'nu niye davet ettiniz ki? Onunla aynı ortamda bulunmayı istemediğimi bil _____?
8. Ne işiniz var burada? Size bugün ders olmayacağını daha önce hatırlat _____?
9. Ne demek işim var? Geçen hafta benimle şirket yemeğine geleceğine söz ver _____?
10. Sizin arkamdan geldiğinizi görmedim, yoksa kapıyı suratınıza kapat _____?
11. A: Selayı hatırladın mı?
B: Hatırla _____? Çocukluğumuz beraber geçti onunla.
12. Yaşadığım bir sürü aksilikten sonra raporu yetiştirme-ye çalışırken bir de elektrikler kesil _____?
13. Sıkıntılı günlerimde bana destek olmadığınız hiç. Ben sizin zor günlerinizde yanınızda ol _____?
14. Yine mi küstünüz? Siz bir daha kavga etmemek konusunda anlaş _____?
15. Nereye gidiyorsunuz? Beraber film izle _____?
16. Tam Gönül hakkında konuşurken birden odaya gir _____? Hepimiz donakaldık.

13 Yerleştirelim, tamamlayalım

hisset • sev • yap • düşün • başla • iste • gir

Son günlerde kendinizi yorgun ve bıkkın mı hissediyorsunuz? "Hissetmez miyim" dediğinizi duyar gibiyim. Kiminiz "Bu kadar stresli olduğunu bilseydim bu işte çalışmaya _____, "kiminiz" Bu parayla geçinemeyeceğimi bilsem daha iyi bir bölümü bitirip daha çok para kazanacağım bir işe _____?" diye kendi kendinize soruyorsunuz. Geçim derdi, modern hayatın zorlukları elinizde olmadan sizi strese sokuyor. Oysa öğrencilik hayatınızda idealleriniz vardı. Üniversiteyi bitirinceye kadar derslerden fırsatınız olmadığı için tatil yapamamıştınız. Çalışmaya başlayıp kendi paranızı kazanınca istediğiniz yerde tatil yapacağınızı _____? Her sene olmasa bile birkaç senede bir yurtdışına tatil _____? Kurduğunuz hayallere ne oldu? Artık hayalleriniz uzakta kaldı. Durun! Hemen öyle pes etmeyin. Siz isterseniz her şeyi başarabilirsiniz. Küçük bir NLP uygulaması bu konuda ilk adımı atmanız için size yardım edebilir. Bana bu uygulamada katılmak _____. Hepinizin deniz kenarını sevdiğini varsayarak uygulamaya başlıyorum "Hiç deniz kenarını _____" diyorsanız bu uygulama size çok uygun. Şimdi gözlerinizi kapatın ve güneşli bir günde deniz kenarında oturduğunuzu hayal edin. Sıkıntılarınızı büyük bir kaya parçası gibi düşünün. Oturduğunuz yerin sağına kaya parçasını bırakın. Kum taneliklerinin büyük kaya parçasını yavaş yavaş içine çektiğini ve kayanın giderek küçüldüğünü düşünün. Sıkıntılarınızın da küçüldüğünü hissedince kaya parçasının birden kuma battığını ve gözden kaybolduğunu düşünün. Beyninizdeki boşluğu güneşin sıcaklığının doldurduğunu hissedin. Sıkıntılarınızdan kurtulmak işte bu kadar kolay!

14 Dinleyelim, işaretleyelim

Beyin Gücü mü, İllüzyon mu?

Programda

- ☐ Cisimlerin yerini değiştirmenin insanlarda doğal olarak var olduğu
- ☐ İnsanların beyni tam kapasiteli kullanılabilme yeteneği olduğu
- ☐ İllüzyonistlerin telekineziyi sahne şovlarında kullanmaları
- ☐ Telekinezi yeteneği geliştirmek için egzersiz yapılmasının gerekliliği

Var

Yok

☐☐☐☐☐☐☐☐

Konuşmacılar konuyla ilgili fikirlerini açıklarken,

- ☐ konuyla ilgili terimlere yer veriyor.
- ☐ çeşitli belgelerden alıntı yapıyor.
- ☐ birbirleriyle karşıt fikirler ortaya atıyor.
- ☐ beynin gücünü farklı yönleriyle kabul ediyor.
- ☐ konunun diğer inançlarla karşılaştırmasını yapıyor.

	Ahmet Bey	Soner Bey	Sunucu
Diğer konuşmacıyı yeterli kanıt olmadığı gerekçesiyle eleştiriyor.			
Savunduğu konuların araştırmalara dayandığını söylüyor			
Sorulan sorulara geri döneceğini belirtiyor.			
Konuşmaları sorularıyla bölüyor.			
Konuşmasına devam etmek için izin istiyor.			
Açıklamalarını yaparken birden fazla ögenin oluşturduğu gruptan bahsediyor.			

15 Tartışalım

Televizyonda insanların telepati, telekinezi, hızlı düşünme gibi yeteneklerinin sergilendiği bir program var. Bu programda gösteri yapanların bazıları seyircilerin arasından işaretli nesneyi kimin tuttuğunu tahmin edebiliyor, kimisi karşıdaki kişinin çizip cebine koyduğu resmin aynısını başka bir kağıda çizebiliyor, ya da binlerce yap boz parçası arasından tabloda eksik kalan tek parçayı çok kısa sürede bulabiliyor. Bütün bu olanlara stüdyoda bulunan onlarca seyirci ve programa katılan ünlüler tanık oluyor.

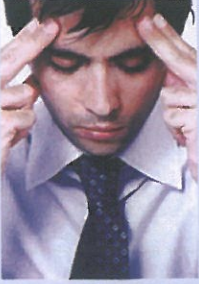
1. Grup	2. Grup
Ben bu tür gösterilerin gerçek olmadığını düşünüyorum. Çünkü / bana göre _____	Ben bu tür güçlerin var olabileceğini düşünüyorum. Çünkü / bana göre _____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
• Bilim tek gerçektir. • İnsan beyninin gücü sınırlıdır. • Bu gösteriler birer hayal ürünü. • Televizyon bu gösterileri kar amacı ile ekrana taşıyor.	• Bilim her şeyi açıklayamaz • İnsan, beyniyle çok şey yapabilir. • Bu gösterilerin gerçek olduğuna dair kanıtlar var. • Televizyon yüzlerce tanığın önünde insanları aldatamaz.

16 Okuyalım, işaretleyelim

Beyin Hakkındaki Gerçekler

Telepatik Önsezi %45 Doğru

Cambridge'de bulunan Trinity Koleji'nde yapılan bir araştırmaya göre, birini düşündükten hemen sonra telefonunuzun çalması ve arayanın düşündüğünüz kişi olması, "telepatik bir önsezi".

Rupert Sheldrake, yaptığı araştırmada kullandığı deneklerden dört tane akraba veya arkadaşının nu-

maralarını aldı. Daha sonra rasgele seçilen numaraları arayan Sheldrake, bu insanlardan deneği aramalarını istedi ve şu şaşırtıcı sonuca ulaştı: Telefonu çalan deneklerin yaptığı tahminler yüzde 45 oranında doğru çıktı. Aynı bilim adamı, bu deneyin e-posta için de aynı sonucu verdiğini iddia etti. Ancak bazı uzmanlar, bu sonuçların sadece tesadüften ibaret olabileceğini ve Rupert Sheldrake'nin bu sonuca sadece 63 denekle ulaşmasının bu ihtimali güçlendirdiğini savundu.

Annelik Beyin Gücünü Artırıyor

Telegraph gazetesinin haberine göre, Richmond Üniversitesi Sinirbilim Profesörü Craig Kinsley hamilelerin belli bir fonksiyon kaybı yaşadıklarını ancak bu sürecin geçici olduğunu ve anne olduktan sonra hamileliğin tam tersine fayda sağladığını söylüyor. Hatta Prof. Kinsley, yavrusu olan ve olmayan hayvanların

beyinlerinde yaptığı incelemeler sonucunda, anne olanların beyninde yeni becerilerden kaynaklanan fiziksel bir değişme olduğunu gözlemledi. Özellikle ebeveynlikle ilgili bulunan beyin hücrelerinin büyüdüğünü ve diğer hücrelerle artan bir etkileşime girdiğini ortaya çıkardı. Bu durum daha iyi bir hesaplama kapasitesi sağlıyor. Bunun dışında, bilim adamı anne olan canlıların kendisi tarafından "annelik devreleri" diye adlandırılan yeni bir grup beyin hücresi geliştirdiklerini iddia etti.

İlaçtan Daha Etkili

"Başarda Beynin Gizli Kodları ve Süper Yaşam Potansiyeli" konulu toplantıda, her canlının yaşama belirli bir enerji kredisine başladığı ve yaşam boyu bu krediden harcama yaptığı belirtildi.

Beyin gücü ve ona bağlı yaşama isteğinin sağlığın korunmasında olduğu gibi karşılaşılan sağlık sorun-

larının aşılmasında da en büyük etken olduğu belirtilen toplantıda, hastalıklarda doktor ve ilacın yüzde 20, kişinin yaşam isteğinin ise yüzde 80 etkili olduğu belirtildi. İnsanın beyninden salgılanan iyileştirici hormonların ilaçlardan çok daha değerli olduğu açıklanan toplantıda, sağlıklı ve güçlü bir beyin için fiziksel aktivitelerin artırılması, beynin çalışmasını yavaşlatan yağ ve yoğun şekerler içeren yiyeceklerin dikkatli tüketilmesi tavsiye edilirken, çikolatada bulunan serotoninin kişiye mutluluk verdiği konusuna değinildi.

Doğru Yanlış

- Sheldrake araştırmasında denekleri arayacak kişilerin telefonlarını belli sıraya göre çevirdi. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Sheldrake'in yaptığı deneylerin kesin sonuçlar veremeyeceğini savunanlar bulunmaktadır. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Craig Kinsley'e göre anne olduktan sonra hamileliğin beyine olan olumsuz etkisi kayboluyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Anne olan canlılarda ebeveynlikle ilgili beyin hücreleri sayıca artıyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Yaşam enerjisi insanlara hayat boyu hizmet ediyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Beynin güçlenmesi için yağlı ve şekerli yiyeceklerden tamamen uzak durulması gerekiyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış

Haberlerdeki ortak yön,

- ☐ hepsinin beynin gelişen yönleriyle ilgili olması.
- ☐ özel olarak yapılan deneylerle açıklanması.
- ☐ üçünün de sayısal verilere dayanması.
- ☐ insanlarda doğal olarak bulunan özellikten bahsetmesi.

17 Yanıtlayalım

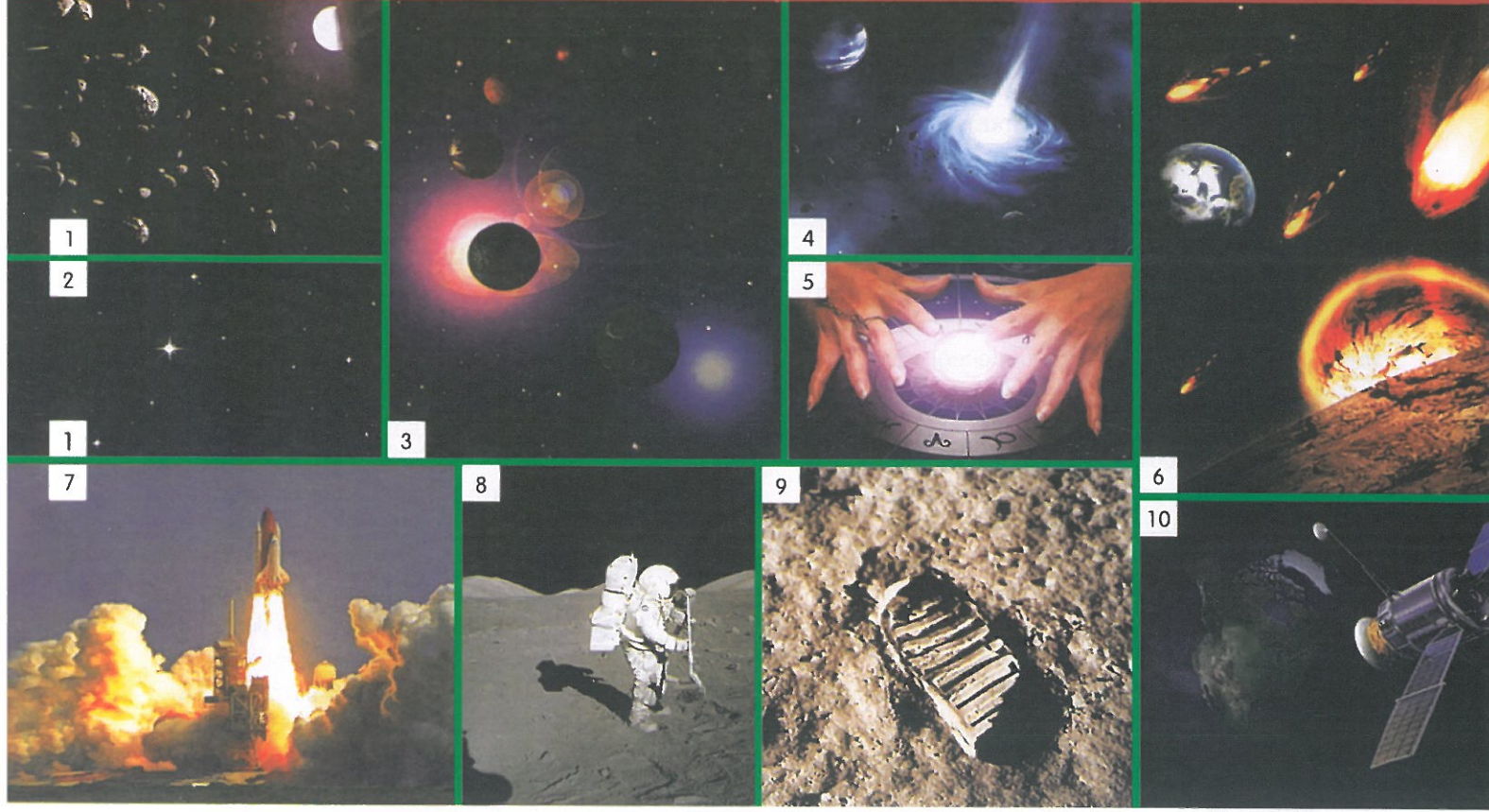
İnsanın beyin kapasitesi giderek geliyor. Bu gelişme bizden bir sonraki nesilde bile açıkça görülebiliyor. Sizce beyin gelişme potansiyeli ne kadardır? İnsanlar uzun yıllar sonra beyinlerini kullanarak neler yapabilir?

12

Uzaydayız

1. Evrende Yolculuk

1 Eşleştirelim, yerleştirelim

1. Gökteşi	☐ Evrenle ve onun genel düzeniyle ilgili.
2. Büyük Patlama	☐ Başka bir gök cisminin etrafında dönen gök cismi.
3. Uzak	☐ Evrenin yaklaşık 13,7 milyar yıl önce aşırı yoğun ve sıcak bir noktadan meydana geldiğini savunan kuram.
4. Gezegen	☐ Üstünde yaşadığımız gök cismi.
5. Uydu	☒ Dünya atmosferini geçerek Dünya yüzeyine düşen maddelerin genel adı.
6. Güneş Sistemi	☐ Dünya'nın yer aldığı Güneş Sistemi'ni de içinde barındıran galaksinin adıdır.
7. Yerküre	☐ Güneşin etrafında dolanan gökcisimleri.
8. Kozmik	☐ Birbirine bağlı yıldızlar, yıldızlararası gaz ve toz ve karanlık maddeden oluşan uzay adası.
9. Galaksi	☐ Bütün gökcisimlerinin içinde bulunduğu sonsuz boşluk.
10. Samanyolu	☐ Güneş, onun etkisindeki sekiz gezegen ve milyonlarca gök cisiminden oluşan sistem.

Evrenin de içinde bulunduğu _____ milyonlarca yıldız ve gezegeni içinde barındıran sonsuz bir boşluktur. Dünya ya da _____ olarak adlandırdığımız gezegenimiz, _____ içinde bulunan sekiz gezegenden biridir. _____ adı verilen galakside bulunmaktadır. Dünya'nın _____ olan Ay, insanların ayak basmayı başardığı bir gökcisimidir. Dünya, Ay ve yıldızlar da dahil olmak üzere diğer gök cisimlerine oldukça uzaktır. Bu nedenle, yıldız kayması diye tanımlanan olayın aslında yıldızlarla hiçbir ilgisi yoktur. Kaydığı görülen cisimler uzaydan dünyaya düşebilen _____ başka bir şey değildir. Bütün bu gök cisimleri arasında insanoğlunun var olma serüveni en başta _____ adlı teoriyle açıklanan evrenin oluşumuna dayanmaktadır.

SIFATLAR (sıralanış)

Sıfat	Sıfat	Sıfat	Ad
dün partideki/o/şu/ gazete doktor/yaşlı bütün/gözlüklü/eski/uzun boylu deri/sarışın/kırmızı/siyah/ dolap-taki /dünkü spor/bağcıklı	dün partideki/o/şu/ gazete doktor/yaşlı bütün /gözlüklü/eski/uzun boylu deri/sarışın/kırmızı/siyah/dolap-taki/dünkü spor/bağcıklı	dün partideki/o/şu/ gazete okuyan doktor/ yaşlı bütün/gözlüklü/ eski / uzun boylu deri/sarışın/kırmızı/siyah/dolaptaki/ dünkü/spor/bağcıklı	giysi /lokanta araba / dünkü adam /program ayakkabı / lokanta

Örnekler

Dolaptaki, bütün, eski giysileri attım.

Dünkü partideki, uzun boylu, sarışın, doktor kızı tanıyor musun?

Şu, gözlüklü yaşlı adam kim?

Bak o, kırmızı, spor araba benimki

Ankara'daki en pahalı lokanta burasıdır.

Siyah, deri, bağcıklı bir ayakkabı almak istiyorum.

Deri, siyah, bağcıklı bir ayakkabı almak istiyorum.

Bağcıklı, deri, siyah, bir ayakkabı almak istiyorum.

Dünkü, sıkıcı programı bugün tekrar yayınyorlar.

Gözlüklü, şu, gazete-okuyan, adam kim?

2 İşaretleyelim

- Hırsızı gördüm. _____ biriydi.
 - ☐ Uzun boylu, esmer, orta yaşlı, şapkalı
 - ☐ Esmer, uzun boylu, orta yaşlı, şapkalı
 - ☐ Şapkalı, uzun boylu, esmer, orta yaşlı
 - ☐ Orta yaşlı, uzun boylu, esmer, şapkalı
- _____ kızı tanıyor musun?
 - ☐ Sibelin yanındaki, sarışın, zayıf
 - ☐ Sibelin yanındaki, zayıf, sarışın
 - ☐ zayıf, Sibelin yanındaki, sarışın
 - ☐ sarışın, zayıf, Sibelin yanındaki
- Bu son derece _____ araba?
 - ☐ güçlü, hızlı, konforlu, bir
 - ☐ Konforlu, hızlı, güçlü bir
 - ☐ hızlı, konforlu, güçlü bir
 - ☐ güçlü bir, hızlı, konforlu
- Üniversitedeki hayalim _____ iş sahibi olma?
 - ☐ bol kazançlı, prestijli bir
 - ☐ bir bol kazançlı, prestijli
 - ☐ bir prestijli, bol kazançlı,
 - ☐ bol kazançlı, bir prestijli
- Bana göre _____ programlar yasaklanmalı.
 - ☐ televizyondaki, çocuklar için sakıncalı, şiddet içerikli
 - ☐ çocuklar için sakıncalı, şiddet içerikli, televizyondaki
 - ☐ televizyondaki, şiddet içerikli, çocuklar için sakıncalı
 - ☐ şiddet içerikli, televizyondaki, çocuklar için sakıncalı
- Ona doğum gününde _____ hediye almak istiyorum.
 - ☐ ilginç, farklı, pahalı bir
 - ☐ farklı, ilginç, pahalı bir
 - ☐ pahalı bir, ilginç, farklı
 - ☐ bir, ilginç, farklı, pahalı
- Müdürümüz _____ bir yönetici.
 - ☐ disiplinli, ciddi, çalışkan, yeniliklere açık
 - ☐ yeniliklere açık, disiplinli, ciddi, çalışkan
 - ☐ disiplinli, yeniliklere açık, ciddi, çalışkan,
 - ☐ disiplinli, çalışkan, yeniliklere açık, ciddi
- Hepimiz _____ pizza istiyoruz.
 - ☐ bol kaşarlı, sebze, acısız birer
 - ☐ birer, bol kaşarlı, sebze, acısız
 - ☐ bol kaşarlı, birer, sebze, acısız
 - ☐ bol kaşarlı, sebze, birer, acısız
- _____ poşeti gördün mü.
 - ☐ Masadaki, siyah, boş, naylon
 - ☐ Boş, siyah, masadaki, naylon
 - ☐ Boş, Masadaki, siyah, naylon
 - ☐ Masadaki, boş, siyah, naylon
- Bundan sonra _____ yemekler yemeniz gere-
kıyor.
 - ☐ az yağlı, tuzsuz, baharatsız, hafif
 - ☐ tuzsuz, baharatsız, az yağlı, hafif
 - ☐ az yağlı, hafif, tuzsuz, baharatsız,
 - ☐ tuzsuz, baharatsız, hafif, az yağlı
- Burası _____ yer
 - ☐ gözden uzak, bir sessiz, sakin
 - ☐ gözden uzak, sessiz, sakin bir
 - ☐ sakin bir, gözden uzak, sessiz
 - ☐ sessiz, sakin, gözden uzak bir
- Bizim ev _____ bina.
 - ☐ marketin arkasındaki, soldan üçüncü, beyaz
 - ☐ beyaz, marketin arkasındaki, soldan üçüncü
 - ☐ soldan üçüncü, marketin arkasındaki, beyaz
 - ☐ marketin arkasındaki, beyaz, soldan üçüncü

3 İşaretleyelim, yerine yazalım

Paralel Evrenler

Evren nasıl var oldu? Araştırmacılar, bu sorunun yanıtını "Her Şeyin Teorisi" adını verdikleri bir evren formülüyle yanıtlamayı umuyorlar. İngiliz astrofizik uzmanı Stephen Hawking, yeni bulgularıyla, içinde "eşizlerimizin" (bizim tamamen benzerlerimiz diyebiliriz) bulunduğu fantastik bir "hiper uzay"ın kapılarını açıyor. Biz diğer evrenleri göremiyoruz ancak Hawking teorisinde, paralel evrenlerde olanların bizim korkularımızı, becerilerimizi ve özemlerimizi etkileyebileceğini ileri sürüyor.

Şu sırada, siz bu cümleleri okurken, paralel evrenlerdeki eşizleriniz de bu cümleleri okuyor olabilirler. Onlar da, bu teoriyi okuyunca, büyük olasılıkla sizin gibi inanmayacak ve başarılarını sallayacaklardır. İlk bakışta çılgınlık ya da bir bilimkurgu fantezisi gibi görünse de, bu teori tamamen matematiksel temellere dayanıyor.

Hawking, Cambridge Üniversitesi'nin Matematik Bilimleri Merkezi'nde profesör olarak görev yapıyor. 59 yaşındaki astrofizikçi, evrenin var oluşunu açıklamak amacıyla yıllardır üstünde çalışılan "Her Şeyin Teorisi"nin formülünü oluşturmayı başardı ve buna "M-teorisi" adını verdi. Buradaki "M" (magic, mysterios, mother) büyü, esrarengiz ya da her şeyin (bütün teorilerin) anası olarak değerlendirilebilir.

Teoriye göre **uzay**, içlerinde bizim eşizlerimizin bulunduğu başka evrenlerden oluşan çok boyutlu bir labirent. Stephen Hawking'in geliştirdiği evren teorisi, hesaplamalara dayalı yepyeni bir açıklama getiriyor. Hawking, mantıksal olarak, beynimizde hiçbir şeyin bir bütünden

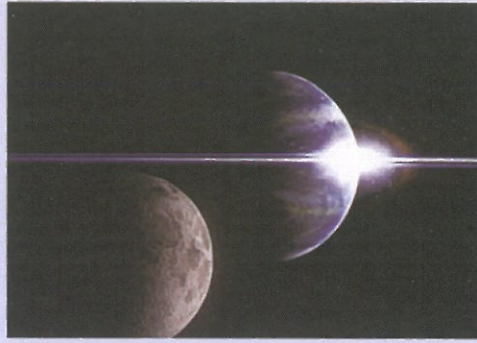
bağımsız gerçekleşmediğini ileri sürüyor. Yani görülebilir evrenimizin dışında, iç içe geçmiş, görülemeyen daha çok sayıda evren var.

Bu, sadece birçok esrarengiz olguya aniden bambaşka bir açıdan baktığı için değil, aynı zamanda sıradan yaşamımızın bu kadar basit olmadığını göstermesiyle de büyüleyici bir evren tasviri. Ona göre bizim evren olarak tanımladığımız belki de gerçekte iç içe geçmiş, birbirini etkileyen, birbirine paralel evrenlerin bulunduğu, sonsuz uzayın minik bir **kesiti**. Eğer Hawking haklıysa, daha pek çok olgu paralel evren teorisiyle açıklanabilecek.

Hiçbir neden ya da bulgu olmadığı halde neden bazen korkuya kapılıyoruz? Eşizlerimiz o anda bu korkuları yaşadıkları için mi? Neden bazı insanların ilk kez gördüğümüz halde, sanki onu uzun süredir tanıyormuşuz duygusuna kapılıyoruz? Başka bir dünyada onu uzun süredir tanıdığımız için mi? Ya ilk bakışta aşk? Aslında böyle

bir şey belki de yok ve her şey başka bir evrende yaşanan bir aşkın o an için hissedilmesinden ibaret. Gerçekten de, bir bilimkurgu senaryosuna benziyor. Hawking, sadece paralel evrenlerin var olabileceğinden bahsetmiyor, paralel başka bir evrene geçmeyi hayal ediyor.

Bu **fantastik** bakış açısı gerçek olabilir mi, bilemiyoruz. Hawking, evrenin varlığını tek bir formülle açıklayacak "Her Şeyin Teorisi"nin henüz tamamlanmadığını, bunun belki de ancak 21. yüzyılın sonuna doğru mümkün olacağını belirtiyor. Ancak formül tamamlandığında da bu noktanın insan aklının son zaferi olacağını savunuyor.

	Var	Yok
1. Hawking'in uzmanlık alanı	☐	☐
2. Paralel evrenlerin uzayda kapladığı alanın sayısal değeri	☐	☐
3. Hawking'in teorisini tamamladığı yıl	☐	☐
4. Paralel evren teorisinin dayandığı temel	☐	☐
5. Paralel evren teorisinin açıklayabileceği konular	☐	☐
6. Hawking'in yazdığı bilim kurgu romanları	☐	☐
7. Hawking'in paralel evrende yapmak istedikleri	☐	☐

Kuram : _____
 Hayali : _____
 Bölüm : _____
 Esas : _____
 Feza : _____

Stephan Hawking,

- ☐ evrenin varlığının formülünü 21. yy.da kesin olarak tamamlayacağını iddia ediyor.
- ☐ birbirinden bağımsız paralel evrenlerin varlığından bahsediyor.
- ☐ beyindeki olayların bir bütüne bağlı olarak gerçekleştiğini savunuyor.
- ☐ ilk görüşte aşkın sebebinin paralel evrenlerden başka bir şey olmadığını ileri sürüyor.

Metinde paralel evren teoreminin

- ☐ kaç yılda tamamlandığı belirtiliyor.
- ☐ açıklandığı örnek bir olay anlatılıyor.
- ☐ insanlar üzerindeki etkilerinden bahsediliyor.
- ☐ gerçekdışı olduğu iddia ediliyor.

4 Biraz daha açalım

İnsanoğlu evrenin sır perdesini araladıkça başka gezegenlerde canlıların var olup olmadığına dair merakı da artmıştır. "Evrende yalnız biz mi varız?" yıllardan beri akılları meşgul eden bir sorudur.

Bazı insanlar başka gezegenlerde hayat olduğunu iddia etmekle kalmaz, bu canlıların Dünya'ya ziyaret ettiklerini söylerler. Bazıları, insan kadar gelişmiş olmasa da mikroorganizmalar şeklinde canlıların var olabileceğini düşünür. Bazıları ise böyle bir olasılığın dahi var olmadığını düşünür.

Sizce evrende yaşanabilir bir başka gezegen var mı? Yoksa sonsuz uzay boşluğunda Dünya canlıların yaşayabileceği tek gezegen mi? Uzaylı diye tanımlanan evrenin başka gezegenlerinde yaşayan canlılar var mıdır? Yoksa bunlar sadece insanların hayal dünyasının ürünü müdür?

Bence

5 Dinleyelim, işaretleyelim

Kozmos

Doğru Yanlış

1. Sagan'ın düşüncelerini ifade etme kabiliyeti, insanların evreni daha iyi anlamasını sağlamıştır. ☐ ☐
2. Sagan'a göre yapılan araştırmalar evrenin bütününe anlamamıza olanak sağlıyor. ☐ ☐
3. Sagan'ın "Kozmos" isimli kitabı daha sonra televizyonda yayınlanacak belgeselin senaryosunu oluşturmuştur. ☐ ☐
4. Galaksilerde yüz milyar kadar gezegen bulunması mümkün. ☐ ☐
5. Sagan'a göre evrende başka canlılar yaşıyor olabilir. ☐ ☐

Var Yok

1. Bilimden önce insanların doğadaki olaylara anlam yükleme biçimi. ☐ ☐
2. İnsanın hayal gücünün buluş yapmaya etkisi. ☐ ☐
3. Bilim adamlarının çalıştıkları alanlar ☐ ☐
4. Kozmos'a karşıt olarak kullanılan kelime ☐ ☐
5. Evren ve uzay arasındaki bağ ☐ ☐

Metinde _____ yapılmamıştır.

☐ evrenin tanımı	☐ sayısal açıklama
☐ benzetme	☐ eleştiri

Kanımcı evrende canlı kaynıyor olması çok daha güçlü bir olasılıktır.

☐ Dizindeki kırık kemik alçıya alınırsa kaynar.
☐ Demliğin içindeki su kaynayıp duruyor.
☐ Bu koy balık kaynıyor,
☐ Lafa dalınca ders kaynıyor.

12.2 Uzaya Yolculuk

6 Yanıtlayalım

- ☐ Astronot olmak ister miydiniz? Çocukken astronot olmayı hiç hayal ettiniz mi?
- ☐ Televizyonda, uzay yürüyüşü yapan bir astronot gördüğünüzde ne hissedersiniz?
- ☐ Size göre bir astronot hangi özelliklere sahip olmalıdır? Peki sizde o özellikler var mı?
- ☐ Uzaya gidecek olsaydınız yanınıza hangi kişisel eşyalarınızı alırdınız?
- ☐ Uzay yolculuğunuzun sabahında gözlerinizi açtığınızda acaba ne hissedersiniz?
- ☐ Uzaydaki ilk gününüzde neler yapardınız?
- ☐ Bir astronotla evli olmayı ister miydiniz? Niçin?

7 İşaretleyelim, dolduralım

Uzay Kampı Türkiye

"Uzay Kampı Türkiye"de

1. Mars kontrol odası
2. Bilgisayar laboratuvarı
3. Film seti
4. Uzay mekiği
5. Rasathane
6. Roket fırlatma sahası
7. Açık hava spor alanları
8. Sinema salonu

Var Yok

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

"Uzay Kampı Türkiye"

1. İzmir'de, NASA mühendisi Kaya Tuncer tarafından kurulmuştur.
2. tüm Avrupa'nın önde gelen uzay kamplarından biridir.
3. 7-19 yaş grubu çocuk ve gençler ile yetişkinlere eğitim vermektedir.
4. katılımcılara ünlü astronotları ülkelerinde ziyaret etme şansı da veriyor.

Doğru Yanlış

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

	Süre	Yaş Grubu	Ücret	Amaç	Etkinlikler
Standart Uzay Kampı					
Yaz Kampı					
Aile-Çocuk Kampı					
Robot Aktiviteli Uzay Kampı					

ADLAŞMA				sıfat + iyelik > ad
Sıfat	Ad	Çoğul	Iyelik Eki	Örnekler
hiçbir kimi çok bir birçok tüm hep bazı birkaç üç en çalışkan bilen	öğrenci gün	-lar -ler	-sı/-si -ı/-i/-u/-ü -mız/-miz -ımız/-imiz/-umuz/-ümüz -nız/-niz -ınız/-iniz/-unuz/-ünüz -ları/-leri	<i>Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için.</i> <i>Bu metni iyi Türkçe bilen biriniz çevirsin.</i> <i>Bu metni iyi Türkçe bilen bir öğrenci çevirsin.</i> <i>Tüm öğrenciler yarın saat sekide burada olacak.</i> <i>Birkaçınız bana yardım edebilir mi?</i> <i>Yanmıyorsa yanmaya üçümüz de katılacağız.</i> <i>Bazı günler evden hiç çıkmıyorum.</i> <i>Bana göre en çalışkanınız Lisa.</i> <i>Bazılarımız hiç Türkçe bilmiyor.</i> <i>Çoğumuz ilk kez kursa katılıyoruz.</i> <i>Kimimiz Avrupa'dan, kimimiz Asya'dan geliyor.</i> <i>Birçoğumuz sınavın bu kadar zor olacağını düşünmüyordu.</i> <i>Yanmıyorsa yanmaya üçlerimiz de katılacağız.</i>

8 Tamamlayalım

- Hiçbir imiz senin bu şakaya bu kadar kızacağını düşünmemiştik, özür dileriz.
- Herhalde birçok _____ yasadışı olduğunu bile bile internetten MP3 dosyaları indiriyorsunuzdur.
- Artık on sekiz yaşımdayım, kendi kararlarımı verebilirim! Kimse _____ bana karışmaya hakkı yok!
- Müdürün odasına hep _____ birden girmeyelim, bir _____ girip konuşsun, bence.
- Bana gönderdiğiniz ürünlerden birkaç _____ kargoda zarar görmüş, onları değiştirmem mümkün mü?
- Yaptığınız hamurun biraz _____ kakao, biraz _____ da portakal rendesi katarsanız kekiniz daha lezzetli olur.
- Kullanmadığım eşyaların bir kısım _____ arkadaşlarıma verdim, bazı _____ ise attım.
- Geçen yıl diktiğimiz fidanların birkaç _____ kurumuş ama çok _____ sağlam.
- Esra Dubai'den mail göndermiş. Orada rahatı yerindeymiş ama hep _____ çok özlemişim.
- Bu katalogdaki ürünlerin tüm _____ birer numune göndermelerini istedim.

9 Dolduralım

- Gazetede ki haberi gördün mü? Amerika'da iki yıl önce lotoda büyük ikramiyeyi kazanan adam parasının hepsini harcamış, şimdi kalacak bir evi bile yokmuş.
- Sınav kağıtlarını okurken bir şey fark ettim. _____ suçlamak istemiyorum ama _____ arkadaşlarınız sanırım kopya çekmiş.
- Kendi adıma açtığım internet sitemde grafik tasarımını yaptığım afişlerden _____ sergilemekteyim.
- Ne yazık ki bu şirkette çalışanların pek _____ hak ettiği ücreti alabiliyor.
- _____ çevre kirliliğinden şikayet ediyoruz ama _____ çevreyi temiz tutmak için yeterli gayreti gösteriyoruz ki?
- Ben _____ adına konuşmuyorum, sadece kendi düşüncelerimi dile getiriyorum.
- Doktora tezimin büyük _____ tamamladım, iki ay içinde _____ yazmış olacağımı düşünüyorum.
- Söyleyin bakalım, sehpadaki bibloyu _____ kırdınız? Kaç kere söyledim evin içinde koşmayın diye!
- Buraya gelirken Emre'yle karşılaştım, _____ selam söyledi.
- Her ay aldığı maaşın _____ üniversitede okuyan kardeşine gönderiyormuş.

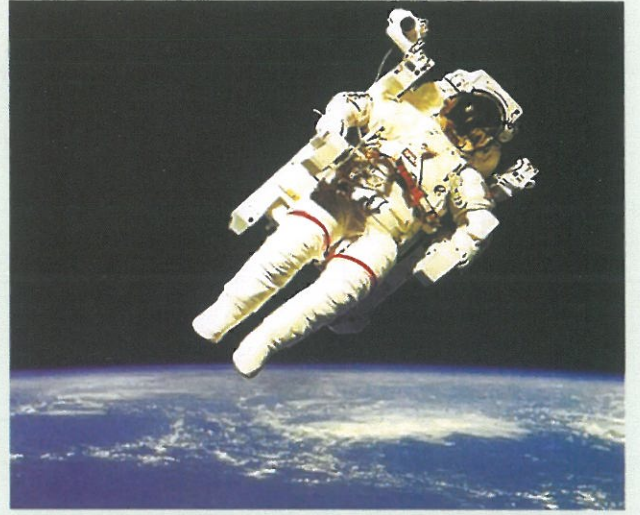
10 Okuyalım, işaretleyelim, tamamlayalım

Uzaya Gitmeden Önce Bilmeniz Gerekenler

Alman astronot Ulrich Walter, ilk uzay yolculuğuna çıkmak üzereyken yaşadığı duygularını, "Dizlerden bükülü bacaklarımı yukarıya doğru kaldırmış, sırtüstü yatıyordum. İşte, nihayet o an gelip çatmıştı ama hiç kimenin yaşamak istemeyeceği şey geldi başıma. Hayatım boyunca bu kadar acil tuvalet ihtiyacı hissetmemiştim!" diye anlatıyordu. Oysa uzay mekiği henüz fırlatma rampasındaydı ancak Walter'ın oturuş biçiminden dolayı kan bedeninin üst bölümlerinde yoğunlaşmış ve üstüne yerleştirilen alıcı, fazla sıvı saptadığı için böbrekleri harekete geçirmişti. Walter için daha şimdiden her şey rahatsızlık vericiydi. Bir de Dünya'dan ayrılıp uzaya uçunca neler yaşadığını düşünebiliyor musunuz?

Herhalde çoğunuz televizyonda, uzay gemileriyle yarılan bağlantılarda havada uçan diş fırçasını izleyen ya da ortalıkta dolaşan portakal suyu damlalarını yutmaya çalışan astronotların neşeli görüntüleriyle karşılaşmış ve belki de uzayda her şeyin tam bir eğlenceye dönüştüğünü düşünmüşsünüzdür. 1995'te Alman astronot Thomas Reiter'in uzayda gitarıyla verdiği konseri gören herkesin düşüncesi bu olmuştur. Ancak, bu şen şakrak gösterilerde madalyonun bir de arka yüzü vardır. Mesele, astronotların şişmiş yüzleri ve göz halkaları...

Astronotların yerçekimsiz ortamda yaşadıkları pek çok sorundan biri vücuttaki sıvıların yer değiştirmesi nedeniyle ortaya çıkan rahatsızlıklardır. Bu değişiklik yörüngeye ulaştıktan hemen sonra başlar ve ağırlıksız ortamda kan, astronotun başında birikerek "şişkin yüz sendromu"na yol açar. Bacaklar ise, azalan sıvı basıncı nedeniyle inceler ve "örümcek bacakları" görüntüsüne kavuşur. Dahası da var tabii. Astronotlar için uzayda beslenebilmek de büyük bir sorundur. Ağız, boğaz ve burundaki mukoza dokuları şiştiği için koku ve tat alma duyuları zamanla azalır ve hiç tat alamamaya başlarlar, iştahları kesilir, vücutları zayıf düşer ve hastalıklara dirençsiz hale gelir, aynen gripte olduğu gibi. Uzayda yenen gıdaların sindirilmesine bile fırsat yoktur. Vücuttaki denge sisteminin bozulmasıyla birlikte baş dönmesi, terleme nöbeti ve kusmalar baş gösterir. Kas ve kemik sisteminde rahatsızlıklar oluşur. Uzay yolculuğunun süresi uzadıkça, daha az kullanıldığı için, kaslar ve kemikler zayıfladıkça zayıflar, hatta ileri aşamalarda kemiklerde cam gibi kırılma riski meydana gelir. Bir de omurga var kuşkusuz. Yerçekimi kuvveti ortadan kalkınca, omur-

gayla birlikte bütün bel omuru esnemeye başlar. Yolculuğa başlamadan önce ve yolculuğun ilk gününün sonunda ölçüldüğünde, omurga gevşemesi nedeniyle astronotların boylarının yedi santimetre kadar uzayabildiği görülmüştür. Boy uzaması olumlu bir etki gibi görünse de, aslında geçicidir, yeryüzüne döndüğünde eskiye dönüş olur ve bu süreçte şiddetli sırt ağrıları da astronotları çok rahatsız eder.

Tüm bunlara ek olarak uzayda yaşanan uyku sorunlarından da söz etmek gerekir. Uzaydaki güçlü ışımlar, gözün içine kadar ulaşır orada ışık patlamalarına yol açtığı için astronotlar gözlerini kapattıkları halde yıldız kümeleri görmeye devam ederler. Biri gözünüze çok güçlü flaşlar patlatırken uyumaya çalıştığınızı düşünün. Astronotlar işte bunun katbekat fazlası bir ışık ortamında uyumak zorundadırlar. Uzaydan gelen kozmik ışınlar sadece uyku ve göz problemleri yaratmakla da kalmaz. Atmosferin korunmasından yoksun ortamlarda çalışan astronotlar özel giysiler giyseler de uzun vadede ciddi hastalıklara yol açabilecek etkilere de maruz kalmış olurlar.

Elbette biz "Dünyalılar" için uzaya gitmeyi planlamak, bu yolculuklara uygun uzay araçlarını yapmak, Dünya'nın dışına çıkıp tekrar geri dönebiliyor olmak takdire değer bir başarı. Ancak öyle görünüyor ki tüm bunları planlayıp gerçekleştiren insan, aynı zamanda bu yolculukların en zayıf noktası.

Doğru Yanlış

1. Ulrich Walter uzay yolculuğunu tamamladığı ilk anda hiç beklemediği bir sorunla karşılaşmıştı. ☐ ☐
2. Walter'ın yaşadığı sorun, oturuş biçiminin böbreklerini fazla çalıştırmış olmasıdır. ☐ ☐
3. Uzay gemileriyle yapılan bağlantılara bakılırsa astronotların pek çok sağlık sorunuyla karşılaştığı insanın hiç aklına gelmez. ☐ ☐
4. Uzaydaki ilk günlerde vücudun üst tarafı kalınlaşırken alt tarafı incelik. ☐ ☐
5. Astronotlar uzayda en sevdikleri tatlıyı yeseler bile hiç tadını alamazlar. ☐ ☐
6. Yerçekimsiz ortamda çok uzun süreler kalan birinin tüm kemikleri tuzla buz olabilir. ☐ ☐
7. Kısa boylu bir astronot uzaya gittiği için çok mutlu olabilir, çünkü Dünya'daki günlerinin geri kalanını daha uzun boylu olarak geçirecektir. ☐ ☐
8. Astronotların giysileri onları kozmik ışınların neden olabileceği hastalıklara karşı korur. ☐ ☐

Yerçekimsiz ortamın vücuda etkileri:

- ☐ Kan basıncında yükselme
- ☐ Zayıflama
- ☐ Bağışıklık sisteminde zayıflık
- ☐ Sindirim sistemi hastalıkları
- ☐ Kas ve kemiklerde incelme
- ☐ Omurgada eğrilik
- ☐ Göz sağlığında sorunlar
- ☐ Uyku bozuklukları

Metindeki yargılardan sebepler ve sonuçlar

-Diği için • -mEsl nedeniyle
-DEn dolayı/ötürü • -İncE

1. Astronotlar uzayda yerçekimsiz ortamda yaşadıkları için kimi sorunlarla karşılaşmışlar
2. _____
3. _____
4. _____

11 Özgeçmiş yazalım

Uzay bilim ve teknolojilerine çocukluğundan beri büyük ilgi duyan biri olarak, yakında başlayacak olan "Astronotlar Yarışıyor" adlı bilim-beceri programına başvuruda bulunmaya karar verdiniz. Yarışmaya katılabilirseniz yirmi günlük bir eğitimden geçip gerçeğine uzay istasyonu simülasyonunda zorlu bir deneyim yaşayacaksınız. Yarışmanın sonunda ise NASA'da astronot eğitimi bursu ve ayrıca 100.000 TL ödül kazanacaksınız.

Sizi neden uzaya götürsünler. Etkileyici bir özgeçmişle kendinizi kabul ettirmeye çalışın.

Yarışma Başvuru Formu

1. Ad Soyad 2. Doğum Yeri-Tarihi 3. Medeni Durum

4. Adres 5. Ev Telefonu 6. Cep Telefonu

7. Eğitim ☐ Lise ☐ Fakülte ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora

8. Okullar (Transkript ve diploma fotokopileri ile)

Enstitü, Şehir, Ülke Mezuniyet Yılı Bölüm

9. İş Deneyimleri (Transkript ve diploma fotokopileri ile)

İlişkili Kurum Süre / Yıl Görevi Ayrılma Nedeni

10. Sertifika, ödül ve üyelikler (Lütfen ekte bilgilendiriniz.)

11. Diller (Yabancı dil, işaret dili, program dilleri dahil; lütfen ekte bilgilendiriniz.)

12. Diğer Beceriler (Spor, sanat, mekanik vb. alanlar; lütfen ekte bilgilendiriniz)

13. Onay Bu belgedeki ve eklerdeki bilgilerin doğru olduğunu onaylım.
Tarih: Onay:

14. Göreve Uygunluk - Değerlendirme (Ekte bilgilendiriniz)

- a. Farklı bir kültürde yaşama deneyiminiz oldu mu? Olduysa o kültüre nasıl uyum sağladınız? Kendi kültürünüzü aynı anda nasıl sürdürdünüz?
- b. Hayatınızdaki en büyük başarnız ve başarısızlığınız nedir? Bu sonuçlar karşısında verdiğiniz tepkileri açıklayınız.
- c. Uzay bilimlerine olan ilginizin nedeni nedir? Dayanaklarıyla açıklayınız.

12.3 Yıldızların Söyledikleri

12 Dinleyelim, işaretleyelim

Hakan Kırkoğlu ve Göklerin Bilgeliği

Hakan Kırkoğlu'na göre astrolojiyle ilgilenen kişi,

- ☐ bilge olmalı.
- ☐ amacına ulaşma çabasında olmalı.
- ☐ çalışkan olmalı.
- ☐ alanında en iyi olmayı hedeflemeli.
- ☐ öğrenmeye açık ve istekli olmalı.

Hakan Kırkoğlu'nun

- ☐ astrolojiyle ilgilenme nedeni kendi mesleğini sevmesidir.
- ☐ astrolojiyle ilgilenme nedeni geleceği öğrenme isteği değildir.
- ☐ astrolojiyle ilgilenmeye başladıktan sonra bazı konularda fikirleri değişmiştir.

Hakan Kırkoğlu'na göre,

- ☐ astroloji günümüzde popüler ama asıl anlamı kaybolmuş bir alandır.
- ☐ astroloji geçmişte şimdiki kadar saygın bir alan değildi.
- ☐ astrolojiyle ilgili bilgilerin insanlara dünya dışından varlıklar tarafından verildiği doğrudur.

Hakan Kırkoğlu'na göre astroloji _____ bir alan değildir.

- ☐ kişilere gelecekle ilgili önerilerde bulunan
- ☐ kişinin kendisini tanımasını sağlayan
- ☐ kişinin evrendeki rolünü anlamlandırmasını sağlayan
- ☐ kişinin kendisini evrene bırakabilmesi için ona kapı açan

Doğru Yanlış

1. Astroloji doğru tanınmasına rağmen popüler bir alan değil. ☐ ☐
2. Hakan Kırkoğlu, günlük fal yazmakla beraber bunun astrolojiyi doğru biçimde ele almanın uygun bir yolu olmadığını düşünüyor. ☐ ☐
3. Farklı yaş ve meslek gruplarından insanlar yıldız haritalarının çıkartılması için talepte bulunuyor. ☐ ☐
4. Aynı anda ve aynı yerde doğmuş olmak yıldız haritalarının aynı olmasa da benzer olmasına neden olur. ☐ ☐

Var Yok

1. Hakan Kırkoğlu'nun astroloji alanındaki özgeçmiş bilgileri ☐ ☐
2. Hakan Kırkoğlu'nu 'Göklerin Bilgeliği' kitabını yazmaya iten nedenler ☐ ☐
3. Astrolojiye saygınlığını kazandırmak için ne yapılması gerektiği ☐ ☐
4. Günlük yıldız fallarının doğruluk oranı ☐ ☐

13 Anlatalım

Bu metni dinlemeden önce astrolojiyle ilgili düşüncelerim: _____

Metni dinledikten astrolojiyle ilgili öğrendiğim yeni bilgiler: _____

Metinde dinlediğim, astrolojiyle ilgili bana inandırıcı gelmeyen konular: _____

Astrolojiyle ilgili merak ettiğim halde metinde yanıtını bulamadığım sorular: _____

Hakan Kırkoğlu hakkında söyleyebileceklerim ve düşüncelerim: _____

İLGEÇLER					dışında, -in'den başka -in'in yanında/yanı sıra
Eylem	Ek	İyelik Eki	Ek		Örnekler
başarılı ol ol spor yap doğur	-ma -ma -mak -mek	-m -n -sı/-si -mız/-miz -nız/-niz -ları/-leri	-dan / -in'dan -den / -in'den -tan / ten -ın / -nin -in / -nin	başka dışında yanında yanı sıra	<i>Doktoruma göre spor yapmanın yanında beslenmeme de dikkat etmeliymişim.</i> <i>Satranç keyifli bir oyun olmasının yanı sıra zeka geliştirici bir uğraş.</i> <i>Satranç keyifli bir oyun olmasının yanında zeka geliştirici bir uğraş.</i> <i>Senin başarılı olman dışında hiçbir isteğim yok.</i> <i>Senin başarılı olmandan başka hiçbir isteğim yok.</i> <i>Küresel ısınma çevre sorunları doğurmasının yanı sıra çok önemli ekonomik sorunlara da neden olmaktadır.</i> <i>Doktoruma göre spor yapmaktan başka beslenmeme de dikkat etmeliymişim.</i>

14 Yeniden yazalım

- Gün boyu tek yaptığın boş boş oturup bilgisayar oynamak.
Gün boyu boş boş oturup bilgisayar oynamaktan başka bir şey yaptığın yok
- Sizden tek istediğim ufak tefek aksiliklere karşı biraz daha anlayışlı olmanız
- Beni yalnızca bu işin söz verdiğimiz tarihte bitip bitmeyeceği ilgilendiriyor.
- O hem çok başarılı bir öğrenci hem de sosyal bir genç.
- Gittiği her ülkenin hem dilini öğreniyor hem de o ülkenin tarihi hakkında incelemeler yapıyor.
- Sen kararını zaten vermişsin. Bu saatten sonra bize düşen ancak kararını onaylamak. Başka bir şey yapamayız.
- İstanbul bir yandan Türkiye'nin en kalabalık ve güzel şehri olarak bilinirken bir yandan da Avrupa'nın en önemli metropoller arasında gösterilmektedir.
- Test sürüşü sonucunda, yeni üretilen arabamızın hem çok konforlu hem de ekonomik olduğu bir kez daha kanıtlanmıştır.

15 Tamamlayalım

- O yemek kurslarımıza katılan pek çok bayan iyi vakit geçir melerinin yanı sıra yemek konusunda uzmanlaşarak para kazanmaya da başladılar.
- Yaz kamplarınızda dil kurslarına katıl _____ ne tür aktivitelerle vakit geçirebiliriz?
- Takımın yeni antrenörü, "Bu sezon takımımızdan iyi futbol oyna _____ şampiyon olmalarını da bekliyoruz." dedi.
- Esmer undan yapılan ekmek, sağlıklı ol _____ uzun süreli tokluk hissi sağladığından dolayı da tercih ediliyor.
- Onu, karar verirken dikkatli olması konusunda uyar _____ elimizden hiçbir şey gelmez.
- Bıktım artık. Sen sorun çıkar _____ bir şey bilmez misin?
- Doktor, hastamızın durumunun ameliyattan sonra netleşeceğini söyledi. Ameliyattan çıkmasını bekle _____ yapacak bir şey yok.
- Kredi kartı başvurunuz için şu formu doldurup imzala _____ sizden istediğimiz bir şey yok.
- Farkında mısın, şikayet et _____ bir şey yapmıyorsun. Hepimiz sorunların farkındayız ama çözüm üretmeyi deneyemez misin?

16 Okuyalım, işaretleyelim

Astrolojinin Doğuşu

Bundan çok uzun zaman önce, erkekler ve kadınlar geceleyin yıldızlı gökyüzüne baktılar... Gördükleri manzaranın hem güzelliğinden etkilendiler hem de bu yıldızların ne olduğunu, yaşamlarını etkileyip etkilemediğini merak ettiler.

İşte astrolojinin doğuşu başlangıçtaki bu meraka dayanır. En azından tahmin edilen hikaye bu, çünkü hiç kimse, astrolojinin yazı öncesi durumunun ne kadar eskiye dayandığını ve nasıl olduğunu tam olarak bilmiyor. Yazılı tarihte astrolojinin ilk ortaya çıkışı ise M.Ö. 2500 yılında, gezegenlerin insanın kaderini etkileyen güçlü tanrılar olduğuna inanılan Mezopotamya'da olmuştur. Buradaki ilk astrologlar gökyüzünü dikkatle izlemeye ve onun geceleri parıltılı, muhteşem sessizliğinde gördüklerinin düzenli kayıtlarını tutmaya başladılar. Bu kayıtlar sayesinde, gerçekleşen olaylar ve yıldızlar arasında bağlantı kurdular. Astroloji danışmanları tuttukları kayıtlar ve yorumlarına dayanarak kraliyet ailesine devlet yönetimi konusunda akıl verirdi ve bu nedenle Mezopotamya tarihinin erken dönemlerinde astroloji "kraliyet sanatı" olarak düşünülürdü.

Zamanla Mezopotamya gökbilimcileri gökyüzünde neler olduğunu açıklamak için yeni geometri bilimini kullanmaya başladılar. Bu dönemde Eski Yunanlılar da Mezopotamya'nın astrolojik kehanet biçimini kendi mitolojileri ve yeni geometri bilimiyle birleştirip "Zodyak"ı dayanan kişisel bir astroloji geliştirdiler. Buna göre, Yunanca "zodiakos kyklos" yani "hayvanlar dairesi" anlamına gelen bir kuşak vardır. Bu kuşak, güneşin bir yıl boyunca gökyüzünde izlediği eliptik yörüngesinin her iki yanında dokuz derece uzanır. Zodyak; koç, boğa, yengeç gibi her biri bir hayvan tarafından simgelenen, yılın on iki ayını gösterecek şekilde bölümlenmiş bir kuşaktır. Böylece Yunanlılar astrolojiyi, gökyüzünün yaşamlarındaki etkilerini merak

eden bireylere danışmanlıkta kullanarak yıldız falı sanatını ortaya çıkarmış oldular.

Daha sonra astroloji Roma kültürüne girdi ve oradan da Avrupa'ya yayıldı. Hristiyanlığın doğuşu ile bir süre karanlıkta kaldı. Ne de olsa, astroloji insanların kaderinin, yıldızların yaratıcısından çok, yıldızlar tarafından belirlendiğini savunuyor gibiydi. Oysa ortaya çıkan Hristiyanlık öğretisine göre yaratıcı, insanlara özgür irade bahşetmişti. Ancak, astroloji bir yolunu bulup genel olarak Hristiyan öğretisinin içine sızdı ve gelişmeye devam etti.

Astroloji ortaçağda düşüşe geçti. Rönesansın başında ise öğretiler dünyasında kendine ayrıcalıklı bir yer edindi. On altıncı ve on yedinci yüzyıllarda Thyco Brahe ve Johannes Kepler gibi önemli gökbilimciler tarafından benimsenip Avrupa'nın büyük üniversitelerinde bir bilim olarak kabul edildi. Fakat bir süre sonra modern bilimin buluşları, astrolojinin bilimsel doğruluğuna olan inancı ufak ufak sarsmaya başladı.

Günümüzde astrolojinin bir bilim dalı olarak kabul edilip edilmediğine dair farklı görüşler vardır. Astrolojiyi bilim olarak kabul eden çevrelerin en çok yakındığı ise astrolojinin "günlük burç yorumlarını gösteren bir alan"ı indirgenerek tanımlanmasıdır. Oysa

onlara göre astroloji, insanların doğum anından itibaren gök cisimleri ve insanlar arasındaki sürekli etkileşimi ciddi biçimde inceleyen bir alandır.

Astrolojiyi ister bir bilim dalı, ister bir inanç sistemi, ister saçmalık olarak değerlendirelim; insanların astrolojiye olan ilgisi yadsıyamayacağımız bir gerçektir. Çünkü son yıllarda astroloji insan ruhunun zenginliklerinin dile getirilmesinin bir biçimi olarak her zamanki kadar popüler.

Astroloji, hala kendilerini daha iyi anlamak isteyen çağdaş bireylere, ruhlarının evrenin sayısız mucizeleri ile olan gizemli ilişkisini açıklamayı vaat eder.

	Var	Yok
1. Mezopotamya'daki dini inanışlar	☐	☐
2. Astrolojiye ait ilk yazılı kaynakların neyle ilgili olduğu	☐	☐
3. Astrolojinin gelişmesinde ve yaygınlaşmasında rolü olan medeniyetler	☐	☐
4. Tarih boyunca çeşitli dönemlerde, astrolojiye karşı insanların tutumu	☐	☐
5. Günümüzde astrolojinin insan hayatına katkıları	☐	☐

Hristiyanlığın doğuşu ile astrolojiye olan inanç biraz sarıldı, çünkü astroloji _____.

- ☐ yıldızların yaratıcısı olmadığını söyler gibiydi.
☐ insanların kaderinin yıldızların yaratıcısı tarafından belirlendiğini söyler gibiydi.
☐ insanların kaderi üzerindeki en büyük egemenliğin yıldızlara ait olduğunu söyler gibiydi.
☐ astroloji Hristiyan öğretisinin içine sızdı.

Onlar

- ☐ Astrolojiyi bilim dalı olarak kabul etmeyenler.
☐ Astrolojiyi günlük burç yorumlarını gösteren bir alana indirgeyenler.
☐ Astrolojiyi bilim dalı olarak kabul edenler.
☐ Astrolojiyi günlük burç yorumlarından ibaret görenler

	Var	Yok
1. Astroloji yazılı kaynaklara göre ilk dönemlerinde prestijli bir alandı.	☐	☐
2. Yunanlıların astroloji alanındaki çalışmalarına kadar astroloji, yıldızların kişilere özel değil daha genel durumlara etkilerini ortaya koymaktaydı.	☐	☐
3. Astrolojinin; ortaya çıkan öğretilerden, dinlerden ve bilimin geldiği noktadan etkilenişine göre, popülerlik ve saygınlık düzeyi zaman zaman değişmiştir.	☐	☐

17 Görüşlerimizi yazalım, tartışalım

1. "Astroloji bilim süsü verilmiş bir saçmalık. Bilimde yoruma yer yoktur."

☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum

Çünkü

2. "Miknatıslar ve bunların oluşturduğu manyetik alanlar vardır. Örneğin bu alanlar pusulanın ibresinin değişmesine neden olur. Bu miknatısın gezegenler kadar büyük olduğunu düşünün! Kendinizi de pusulanın ibresi olarak düşünün. V oluşan manyetik alanın büyüklüğünü hayal edin!

Bu alandan etkilenmiyor olmak garip olmaz mıydı? Astroloji tartışmasız bir bilim dalıdır."

☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum

Çünkü

3. "Bilmeden konuşmamak gerek diye düşünüyorum. Bir konuda bilginiz yoksa susmak en doğrusudur."

☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum

Çünkü

4. "Burçların özellikleri ve kişilerin özellikleri öyle örtüşüyor ki inanmamak elde değil. Ancak günlük burç yorumları oldukça saçma. O kadar insanın hem de iki satırda bitirilmiş olayları aynı gün yaşayacak olması hem komik hem imkansız.

☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum

Çünkü

Karşılıklı Konuşma

İÇİNDEKİLER

I. ÜNİTE

Ülkemin En Önemli Yazarı

- A Grubu 151
- B Grubu 152

II. ÜNİTE

Kuşak Çatışmasında Kim Haklı?

- A Grubu 153
- B Grubu 154

III. ÜNİTE

Fobileri Ne?

- A Grubu 155
- B Grubu 156

IV. ÜNİTE

Kültürümüzün Meşhurları

- A Grubu 157
- B Grubu 158

V. ÜNİTE

Para Mutluluk Getirir mi?

- A Grubu 159
- B Grubu 160

VI. ÜNİTE

Yabancı Dili Nasıl Öğrenmeli?

- A Grubu 161
- B Grubu 162

VII. ÜNİTE

Komedyen Aranıyor

- A Grubu 163
- B Grubu 164

VIII. ÜNİTE

Benim Ülkemde Müzik

- A Grubu 165
- B Grubu 166

IX. ÜNİTE

Hayalimdeki Ev

- A Grubu 167
- B Grubu 168

X. ÜNİTE

Televizyon ve Biz

- A Grubu 169
- B Grubu 170

XI. ÜNİTE

Kim Balık Besliyor Filozof Ne Dedi?

- A Grubu 171
- B Grubu 172

XII. ÜNİTE

Uzaya Gidiyoruz

- A Grubu 173
- B Grubu 174

Karşılıklı Konuşma

1. Ünite A

Soralım, not alalım, karşılaştıralım

Ülkemin En Önemli Yazarı

■ Adı: _____

■ Yaşadığı Dönem: _____

■ Yaşamı: _____

■ Eğitimi _____

■ Eser verdiği Türler: _____

■ İşlediği konular: _____

■ En çok bilinen eseri: _____

■ Diğer önemli eserleri: _____

■ Başka dillere çevrilen eserleri: _____

■ Aldığı ödüller: _____

■ Diğer yazarlardan farklı yanları: _____

■ Diğer (yazınız): _____

	Aynı	Benziyor/Farklı	Tamamen Farklı
Yaşadığı Dönem			
Yaşamı			
Eğitimi			
Eser verdiği Türler			
İşlediği konular			
Başka dillere çevrilen eserleri			
Aldığı ödüller			
Diğer yazarlardan farklı yanları			
Diğer (yazınız)			
Diğer (yazınız)			

Karşılıklı Konuşma

I. Ünite B

Soralım, not alalım, karşılaştıralım

Ülkemin En Önemli Yazarı

■ Adı: _____

■ Yaşadığı Dönem: _____

■ Yaşamı: _____

■ Eğitimi _____

■ Eser verdiği Türler: _____

■ İşlediği konular: _____

■ En çok bilinen eseri: _____

■ Diğer önemli eserleri: _____

■ Başka dillere çevrilen eserleri: _____

■ Aldığı ödüller: _____

■ Diğer yazarlardan farklı yanları: _____

■ Diğer (yazınız): _____

	Aynı	Benziyor/Farklı	Tamamen Farklı
Yaşadığı Dönem			
Yaşamı			
Eğitimi			
Eser verdiği Türler			
İşlediği konular			
Başka dillere çevrilen eserleri			
Aldığı ödüller			
Diğer yazarlardan farklı yanları			
Diğer (yazınız)			
Diğer (yazınız)			

2. Ünite A

Savunalım

Kuşak Çatışmasında Kim Haklı?

- Siz dünyanın değiştiğini görmüyorsunuz. Artık hiçbir şey sizin zamanınızdaki gibi değil.
- Siz hiç bizim yaşımızda olmadınız. Ama biz sizin yaşınızda olduk. Dolayısıyla sizi anlıyoruz.
- Sadece sizi dinlersek, yaratıcı olamayız, sizi taklit etmiş oluruz.
- Birazcık deneyimlerimizden yararlansanız sizin için her şey daha kolay ve güzel olacak. Daha az hata yapacaksınız.
- Çoğunuz bir arayış içindesiniz ve bu arayış sizi yanlış noktalara yönleltebilir. Bu durumda öğütlerimiz yol gösterici olabilir.
- Siz çok kuralcısınız. Biz daha özgür olmak istiyoruz. Zaman kuralları da değişiyor. Bunu anlamıyorsunuz.
- Sizinle ilgili düşüncelerimizde haksız bile olsak saygıyı hakediyoruz. Söylediklerimizi elinizin tersiyle itmemelisiniz.
- Bazen, artık hiçbir zaman bizim yaşımızda olamayacağınız için bizi kıskandığınızı düşünüyorum.
- Biz her şeyi sizin iyiliğiniz için yapıyoruz.
- Bizimle ilgili her şeyi öğrenmek, bizi sürekli kontrol altında tutmak istiyorsunuz. Oysa biz kendi kararlarımızı verebiliriz.
- Biz sizin gözünüzde hiç büyümüyoruz. Oysa gerçek bu değil.
- Bazı konularda doğru kararlar veremiyorsunuz. Bunu anladığınızda çok geç oluyor. Biz bu yollardan daha önce geçtik. Nasihatlerimizi önemseyin.
- Ne derseniz kabul etmemizi bekliyorsunuz. Bizim kendimize ait bir yaşantımız var.
- Sizinle tartışmak anlamsız. Ne haliniz varsa görsün. Bir gün anlayacaksınız haklı olduğumuzu.

Savunacağım görüşler:

1. Biz herşeyi sizin iyiliğiniz için yapıyoruz

Bu görüşe ekleyeceklerim: _____

2. _____

Bu görüşe ekleyeceklerim: _____

3. _____

Bu görüşe ekleyeceklerim: _____

4. _____

Bu görüşe ekleyeceklerim: _____

5. _____

Bu görüşe ekleyeceklerim: _____

6. _____

Bu görüşe ekleyeceklerim: _____

7. _____

Bu görüşe ekleyeceklerim: _____

Karşılıklı Konuşma

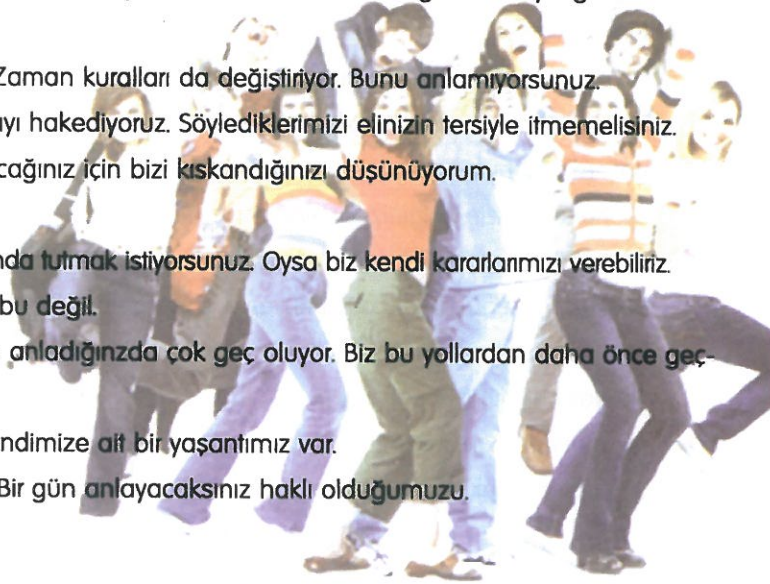
2. Ünite B

Savunalım

Kuşak Çatışmasında Kim Haklı?

- Siz dünyanın değiştiğini görmüyorsunuz. Artık hiçbir şey sizin zamanınızdaki gibi değil.
- Siz hiç bizim yaşımızda olmadınız. Ama biz sizin yaşınızda olduk. Dolayısıyla sizi anlıyoruz.
- Sadece sizi dinlersek, yaratıcı olamayız, sizi taklit etmiş oluruz.
- Birazcık deneyimlerimizden yararlansanız sizin için her şey daha kolay ve güzel olacak. Daha az hata yapacaksınız.
- Çoğunuz bir arayış içindesiniz ve bu arayış sizi yanlış noktalara yöneltebilir. Bu durumda öğütlerimiz yol gösterici olabilir.
- Siz çok kuralcısınız. Biz daha özgür olmak istiyoruz. Zaman kuralları da değiştiriyor. Bunu anlamıyorsunuz.
- Sizinle ilgili düşüncelerimizde haksız bile olsak saygıyı hakediyoruz. Söylediklerimizi elinizin tersiyle itmemelisiniz.
- Bazen, artık hiçbir zaman bizim yaşımızda olamayacağınız için bizi kıskandığınızı düşünüyorum.
- Biz her şeyi sizin iyiliğiniz için yapıyoruz.
- Bizimle ilgili her şeyi öğrenmek, bizi sürekli kontrol altında tutmak istiyorsunuz. Oysa biz kendi kararlarımızı verebiliriz.
- Biz sizin gözünüzde hiç büyümüyoruz. Oysa gerçek bu değil.
- Bazı konularda doğru kararlar veremiyorsunuz. Bunu anladığınızda çok geç oluyor. Biz bu yollardan daha önce geçtik. Nasihatlerimizi önemseyin.
- Ne derseniz kabul etmemizi bekliyorsunuz. Bizim kendimize ait bir yaşantımız var.
- Sizinle tartışmak anlamsız. Ne haliniz varsa görsün. Bir gün anlayacaksınız haklı olduğumuzu.

Savunacağım görüşler:	
1. <i>Biz sizin gözünüzde hiç büyümüyoruz. Oysa gerçek bu değil.</i>	Bu görüşe ekleyeceklerim: _____
2. _____	Bu görüşe ekleyeceklerim: _____
3. _____	Bu görüşe ekleyeceklerim: _____
4. _____	Bu görüşe ekleyeceklerim: _____
5. _____	Bu görüşe ekleyeceklerim: _____
6. _____	Bu görüşe ekleyeceklerim: _____
7. _____	Bu görüşe ekleyeceklerim: _____

3. Ünite A

Soralım, not alalım, bulalım

Fobileri Ne?

Ablütofobi : Yılanma korkusu	Bibliyofobi : Kitaplardan korkma
Agorafobi : Açık alan ya da kalabalık korkusu	Brontofobi : Gök gürültüsünden korkma
Aklufobi : Karanlık korkusu	Eisoptrofobi : Aynalardan korkma
Akrofobi : Yükseklik korkusu	Filofobi : Sevmekten, aşık olmaktan korkma
Algofobi : Acı çekme korkusu	Fotofobi : Işıktan korkma
Amnezifobi : Hafıza kaybı korkusu	Helyofobi : Güneşten korkma
Antropofobi : İnsanlardan korkma	Hidrofobi : Sudan, yüzmekten ya da boğulmaktan korkma
Araknofobi : Örümcek korkusu	Hipnofobi : Uyumaktan korkma
Aritmofobi : Sayılardan korkma	Klostrofobi : Kapalı yer korkusu
Aviofobi : Uçma korkusu	Koulrofobi : Palyaçolardan korkma
Batofobi : Derinlik korkusu	Pirofobi : Ateşten korkma

Seçtiğim Fobiler:

1. _____ 2. _____

	Evet	Hayır	Kısmen	Notlar
Yüzmeni engelliyor mu?				
Açık alanda pikniğe gitmeni engelliyor mu?				
Yüksek bir yerde bulunmaktan korkuyor musun?				
Yüksek binalara yürüyerek mi çıkıyorsun?				
Ders çalışmakla ilgili bir sorun yaratıyor mu?				
Başkaları için bir eğlence mi?				
Güneşli havalarda mı ortayı çıkıyor.				
Başka insanlarla sosyal ilişkilerini etkiliyor mu?				
Her şeyi yazıya dökme gereği duyuyor musun?				
Aşk hayatını etkiliyor mu?				
Meslek seçimini etkiledi mi?				
Berberi, kuaföre gitmeni engelliyor mu?				
Bu fobi nedeniyle bir sağlık sorunu yaşıyor musun?				
Yağmurlu havalarda mı açığa çıkıyor?				
Ulaşım aracı tercihlerini etkiliyor mu?				
Fobinle ilgili bir ilaç kullanıyor musun?				
Stadyumda futbol maçı izlemene engel mi?				
Fobin nedeniyle elektrik faturaların yüksek geliyor mu?				

Karşılıklı Konuşma

3. Ünite B

Soralım, not alalım, bulalım

Fobileri Ne?

Ablütofobi : Yılanma korkusu

Agorafobi : Açık alan ya da kalabalık korkusu

Aklufobi : Karanlık korkusu

Akrofobi : Yükseklik korkusu

Algofobi : Acı çekme korkusu

Amnezifobi : Hafıza kaybı korkusu

Antropofobi : İnsanlardan korkma

Araknofobi : Örümcek korkusu

Aritmofobi : Sayılardan korkma

Aviofobi : Uçma korkusu

Batofobi : Derinlik korkusu

Bibliyofobi : Kitaplardan korkma

Brontofobi : Gök gürültüsünden korkma

Eisoptrofobi : Aynalardan korkma

Filofobi : Sevmekten, aşık olmaktan korkma

Fotofobi : Işıktan korkma

Helyofobi : Güneşten korkma

Hidrofobi : Sudan, yüzmekten ya da boğulmaktan korkma

Hipnofobi : Uyumaktan korkma

Klostrofobi : Kapalı yer korkusu

Koulrofobi : Palyaçolardan korkma

Pirofobi : Ateşten korkma

Seçtiğim Fobiler:

1. _____ 2. _____

	Evet	Hayır	Kısmen	Notlar
Yüzmeni engelliyor mu?				
Açık alanda pikniğe gitmeni engelliyor mu?				
Yüksek bir yerde bulunmaktan korkuyor musun?				
Yüksek binalara yürüyerek mi çıkıyorsun?				
Ders çalışmakla ilgili bir sorun yaratıyor mu?				
Başkaları için bir eğlence mi?				
Güneşli havalarda mı ortaya çıkıyor.				
Başka insanlarla sosyal ilişkilerini etkiliyor mu?				
Her şeyi yazıya dökme gereği duyuyor musun?				
Aşk hayatını etkiliyor mu?				
Meslek seçimini etkiledi mi?				
Berbere, kuaföre gitmeni engelliyor mu?				
Bu fobi nedeniyle bir sağlık sorunu yaşıyor musun?				
Yağmurlu havalarda mı açığa çıkıyor?				
Ulaşım aracı tercihlerini etkiliyor mu?				
Fobinle ilgili bir ilaç kullanıyor musun?				
Stadyumda futbol maçı izlemene engel mi?				
Fobin nedeniyle elektrik faturaların yüksek geliyor mu?				

4. Ünite A

Soralım, yanıtlayalım, not alalım, anlatalım

Kültürümüzün Meşhurları

1. Kültürünüzün en ünlü yemeği:

- Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl yapılıyor? • Özel günlerde mi tüketiliyor?
- Ne zaman ortaya çıkmış? • Bir hikayesi var mı?

Sizin sorunuz: _____?

Arkadaşınızın kültüründeki en ünlü yemek ve özellikleri: _____

2. Kültürünüzdeki en ünlü dans:

- Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl oynanıyor? • Özel giysi gerektiriyor mu?
- En çok kimlerden ilgi görüyor? • Diğer toplumlarca biliniyor mu? • Ne zaman ortaya çıkmış?

Sizin sorunuz: _____?

Arkadaşınızın kültüründeki en ünlü dans ve özellikleri: _____

3. Kültürünüze ait geleneksel spor:

- Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl oynanıyor? • Özel giysi gerektiriyor mu? • Bir hikayesi var mı?
- En çok kimlerden ilgi görüyor? • Diğer toplumlarca biliniyor mu?

Sizin sorunuz: _____?

Arkadaşınızın kültürüne geleneksel spor ve özellikleri: _____

4. Kültürünüze ait özel giysi:

- Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl dikiliyor? • Ne zaman giyiliyor?
- En çok kimlerden ilgi görüyor? • Diğer toplumlarca biliniyor mu? • Bir hikayesi var mı?

Sizin sorunuz: _____?

Arkadaşınızın kültürüne ait özel giysi ve özellikleri: _____

Notlar	Yemek	Dans	Spor	Giysi
Benzerlikler:	Yapılışı:	Giysi:	Yapılışı:	Giyildiği zaman:
	Hikayesi:	Ortaya Çıkışı:	Hikayesi:	Hikayesi:
Farklılıklar	Yapılışı:	Giysi:	Yapılışı:	Giyildiği zaman:
	Hikayesi:	Ortaya Çıkışı:	Hikayesi:	Hikayesi:

Karşılıklı Konuşma

4. Ünite B

Soralım, yanıtlayalım, not alalım, anlatalım

Kültürümüzün Meşhurları

1. Kültürünüzün en ünlü yemeği:

- Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl yapılıyor? • Özel günlerde mi tüketiliyor?
- Ne zaman ortaya çıkmış? • Bir hikayesi var mı?

Sizin sorunuz: _____?

Arkadaşınızın kültüründeki en ünlü yemek ve özellikleri: _____

2. Kültürünüzdeki en ünlü dans:

- Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl oynanıyor? • Özel giysi gerektiriyor mu?
- En çok kimlerden ilgi görüyor? • Diğer toplumlarca biliniyor mu? • Ne zaman ortaya çıkmış?

Sizin sorunuz: _____?

Arkadaşınızın kültüründeki en ünlü dans ve özellikleri: _____

3. Kültürünüze ait geleneksel spor:

- Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl oynanıyor? • Özel giysi gerektiriyor mu? • Bir hikayesi var mı?
- En çok kimlerden ilgi görüyor? • Diğer toplumlarca biliniyor mu?

Sizin sorunuz: _____?

Arkadaşınızın kültürüne geleneksel spor ve özellikleri: _____

4. Kültürünüze ait özel giysi:

- Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl dikiliyor? • Ne zaman giyiliyor?
- En çok kimlerden ilgi görüyor? • Diğer toplumlarca biliniyor mu? • Bir hikayesi var mı?

Sizin sorunuz: _____?

Arkadaşınızın kültürüne ait özel giysi ve özellikleri: _____

Notlar	Yemek	Dans	Spor	Giysi
Benzerlikler:	Yapılışı:	Giysi:	Yapılışı:	Giyildiği zaman:
	Hikayesi:	Ortaya Çıkışı:	Hikayesi:	Hikayesi:
Farklılıklar	Yapılışı:	Giysi:	Yapılışı:	Giyildiği zaman:
	Hikayesi:	Ortaya Çıkışı:	Hikayesi:	Hikayesi:

5. Ünite A

Geliştirelim, savunalım

Para Mutluluk Getirir mi?

“Mutluluk paraya bağlıdır. Hayallerinizi gerçekleştiriyorsanız, yalnızca hayal ederek mutlu olamazsınız. Bir çok insanın mutluluk dediği şeyler paranız yoksa sadece avuntudur. İyi kötü bir işinizin olması, önemli bir sağlık sorunu yaşamamanız ve çevrenizdeki birkaç dost... Oysa paranız yoksa, işinizi kaybetmek, hasta olduğunuzda istediğiniz yerde, istediğiniz gibi tedavi olamamak, dostlarınızla yalnızca yoksulluğu paylaştığınız için dostluklarınızı sürdürememek en büyük mutsuzluklarınız olacaktır.”

Bu düşüncüyü savunmak için kullanacağınız tümceler işaretleyin.

- ☐ Yeni yerler görmek, yeni insanlar tanımak insanı mutlu eder. Bu da parayla mümkündür.
- ☐ Para çoğu zaman sahte dostluklar üretir.
- ☐ Sağlıklı olmak çoğu zaman paraya bağlıdır.
- ☐ Para ihtiyaçları satın alabilir. Mutluluğu değil.
- ☐ Mutluluğu hayata bakışla ilgilidir.
- ☐ İnsan para sahibi olmayı beklerken yaşayabileceği mutlulukları erteler.

Sizin Düşünceleriniz

Karşılıklı Konuşma

5. Ünite B

Geliştirelim, savunalım

Para Mutluluk Getirir mi?

"Mutluluk paraya bağlı değildir. Çünkü satın alınamaz. Mutlu olmak için mutlu olmayı istemek yeterlidir. İnsanın hayallerinin sonu yoktur. Daha çok para, daha çok hayal; daha çok hayal ise yine daha çok para demektir. En büyük mutluluk kaynağı yaşıyor olmaktır. Yaşamı, para kazanmak, kazandıktan sonra da o parayı korumaya çalışarak geçirenlerin mutluluğu hissedecek zamanları da olmaz zaten."

Bu düşünceyi savunmak için kullanacağınız tümceleri işaretleyin.

- ☐ Yeni yerler görmek, yeni insanlar tanımak insanı mutlu eder. Bu da parayla mümkündür.
- ☐ Para çoğu zaman sahte dostluklar üretir.
- ☐ Sağlıklı olmak çoğu zaman paraya bağlıdır.
- ☐ Para ihtiyaçları satın alabilir. Mutluluğu değil.
- ☐ Mutluluğu hayata bakışla ilgilidir.
- ☐ İnsan para sahibi olmayı beklerken yaşayabileceği mutlulukları erteler.

Sizin Düşünceleriniz

6. Ünite A

Soralım, Not Alalım, Sunalım

Yabancı Dili Nasıl Öğrenmeli?

1. Bildiği yabancı diller: _____
2. Bu dilleri nasıl öğrendiği: _____
3. Bu dilleri neden öğrendiği: _____
4. Bu dilleri nerede öğrendiği: _____
5. Arkadaşınıza göre ideal sınıf ortamı: _____
Deneyimlerinden örnekler: _____
6. Arkadaşınıza göre öğrencinin sorumlulukları: _____
Deneyimlerinden örnekler: _____
7. Arkadaşınıza göre, öğrenilen dilde kitap okumanın önemi: _____
8. Arkadaşınıza göre derse devam, verilen ödevleri yapmanın önemi: _____
Deneyimlerinden örnekler: _____

Sınıfa anlatın

- Arkadaşınızın yabancı dil öğrenmek konusunda yaşadığı güçlükler neler?
- Arkadaşınızın görüşlerinden hangilerine katılıyorsunuz?
- Arkadaşınızın görüşlerinden hangilerine katılmıyorsunuz?
- Yeni yabancı diller öğreneceklere önerileriniz.

Karşılıklı Konuşma

6. Ünite B

Soralım, Not Alalım, Sunalım
Yabancı Dili Nasıl Öğrenmeli?

1. Bildiği yabancı diller: _____
2. Bu dilleri nasıl öğrendiği: _____
3. Bu dilleri neden öğrendiği: _____
4. Bu dilleri nerede öğrendiği: _____
5. Yabancı dil öğrenirken karşılaştığı sorunlar: _____
Deneyimlerinden örnekler: _____
6. Arkadaşınıza göre ideal öğretmen tipi: _____
Deneyimlerinden örnekler: _____
7. Arkadaşınıza göre dilin öğrenildiği ülkede yaşıyor olmanın önemi: _____
Deneyimlerinden örnekler: _____
8. Arkadaşınıza göre öğrenilen dilde film izlemenin önemi: _____
Deneyimlerinden örnekler: _____

Sınıfa anlatın

- Arkadaşınızın yabancı dil öğrenmek konusunda yaşadığı güçlükler neler?
- Arkadaşınızın görüşlerinden hangilerine katılıyorsunuz?
- Arkadaşınızın görüşlerinden hangilerine katılmıyorsunuz?
- Yeni yabancı diller öğreneceklere önerileriniz.

Karşılıklı Konuşma

7. Ünite A

Canlandırılma

Komedyen Aranıyor

Komedi programı yapımcısıyınız ve yeni bir TV programı hazırlayacaksınız. Programınızda yeni yüzler kullanmak istiyorsunuz. Biraz sonra programınızda rol almak isteyen amatör komedyenler arasından bir seçme yapacak ve üç farklı rol için üç oyuncu seçeceksiniz. Aşağıda verilen kriterlere göre uygun oyuncuları belirleyin.

Adaylara aşağıdakileri yaptırın ve 10 üzerinden puan verin.

1. Tip

- Görünüşü komik olmalı (Aptal görünmeli)
- Olağan konuşma biçimi bile insanları güldürmeli.
- Taklit yeteneği olmalı.

	Puan			
	1. Aday	2. Aday	3. Aday	4. Aday
beden dilini etkin bir biçimde kullanarak fıkra anlatma yeteneği				
Ünlü bir kişiyi taklit etme yeteneği / bir hayvanı taklit etme yeteneği				

2. Tip

- Zeki olmalı, insanları zekasıyla güldürmeli.
- Dili iyi kullanıyor olmalı.
- Sözcük oyunlarına dayalı espriler yapabilmeli.

	Puan			
	1. Aday	2. Aday	3. Aday	4. Aday
sorularınıza esprili yanıtlar verme yeteneği				
dili etkili kullanma yeteneği				

3. Tip

- Sakar ve telaşlı olmalı.
- Jest ve mimiklerini etkili kullanabilmeli.

	Puan			
	1. Aday	2. Aday	3. Aday	4. Aday
sakar bir garsonu, sekreteri v.b canlandırma yeteneği				
farklı duyguları (üzüntü, şaşkınlık, v.b) mimikleriyle anlatabilme yeteneği				

Karşılıklı Konuşma

7. Ünite B

Canlandırılma

Komedyen Aranıyor

Bir TV kanalı için yeni bir komedi programı hazırlanıyor. Yapımcı bu programda yeni yüzler kullanmak istiyor. Biraz sonra bu programda rol almak için seçmelere katılacaksınız. Aşağıda üç farklı rol için aranan tipler tanımlanmıştır. Bunlardan birini seçip hazırlıklarınızı yaparak yapımcıyı etkileyin, rolü kapın.

1. Tip

- Görünüşünüz komik olmalı (Aptal görünmelisiniz)
- Olağan konuşma biçiminiz bile insanları güldürmeli.
- Taklit yeteneğiniz olmalı.

Seçmelerde sizden,

- beden dilini etkin bir biçimde kullanarak fıkra anlatmanız,
- Ünlü bir kişiyi taklit etmeniz
- bir hayvanı taklit etmeniz istenecektir.

2. Tip

- Zeki olmalısınız, insanları zekanızla güldürebilmelisiniz.
- Dili iyi kullanıyor olmalısınız.
- Sözcük oyunlarına dayalı espriler yapabilmelisiniz.

Seçmelerde sizden,

- yapımcının sorularına esprili yanıtlar vermeniz,
- dili etkili kullanmanız istenecektir.

3. Tip

- Sürekli sakarlıklar yapmalı ve telaşlı görünmelisiniz.
- Jest ve mimiklerinizi etkili kullanabilmelisiniz.

Seçmelerde sizden,

- sakar bir garsonu, sekreteri v.b canlandırmanız
- farklı duyguları (üzüntü, şaşkınlık v.b) mimiklerinizle anlatmanız istenecektir.

8. Ünite A

Soralım, not Alalım, karşılaştıralım

Benim Ülkemde Müzik

Arkadaşınıza şu konularda sorular sorun:

1. Ülkesinin geleneksel müziği ve özellikleri:

2. Ülkesinde en popüler müzik türü:

3. Kültürünün geleneksel enstrümanı ve özellikleri

4. Bu enstrümanı çalmayı bilip bilmediği.

5. Ülkesinde ilgi gören yabancı müzik türleri:

6. Dünyaca meşhur müzisyenleri:

7. Ülkesinde popüler olan yabancı müzisyenler:

8. Türk müziğinin ülkesindeki tanınırlığı:

9. Ülkesinde tanınan Türk Müzisyenler:

10. Ülkesinin dünyaca tanınan müzisyenleri:

11. Sizin sorulmanız:

	Benim kültürüm için geçerli	Arkadaşımın kültürü için geçerli
Otantik bir enstrümanı var		
Dünyada tanınan bir müzik kültürü var		
Yabancı müzik türleri ilgi görüyor		
Türk müziği ilgi görüyor		
Türk müzisyenler tanınıyor		
Müzisyenleri dünyada tanınıyor		
Müziği dünyada tanınıyor		
Geleneksel enstrümanı dünyada tanınıyor		

Karşılıklı Konuşma

8. Ünite B

Soralım, not Alalım, karşılaştıralım

Benim Ülkemde Müzik

Arkadaşınıza şu konularda sorular sorun:

1. Ülkesinin geleneksel müziği ve özellikleri:
2. Ülkesinde en popüler müzik türü:
3. Kültürünün geleneksel enstrmanı ve özellikleri
4. Bu enstrmanı çalmayı bilip bilmediği.
5. Ülkesinde ilgi gören yabancı müzik türleri:
6. Dünyaca meşhur müzisyenleri:
7. Ülkesinde popüler olan yabancı müzisyenler:
8. Türk müziğinin ülkesindeki tanınırlığı:
9. Ülkesinde tanınan Türk Müzisyenler:
10. Ülkesinin dünyaca tanınan müzisyenleri:
11. Sizin sorularınız:

	Benim kültürüm için geçerli	Arkadaşımın kültürü için geçerli
Otantik bir enstrmanı var		
Dünyada tanınan bir müzik kültürü var		
Yabancı müzik türleri ilgi görüyor		
Türk müziği ilgi görüyor		
Türk müzisyenler tanınıyor		
Müzisyenleri dünyada tanınıyor		
Müziği dünyada tanınıyor		
Geleneksel enstrmanı dünyada tanınıyor		

9. Ünite A

Tasarlayalım, anlatalım

Hayalimdeki Ev

Arkadaşınızla birlikte hayalinizdeki evi aşağıdaki sözcükleri de kullanarak tasarlayın

1. Fiziksel özellikleri:

- betonarme
- ahşap
- çelik
- tuğla
- kagir
- diğer: _____

2. Mimari tarzı:

- tek katlı
- dubleks
- tripleks
- villa
- yalı
- şato
- stüdyo
- klasik
- modern
- tekno
- diğer: _____

3. Yeri

- şehir merkezi
- banliyö
- şehir dışı
- köy
- deniz kıyısı
- yayla
- diğer: _____

4. Isınma

- kalorifer
- soba
- kombi
- şömine
- güneş enerjisi
- termal
- doğal enerji
- diğer: _____

5. Teknolojik donanımı:

- güvenlik sistemi
- afetlere dayanıklılık
- enerji kaynağı
- aydınlatma
- tesisat
- elektrikli eşyalar
- internet
- iletişim sistemi
- diğer: _____

6. Eklentiler:

- bahçe
- havuz
- garaj
- atelyeler
- çevre düzeni
- diğer: _____

7. Yaşam alanları:

- yatak odası
- salon
- banyo
- sauna
- mutfak
- çalışma odası
- teras
- balkon
- yemek salonu
- diğer: _____

Notlar: _____

Neden Böyle bir evde yaşamak istiyorsunuz? Sınıfa anlatınız.

Karşılıklı Konuşma

9. Ünite B

Tasarlayalım, anlatalım

Hayalimdeki Ev

Arkadaşınızla birlikte hayalinizdeki evi aşağıdaki sözcükleri de kullanarak tasarlayın

1. Fiziksel özellikleri:

- betonarme
- ahşap
- çelik
- tuğla
- kagir
- diğer: _____

2. Mimari tarzı:

- tek katlı
- dubleks
- tripleks
- villa
- yalı
- şato
- stüdyo
- klasik
- modern
- tekno
- diğer: _____

3. Yeri

- şehir merkezi
- banliyö
- şehir dışı
- köy
- deniz kıyısı
- yayla
- diğer: _____

4. Isınma

- kalorifer
- soba
- kombi
- şömine
- güneş enerjisi
- termal
- doğal enerji
- diğer: _____

5. Teknolojik donanımı:

- güvenlik sistemi
- afetlere dayanıklılık
- enerji kaynağı
- aydınlatma
- tesisat
- elektrikli eşyalar
- internet
- iletişim sistemi
- diğer: _____

6. Eklentiler:

- bahçe
- havuz
- garaj
- atelyeler
- çevre düzeni
- diğer: _____

7. Yaşam alanları:

- yatak odası
- salon
- banyo
- sauna
- mutfak
- çalışma odası
- teras
- balkon
- yemek salonu
- diğer: _____

Notlar: _____

Neden Böyle bir evde yaşamak istiyorsunuz? Sınıfa anlatınız.

10. Ünite A

Seçelim, tartışalım

Televizyon ve Biz

Aşağıdaki konulardan birini seçiniz ve bu konuyu verilen sınırlılıklar çerçevesinde arkadaşınızla tartışınız?

1. Televizyon bağımlılık yaratır mı?

- Televizyon izleme süresi
- Televizyon nedeniyle aksattıklarınız
- Ekleyecekleriniz: _____

2. Reklamların çocuklar üzerinde ne tür olumsuz etkileri vardır?

- Televizyonun çocuklarda neden olduğu fiziksel rahatsızlıklar
- Televizyonun çocuğun davranışlarına etkisi
- Televizyonun çocuğun zeka gelişimine etkisi
- Ekleyecekleriniz: _____

3. Dizi filmlerdeki yaşam izleyici üzerinde özendirici bir etki bırakır mı?

- İzleyicilerin yaşamlarını bir televizyon dizisi gibi düzenleme çabaları
- İzleyicilerin kendi yaşam gerçekleriyle örtüşmeyen özenti davranışlar içinde bulunması
- Ekleyecekleriniz: _____

4. Televizyon aile içi iletişimi etkiler mi?

- Televizyonun aile bireylerinin birbirlerine karşı olan sorumluluklarına etkisi
- Televizyonun aile bireylerinin birbirlerine ayırdıkları zamana etkisi
- Ekleyecekleriniz: _____

5. Televizyon programlarından önce gösterilen uyarıcı işaretlerin izleyiciler üzerinde herhangi bir etkisi var mıdır?

- Uyarıcı işaretlerin anlaşılabilirliği
- Ebeveynlerin bu işaretleri ne ölçüde dikkate aldığı
- Bu işaretlerin zaman zaman amacının tersine bir etki yaratması
- Ekleyecekleriniz: _____

6. Televizyon dizilerinin gelişme çağındaki çocuklar üzerinde ne tür etkileri vardır.

- Ergen yaştaki çocukların yaşamlarıyla ilgili gerçekliklerden uzaklaşması
- Televizyonda sunulan olumsuz özelliklerdeki karakterlerin çocukların kişilik gelişimine etkisi
- Ekleyecekleriniz: _____

Notlarım: _____

Karşılıklı Konuşma

10. Ünite B

Seçelim, tartışalım

Televizyon ve Biz

Aşağıdaki konulardan birini seçiniz ve bu konuyu verilen sınırlılıklar çerçevesinde arkadaşınızla tartışınız?

1. Şiddet içerikli yayınlar toplumu nasıl etkilemektedir?

- Televizyonun şiddetli özendirme noktasındaki etkileri
- Televizyonun toplumda kendiliğinden oluşmayan suç ve suçlu modelleri yaratması
- Ekleyecekleriniz: _____

2. Televizyon toplumun tüketim alışkanlıklarını nasıl etkiler?

- Televizyonun izleyicileri ihtiyaç duymadıkları ürünlere sahip olmaya yönelmesi
- Televizyonun bireysel tercihleri körelten, toplu tüketim alışkanlıkları ve marka kültürü oluşturmaları
- Ekleyecekleriniz: _____

3. Yarışma programları hakkındaki görüşleriniz nedir?

- Yarışma programlarının izleyicilere kazandırdıklarından daha çoğunu kaybettirmeleri
- Yarışma programlarının insanları boş yere ümitsizlendirmesi
- Yarışma programlarının ardından yaşanan hayal kırıklıkları
- Ekleyecekleriniz: _____

4. Bir televizyon programı yapımcısı olsaydınız ne tür bir program hazırlardınız?

- Sizce mevcut programların olumsuz yanları
- Sizin hazırlayacağınız programın özellikleri
- Bu tür bir program hazırlama gerekçeniz
- Ekleyecekleriniz: _____

5. Televizyonu bir eğitim aracı olarak nasıl kullanmak gerekir?

- Televizyon kanallarında eğitim programlarının azlığı
- Televizyon kanallarında ne tür eğitici programlar olması gerektiği
- Ekleyecekleriniz: _____

6. Sizce gelişmiş ve az gelişmiş toplumların televizyon izleme alışkanlıkları arasında ne tür farklılıklar vardır?

- Gelişmiş ve az gelişmiş ülkelerin televizyon izleme alışkanlıklarının karşılaştırılması
- Bu ülkelerde yayınlanan televizyon programlarının karşılaştırılması
- Ekleyecekleriniz: _____

Notlarım: _____

11. Ünite A

Yanıtlayalım

Kim Balık Besliyor?

Aşağıdaki soruyu arkadaşınıza sorunuz. Onun sorusunu yanıtlayınız.

Genel Bilgiler:

1. 5 tane ev var ve hepsi ayrı renk.
2. Her evde ayrı uyruktan biri oturuyor.
3. Ayrı evlerde oturanlar ayrı birer içecek içiyor, ayrı bir hayvan besliyor ve ayrı bir gazete okuyor.
4. Bu beş kişiden hiçbiri diğerinin yaptığını yapmıyor. Yani gazetesi ayrı, içeceği ayrı beslediği hayvan ayrı ve evi ayrı.

Kişi bilgileri:

1. İngiliz kırmızı evde oturuyor.
2. İsveçlinin köpeği var.
3. Danimarkalı çay içiyor.
4. Yeşil ev beyaz evin solunda.
5. Yeşil evin sahibi kahve seviyor.
6. Hürriyet gazetesi okuyan bir kuşu var.
7. Ortadaki evde oturan süt seviyor.
8. Sarı evde oturan Milliyet gazetesi okuyor.
9. Norveçli birinci evde oturuyor.
10. Akşam gazetesi okuyan, kedisi olanın yanındaki evde oturuyor.
11. Atı olan, Milliyet gazetesi okuyanın yanındaki evde oturuyor.
12. Güneş gazetesi okuyan bira seviyor.
13. Mavi evin yanında Norveçli oturuyor.
14. Alman Bugün gazetesi okuyor.
15. Akşam gazetesi okuyanın komşusu sadece su içiyor.

Bu bilgilere göre kim evinde balık besliyor?

Notlarım: _____

Yanıt öğretmeninizde.

Karşılıklı Konuşma

11. Ünite B

Yanıtlayalım

Kim Balık Besliyor?

Aşağıdaki soruyu arkadaşınıza sorunuz. Onun sorusunu yanıtlayınız.

Çok eskiden, bir ülke ve bu ülkenin, halkı tarafından çok sevilen bir kralı varmış. Kral ülkesindeki herkese, çok adil davranır, yoksulları korur, sarayında çalışanları çok severmiş.

Ülke halkı da krallarına büyük bir sevgi saygı beslemiş.

Aynı ülkede bir de filozof yaşamış. Bu filozof da etrafındaki insanlara her konuda yol gösterir, onların her türlü sorununu çözmeye çalışmış. Küçük bir köyde yaşayan bu filozofun bilgeliği, yardımseverliği zamanla bütün ülkeye yayılmış. Bilgisi, zekası dilden dile anlatılır olmuş.

Önceleri bu durumdan pek de rahatsız olmayan kral, zaman içinde filozofun şöhretinin, kendisine duyulan saygı ve sevginin önün geçtiğini düşünmeye başlamış. Bir yandan bu durumdan rahatsız olurken bir yandan da filozofu halkının gözünde küçültecek bir yol, hatta onun öldürmesini haklı gösterecek bir bahane bulmaya çalışıyormuş.

Uzun uzun düşündükten sonra filozofu ortadan kaldırmak için bir plan yapmış ve askerlerine filozofu sarayına getirmelerini emretmiş. Askerler birkaç gün içinde filozofu getirmişler. Kral halkını büyük bir meydan-da toplamış ve filozofun gerçekten söylendiği kadar bilge bir kişi olup olmadığını ortaya çıkaracak bir test yapmaya karar verdiğini açıklamış. Filozofa şunları söylemiş:

"Bana bir şey söyle, söylediğin şey doğru olursa başını vurduracağım. Yalan veya aynılış olursa seni asarak öldüreceğim"

Bu söz karşısında kısa bir süre düşünen filozof, "_____ " demiş ve ölümden kurtulmuş.

Siz filozofun yerinde olsaydınız ölümden kurtulmak için ne söylediniz?

Arkadaşınıza aşağıdaki ipuçlarını verebilirsiniz.

1. Bu sorunun yalnızca bir yanıtı var.
2. Filozofun söylediği tümce geç en bütün sözcükler bu hikayede geçiyor.
3. Filozofu ölümden kurtaran tümce sadece üç sözcükle kurulabiliyor.

Notların:

— Yanıt öğretmeninizde.

12. Ünite A

Seçelim

Uzaya Gidiyoruz

Uzay araştırmaları konusunda çok gizli bir görevdesiniz. Aldığınız bilgilere göre yakında dünyaya bir göktaşı çarpacak ve dünya yok olacak. Ama çalıştığınız birim çoktan uzayda yaşanabilir bir gezegen keşfetti bile. Biriminizde çalışan herkes bu gezegende, yeni bir yaşam oluşturmak için üstün nitelikli dört kişi belirlemekle görevli. Biraz sonra bu dört kişiyi belirlemek üzere bazı adaylarla görüşeceksiniz. Seçeceğiniz kişilerin özelliklerini ve onları neden tercih etmeniz gerektiği ile ölçütleri belirleyin.

1. Kişi

- Cinsiyeti _____ olmalı.
- Mesleği _____ olmalı.
- Yaşı _____ olmalı.
- Sağlık durumu _____ olmalı.
- Özel yetenekleri _____ olmalı.
- Konuştuğu diller _____ olmalı.
- Oluşturulacak koloniye katkısı _____ olmalı.
- Diğer _____

2. Kişi

- Cinsiyeti _____ olmalı.
- Mesleği _____ olmalı.
- Yaşı _____ olmalı.
- Sağlık durumu _____ olmalı.
- Özel yetenekleri _____ olmalı.
- Konuştuğu diller _____ olmalı.
- Oluşturulacak koloniye katkısı _____ olmalı.
- Diğer _____

3. Kişi

- Cinsiyeti _____ olmalı.
- Mesleği _____ olmalı.
- Yaşı _____ olmalı.
- Sağlık durumu _____ olmalı.
- Özel yetenekleri _____ olmalı.
- Konuştuğu diller _____ olmalı.
- Oluşturulacak koloniye katkısı _____ olmalı.
- Diğer _____

4. Kişi

- Cinsiyeti _____ olmalı.
- Mesleği _____ olmalı.
- Yaşı _____ olmalı.
- Sağlık durumu _____ olmalı.
- Özel yetenekleri _____ olmalı.
- Konuştuğu diller _____ olmalı.
- Oluşturulacak koloniye katkısı _____ olmalı.
- Diğer _____

Karşılıklı Konuşma

12. Ünite B

Seçelim, soralım, tahmin edelim

Arkadaşıma En Uygun Meslek Hangisi?

Uzay araştırmaları konusunda çalışmalar yapan bir devlet kurumundann davet aldınız. Aldığınız bilgilere göre yakında dünyaya bir göktaşı çarpacak ve dünya yok olacak. Ama sizi davet eden kurum çoktan uzayda yaşanabilir bir gezegen keşfetti bile. Şu anda yürüttükleri çalışma bu gezegende, yeni bir yaşam oluşturmak için üstün nitelikli dört kişi belirlemek. Siz adaylar arasındasınız. Bu kurumun seçeceği kişilerle ilgili ölçütleri bilmiyorsunuz. Kendiniz için aşağıdaki konularda uzaya götürülecekler arasına katılmanızı sağlayacak özellikler belirleyin ve insanlığın geleceğinde rol alın.

1. Cinsiyetiniz: _____
2. Mesleğiniz: _____
3. Yaşınız: _____
4. Sağlık durumunuz: _____
5. Özel yetenekleriniz: _____
6. Eğitiminiz: _____
7. Konuştuğunuz diller: _____
8. Dünyada yaşadığınız bölge: _____
9. Sanatsal Yetenekleriniz: _____
10. Diğer: _____

Size sorulacak soruları yanıtlarken şunlara dikkat edin:

- Belirlediğiniz özellikler, hangi açılardan sizi farklı kılıyor?
- Bu gezegende oluşturulacak yeni yaşama, diğer adayların katamayacağı neler katabilirsiniz?
- Seçilmemeniz hangi açıdan bir eksiklik olur?

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

I. ÜNİTE

BİLEŞİK ZAMANLAR (hikaye)	zaman/kip + <i>-(y)di</i> (< <i>i-di</i>)
BİLEŞİK ZAMANLAR (rivayet)	zaman/kip + <i>-miş</i> (< <i>i-miş</i>)
BİLEŞİK ZAMANLAR (koşul)	zaman/kip + <i>-(y)se</i> (< <i>i-se</i>)

II. ÜNİTE

ULAÇLAR	<i>-Dikçe</i> , <i>-Dik + iyelik sürece</i> <i>süresince, boyunca</i>
ULAÇLAR	<i>-Dik/-(y)EcEk + iyelik kadar</i> <i>-(y)EcEk kadar</i>
ULAÇLAR	<i>-Dik/-(y)EcEk + iyelik gibi</i>

III. ÜNİTE

BİRLEŞİK ZAMANLAR	zaman + <i>ol-</i>
BİRLEŞİK ZAMANLAR (genişlemiş)	zaman + <i>gibi ol-</i>
ULAÇLAR	<i>-cEsInE</i> <i>-(y)miş gibi</i>

IV. ÜNİTE

TEZLİK	<i>-(y)liver-</i>
SÜRME	<i>-(y)Edur-, -(y)Ekal-, -(y)Egel-</i>
YETERLİK	<i>-(y)Ebil-, -(y)EmE-</i>

V. ÜNİTE

ULAÇLAR	<i>-mEkTEnsE, -mEk varken, -mEk yerine</i> <i>-(y)EcEk + iyelik + -(n)E, -(y)EcEk + iyelik yerde</i>
SIFATLAR	<i>-sEl</i>
BAĞLAÇLAR	<i>ki'liler</i>

VI. ÜNİTE

ULAÇLAR	<i>-Dik /-(y)EcEk + iyelik + -(n)E göre</i> <i>-Dik + iyelik kadanyla</i>
ULAÇLAR	<i>-Dik + iyelik takdirde</i> <i>-mE + iyelik durumunda</i>
OLUMSUZLUK	<i>değil</i>

VII. ÜNİTE

ULAÇLAR	<i>...-(y)E ...-(y)E</i>
YİNELEMELER	<i>... mİ ...</i>
BELİRTEÇLER	<i>hiç yoktan, hiç değilse</i>

VIII. ÜNİTE

EDİLGEN	<i>-il+-mEkE(dır)</i>
ULAÇLAR	<i>-mEksizIn</i>
BELİRTEÇLER	<i>henüz, daha</i> <i>artık, zaten, şimdilik</i>

IX. ÜNİTE

ULAÇLAR	<i>-mEkIE, -mEkIE beraber/birlikte</i> <i>-mEkIE kalma-, -Dik + iyelik + -(y)IE kal-</i>
ULAÇLAR	<i>-mEk / -mE + iyelik koşuluyla/şartıyla</i>
BAĞLAÇ	<i>ki</i>

X. ÜNİTE

ADLAŞTIRMA	<i>-miş + ilk + iyelik var/yok/ol-</i> <i>-Dik /-(y)EcEk + iyelik var/yok/ol-</i>
YİNELEMELER	<i>... -mEsInE /-mEsInE ...</i> <i>... dE ...</i>
BELİRTEÇLER	<i>yalnız, yalnızca, sadece, ancak</i>

XI. ÜNİTE

DURUM EKLERİ (yan işlevler)	<i>-(y)E, -DE, -DEN</i>
ULAÇLAR	<i>-mE/(y)İş + iyelik + -(n)dEn önce/sonra/itibaren</i>
SORU (imali)	

XII. ÜNİTE

SIFATLAR (sıralanış)	
ADLAŞMA	<i>sıfat + iyelik > ad</i>
İLGEÇLER	<i>dışında, -(n)dEn başka</i> <i>-(n)In yanında/yanı sıra</i>

TERİMLER (Türkçe-İngilizce)

GİRİŞ

- 1 Türkçe, köken olarak, Özbekçe, Tatarca, Kazakça, Kırgızca, Türkmence, Uygurca gibi diğer Türk dilleri ile birlikte Ural-Alтай dil ailesinin Altay dalı içinde yer alır. Türkçenin Gagavuzca, Azerice ve Türkmence ile birlikte oluşturduğu "Güney-Batı Türk Dilleri" Moldova, Azerbaycan, İran, Irak, Türkmenistan, Kıbrıs ve Türkiye'de konuşulmaktadır.
- 2 Türkçe, daha özelleşmiş adıyla "Türkiye Türkçesi", Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi dilidir. Türkçenin Türkiye içinde yöreden yöreye değişen çok sayıda ağız bulunmaktadır. Bu ağızlar bazı sözlüksel ve dilbilgisel öğelerle birlikte birbirinden özellikle eylem çekimleri açısından farklılaşmaktadır. Türkçenin standart biçimi, İstanbul ağızına dayanır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin resmi dili de, Türkçenin bir ağız olan, Kıbrıs Türkçesidir.
- 3 Türk alfabesinde her biri ayrı bir harfle karşılanan 29 ses bulunur. Bu seslerin 8'i ünlü, 21'i ünsüzdür.

Ünlüler
a, e, i, ı, o, ö, u, ü

Ünsüzler
b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z
- 4 Ünlüler kalın/ince, düz/yuvarlak ve geniş/dar olma ölçütlerine göre şöyle sınıflandırılır:

	düz		yuvarlak	
	geniş	dar	geniş	dar
kalın	a	ı	o	u
ince	e	i	ö	ü
- 5 Ünsüzlerle ilgili en genel ayırım, titremli olanlarla titremsiz olanlar arasında, titremsiz olanların da akıcı ve kapanmalı olanları arasında yapılır:

titremli	titremsiz	
	akıcı	kapanmalı
b, c, d, g, ğ, h, j, l, m, n, r, v, y, z	f, h, s, ş	ç, k, p, t
- 6 Türkçe, yapı olarak, eklemeli dillerdendir. Ekleme, ses yapısı hemen hemen hiç değişmeyen tabanlara yalnızca soneklerin getirilmesi ile gerçekleşir:

geçiş, kalıt, göçmen
güldü, gelecek, geliyor
evim, evimiz, evleri
eve, evden, evin
- 7 Türkçede ekleme sürecini etkileyen birkaç ses olayı bulunmaktadır. Bunları şöyle sıralayabiliriz:
 - 7.1 **Ünlü uyumları**

i. büyük ünlü uyumu: Eğer bir sözcüğün son hecesindeki ünlü kalınsa, bu sözcüğe eklenecek ekin ünlüsünün de kalın olması, eğer sözcüğün son hecesinde ünlü ince ise, ekin ünlüsünün de ince olması gerekir.

ii. küçük ünlü uyumu: Eğer bir sözcüğün son hecesindeki ünlü dar ise, bu sözcüğe eklenecek ekin ünlüsünün de dar olması, eğer sözcüğün son hecesinde ünlü geniş ise, bu sözcüğe eklenecek ekin ünlüsünün de ya düz-geniş ya da dar-yuvarlak olması gerekir:

a, ı > a / ı
baca, kapı, ışık, sıcak

e, i > e / i
meme, keçi, çizik, gizem

o, u > a / u
kova, soru, kucak, buçuk

ö, ü > e / ü
köpek, kömür, üzüm, güzel

Türkçe *anne, hangi, elma, yağmur* gibi birkaç sözcük ile *katil, kitap, kalem, meşhur, kokteyl* gibi birçok yabancı sözcük ünlü uyumlarına uymaz.

Türkçeye yabancı dillerden geçmiş sözcüklerden son ünsüzü, son hecenin ünlüsü kalın iken, alfabede gösterilmeyen bir farklılık olarak, ince olan sözcüklere eklenen eklerin ünlüsü de ünlü uyumlarına aykırı olarak ince olur:

alkol	alkolü	alkolu
festival	festivali	festivalı
kabul	kabulü	kabulu
harf	harfü	harfı
 - 7.2 **Ünsüz uyumları:** Soneklerin ilk sesleri /c-ç/, /g-k/ ve /d-t/ titremlilik çiftlerini sergiliyorsa ve bu eklerin ekleneceği sözcüklerin son sesinde titremsiz /ç, f, h, k, p, s, ş, t/ seslerinden biri varsa, ek, çiftin titremsiz üyesi /t/, /k/ veya /ç/ ile, başka bir ses varsa çiftin titremli üyesi /d/, /g/ veya /c/ ile başlar:

kitapeci	kitapçı	öğretici	öğrenci
çalışkan	çalışgan	sıkılğan	sıkılkan
sınıfta	sınıfdı	okulta	okulda
 - 7.3 **Ünsüz yumuşaması:** Bir sözcüğün son sesinde sert titremsiz /t, k, ç, p/ seslerden biri varsa ve bu sözcüğe eklenecek ekin ilk sesi ünlü ise, sözcüğün son sesi titremli sese /d, g, c, b/ dönüşerek yumuşar:

borç	(onun)	borcu	borçu
ayak	(benim)	ayakım	ayakım
tat	(yemeğini)	tadı	tatı
kap	(ayak)	kabı	kapı

Ünsüz yumuşaması kuralına tek heceli *aç, ak, dik, ek, geç, gık* gibi Türkçe sözcükler ile *ahlak, erzak, merak, mikroskop* gibi bazı yabancı sözcükler uymaz.
 - 7.4 **Ünsüz düşmesi:** Bazı iki heceli organ adları ile Arapçadan gelen bazı iki heceli sözcükler, ünlü ile başlayan ek aldığı anda ikinci hecelerinin ünlüsü düşer:

Türkçe

göğüs	>	(tavuk) göğsü
karın	>	kamım (ağnyor)
omuz	>	(onun) omzu
alın	>	alınız (neresi?)
ağız	>	ağımız (kurudu)
burun	>	bumun (akıyor)

Arapça

fikir	>	(benim) fikrim
resim	>	(okulun) resmi
şehir	>	(Türkiye'nin) başşehri
isim	>	(senin) ismin

7.5 **Ünsüz türemesi:** Eklemede ya Türkçenin sesdizimsel yapısı gereği, ya da tarihsel bir kalıt olarak bazı seslerin türediği olur.

i. adıl n'si: O(nlar) kişisi iyelik eklerinden ve gösterme adılardan sonra durum ekleri gelecekse arada /n/ sesi türer:

iyelik ekleri + durum ekleri

arabasını	arabalarını
arabasına	arabalarına
arabasinda	arabalarında
arabasından	arabalarından
arabasının	arabalarının

gösterme adılardan + durum ekleri

onu	bunu	şunu
ona	buna	şuna
onda	bunda	şunda
ondan	bundan	şundan
onun	bunun	şunun

Gösterme adılardan çoğullanacak olsa bile adıl n'si devrededir:

onlar	bunlar
-------	--------

adıl n'si kimse adılından sonra yalnızca tamlayan durumu eki gelirse türer:

kimsenin	kimseyin
kimseni	kimseyi
kimsene	kimseye
kimsende	kimsede
kimsenden	kimseden
kimsenler	kimseler

ii. koruyucu ünsüz: İlk sesi ünlü olan durum ekleri, çekim ekleri ve adlaştırma eki -ış ile sonu ünlüyle biten tabanlar arasında /y/ sesi türer:

arabayı	arabayı
yürüyecek	sürüyecek
yürüyüş	sürüyüş

iii. /s/ sesi: O kişisi iyelik ekinin ünlü ile biten tabanlara eklenmesinde ortaya /s/ sesi çıkar:

evin	kapısı	kapı
evin	penceresi	pencere

iv. /ş/ sesi: Ünlü ile biten sayı adları ile üleştirme eki arasında /ş/ sesi türer:

ikişer,	altışar,	yedişer
krş. birer,	üçer,	dörder,
beşer,	sekizer,	dokuzar,
onar		

7.6 **Ünlü türemesi:** Ünsüz ile biten tabanlara ünsüz ile başlayan ekler eklenirken, arada bir ünlü türer:

iyelik ekleri

evim	krş. ovam
evin	krş. ovan
evimiz	krş. ovamız
eviniz	krş. ovanız

türetim ekleri

kışın	krş. öğlen
birinci	krş. altıncı
güneç	krş. anaç
azal-	krş. eksil-
azımsa-	krş. kötümse-
uzunumsu	krş. masamsı
yeşilimtrak	krş. ekşimtrak
üçüz	krş. ikiz,
atış-	krş. ağlaş-

8 Türkçenin ekleme sistemine egemen olan ünlü ve ünsüz uyumları, eklerin birden fazla altbiçim sergilemesi ile sonuçlanır. Bazı eklerde altbiçim sayısı 8'e çıkarken, bazı ekler ise hiçbir uyum kuralından etkilenmez ve tek biçim sergiler:

kitapçı,	bekçi,	topçu,	sütçü,	kapıcı,	sucu,	gözcü
geliyor,	anyor,	ötüyor,	buluyor			
alırken,	görürken,	oturuyorken				
akşamki,	onunki,	sütünki				
ekşimtrak,	morumtrak					
sabahleyin,	ikindileyin					

9 Türkçede 8 sözcük türü bulunmaktadır:

ad (isim)	ilgeç (edat)
eylem (fiil)	adıl (zamir)
sıfat	ünlem
belirteç (zarf)	bağlaç

10 Türkçede çok az sayıda sözcük hem ad hem eylem veya hem sıfat hem eylemdir. Sözcük türü kayması. Türkçede sözlüksel olarak nadiren görülür. Bu tür kaymayı ad ile eylem türü ve sıfat ile eylem türü arasında sergileyen bazı sözcükler şunlardır:

boya ,	boya-	yama, yama-;	banş, banş-
savaş, savaş-;	göç, göç-		
dik, dik-;	düz, düz-		

Ad ile sıfat arasında sözlüksel olarak sistematik kayma gösteren sözcükler, sayı ve malzeme adı olan sözcüklerdir:

iki (sayısı) krş. iki (kişi)
demir (madeni) krş. demir (kapı)

Sıfatlar, niteledikleri adlar atılarak bir ad gibi veya bazen doğrudan eylemleri niteleyerek belirteç gibi kullanılabilir.

güzel (kız) krş. Güzele bak!
krş. güzel konuş-

- 11** Vurgu Türkçede son hecelere yerleşerek sözcük sınırını belirleyen ve sözcük ek aldıkça hep son heceye kayan dinamik bir öğedir:

geliYOR > geliyorSUN > geliyorsuNUZ
gözlÜK > gözlükÇÜ > gözlükçÜLÜK

Vurgu yer adlarında ve bazı yabancı sözcüklerde, sondan bir önceki heceye, bu hece güçlü değilse (yani ünsüz ile bitmiyor ya da ünlüsü uzun değilse), sondan iki önceki heceye gelir:

İZmir
İsTANbul
ANkara
HakKArı

Böylece vurgu, biri yer adı olan eşsesli sözcüklerde anlam ayırt edici görev üstlenir:

BEbek (İstanbul'da bir semt) krş. beBEK (insan yavrusu)
Ordu (Doğu Karadeniz'de bir il) krş. orDU (askeri birlik)

Olumsuzluk eki *-mE*, vurgu almayan bir hece olduğu için sözcük vurgusu, kendisinden hemen önceki hecede kalır:

GELme, GELmeyin, GELmeyiniz

Vurgu, olumsuzluk eki ile adlaştırma eki *-mE* arasında da anlam ayırt edicidir:

KAZma (Kazma işini yapma!)
krş. kazMA (kazma işini yapan alet)

- 12** Türkçenin en yaygın sözcük türetme yolu eklemedir. Ekler dört ayrı doğrultuda sözcük türeten ekler olarak sınıflandırılır.

addan eylem:

başla-, birik-, yanaş-

eylemden ad:

okul, yangın, yazıcı

addan ad:

Türkçe, başlık, çaycı

eylemden eylem:

görü-, kaçır-, yutkun-

Türkçede bileşme de yaygın bir sözcük türetme yoludur ve yalnızca, sözcüklerden biri veya hepsi anlamca kaymış bileşikler bitişik yazılır.

yangın merdiveni, gece lambası, silgili kalem
krş. kalemtraş, karatahta, ilkokul

- 13** Türkçede olumsuzluk, zaman, kip, kişi-sayı kategorileri, yüklemcil eylemler üzerine eklenen eklerle sağlanır. Bileşik zaman ve kip çekimlerinde, ikincil çekim eklerini *i-* (imek) yardımcı eylemi taşır.

olumsuzluk:

gelme, konuşma

zaman:

gitti, gelecek, biliyor, bitmiş, görür

kip:

anlamalı, kalsa, olmaya

kişi-sayı:

gelmesin, biliyorsunuz, kalsam

bileşik:

geliyor idi, almalı i-mişiz

- 14** Hem tümcelerde özne ile yüklemcil eylem arasında, hem de tamlama yapılarında tamlayan ile tamlanan arasında uyum vardır. Öznenin ve tamlayanın yansıttığı kişi ve sayı değerini belirten kişi-sayı ekleri, yüklemcil eylem ve tamlanan üzerine gelir:

Ben geldim

Sen geldin

O geldi*

Biz geldik

Siz geldiniz

Onlar geldiler

benim arabam

senin araban

onun arabası

bizim arabamız

sizin arabanız

onların arabası

(*Türkçede emir kipi hariç diğer bütün eylem çekimlerinde o kişisi için kişi-sayı eki kullanılmaz.)

- 15** Türkçede *evet/hayır* soruları, önceki sözcükle kaynaşıp ona ünlü uyumları açısından uyan (ama yine de aynı yazılan) *mi* sözcüğü kullanılarak; *ne-* soruları ise, soru sözcükleri kullanılarak yapılır. Her iki tür soruda tümceler, diğer tümcelerin aksine soru ögesinde doğru çıkan bir ezgi ile söylenir.

Siz Türkçe biliyor musunuz?

Sen öğrenci misin?

Kim Türkçe öğrenmek istiyor?

Türkiye hangi kıtada yer alıyor.

- 16** Türkçede bazı görev sözcükleri, kendisinden hemen önceki sözcükle zorunlu veya seçimlik olarak kaynaşabilir. Bu tür sözcükler çoğunlukla bir ek gibi genel ses uyumlarına uyar; bazıları kaynaştığı sözcüğe bitişik, bazıları kaynaştığı sözcükten ayrı yazılır:

araba ile ~ arabayla

öğrenci idim ~ öğrenciydim

Ben de öğrenciyim o da.

Gittin mi gidiyor musun?

- 17** Türkçenin öbek yapısı, sola doğru genişleyerek kurulur, yani öbeğin karakterini belirleyen baş öge, her zaman en sağdadır:

ad öbeği

sınıf

Türkçe sınıfı

yeni Türkçe sınıfı

subenin yeni Türkçe sınıfı

sıfat öbeği

kısa (adam)

daha kısa (adam)

benden daha kısa (adam)

eylem öbeği

ver-

kitabı ver-

Ayşe'ye kitabı ver-

- 18** Türkçede temel sözcük dizilişi, Özne(-Nesne)-Eylem sırasındadır:

Para mutluluk getirir (Mutluluk getiren, para.)

Mutluluk para getirir (Para getiren, mutluluk.)

- 19** Tümcede seçimlik olan (dolaylı) tümleçler tümcenin tamamını niteliyorsa en başta, yalnızca eylem öbeğini niteliyorsa öznenin sonra yer alır.

Para her zaman mutluluk getirir.

(Paranın her zaman yaptığı, mutluluk getirmektir.)

Her zaman para mutluluk getirir.

(Her zaman olan, paranın mutluluk getirmesidir.)

- 20** Yalnızca, yüklemcil eylemin hemen önündeki kurucu (aşağıdaki örneklerde büyük yazılan), tümcenin en vurgulu doğal ögesidir.

Para her zaman MUTLULUK getirir.

(Paranın her zaman getirdiği, mutluluktur.)

Para HER ZAMAN mutluluk getirir.

Tümce vurgusu, biraz daha şiddetli verilerek, doğal vurgulu öge de dahil, tümcenin herhangi bir ögesi (aşağıdaki örneklerde büyük ve kalın yazılan) karşısalsal

vurgulu öge haline getirilebilir:

Para her zaman MUTLULUK getirir.

(Paranın her zaman getirdiği, mutluluktur; başka şey değil.)

Para HER ZAMAN mutluluk getirir.

(Paranın mutluluk getirmedeği bir zaman yoktur.)

PARA her zaman mutluluk getirir.

(Her zaman mutluluk getiren, paradır; başka şey değil.)

- 21** Türkçenin temel sözcük dizilişi oynaktır, yani tümce kurucularını temel dizilişten farklı sıralamak mümkündür ve bu iş, iki belirgin amaç için ve iki ana doğrultuda yapılır.

Birincisi, karşısalsal vurgulama için doğal vurgulu olan öge dışındaki ögeleri eylemin hemen önüne getirmektir ve bu durumda, taşınan öge zorunlu olarak karşısalsal vurguludur:

Para her zaman MUTLULUĞU getirir. >

Mutluluğu her zaman PARA getirir. /

Mutluluğu her zaman PARA getirir.

Para her zaman MUTLULUĞU getirir. >

Para mutluluğu HER ZAMAN getirir. /

Para mutluluğu HER ZAMAN getirir.

İkincisi, tümcenin bilgilendirici içeriğinde daha az önemli olan ögeleri yüklemcil eylemin arkasına götürmektir:

Para her zaman MUTLULUĞU getirir. >

Para mutluluğu getirir her zaman.

Para her zaman getirir mutluluğu.

Her zaman mutluluğu getirir para.

Bu konumdaki ögeler doğal veya karşısalsal vurgu almaz:

Para mutluluğu getirir HER ZAMAN.

Para her zaman getirir MUTLULUĞU.

- 22** Türkçede tümceler birbirinin içine, olduğu gibi doğrudan veya bir dönüştürme işlemiyle dolaylı olarak yerleşebilir:

Sen Türkçe konuşuyorsun.

doğrudan:

Ben sen Türkçe konuşuyorsun sanıyorum.

dolaylı:

Ben senin Türkçe konuştuğunu sanıyorum.

Dönüştürme işlemi uygulanırken yerleşmiş tümcenin (tümceciğin) özne-yüklem uyumu ya tamlama uyumuna dönüşür ya da ortadan kalkar:

Ben senin Türkçe konuştuğunu sanıyorum.

Ben sen/o/biz/siz/onlar Türkçe konuşunca

seviniyorum.

I. ÜNİTE

BİLEŞİK ZAMANLAR (hikaye)

zaman/kip + *-(y)dl* (< *i-dl*)

- 1 Bileşik zaman hikaye, zaman veya kip çekimli eylemin anlattığı iş, oluş veya durumun geçmişte kaldığını anlatır. Bu işleviyle *-(y)dl* eki şimdiki zaman, gelecek zaman, geniş zaman ve gereklilik kipinde, temelde, öyküleme tarzı anlatımlar kurar:

IO gün hava çok soğuktul Yağmur yağıyordu.
O yıllarda Türkiye'deki nüfus bu kadar hızlı artmamaktaydı.
IO akşam eve yorgun geldim Hemen yatacaktım.
(Evim yakındı) İşe hep yürüyerek gider gelirdim.
O sınıfta daha önce de ders yaptık (ve o gün bu kadar kalabalık değildik)
IO günlerdeki düşüncem şuydu Daha çok çalışmalıydım.

- 2 *-(y)dl* eki, dilek ve istek kipinin hikayesi yapılarında öyküleme anlatmaz; geçmişte gerçekleşen ve gerçekleşecek olan iş, oluş ve durumlara yönelik "pişmanlık, yakınma" içerebilen dilek ve istekleri anlatır:

(Keşke) insanlar da kuşlar gibi uçabilseydi.
Bunu bana son anda söylemeseydin.
Düşünüyorum da keşke başka bir semtte oturaydım.

- 3 Belirsiz geçmiş zaman hikaye yapısında *-mîş* eki rivayet anlatmaz; *-mîştî*, *-Diydi* ekiyle aynı işlevde ancak daha yaygın olarak kullanılır:

Bu filmi üniversitedeyken de izlediydim/izlemiştim.

BİLEŞİK ZAMANLAR (rivayet)

zaman/kip + *-mîş* (< *i-mîş*)

- 4 Bileşik zaman rivayet, zaman veya kip çekimli eylemin anlattığı iş, oluş ve durumun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini veya sonradan fark edildiğini anlatır:

Emre her gün süt içiyormuş.
Ali yanı İstanbul'a gidecekmış.
İki iki daha her zaman dört etmezmiş.
Öğretmen dün ödev vermişmiş.
Sen bu bölümü de imzalamalıymışsın.
Keşke yanımızda bir kalem bulundursaymışız.
Keşke bu kursa daha erken başlayaymışız.

- 5 Belirsiz geçmiş zaman rivayet *(-mîşmîş)* yapısında, rivayetten çok "inanmama, ciddiye almama" içeren duygu ve tutumlar aktarılır:

Böyle olsun istememişmiş.
İstemeyerek olmuşmuş.

- 6 Belirli geçmiş zamanın rivayeti *(*-Tiymiş)* bulunmaktadır.

BİLEŞİK ZAMANLAR (koşul)

zaman/kip + *-(y)se* (< *i-se*)

- 7 Bileşik zaman koşul, zaman veya kip çekimli eylemin anlattığı iş, oluş veya durumu başka (ana) tümceler için koşula dönüştürür:

Çalışıyorsanız rahatsız etmeyeyim.
Çalışırsan mutlaka başarısın.
Sınav için yeterince çalıştıysan mutlak iyi bir not alırsın.
Çalışıyorsan rahatsız etmeyeyim.
Çalışacaksan ben gideyim.
Çalışmışsan sınavda belli olur.

- 8 Gereklilik kipi koşul *(-mElyse)* yapısı nadiren kullanılırken bu tür anlatım için daha çok *gerek-* eyleminden yararlanılır:

Eğer ben de gelmeliysem... >
Eğer benim de gelmem gerekiyorsa...

- 9 Dilek ve istek kipi koşul yapıları *(*-sEyse, *-Eyse)* bulunmaktadır

II. ÜNİTE

ULAÇLAR

-Dikçe,
-Dik + iyelik sürece
süresince, boyunca

- 1 *-Dikçe* ulacı, eklendiği eylemin gerçekleşmesine veya gerçekleşme süresine bağlı olma anlatan yan tümceler kurar.

Onu gördükçe sinirleniyorum.
(= 'Onu her gördüğümde sinirleniyorum')
Yaşlandıkça güzelleşiyorsun.
(= 'Yaşlandığın sürece güzelleşiyorsun')

- 2 *-Dikçe* ulacı olumsuz yapılarda yalnızca gerçekleşme süresine bağlı olma anlatır:

Özür dilemedikçe onu affetmeyeceğim.
(= 'Özür dilemediği sürece onu affetmeyeceğim')

- 3 *-Dik+iyelik* sürece yapısı, eklendiği eylemin yalnızca gerçekleşme süresine bağlı olma anlatır.

Kursa devam ettiğiniz sürece sosyal ve kültürel etkinliklerimizden ücretsiz yararlanabilirsiniz.
Bu ilacı kullandığınız sürece alkol kullanmayınız.

- 4 *süresince* ve *boyunca* ilgeçleri ile kurulan öbekler de gerçekleşme süresine bağlı olma anlatır.

Ben öğrenciliğim boyunca/süresince hiç kopya çekmedim.
O hastalığı boyunca/süresince evden çıkmadı.
Sen yolculuk boyunca/süresince hep uyudun.

ULAÇLAR

-Dik/-ly)EcEk + iyelik kadar
-ly)EcEk kadar

- 5 Bu ulaç yapıları "süre, miktar, büyüklük, zorluk, yoğunluk" vb. açılardan eylemin üst sınırdaki gerçekleştiğini ölçü olarak anlatan yan tümceler kurar:
- Sınav beklediğimiz kadar zordu.
Bu sizin çözebileceğiniz kadar basit bir sorun değil.
Of patlayacak kadar yedik.

- 6 Yan ve ana tümce eylemleri aynı olduğunda, yalnızca iyelikli ulaç kullanılır.
- Bekleyeceğimiz / Bekleyecek kadar bekledik artık gidelim.
Yiyeceğiniz / Yiyecek kadar yediniz.

- 7 İyelikli ulaç iste- eylemi ile "umursamazlık" anlatan kalıplaşmış bir anlatımlar kurar.
- İstediği kadar pişman olsun (onu affetmeyeceğim).
Sen istediğin kadar kız (ben fikirlerimi söylemeye devam edeceğim).

ULAÇLAR

-Dik/-ly)EcEk + iyelik gibi

- 8 Bu ulaç yapısında ana tümcelere benzerlik niteliyesi yapan veya ana tümcenin yanı sıra veya hemen öncesinde (art arda) gerçekleşme anlatan yan tümceler kurulur.
- benzerlik
Burası tam düşündüğüm gibi sessiz sakin bir yer.
Bu olay bizim hiç de istemediğimiz gibi gelişmedi.
Her şeyi sizin istediğiniz gibi yaptım.
Bir süre sonra sizin de anlayacağınız gibi bu olayda benim bir suçum yok.
- yanı sıra
Sınavda sözlük kullanabileceğiniz gibi gözetmene soru da sorabilirsiniz.
Barış uzun zamandır ziyaretime gelmediği gibi telefon da etmiyor.
- art ardalık
Öğretmen çantasını aldığı gibi sınıftan çıktı.
Ben başımı yastığa koyduğum gibi uyurum.

III. ÜNİTE

BİRLEŞİK ZAMANLAR

zaman + ol-

- 1 Birleşik zaman, (belirli geçmiş zaman hariç) zaman eklerinin ana eylemin, bütün zaman/kip eklerinin ise ol- yardımcı eyleminin üzerine gelmesiyle oluşan zaman yapılarıdır. Birleşik zaman yapılarında aynı zaman ekleri yanyana bulunmaz; bazı birleşimler de nadiren kullanılır.

-iyor	oldu olmuş olur olacak olmalı olsa ola ol	-(A)lır	oluyor oldu olmuş olacak olmalı olsa ola ol
-miş	oluyor oldu olur olacak olmalı olsa ola ol	-(y)EcEk	oluyor oldu olmuş olur olmalı olsa ola ol

- 2 Birleşik zaman yapılarında (ölmek, bayılmak, üşümek, düşmek gibi) öznenin kontrolünde olmayan eylemler ana eylem olarak kullanılamaz; yerine gibi ol- genişlemiş birleşik zaman yapısı kullanılır.
- Bir ara bayılacak oldu.
Bir ara bayılacak gibi oldu.

BİRLEŞİK ZAMANLAR (genişlemiş)

zaman + gibi ol-

- 3 Genişlemiş birleşik zaman yapısında gibi ilgeci kullanılarak anlatıma "gerçekleşmeye yakın olma" anlamı katılır.
- Hafızasını kaybeden hasta bazen geçmişle ilgili bir şeyler hatırlar gibi oluyor.
Filiz sınavda başarısız olduğunu öğrenince ağlayacak gibi oldu.
İzlediği filmi öyle güzel anlattı ki biz de izlemiş gibi olduk.
- 4 Genişlemiş birleşik zaman yapısından ol- yerine yap- eylemi de kullanılabilir; bu durumda yapı "yakın olma"dan çok "taklit" anlatır.
- Hiçbir şey anlamadığım halde anlıyor gibi yaptım.
Çocuk elindeki kitabı okur gibi yapıyor.
Adam binanın en üst katından aşağı atlayacak gibi yaptı.
Bazı hayvanlar tehlikeler karşısında kendilerini korumak için ölmüş gibi yapıyor.
- 5 "Yakın olma" veya "taklit" anlatan genişlemiş birleşik zaman yapılarında ana eylem çekimine -miş eki de katılabilir:
- Hafızasını kaybeden hasta bazen geçmişle ilgili bir şeyler hatırlıyormuş gibi oluyor.
Filiz sınavda başarısız olduğunu öğrenince ağlayacakmış gibi olmuş.
Hiçbir şey anlamadığım halde anlıyormuş gibi yaptım.
Neden söylediklerimi anlamazmış gibi yapıyorsun?
Adam binanın en üst katından aşağı atlayacakmış gibi yapınca herkes çok korktu.

ULAÇLAR

-cEsInE
-lyImış gibi

- 6 Bu ulaç yapıları, basit ve bileşik zaman çekimli eylemlerle (koşaç eylemi dahil) "benzeme, taklit etme" anlatan yan tümceler kurar:

Olan biteni anlıy~~or~~casına kafasını sallıyor.
Yanımdan koş~~ar~~casına geçip gitti.
Beni batır~~ac~~akcasına harcama yapıyorsunuz.
Sanki ölesiye seviy~~or~~muşcasına davranma.
Bir daha dön~~me~~yecekmişcesine hazırlık yapıyor.
Şampiyon ülkesinde kahramanmışcasına karşılandı.

O her şeyi biliy~~or~~muş gibi hiç soru sormuyor.
Bitemiş gibi görünüyor, tekrar başlıyor.
Bana dövecekmiş gibi bakma.
Sanki büyük bir adammış gibi böbürleniyor.

IV. ÜNİTE

TEZLİK

-lyİliver-

- 1 Eylem köklerine eklenen -lyİliver- ile kurulan tezlik yapısı, eylemin "çabukça, hızlıca, kolayca" veya "beklenmedik biçimde, aniden, birden" gerçekleşmesine yönelik anlatımlar kurar.

Mutfaktan bana bir kola getir~~ir~~ersen.
Gece yarısı kapı çalı~~vr~~di.
Bu akşam da çalış~~ma~~yiver.

SÜRME

-lyİlEdu-, -lyİlEkal-, -lyİlEgel-

- 2 Eylem köklerine eklenen -lyİlEdu-, -lyİlEkal- ve -lyİlEgel- ile kurulan sürme yapıları, eylemin gerçekleşmesinde bir "sürme, devam etme" olduğunu anlatır.

Siz gide~~du~~run, ben size yetişirim.
Yıllardır görmediği babasını karşısında bulunca don~~ak~~aldı.
Büyüklerin elini öpmek Türk kültüründe yüzyıllardır sü~~re~~gelen bir gelenektir.

- 3 -lyİlEdu- ile kurulan sürme yapılarında eylem daha çok emir, dilek ve istek kipleriyle çekimlenir:

Sen çalış~~ad~~ur, ben yemeği hazırlayacağım.
Hadi sen sonra gel~~ir~~sin, ben gide~~du~~rayım.
Sen olanları anlat~~ad~~ursan da biz gitsek!

- 4 Sürme yapıları -lyİlp- ulacı ile de kurulabilir. *kal-* eylemiyle kurulan bu tür yapılarda *bak-*, *don-*, *şas-*, *şasır*, *uyu-* gibi sınırlı sayıda eylem yer alabilirken *dur-* ile kurulanlarda ise daha çok, aktarılan iş, oluş veya du-

ruma karşı konuşucuya ait bir tür "hoşnut olmama, şikayet etme" tutumu yansıtılır.

Arkamızdan öyle bakıp kaldı.

Eyvah, uyuyup kalmışım!

Yan masada oturanlar yemek boyunca bize bakıp durdu.

Arkadaşım bugün ders boyunca gülüp durdu.

Hocam bana her fırsatta "Sen çok tembelsin" deyip duruyor.

YETERLİK

-lyİlEbil-, -lyİlEmE-

- 5 -lyİlEbil-, eylemin gerçekleştirilmesi için gerekli olan güç, bilgi, zaman, kaynak, yetenek, olanak vb. yeterliliğe sahip olup olmamayı anlatır:

Halil Mutlu halterde 320kg. kaldı~~ra~~biliyor ama ben kaldı~~ra~~mıyorum.

Sınavda tarih sorularını cevaplay~~ab~~ildim ama diğerlerini cevaplay~~am~~adım.

Seni en çok 15 dk. bekley~~eb~~ileceğim.

Metro ile hangi semtlere gide~~bi~~liriz?

- 6 -lyİlEbil-, yeterlilik yerine izin verme veya isteme anlatıyor olabilir:

Bugün yağ~~m~~ur yağ~~ab~~abilir.

Yağmurun bugün yağ~~m~~a ihtimali var!

Yarınki sınav zor olabilir.

- 7 -lyİlEbil- emir, rica, istek, öneri gibi edimsel anlatımlar kurmak üzere, genellikle de geniş zaman çekimli olumlu soru tümceleriyle kullanılır:

Adınızı söyleyebilir misiniz? (Lütfen adınızı söyleyiniz.)

Şurayı imzalayabilir misiniz?

Bir çay verebilir misiniz?

- 8 İlki olumsuz, ikincisi olumlu olan iki yeterlilik yapısı aynı eylem kökünde önce yetersizlik (-EmE-), sonra tahmin (-lyİlEbil-) anlatmak üzere birlikte kullanılabilir:

Ben toplantıya katıl~~ma~~-yabilirim.

Bazı soruları anlay~~ma~~-yabilirsiniz.

- 9 Gerçekleşmesi öznenin kendi isteğine bağlı olmayan, genellikle de belirli bir beceri kazanmış olmayı gerektiren eylemler, olumsuzluk bildirdiği durumlarda yeterlilik yapısıyla görünmek zorundadır:

Çok çalıştı ama sınavı kazan~~ma~~dı / kazan~~am~~adı

Cüzdanımı kaybettim, her yerde aradım ama

bul~~ma~~dım / bul~~am~~adım.

Bu soruyu hiç kimse bil~~me~~di / bile~~me~~di

V. ÜNİTE

ULAÇLAR

-mEktEnsE, -mEk varken, -mEk yerine
-lylEcEk + iyelik + -lnlE, -lylEcEk + iyelik yerde

- 1 Bu ulaçlar yan tümce ile ana tümce arasında anlatımın içeriği açısından genel anlamda bir "tercih" yapılmasına dayalı anlatımlar kurar.

Başkalarının kurallarına göre akıllı olmaktansa kendi kurallarına göre deli olurum.

(= 'Başkalarının kurallarına göre akıllı olmayı değil, kendi kurallarına göre deli olmayı tercih ederim')

Bu haftasonu evde oturmak yerine sinemaya falan gitmek istiyorum.

(= 'Bu haftasonu evde oturmak değil sinemaya falan gitmek istiyorum')

Özür dileyeyeceğine bir de kalkmış beni suçluyor.

(= 'Aslında özür dilemesi gerekir ama bunu yapmıyor, aksine beni suçluyor')

Forma babasının adını yazacağı yerde annesinin adını yazmış.

(= 'Forma babasının adını değil, annesinin adını yazmış')

Metroya binmek varken neden taksiye binelim ki!

(= 'Metroya binmeyi neden taksiye binmeye tercih edelim ki!')

SIFATLAR

-sEl

- 2 Bu türetim eki, adları "ait vel(ya) ilgili olma" açılarından nitelendirme yapan sıfatlara dönüştüren ve işlek olarak kullanıma potansiyeline sahip olan bir ektir.

bölge-sel (= bölgeyle ilgili, bölgeye ait)

bilim-sel (= bilimle ilgili, bilime ait)

- 3 -sEl türetim eki, Arapçadan Türkçeye geçen bazı sözcüklerde aynı görevi gören -i ekinin yerine de kullanılır olmuştur.

ruhi > ruhsal (bunalımlar)

tarihi > tarihsel (gerçekler)

hayvani > hayvansal (gıdalar)

askeri > askersel

mali > malsal

beşeri > beşersel

- 4 Arapçadan geçen sıfatların bazılarında ya sözcüğün ses yapısında değişim olduğundan ya da sözcüğün ad kökü Türkçede bulunmadığından bu tür sözcüklerde -i eki yerine -sel/ eki çoğunlukla kullanılır:

dünyevi > dünyesal

ticari > ticarsal

maddi > mad(d)sal maddesel

manevi > manesal

BAĞLAÇLAR

ki'liler

- 5 ki ile birlikte kalıplaşmış olarak kullanılan aşağıdaki bağlaçlar, tümceler arasında çeşitli kavramsal bağlantılar kurar:

karşılık kurma: *halbuki/oysa ki*

Beni suçluyorsun *halbuki/oysa ki* durum sandığın gibi değil.

açıklama: *öyle ki*

Hafta sonları çok geç kalkarım, *öyle ki* bazen akşamı ettiğim olur.

bağlantı kurma: *madem ki, nasıl ki*

Madem ki toplantıya katılmıyacağın önceden haber verseydin.

Nasıl ki kimse suçu kendisinde aramaz o da suçu başkasında arıyor.

benzerlik kurma: *sanki*

Bu otel gerçekten çok güzel, *sanki* evimizde gibiyiz.

En küçük sorunda bağırıp çağırıyor, *sanki* kendisi hiç hata yapmıyor.

zaman belirtme: *ne zaman ki*

Ne zaman ki yapman gereken işleri bitirirsin o zaman tatile çıkabilirsin.

varsayma: *diyelim ki*

diyelim ki ıssız bir adadasınız, yanınızda olmasını isteyeceğiniz üç şey ne olurdu?

çıkarım: *demek ki*

Tüm deneme sınavlarından kötü puanlar aldın, *demek ki* çalışmıyorsun.

avunma: *neyse ki*

Dün bizim sokakta bir trafik kazası oldu *neyse ki* kimseye bir şey olmadı.

koşul: *yeter ki*

Başarılı olmamanız için hiçbir neden yok, *yeter ki* başarmayı isteyin.

hedef: *ta ki*

Kursa devam edeceğim, *ta ki* diploma alınca kadar.

VI. ÜNİTE

ULAÇLAR

-Dlk /-lylEcEk + iyelik + -lnlE göre
-Dlk + iyelik kadanyla

- 1 Bu ulaçlar, içeriğe dayalı bakış açıları anlatan yan tümceler kurar.

Mura'ın söylediğine göre yanaki gezi iptal edilmiş.

Sınavdan iyi bir puan alamadığına göre yeterince hazırlanmamışsın demektir.

Bugün de okula gelmediğine göre sanırım hasta.

Toplantıya Müdür Bey de katılacağına göre önemli konular konuşulacak.

Oyunun başlamasına on dakika var ama gördüğüm **kadanyla** hala hazır değilsin.
Anladığım **kadanyla** sen işinden çok memnun değilsin.
Tanıdığım **kadanyla** Selim çok yardımsever biridir.

ULAÇLAR

-*Dik* + *iyelik takdirde*
-*mE* + *iyelik durumunda*

- 2 Bu ulaçlar ana eylemin gerçekleştirme koşulunu anlatan yan tümceler kurar.

Böyle davranmaya devam ettiğin takdirde / etmen **durumunda** seni cezalandırmak zorunda kalacağım.
Herhangi bir sorunla karşılaştığınız takdirde / karşılaştığınız **durumunda** beni bu numaradan arayabilirsiniz.

OLUMSUZLUK

değil

- 3 Koşaç tümcelerinde *i-* eyleminin olumsuzlanmasında kullanılan *değil*, eylemcil tümcelerde de çeşitli olumsuzluk yapıları kurmak üzere kullanılır:

- 4 *değil*, zaman çekimli eylemin anlatımına vurgu yapmak üzere kullanılır.

Burada saatlerce onu **bekleyecek değilim**.
Aslında ben de ondan **hoşlanmıyorum değilim**.
Neden böyle davranıyorsun **anlamış değilim**.

- 5 *değil* belirli geçmiş zaman çekimli eylemlerin ancak olumsuz biçimlerinde kullanılır:

Aslında beni zaman zaman **aramadı /** **değil**.

- 6 *değil*, tümce öğelerini karşılık ilişkisi içinde vurgulayarak olumsuzlamak için kullanılır.

Ben müdüre **bu dosyayı değil şu dosyayı** hazırladım.
Ben bu dosyayı **müdüre değil öğrencilere** hazırladım.
Müdüre bu dosyayı **ben değil o** hazırladı.

- 7 *değil*, tümce öğelerini bir üstünlük ilişkisi içinde de vurgulayabilir ama bu tür kullanımda *değil*, öğelerin arasında değil, öncesinde ve genellikle de *hiç*, *bile* gibi vurgulayıcı öğelerle birlikte kullanılır.

Ben müdüre **değil bu dosyayı, hiçbir dosyayı** hazırlayamam.
Ben bu dosyayı **değil müdüre öğrencilere bile** vermem.
Değil ben, o bile bu dosyayı hazırlayamaz.

VII. ÜNİTE

ULAÇLAR

...-(y)E ...-(y)E

- 1 Bu ayrık ulaç yapısı, "beğenmeme, azımsama" tutumunu yansıtan yinelemeler kurar.

Yemek için bula bula bu lokantayı mı buldunuz?
(Beğenmedim.)
Bir haftadır bu romandan okuya okuya yirmi sayfa okumuşum. (Ne kadar az değil mi?)

YİNELEMELER

... *mi* ...

- 2 *mi* soru sözcüğü ad, sıfat, çekimli eylem veya belirteçlerden anlamca pekiştirilmiş yinelemeler kurar.

Seni **hiç mi hiç** anlamıyorum.
Kolunda **beyaz mı beyaz** bir çanta vardı.
Sorsan Türkçe **biliyor mu biliyor**, ama marketten bir ekmek bile alamaz.
Şöyle sıcak mı sıcak, **baharatlı mı baharatlı** bir çorba içmek istiyorum.
Baktığında **araba mı araba**, ama kesinlikle uzun yola çıkmaz onunla.

BELİRTEÇLER

hiç yoktan, hiç değilse

- 3 *hiç* ile kurulan bu kalıplaşmış belirteçlerden *hiç yoktan* "gereksizce yapılan", *hiç değilse* ise "en az düzeyde elde edilen" sonuçları nitelemek üzere kullanılır.

Çoğu zaman küçücük sorunlardan dolayı **hiç yoktan** bir birimizin kalbini kırıyoruz.
Bu akşam için yemek hazırlayamadım, **hiç değilse** bir salata yapayım.

VIII. ÜNİTE

EDİLGEN

-*il*+*-mEkE(dir)*

- 1 Resmi anlatımlarda, duyurularda kullanılan veya ansiklopedik bilgi aktaran edilgen tümcelerin şimdiki zaman anlatımları genellikle *-mEkE(dir)* ekiyle kullanılır.

Merkezimizde yirmiye aşkın dil, yabancı dil olarak **öğretilmektedir**.
Bu konuyla ilgili tüm çalışmalar bakanlığımız tarafından **yürütülmektedir**.
Tarihte yazıyı ilk olarak Sümerler'in kullandığı **bilinmektedir**.

ULAÇLAR

-mEkslzin

- 2 Bu ulaç eki, ana eylemin gerçekleşme sürecinde yer almayan veya gerçekleşmesine etkisi olmayan anlatımlar içeren yan tümceler kurar.

Depremın ardından arama kurtarma ekipleri çalışmalarını **ara vermeksizin** sürdürüyor.

(= 'Arama kurtarma çalışmalarında ara verme yok')

İki gündür hiç uyumaksizin çalışıyor.

(= 'İki gündür uyumadı, hep çalışıyor')

- 3 -mEkslzin ulacı, varoluş anlatan ol- eylemiyle koşul anlatabilir.

Kimliğiniz **olmaksizin** işlem yaptırmanız mümkün değil.

(= 'Kimliğiniz yoksa işlem yaptırılmaz')

BELİRTEÇLER

henüz, daha artık, zaten, şimdilik

- 4 **henüz** ve **daha** bağlaçları olumsuz tümcelerde, eylemin konuşma anında gerçekleşmemiş veya tamamlanmamış olduğunu aktarır.

Yemek **henüz** hazır değil.

Kafile **daha** yola çıkmadı.

Ne olup bittiğini kimse **henüz** bilmiyor.

- 5 Olumlu tümcelerde **henüz** bağlaç, eylemin konuşma anında bittiğini, tamamlandığını, **daha** ise eylemin konuşma anında gerçekleşmekte olduğunu, tamamlanmadığını, devam ettiğini aktarır.

Yemek **henüz** bitti.

Çalışmalar **daha** ilerliyor.

Film **daha** sürüyor.

- 6 **artık** belirteci eylemin gerçekleşmesini konuşma anından sonraya bağlayan anlatımlar kurar.

Artık sana hiç inanmayacağım

Olan olmuş **artık** yapacak bir şey yok.

- 7 **zaten** belirteci tümce içeriğinin bir "gerekçe, bahane" olmasını sağlayan nitelemeler yapar.

Filmi kaçırdığına hiç üzülme. **Zaten** hiç güzel değildi.

- 8 **şimdilik** belirteci, tümce içeriğinin konuşma anına ait bir saptama olmasını sağlayan nitelemeler yapar.

Yeni isim **şimdilik** çok keyifli ama sonra nasıl olur bilmem.

X. ÜNİTE

ULAÇLAR

-mEkIE, -mEkIE beraber/birlikte -mEkIE kalma-, -Dik + iyelik + -lyIE kal-

- 1 Bu ulaç ekleri ve yapıları, ana tümceyle çeşitli "yanı sıralık" ilişkileri kuran yan tümceler oluşturur.

- 2 -mEkIE ulacı, eylemin gerçekleşme nedenini gösteren anlatımlar kurar.

Bu kursa katılmakla doğru bir karar verdiğimi düşünüyorum.

Sigara içmekle hem kendine hem çevrene zarar veriyorsun.

- 3 -mEkIE beraber/birlikte ulaç yapısı, ana tümcenin gerçekleşmesine bir "açıklama, gerekçe" olma potansiyelliği taşıdığı halde konuşucu açısından etkisi olmayan bir içeriğe sahip yan tümceler kurar.

Seni çok iyi anlamakla **beraber** haklı olduğunu düşünmüyorum.

Satışlar iyi gitmekle **birlikte** şirketin karlılığında bir artış olmadı.

- 4 -mEkIE kalma- ulacı ana tümcede, olumlu ya da olumsuz, daha da ileri gidilmesini gerektiren içerikte yan tümceler kurar.

Üniversiteler yalnızca eğitim **vermekle kalmamalı**, araştırma faaliyetlerini de desteklemelidir.

Bu ilaç sadece ağrıların hafifletmekle **kalmayıp** iyileşmenizi de sağlayacak.

- 5 -Dik + iyelik + -lyIE kal- yapısı ana eylemle yanı sıra olmak üzere kalıplaşmış bir yapıdır.

Alışveriş mağazasında yaşadığımız sorunları, mağaza müdürüne **anlatmışımızla kaldık**. Hiçbir şey değişmedi.

ULAÇLAR

-mEk / -mE + iyelik koşuluyla/şartıyla

- 6 Bu ulaç yapıları eylemin gerçekleşmesine koşul oluşturan içerikte yan tümceler kurar.

Erken **gelmek koşuluyla** bu akşam arkadaşlarıyla çıkabilirsiniz.

Aynı hatayı tekrarlamayacağına söz vermesi **koşuluyla** onu affedebilirim.

BAĞLAÇ

ki

- 7 *ki* bağlacı tümceler arasında "neden-sonuç, saptama-açıklama" ilişkileri kurar.

Öğretmen gelmedi *ki* derse başlayalım.
Param yok *ki* sana borç vereyim.
Benden yardım istemiyor *ki* yardım edeyim.
İste *ki* olsun.
Çayı çok demledim *ki* herkes içsin.
Baktım *ki* ofiste kimse yok, ben de çıktım.
Bir hafta boyunca hiç aramayınca anladım *ki* benimle görüşmek istemiyor.
Murat sınava girmede *ki* başarılı olsun.
Bir süre sonra siz de anlayacaksınız *ki* Türkçe zor bir dil değil.

- 8 *ki* bağlacı *de-* eylemiyle kurulan tümceleri doğrudan aktarım yapılan tümcelere bağlar.

Öğretmen dedi *ki* yarın sınav yapacağım.
Ali diyor *ki* ben sizinle gelmeyeceğim.

- 9 *ki* bağlacı *de-* eyleminin dilek, istek ve emir kipleriyle çekimlenmiş biçimini taşıyan tümceleri "varsayım" aktaran içerikte tümcelere bağlar.

Diyelim *ki* üniversiteden sonra iş bulamadın.
De *ki* bunu ben yaptım.
Desem *ki* nisan ayı ayların en güzeldir.

- 10 *ki* bağlacı soru tümcelerinden sonra kullanıldığında, konuşucunun tümcenin içeriğiyle ilgili "merak, heyecan, endişe" gibi duygularını yansıtır.

(Acaba) öğretmen sınavlarımızı kontrol etti mi *ki*?
Nasıl itiraz edebilirim *ki*!

- 11 *ki* bağlacı, tümce öğeleri hakkında "ara açıklama" içeren yan tümceler kurar.

Ali *ki* sınıfın en çalışkan öğrencisidir, o bile son sınavda başarısız oldu.

X. ÜNİTE

ADLAŞTIRMA

-miş + *lik* + *iyelik* *var/yok/ol-*
-*Dik* /-*ly*/EcEk + *iyelik* *var/yok/ol-*

- 1 Ana tümcenin yüklemcil ögesi (*var/yok/ol-*) ile kalıplaşmış bu adlaştırma yapıları, belirli bir "deneyim ve yaşantı"yı olup olmama açısından aktarmaya yarayan anlatımlar kurar.

Benim hiç böyle bir araba kullanmışlığım *yok*.
Amerikaya gitmişliğin *var* mı?
Onu daha önce görmüşlüğü *oldu* mu?
Sizinle böylesine tartışmışlığımız *olmadı*.

Bizim de zaman zaman tartıştığımız olur. Ama asla kavga etmeyiz.

Aylardır sinemaya gittiğim *yok*.

Onun seni arayacağı *yok*, sen onu ara.

YİNELEMELER

... -*mEsinE* /-*mEsinE* ...
... *dE* ...

- 2 Bu yineleme yapıları, çeşitli konuşucu tutumlarının aktarıldığı tümceler kurulmasını sağlar.

- 3 Yüklemcil eyleme yinelemenin ikinci sözcüğünü oluşturmak üzere eklenen -*mEsinE* eki, değişen sözcük sırasıyla ve seçimlik olan *ama* ve *de* bağlaçları ile birlikte, konuşucunun sonraki tümcede sunulan saptamaya yönelik "yararsız veya işlevsiz" kalmasına yönelik içerik taşıyan tümceler kurulmasını sağlar.

İlaçları doktorumun söylediği gibi içtim içmesine / içmesine içtim (ama/del hala iyileşemedim).
Ödevlerimi yaptım yapmasına / yapmasına yaptım (ama/da) evde unuttum.

- 4 Yüklemcil eylemi araya girerek yineleten *dE* bağlacı, eylemin gerçekleşmesinin konuşucuda "bıkkınlık, sıkılma" duyguları oluşturacak denli devam ettiğini, uzadığını aktaran içerikte tümceler kurulmasını sağlar.

Dün akşamki toplantıda müdür *konuştu da konuştu*. Eve gece yansı gidebildik.
Sofraya oturunca tutamıyor kendisini, *yiyor da yiyor*.
Çok geç kaldım. Bizimkiler şimdi başımın etini *yiyecek de yiyecek*.

BELİRTEÇLER

yalnız, yalnızca, sadece, ancak

- 5 Bu belirteçler, tümce öğelerinin olası dizi içinde tekçilliğini vurgulayan, yani olası diğer adayları dışlayan karşıtsal anlatımlar kurmaya yarar.

Partiye sınıftan *yalnız/yalnızca/sadece/ancak* Ali katıldı.

- 6 *ancak*, diğer belirteçlerden farklı olarak tekçilliği bir yetersizliğe bağlı olarak aktarır, bu nedenle, yetersizliğin söz konusu olmadığı anlatımlarda kullanılmaz.

Ayda *ancak* bir kitap okuyabiliyorum.
Seni *yalnız/yalnızca/sadece/ancak* "Merhaba" demek için aradım.

- 7 *yalnız, yalnızca, sadece, ancak* belirteçleri karşıtsallık kurdukları için, tümceler arasında bağlantı kuran bağlaçlar olarak da görev görür. *ancak* ve *yalnız* koşullu ilişkisi kurarken *yalnızca* ve *sadece*, sınırlanmış anlatımları sağlar.

Sizinle yemeğe gelirim *ancak/yalnız* ben içki içmem.
Size karşı çıkıyor değilim *yalnızca/sadece* eksik bıraktığınız noktaları tamamlamaya çalışıyorum.

XI. ÜNİTE

DURUM EKLERİ (yan işlevler)

-lyE, -DE, -Den

1 -lyE, -DE, -Den durum ekleri eylemlerin hedefini, yerini ve kaynağını göstermek olan temel işlevleri dışındaki işlevler de üstlenebilir.

2 Bu durum ekleri, "amaç" veya "konu"yu gösteren seçimsel tümleçler kurar.

Bu çiçekleri **sana** (senin için) topluyoruz.

Arkadaşlarla **eski günlerden** (eski günler hakkında) konuşuyoruz.

Bu **konuda** (konu hakkında) itiraz kabul etmiyorum.

3 Bu durum ekleri bazı zaman adlarına gelerek belirteç yapar.

Haftaya (gelecek hafta) İstanbul'a gidiyoruz.

Akşama (akşama kadar) bütün işlerimi bitirmiş olurum.

Sabah **erkenden** (sabahın erken saatlerinde) yola çıkacağız.

Hazırlıklarınızı **akşamdan** (akşam) tamamlayın.

Gelecek **hazıranda** mezun oluyoruz.

Öğrenci festivali **ilkbaharda** gerçekleştirilecek.

4 -lyE ve -Den ekleri rakamsal anlatımlarla "ücret, fiyat" gösteren anlatımlar kurar.

Bu evi **1000 liraya** (1000 lira karşılığında) kiraladık.

Bu kitapların tanesini **beş liradan** (beş lira karşılığında) aldım.

5 Bu durum ekleri bazı sözcüklerle kalıplaşmış belirteçler kurmuştur.

Ne dediysem **inadına** tersini yaptı.

Bence onu **boşuna** bekliyoruz. Gelmeyecek.

Onu **ilk görüşte** tanıdım.

Mehmet çok oburdur, **bir oturuşta** bir ekmek yer.

Hediye ettiğin roman çok güzeldi, **bir solukta** okudum.

Sen bence sekreterle değil **doğrudan** müdürle konuşmalısın.

Sizi tanıdığıma **gerçekten** çok memnun oldum.

6 -Den eki, içeriği "neden, gerekçe" oluşturmaya uygun olan sözcüklerle belirteçler kurar.

Gürültüden başım ağndı. (Gürültü başımın ağnmasına yol açtı.)

Fırtınadan birçok binanın çatısı uçtu (>Fırtına birçok binanın uçmasına neden oldu)

Dalgınlıktan her şeyi birbirine karıştırdım. (Dalgınlık her şeyi birbirine karıştırmama neden oldu)

Heyecandan hiçbir soruya yanıt veremedim. (Heyecan hiçbir soruya yanıt verememe yol açtı)

7 -Den eki, tamlayan eki yerine kullanılarak "bütün-parça" ilişkisi sunan tamlama yapıları kurar.

Öğrencilerden biri sınava gelmedi.

Şu çikolatalı **pastalardan bir tane** alabilir miyim?

TOMER'deki **öğretmenlerden bazılar** yabancı.

8 -Den eki, belirtili olan adlara gelerek "aynılık, benzerlik" anlatır.

Bu **ceketten** bende de var. (Bu ceketin aynısı bende de var.)

O **arabadan** kim istemez! (O arabanın aynısını kim istemez!)

ULAÇLAR

-mE/(y)İş + iyelik + -(n)den önce/sonra/itibaren

9 Bu ulaç yapısı, seçilen ilgece göre konuşma anından öncesine veya sonrasına ait süre belirten yan tümce-ler kurar.

İnternet kullanımının yaygınlaşmasından **sonra** birlikte bilgi paylaşımı önem kazandı.

Yazının **bulunuşundan önce** tarihi olaylar kayıt altına alınamıyordu.

SORU (imalı)

10 *Evet/hayır* soruları, genellikle de beklenmedik bir anda ortaya çıkan durum ve olaylar karşısında konuşucunun "şaşıma"sını veya bir "sitem" veya "kinaye"yi aktaran anlatımlar olarak kullanılabilir.

şaşıma

Tam çalışmaya başlayacakken elektrikler kesilmesin mi?

Tam çıkacağız, ben gitmem diye tutturmaz mı?

Beni bırakıp gitti. Ortada öylece kalakaldım mı?

sitem

Siz buralara gelir miydiniz?

Müdürler de içki içiyor muymuş?

Onun ne kadar iyi bir insan olduğunu bilmez miyim?

Onun beni nasıl da düşündüğünü bilmez miyim?

XII. ÜNİTE

SIFATLAR (sıralanış)

1 Niteleme sıfatların aynı adı nitelemek üzere nasıl sıralanacağına dair genelde bir kısıtlama bulunmamaktadır.

kırmızı, küçük, eski çanta

kırmızı, eski, küçük çanta

eski, küçük, kırmızı çanta

eski, kırmızı, küçük çanta

küçük, eski, kırmızı çanta

küçük, kırmızı, eski, çanta

- 2 Niteleme sıfatlarıyla birlikte sıralanışta sayı sıfatları açısından da bir kısıtlama bulunmamakla birlikte doğal konum diğerleri için öbeğin başı iken belgisiz sayı sıfatı bir için doğal konum nitelenen adın hemen önüdür.

iki eski, kırmızı, küçük çanta
eski, iki küçük, kırmızı çanta
kırmızı, eski, iki küçük çanta
kırmızı, küçük, eski iki çanta

ikinci eski, kırmızı, küçük çanta
eski, ikinci küçük, kırmızı çanta
kırmızı, eski, ikinci küçük çanta
kırmızı, küçük, eski ikinci çanta

birer eski, kırmızı, küçük çanta
eski, birer küçük, kırmızı çanta
kırmızı, eski, birer küçük çanta
kırmızı, küçük, eski birer çanta

bir eski, kırmızı, küçük çanta
eski, bir küçük, kırmızı çanta
kırmızı, eski, bir küçük çanta
kırmızı, küçük, eski bir çanta

- 3 İlgili eki -ki ile oluşturulan niteleme öbekleri, niteleme sıfatlarından önce gelmelidir.

Dolaptaki kırmızı, küçük, eski çanta
Kırmızı, dolaptaki, eski, küçük çanta
Kırmızı, eski, küçük, dolaptaki çanta

ADLAŞMA

sıfat + iyelik > ad

- 4 Niteleme sıfatları, 3. kişi iyelik ekleri alarak adlaşabilirler.

Bunların hangisi pahalı? - Kırmızısı.
Hangi yelek güzel, kollusu mu kolsuzu mu? - Kollusu.
Şu seftalilerin irilerinden 5 kilo tartar mısınız?

- 5 Bazı belgisiz sayı sıfatları bu yolla kalıplaşmış adlar oluşturmuştur.

bir > birimiz, biriniz, birileri
kimi > kimimiz, kiminiz, kimileri
birkaç > birkaçımız, birkaçınız, birkaçı
bazı > bazıllarımız, bazıllarınız
çok > çoğumuz, çoğunuz, çokları

- 6 Kalıplaşarak belgisiz ad olmuş sözcükler tamlanan öge olduğunda, ikinci bir iyelik eki almaz.

öğrencilerin biri
öğrencilerin çoğu
öğrencilerin bazıları
öğrencilerin birkaçı

İLGEÇLER

dışında, -in/en başka
-in/in yanında/yanı sıra

- 7 Bu ilgeç yapıları, çeşitli içeriklerde ana tümcenin "yanı sıra" gerçekleşme anlatan yan tümceler kurar.

Bu günlerde gelecek haftaki sınavda iyi bir not almaktan başka / almak dışında bir şey düşünmüyorum.
Annen olarak senin mutlu olman dışında / olmandan başka bir şey istemiyorum.
İşsizlik ekonomik bir sorun olmanın yanında / olmanın yanı sıra sosyolojik bir olgudur da.
Başarılı bir öğrenci oluşunun yanı sıra sosyal bir genç.

DÜZLEMLERİ

ADP BECERİ DÜZEYİ

KARŞILIKLI KONUŞMA

SOZLÜ ANLATIM

YAZILI ANLATIM

B2

- Bir konuşmaya, dinleyiciyen de konuşmacıyen de bir ön hazırlık yapmadan başlayabilir, konuşmayı sürdürebilir ve sona erdirebilirim.
- Herkesi ilgilendiren pek çok konudaki uzun konuşmalara veya tartışmalara aktif olarak katılabilirim.
- Tartışmalarda görüşlerimi açıklamalar, gerekçeler ve yorumlarla destekleyebilir ve savunabilirim.
- Uzmanlık ve ilgi alanıma giren konularla ilgili olarak kapsamlı bilgi alış verişinde bulunabilirim.
- Röportaj yapabilirim, bu esnada bir şeyi doğru anlayıp anlamadığımı sorabilir ve aldığım yanıtlar beni tatmin etmediğinde ayrıntı isteyebilirim.
- Olaylar ve deneyimlere ilişkin duygulanımı dile getirebilir, üzerinde hassasiyetle durduğularına dikkat çekebilirim.

- İlgi alanıma ait birçok konuda anlaşılır ve ayrıntılı açıklamalar yapabilirim.
- Haber ve röportajlardaki açıklamaları, fikir ayrılıklarını anlayabilir ve sözlü olarak özetleyebilirim.
- Bir filmin veya tiyatro oyununun konusunu, olaylar zincirini anlayabilir; sözlü olarak da özetleyebilirim.
- Fikirlerimi mantıklı bir şekilde sıralayarak neden sonuç ilişkisine dayanan bir sav oluşturabilirim.
- Bir konu hakkındaki çeşitli seçeneklerin olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koyarak görüş bildirebilirim.
- Herhangi bir olayın nedenlerini ve sonuçlarını belirleyebilir ve varsayımlarda bulunabilirim.

- İlgi alanıma giren birçok konuda ayrıntılı ve anlaşılır rapor, sunu ve kompozisyon yazabilirim.
- Genel konular üzerine yazılmış makalelerin özetini çıkarabilirim.
- Bir kompozisyonun ya da raporun konusunu, önemli noktaları ön plana çıkarıp gerekçeleri destekleyen ayrıntılara da değinerek aydınlatılabilirim.
- Kişisel bir mektupta ya da elektronik postada farklı duyguları ifade edebilir, günün olaylarını, olayların önemli noktalarını açıklayarak aktarabilirim.
- Kolay anlaşılabilen uzun hikayeler yazabilirim.
- Bir film ya da kitap üzerine kısa bir görüş bildirebilirim.

- Hedef dili, ana dili olarak konuşanlar arasında geçen hararetili bir konuşmaya rahatça katılabilirim.
- Mesleki ve bilimsel konularda akıcı, hatasız ve etkili bir şekilde konuşabilirim.
- Hedef dili, toplum içinde esnek ve etkili bir şekilde kullanabilirim (örn; duygulanımı ifade etmek, alayla karışık imalarda bulunmak veya şaka yapmak için).
- Tartışmalarda düşünce ve görüşlerimi kendimden emin bir ifadeyle açık ve net olarak dile getirebilir, ikna edici olabilir ve karşımdakilerin görüşlerine de tepki verebilirim.

- Karmaşık olayları açık ve ayrıntılı olarak dile getirebilirim.
- Uzun bir konuşma ya da yazılı bir metni sözlü olarak özetleyebilirim.
- İlgi ve uzmanlık alanıma ait bir konuda seminer sunabilir, bu esnada gerekirse hazırladığım metnin dışına çıkabilir ve dinleyicilerden gelen soruları doğaçlama cevaplayabilirim.
- Genelde kendimi doğal ve akıcı bir şekilde ifade edebilirim, ancak soyut konularda konuşma hızımda yavaşlama olabilir.
- Konuşma esnasında aklıma gelmeyen bir kelimenin yerine eş anlamlısını getirebilirim.

- Hitap edilen kişiye, metin türüne ve konuya bağlı olarak sözcük seçimim ve üslubumu çeşitlendirerek dilbilgisi kullanım doğruluğu yüksek metinler yazabilirim.
- Genel ve mesleki konularda kendimi açık ve anlaşılır bir şekilde yazılı olarak ifade edebilirim.
- Farklı kaynaklardan alınan bilgileri bir araya getirebilir ve bunu özetleyerek sunabilirim.
- Bir mektupta deneyimlerimi, duygulanımı ve olayları ayrıntılı bir şekilde yazabilirim.
- Bir konu ya da olay üzerine yapılmış yorumlara ilişkin bakış açıları ana hatlarını ayrıntılı örneklerle destekleyerek sunabilirim.
- Özgeçmişimi yazarak bir iş başvurusunda bulunabilirim.

C1

Sayfa	Başlık	Kaynak
8	Okumanın e – hâli	http://www.milliyet.com.tr/2007/07/06/kitap/akit.html
9	Nobel Edebiyat Ödülü	Osman İkiz, http://www.ntvmsnbc.com/news/392904.asp
10	Şimdiki Çocuklar Harika	Aziz Nesin, "Şimdiki Çocuklar Harika"
11	Aşık Veysel:Dostlar Beni Hatırlasın	Ümit Yaşar OĞUZCAN, Aşık Veysel (Hayatı-Şiirleri ve Hakkında Yazılanları) [Derleyen: Ümit Yaşar Oğuzcan], 1972, 150 S. MEB, Kültür Yayınları.
16	Yel Değirmenlerine Karşı	http://tr.wikipedia.org/wiki/Don_Ki%C5%9Fot
20	Ah Şu Gençler	Turgut Özakman, "Ah Şu Gençler"
20	Testi Uygulayalım	http://haber.mynet.com/detail_news/?type=Actual2&id=01214921790769&date=01Temmuz2008
23	Uzun Yolları Göze Alabilen Bir Dostluk	Murathan Mungan
27	Yaşlanmak mı? O da Ne?	Osman Müftüoğlu, http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/7345823.asp?yazarid=95&gid=61&sz=40481
33	Yardıma İhtiyacım Var mı?	Özlem Mestçioğlu, "Korkular"
34	Aşk mı? Tutku mu?	http://www.haydi.net/Kadin/kadin.asp?katID=36&id=897
36	Tutku...Acı...Tango	http://www.uzaklar.com/content/view/27/167/
37	Tutkular Üzerine	http://www.uzaklar.com/content/view/27/167/ , http://arsiv.sabah.com.tr/2004/09/29/dun107.html
38	Tak Tak Takıntı	Üstün Akmen, http://www.evrensel.net/haber.php?haber_id=5819 , http://www.radikal.com.tr/ek_haber.php?ek=r2&haberno=7159
44	Yemek İsimleri Üzerine	http://hursiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=312194&yazarid=123 , http://www.tapasturk.com/tapa.html , http://tr.wikipedia.org/wiki/Sandwich_4_kontu_John_Montagu
48	Oryantal Dansı	http://www.turkoryantel.com/oryantal.tarihcesi.html , http://www.aksam.com.tr/haber.asp?a=77143,105&tarih=13.05.2007
50	Kimono	http://tr.wikipedia.org/wiki/Kimono
56	Türk Lirası Banknotları	http://www.cnnturk.com/HaberDetay/Ekonomi/4/Genel/303/yeni_paralar_gorucuye_cikti/495318/0
56	Ülkemin Banknotunu Tasarlasaydım	http://www.radikal.com.tr/Default.aspx?aType=EklerDetay&CategoryID=41&ArticleID=904038&Date=18.10.2008
58	Lüksün Sınırı Yok	http://arsiv.sabah.com.tr/2006/11/18/cpsabah/gnc115-20061112-102.html
60	Bugün Zengin Ol	http://arsiv.sabah.com.tr/2004/10/10/gny/gny106-20041010-200.html
60	Zengin Olmanın 15 Püf Noktası	http://arsiv.sabah.com.tr/2006/06/17/gny/gny102-20060617-200.html
62	Parayla Mutluluk Olur mu?	http://www.insankaynaklari.com/ikdotnet/IcerikDetay.aspx?KayitNo=6914

Sayfa	Başlık	Kaynak
65	Neden Tutumlu Olmalı	http://www.tutumluol.com/tutumlu-olmak-icin-10-neden
67	Tam 35 Dil	http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=182189&keyfield=56616E64677616C6C65
68	İkinci Dilim Türkçe	http://www.turkischweb.com/cibicki07/Anadili/seite64.htm
69	Kaybolan Diller	Özlem Ertan, www.taraf.com.tr/haber.asp?id=17250
72	Bedenin Söyledikleri	http://www.benbigun.com/153-beden-dilinin-soyledikleri.htm
73	Bedenim Ne Söylüyor	http://arsiv.sabah.com.tr/2001/08/06/g06.html
76	Argo Dilin Gizli Örgütü	Şeyde İşler-Hulki Aktunç röportajı, http://www.milliyet.com.tr/default.aspx?aType=HaberDetay&Kategori=pazar&ArticleID=505782&Date=16.03.2008
77	Ben de Amerikan Delikanlısıyım	http://www.stargazete.com/roportaj/yazar/muratcizgimentes/ben-de-amerikan-delikanlisiyim-82388.htm
80	Mizahın Gücü	http://www.gengcelisim.com/v2/content/view/345/2/
81	Mizah Kursu	Tuba Kabacaoğlu, "Mizah oldukça bu kursbitmez" http://www.aksiyon.com.tr/detay.php?id=3195
82	Bizi Anlatan Komedyen: Cem Yılmaz	Göksel Aymaz, http://www.milliyet.com.tr/ozel/kitap/011201/soylesi.html
86	Sessiz ve Derinden	http://tr.wikipedia.org/wiki/Laurel_ve_Hardy , http://tr.wikipedia.org/wiki/Buster_Keaton , http://tr.wikipedia.org/wiki/Charlie_Chaplin http://tr.wikipedia.org/wiki/Harold_Lloyd
89	En Miskin, En Komik Kedi	http://tr.wikipedia.org/wiki/Garfield
91	Müziğin Matematiği	http://muzikatolyesi.gen.tr/makale3.html
93	MP3'ten Önce, MP3'ten Sonra	http://www.tikabasamuzik.com/karalamalar/mp3_onesi_muzik_ritueli_1.html
94	Müzik Sadece Ruhun Gıdası Değil	Tülay Sağlam, http://www.ntvmsnbc.com/news/365439.asp
96	Müzikle Tedavi	http://www.siyahkahve.com/text_print.php?cmd=7&textID=5027
98	Notalarda İsyan	http://tr.wikipedia.org/wiki/Caz , http://tr.wikipedia.org/wiki/Rock
99	Eskilerden Bir Albüm	http://tr.wikipedia.org/wiki/The_Wall_(film)
104	Eski Türk Evlerinin Mimarisi	http://www.sizinti.com.tr/konular.php?KONUId=65
106	Türkiye'nin En Güzel 10 Heykeli	http://www.hurriyet.com.tr/cuma/10600376.asp
108	Aşk Çeşmesi	http://ersunname.blogspot.com/2008/05/fontani-di-trevi-trevi-emesi-ya-da.html
110	Assos	Esra Karahan, http://www.portorama.net/content/view/242/42/
112	Doğa Dostu Mimar Kisho Krokawa	Sibel Ama-Kisho Kurokawa Röportajı, Hürriyet, 01-04-2006, http://www.arkitera.com/news.php?action=displayNewsItem&iD=8121&month=12&year=2008&month=1&year=2009

Sayfa	Başlık	Kaynak
112	Mimaride Çevreci Tasarımlar	"Plazalarda 'Yeşil' Devrim" 2004-12-09 Akşam, http://www.yapi.com.tr/UrunHaberleri/koneden-cevreci-asansor-monospace-64843.html
113	Türkiye'de Bir Yeşil Bina	http://www.mimarizm.com/KentlinTozu/Makale.aspx?id=474&sid=461
117	Türkiye'de Televizyon Nasıl İzleniyor?	http://www.medyaa.com/haber_detay.asp?haberID=483
122	Yarışırken Neler Yaşıyoruz	http://www.ntvmsnbc.com/news/257290.asp
124	Televizyonda Yarış Var	http://www.radikal.com.tr/ek_haber.php?ek=cts&haberno=4274
128	Beyninizin Hangi Lobu Çalışıyor?	Hürriyet, 08-08 2007
129	Kadın ve Erkek Beyni Farklı mı?	http://www.milliyet.com.tr/default.aspx?aType=YazarDetay&ArticleID=1011804
130	Zekanın Kaç Türü Var	İrem Fırat , "Çocuğunuz Hangi Zeka Tipine Sahip?" Bebeğim ve Biz Dergisi Ocak 2009
132	Zeka Bir İşe Yarar mı?	http://hulyakonar.com/2008/04/fazla-zeka-fazla-ac-m.html
133	GO Oyunu	http://www.biltek.tubitak.gov.tr/gelisim/satranc/go/1_Go_Nedir.htm
134	Çare Sızsınız	Hatice Baykallı, http://www.nlpurk.net/nlpnedir.htm
136	Beyin Gücü mü, İllüzyon mu?	http://tr.wikipedia.org/wiki/Telekinezi , http://tr.wikipedia.org/wiki/Geller_etkisi
137	Beyin Hakkındaki Gerçekler	Büşra M. Aydın, "Annelik Beyin Gücünü Artırıyor", http://www.ntvmsnbc.com/news/408690.asp , http://www.hurriyet.com.tr/dunya/5049539.asp?m=1 http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=749074&keyfield=616E6E656C696B20626579696E20
140	Paralel Evrenler	http://www.focusdergisi.com.tr/bilim/00151/?printerfriendly=yes
141	Kozmos	Carl Sagan, "Kozmos -Evrenin ve Yaşamın Sırları"
142	Uzay Kampı Türkiye	http://www.spacecampturkey.com , http://www.izmirextra.com/default.asp?tabid=405
144	Uzaya Gitmeden Önce Bilmeniz Gerekenler	http://www.focusdergisi.com.tr/bilim/00099
146	Hakan Kırkoğlu ve Göklerin Bilgeliği	http://www.radikal.com.tr/ek_haber.php?ek=cts&haberno=4859
148	Astrolojinin Doğuşu	http://tr.wikipedia.org/wiki/Astrolojinin_tarih%C3%A7esi
171	Kim Balık Besliyor	http://www.beyinegzersizi.com/gunun-zeka-sorusu/dunku-zeka-sorusunun-cevabi-704.html

Türkiye'nin En Büyük Dil Merkezi

www.tomer.ankara.edu.tr

www.turkish-center.com

**uzaktanTürkçe
öğrenimmerkezi**

[Türkçe](#) [Ana Sayfa](#) [Üyelik](#) [Kur Bilgileri](#) [Hakkımızda](#) [Sık Sorulan Sorular](#) [İletişim](#) [Çıkış](#)

UZAKTAN TÜRKÇE ÖĞRENİM MERKEZİ

1984 yılından beri onbinlerce öğrenciye Türkçeyi yabancı dil olarak öğrettik. Şimdi ise İnternet aracılığıyla sizlere Türkçeyi istediğiniz zaman ve istediğiniz yerde **Ankara Üniversitesi - TÖMER** güvencesi ile öğrenme fırsatı sağlıyoruz.

www.tomer.ankara.edu.tr/uts

ENGLISH [İletişim](#)

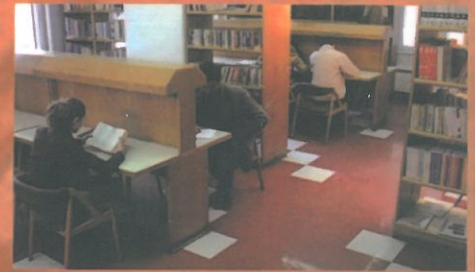
UTS **UZAKTAN TÜRKÇE SINAVI**

[UTS Bilgi](#) [UTS Başvuru](#) [Sınav Merkezleri](#) [Sınav Sonrası İşlemler](#) [Kullanıcı Hakları](#) [SSS](#)

[Online Sınav İçin Tıklayınız](#)

UZAKTAN TÜRKÇE SINAVI (UTS) Platformu

UTS, Türkçe düzeyinizi online olarak ölçebileceğiniz, sertifika almak için online olarak başvurabileceğiniz ve takip edebileceğiniz uzaktan sınav platformudur.

2 Week Summer Turkish Camps

Enjoy full board accommodation in the University facilities and start learning Turkish or improve your Turkish!

... And, if you wish, bring your family or your friends...

Ankara University Turkish Language Center offers a 2-week summer camp for students and adults. The camp is held in the Ankara University facilities and includes full board accommodation. The camp is held in the Ankara University facilities and includes full board accommodation. The camp is held in the Ankara University facilities and includes full board accommodation.

Yetişkinler İçin
Avrupa Dil Portfolyosu
European Language Portfolio
For Adult Learners

Ankara Üniversitesi Basımevi
www.ankara.edu.tr